

ספר הזהר

על חמשה חומשי תורה

מהתנא האלקי

רבי שמעון בן יוחאי

עם הפירוש

דרך אמת

ועם הביאורים הנפלאים

הסולם

מבאר ומתרגם כל דברי הזהר במלואם. אחת בלי פירוש. ומחוץ לאותם המקומות החל מהעניינים הפשוטים עד המקומות שבספר הזהר, העוסקים בחכמת הקבלה, הסתומים ביותר, ואינו מניח אף מלה הרי הוא ביאור שוה לכל נפש.

מראות הסולם

הוא מלוי אל ביאור הסולם:

אותם המקומות, שצריכים לאריכות יתרה, הוקבע מקומם במראות הסולם.

חלופי גרסאות

מראה מקומות לענין המדובר, שנמצא בני חלקי הזרה, תקוני זהר, זהר חדש ותקונים חדשים. מביא כל השינויים שישנם בדפוסים הקודמים משנת שנת א' עד הנה.

מסורת הזהר

לוח השואת הדפים

משה הדפים בתקוני זהר ; זהר חדש ותק"ח של דפוסים שונים, להדפיס שב"מסורת הזהר" (נמצא בחלק א')

כדי להקל על המעיין להבין הביאורים במקומות שעוסקים בחכמת הקבלה, הוספנו בחלק א' הספר פת יחה לחכמת הקבלה

חלק י"ד

פרשיות: שלח — קרח — חקת — בלק

לוח ראשי תבות וקיצורים

א

בעזרת השם. בעוה"ב : בעולם הבא. בעוה"ז : בעולם הזה. בעוה"ר : בעונותינו הרבים. בעוה"ח : בעץ החיים. בע"כ : בעל כרחו. בע"מ : בעל מנת. בע"ש : בערב שבת. בעש"ק : בערב שבת קודש. בע"ת : בעל תשובה. ב"פ : ב' פעמים. בפ"ע : בפני עצמו. ברהמ"ז : ברכת המזון. בר"ת : בראשי תיבות. ב"ש : ב' שלישים. בשכמל"ו : ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. בת"ת : בתפארת.

ג

ג"א : גירסא אחרינא (גרסא אחרת נוסח אחר) ; ג' אלפים ; ג' אמצעיות. גו"ע : גולגלתא ועינים. גי' : גימטריה (צרופי האותיות למספרן). ג"ט קר"ע פ"ח : (ו' תיקוני רישא) גולגלתא לבנה, טלא דבדולחא, קרומא דאוריא, רעוא דמצחא, עמר נקא, פקוחו דעינין, חוטמא. ג"ע : גן עדן ; גלוי עריות. ג"ע אח"פ : גולגלתא, עינים, אוזן, חוטם, פה. ג"פ : ג' פעמים. ג"ר : ג' ראשונות. ג"ש : גזרה שוה. ג"ת : ג' תחתונות.

ד

ד' : דף. ד"א : דבר אחר ; דרך אמת. ד"ה : דברי הימים ; דבור המתחיל. דהו"ג : דהוד וגבורה. דו"ג : דבר ונוקבא. דו"ק : התבונן היטב ; דייק. ד"ז : דפוס זולצברג. דחז"ל : דברי חכמינו זכרם לברכה. דט"ר : דט' ראשונות. דכ"ז : דכל זה. דלפ"י : דלפי זה. ד"מ : דפוס מנטובא ; דרך משל ; דיני ממונות, דבר מצוה. דנת"א : דנקודות, תגין, אותיות. דע"כ : דעל כן ; דעל כרחך. דע"ס : דעשר ספירות. דעסמ"ב : דע"ב ס"ג מיה בין. דפו"ל : דפוס ישן. דצח"מ : דומם, צומח, חי, מדבר. ד"ק : דפוס קרימונה. ד"ש : דרכי שלום. ד"ת : דברי תורה, דין תורה. דת"י : דעת, תפארת, יסוד.

ה

ה"ע : השם ירחם עליו. האר"י : האלקי רבינו יצחק. ה"ג : ה' גבורות. ה"ה : הוא הדין ; הרי הוא ; הלא הוא. שני ההי"ן של שם הוי"ה. הו"ד : הוא דכתיב. ה"ח : ה' חסדים. ה' : היה. ה"ם : הוד, יסוד, מלכות. (ג' אותיות משם אלהים). הל"ל : הוי ליה למימר. ה"מ : ה' מקיפים ; הגי מילי. ה"נ : הכא נמי. ה"ז : הנוכח. ה"זל : הנוכח לעיל ; הנוכח למעלה. ה"ס : הוא סוד. ה"פ : הכי פשיטו ; ה' פעמים ; ה' פרצופין ; הכי פירושו. ה"ק : הקדוש. ה"ק : הכי קאמר ; ה' קצוות הקב"ה : הקדוש ברוך הוא. הקסה"ז : הקדמת ספר הזהר. ה"ר : ה' ראשונות ה' ראשונה. הרמ"ק : האלקי רבינו משה קורדובירו. השי"ת : השם יתברך. ה"ת : ה' תתאה. ה' תתוונות. התפ"א : התפשטות א'. התפ"ב : התפשטות ב'.

א"א : אברהם אבינו ; אי אפטר ; אריך אנטין ; אריך אפים. אב"א : אהור באהור. אב"ג : אגא בכח גדולת. אב"ע : אצילות בריאה יצירה עשיה (ר' עולמות העליונים). א"ג : אין גורסים ; ארבע גלויות. א"ד : אינו דומה ; איכא דאמרי (יש אומרים). אדה"ר : אדם הראשון. אדל"ג : אפשר ולא גרסינן. א"ה, אר"ה, אה"ע : אמות העולם. אה"ל : אור הלכנה. או"א : אבא ואמא ; אחד ואחד. או"ח : אור חזור. או"י : אור ישר. א"י : ארץ ישראל. או"מ : אור מקיף. או"נ : אריך ונוקבא. אר"פ : אור פנימי. אהב"פ : אהור בפנים. אח"ז : אחר זה. אחז"ל : אמרו חכמינו זכרם לברכה. אח"כ : אחר כך ; אחרי כן. אח"פ : אוזן חוטם פה. א"כ : אם כן ; אינו כדאי ; אין כאן. אכמ"ל : אין כאן מקומו להאריך. א"ל : אמר ליה. אל"ה : ג' אותיות משם אלהים. אמ"ר : אור מים רקיע. אנ"כ : אורות נצוצין כלים. א"ס : אין סוף. אע"ג : אף על גב. אע"פ : אף על פי. אעפ"כ : אף על פי כן. א"צ : אינו צריך. אצ"ל : אין צריך לומר. א"ק : אדם קדמון (שם עולם) ; אין קץ ; אמר קרא (כתוב במקרא). אקב"ו : אשר קדשנו במצותיו וצונו. א"ר : אמר רב ; אל רחוב. ארגמ"ן : אוריאל, רפאל, גבריאל, מיכאל, גוריאל (שמות מלאכים). ארמ"ע : אש, רות, מיים, עפר (ארבע יסודות העולם). אשל"י : אדום, שחור, לבן, ירוק. א"ת : אם תאמר ; אל תאמר ; אל תקרא ; אי תימא. א—ת (האותיות מן א עד ת). א"ת ב"ש : אחד מצדופי אותיות הא"ב (הראשונה עם האחרונה, השניה עם זו שלפני האחרונה וכן הלאה). את"ל : אם תמצא לומר. אתעד"ל : אתערותא דלעילא. אתעדל"ת : אתערותא דלתתא.

ב

ב"א : בראשית א' ; בן אדם ; בנין אב ; ברוך אתה. בא"ד : באמצע דבור. באב"ע : באצילות, בריאה, יצירה, עשיה. באד"ר : באורא רבא. באדר"ז : באורא זוטא. בא"י : ברוך אתה ה'. ב"ב : בראשית ב'. בג"ד : בגין דא. בג"ה : בינה גבורה, הוד. בג"כ : בגין כך. ב"ד : בית דין. בר"א : כמה דברים אמורים ; בדרך אחרת. בר"ר : בדחילו ורחימו. ב"ה : בית המקדש ; בין השמשות. בהכ"נ : בית הכנסת. ביהמ"ק : בית המקדש. בוצד"ק : בוצינא דקרדונותא. בחי' : בחינה. בחי"א : בחינה א'. בחי"ב : בחי"ג בחי"ד : בחינה ב' ; ג' ; ד'. בי"ע : בריאה, יצירה, עשיה. בכ"מ : בכל מקום ; בכמה מקומות. במ"א : במקום אחר. במ"ר : במדרש רבה. ב"נ : בר גש. ב"ן : מספר (שם הויה במילוי ההי"ן) בס' : בספר. בס"ד : בספרא דצניעותא ; בסיעתא דשמיא. בסו"ה : בסוד הכתוב. ב"ע : בריאות עולם. בע"א : בענף א'. בע"ה :

מאזנים, עקרב, קשת, גדי, דלי, דגים, ט"ת : ט
תחתונות.

י

י"א : יש אומרים ; יש אוסרים ; ירא אלהים ; ירחמהו אל. י"א"י : ישוב ארץ ישראל. י"א"ל : יש אם למקרא ; יש אם למסורת ; יזכרם אלהים לטובה. י"ג : יש גורסים ; יין גפן ; מספר. י"ד : יש דורשים. י"ה : (ב) אותיות הראשונות משם הויה. י"ה"א : ג' מלואים של שם הויה יודין ההין אלפין. י"ה"ב, יוהכ"פ : יום הכפורים. י"ה"ד : הני רצון. י"ו"כ : יום כסור. יו"ש : ימין ושמאל. יתנרנן : יחידה, חיה, נשמה, רוח, נפש. י"ט : יצר טוב ; יש טעם ; יום טוב. יו"ט : יום טוב. יו"ל"א : יתברך ויתעלה לעולם אמן. י"י : רמז על יחוד הויה ואדני. י"י"י : יברוך יאר ישא. יכ"ק : יום כסור קטן. י"ל : יש לומר. י"מ : יש מפרשים ; יש מקומות ; יציאת מצרים. י"ס : יוד ספירות ; יש ספרים ; יש סוכרים. י"ס"ג : יש ספרים גורסים. יצה"ט : יצר הטוב. יצה"ר : יצר הרע. יש"א : ימין, שמאל, אמצע. ישס"ת : ישראל סבא ותבונה. ית' : יתברך ; יתעלה. ית"ש : יתברך שמו.

כ

כ' כבוד. כ"א : כי אם ; כל אחד ; כך אומר ; כתוב אחד ; כלל אחד. כ"א"א : כתוב אחד אומר. כ"א"א"א : כל אחד ואחד ; כל איש ואיש. כ"א"ל : כל אומה ולשון. כ"אחז"ל : כך אמרו חכמינו זכרם לברכה. כ"ב : אותיות התורה. כ"ג : כהן גדול. כ"ד : כדי דבור ; כל דבר ; כך דרשו. כ"ד"א : כמה דאת אמר ; כדא דאת אמרת. כ"ד"ש : כדרך שאמרו. כ"ה : כתוב הכא כה"א : כן הוא אומר. כה"ג : כהן גדול ; כהאי גוונא. כהמ"ג : כל המוסיף גורע. כה"ג : כן היא נוסחת. כה"ק : כתבי הקודש. כו' וכו' : וכולה (לאמור) על הקורא לגמור כל הפסוק או המאמר, שהובא רק חלק ממנו. כו"כ : כך וכך. כו"פ : כלל ופרט. כופו"כ : כלל ופרט וכלל. כ"ז : כל זה ; כל זמן ; כך זכות ; כלי זימן. כ"ח : כלי חיצון ; כתר חכמה. כח"ב : כתר, חכמה, בינה. כחב"ד : כתר, חכמה, בינה, דעת. כח"ב תנ"מ : כתר, חכמה, בינה, תפארת ומלכות. כ"י : כנסת ישראל ; כתב יד ; כן ירבו. כ"כ : כל כך, כמו כן ; כתוב כאן. כל"ז : כלי זימן. כל"י : כהן, לוי, ישראל. כ"מ : כל מה ; כל מקום ; כן מצאתי ; כן משמע ; כן מוכח. כמד"א : כמה דאת אמרת. כמר"ש : כמו שכתוב. כמש"א : כמו שאתה אומר. כמש"ה : כמו שאמר הכתוב. כ"נ : כן נאמר ; כן נראה. כנה"ג : כנסת הגדולה. כנ"י : כנוכר. כנ"י : כנסת ישראל. כנ"ל : כנוכר לעיל ; כן נראה לי. כנלע"ד : כן נראה לפי ענין דעתה. כסה"כ : כסא הכבוד. כ"ע : כולי עלמא ; כתר עליון. כ"פ : כלי פנימי ; כל פנים ; כך פרשו. כצ"ל : כן צריך לאמור, להיות, לבאר. כ"ק : כלי קודש. כ"ש : כל שכן ; כבוד שמו ; כל שעה ; כבוד שבת. כש"ד : כללו של דבר. כש"כ : כל שכן. כש"ש : כל שעה ושעה ; כל שנה ושנה. כש"ט :

זאכ"מ : ואין כאן מקומו. זאכמ"ל : ואין כאן מקום להאריך. זאל"כ : ואם לא כן ; ואהבת לרעך כמוך. זבעוה"ר : ובעונותינו הרבים ובש' : ובשעה. וגו' : וגומר (ראה וכו'). זדו"ק : דייק (כמו התבונן היטב, לדייק בשעת העיון ולא בקרוב). זד"ל : ודי למבין. זל"ב : ודי לחכימא ברמיזא. זהמ"י : והשכיל יבין. זוה"ד : וזה הדין. זז"ל : וזה לשונו. זכה"א : וכן הוא אומר. זכ"ו : וכולה ; וכולי. (כמו וגומר, סימן להמשיך את המאמר או המסטר עד הסוף, אף אם אין סופו נזכר בכתב). זל"ג : ולי נראה. זנלע"ד : ונראה לפי עניות דעתי. זע"ד : ועל דא. זעד"ו : ועל דרך זה. זעכ"ז : ועם כל זה ; ועל כל זה. ז"ק : ו' קצוות. זש"ג : ושם נסמן. ז"ת : ו' תחתונות. זתי' : ותיקונים.

ז

ז"א : זעיר אגפין ; זכות אבות ; זה אומר. זאה"ל : זכור אותו האיש לטוב. זא"ו : זה אצל זה ; זה אל זה ; זה את זה ; זה אחר זה (וכן זו). זב"ז : זה בזה. זה"ו : זמן הוה. זה"ש : זה הוא שאמר. זו"ן : זעיר ונוקבא. זה לשונו ; זכרו (זכרונו) לברכה. זל"ז : זה לזה. ז"ח : זהר חדש. זכ"ל : ג' כוכבי לכת. זלמ"ז : זה למטה מזה ; זה למעלה מזה. ז"מ : ז' מלכים. זמ"ז : זה מזה. זמ"ן בן ק"ט : סדר ששת סדרי המשנה ; זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קדשים, טהרות. ז"ס : זה סוד. ז"ע : זה ענין. זעה"א : זקני עם הארץ. זע"ז : זה על זה. ז"פ : ז' פעמים. זצ"ל : זכר צדיק לברכה. ז"ק : זרע קודש ; זקף קטן. ז"ש : זה שכתב ; שאמר. ז"ת : ז' תחתונות. זת"ו : זה תוך זה ; זה תחת זה.

ח

ח' : חלק ; חדש. ח"א : חלק א' ; חכמים אומרים ; חז אמר. ח"ב : חלק ב' ; חכמה בינה. חב"ד : חכמה, בינה, דעת. חבת"ם : חכמה, בינה, תפארת, מלכות. ח"ג : חלק ג' ; חלופי גרסאות. ח"ד : חלק ד'. חד"ר : חסד דין רחמים. ח"ה : חלק ה' ; חלול ה'. חה"ש : חלול השם. חה"מ : חול המועד. ח"ו : חלק ו' ; חסר זאו ; חס ושלום. חו"ג : חסדים וגבורות. חוה"מ : חול המועד. חוהמ"ס : חול המועד סוכות. חוהמ"פ : חול המועד פסח. חו"ל, חז"ל : חוץ לארץ. ח"ו : חלק ו' ; חדש זה. חז"ל : חכמינו זכרם לברכה. חח"ן : חכמה חסד נצח. חכ"א : חכמים אומרים. חל"ה : חלק לעולם הבא. חנ"ה : תנוכת הבית. חנב"ל שצ"ם : שבעה כוכבי הלכת ; חמה, נגה, כוכב, לבנה, שבתאי, צדק, מאדים. ח"ס : חכמה פנימאנה. ח"ע : חיי עולם. חע"ה : חיי עולם הבא. חש"ח : חולם, שורק, חיריק.

ט

ט"א : טור א' ; טעם אחר. ט"ר : טוב ורע. ט"מ : טומאת מת ; טעמא מאי ; טעמי מקרא. טנת"א : טעמים, נקודות תנין, אותיות. ט"ס : ט' ספירות. ט"ר : ט' ראשונות. טש"ת, טא"ב, מע"ק, גד"ד : י"ב המזלות ; טלה, שור, תאומים, סרטן, אריה, בתולה,

כתר שם טוב. כש"ש : כמו שכתבתי שם. כ"ת : כתר תורה. כתה"ק : כתבי הקודש. כתחז"ל : כתקון חכמינו וזכרם לברכה.

ל

ל"א : לשון אחד. לא"א : לא אמרו אלא. ל"ב : מספר. לבנ"ה : ל"ב נתיבות החכמה. ל"ג : לא גרסינו. ל"ד : לאו דוקא ; לפי דעת ; לא דמי. לה"א : לדעת אחרים ; לדבר אחר. לד"ה : לדברי הכל. ל"ה : לבנת הספיר ; למען השם. לה"פ : לחם הפנים. לז"ל : לפני ולפנים. ל"ז : לשון זכר. לזע"צ : לזכר עולם יהי צדיק. ל"ח : לא כתוב ; לא כן. לכאו"א : לכל אחד ואחד. לכ"ל : לכן נראה לי. לכ"ע : לכולי עלמא. לכ"ש : לא כל שכן. ל"מ : לא מצאתי. למה"ד : למה הדבר דומה. ל"נ : לי נראה ; לשון נקבה. לנ"ל : לכן נראה לי. לע"ע : לעת עתה. לעסמ"ב : לע"ב ס"ג מ"ה. ב"ן. לעת"ל : לעתיד לבוא. לפ"ג : לפרט גדול. לפמשה"ה : לפני משורת הדין. לפ"ע : לפי ענינו. לפע"ד : לפי עניות דעתי. לפ"ק : לפרט קטן. לפ"ש : לפי שעה. ל"צ : לא צריך. ל"ש : לא שנו ; לא שנו ; לא שייך ; ליל שמורים. לשה"ד : לשון הרע. לש"ש : לשם שמים. ל"ת : לא תעשה.

מ

מ"א : מקום אחר ; מקום אחד ; מדרש אגדה ; מלכים א' ; מים אחרונים ; מנהג אבותינו. מאה"ג : מאור הגדול ; מאור הגולה. מאדו"ל : מאמר רבותינו וזכרם לברכה. מ"ב : שם מ"ב אותיות ; מה בכך ; מתן כסתר. מב"ד : מיתת בית דין ; משיח בן דוד. מב"ן : מלך בשד ודם ; מתנת בשד ודם. מב"י : משיח בן יוסף. מ"ג : מחזור גדול (כ"א שנים) ; מ"ד : מיין דוכרין ; מאן דאמר ; מאי דכתיב ; מי דמי ; מה דעתך ; מי דבש. מד"א : מאן דאמר ; משום דרכי אמורי. מדה"ד : מדת הדין. מדה"נ : מדרש הנעלם. מדה"ד : מדת הרחמים. מד"ש : מפני דרכי שלום. מ"ה : מספר הויה במילוי אלפין ; משום הכי ; מלך העולם ; מלאך המות. מזה"ד : מדת הדין. מהל"ל : מה תורה ליה למימר. מזה"מ : מלאך המות ; מלך המשיח ; מנא הני מילי. מה"נ : מדרש הנעלם. מה"ש : מלאכי השרת. מו"ל : מוציא לאור. מול"מ : מטי ולא מטי. מו"מ : מעלה ומטה ; משא ומתן ; מגע ומשא. מו"ס : מוחא סתימאה. מוצי"ט : מוצאי יום טוב. מוצש"ק : מוצאי שבת קודש. מו"ש : מוצאי שבת. מ"ז : משנה ד'. מחז"ל : מאמר חכמינו וזכרם לברכה. מ"ט. מקח טעות. מטטרר"ן : שם מלאך. מ"י : בי אותיות משם אלהים. מכ"ש : מכל שכן. מ"ל : מנא לן. מלה"ד : משל למה הדבר דומה. מלה"ש : מלאכי השרת. מל"ת : מצות לא תעשה ; מסיח לפי תומו. מ"מ : מכל מקום ; מארי מתניתין ; מארי מתיבתא ; מאי משמע ; מראה מקום ; מת מצוה ; משנה מקום. ממ"ה : מלך מלכי המלכים. ממ"ן : ממה נפשך. מ"ן : מיין נוקבין. מנ"מ : מאי נפקא מינה ? מ"ס : מדת סדום ; מד סבד ; מוצא סתימאה. מסה"ז : מסורת זוהר. מ"ע :

מצות עשה ; מראית עין ; מצות ערוה. מע"ה : מעלה. עליו הכתוב. מע"ט : מעשים טובים. מעל"ע : מעת לעת (יום שלם). מ"צ : משיח צדק. מצפ"ץ : שם הויה באותיות א"ת ב"ש. מרע"ה : משה רבינו עליו השלום. מ"ש : מה שכתוב ; מאי שנא. משא"כ : מה שאין כן. מש"כ : מה שכתוב כאן. מ"ת : משנה תורה ; מתן תורה. מת"ל : מה תלמוד לומר.

נ

נ"א : נוסחא אחרת ; נביאים אחרונים. נא"כ : נאמר כאן. נג"ע, ר"ע : נפילים, גבורים, ענקים, רסאים, עמלקים. נ"ה : נצח הוד. נה"י : נצח, הוד, יסוד. נהי"מ : נצח, הוד, יסוד, מלכות. נו"נ : נע ונד ; נעשה ונשמע. נוק' : נוקבא. נח"ש : נדוי, חרם, שמתא. נ"ל : נראה לי. נ"מ : נפקא מינה. נ"נ : נח נפש. נ"ע : נוקבי עינים ; נשמתו עדן ; נותו עדן. נ"צ : נחמת ציון. נק' : נקרא. נ"ר : נפש רוח ; נחת רוח ; נביאים ראשונים. נד"ן : נפש, רוח, נשמה. נרבח"י : נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. נש"ב : גי שערי בינה. נת"א : נקודות, תיגין, אותיות.

ס

ס"א : ספרים אחרים ; סטרא אחרא ; סתרי אותיות. ס"ב : סימן ברכה. ס"ג : (הו"ה במילוי יודין ואלף בואו) ; סנהדרין גדולה. ס"ד : סוף דבר ; סלקא דעתך. סד"א : סלקא דעתך אמינא. סו"ה : סוד הכתוב. סו"ס : סוף סוף. ס"י : סימן. ס"י : ספרים ישנים ; ספר ישן ; סימן יפה ; ספר יצירה. ס"ל : סח לי ; סבירה ליה. ס"מ : סטרא מסאבותא. ס"נ : סכנת נפשות. ס"ע : סדר עבודה. ס"פ : סוף פסוק. ספ"י : סבד גנים יפות. ספ"י : ספירה. ס"ת : ספר תורה ; סתרי תורה ; סוף תיבה.

ע

ע' : עיין. ע"א : ענף א' ; עמוד א' ; ענין אחר. עאכו"כ : על אחת כמה וכמה. ע"ב : (הויה במילוי יודין) ; שם ע"ב. עבג"ע"מ : עור, בשר, גדין, עצמות, מוחא. ע"ג : ענף ג' ; עבודת גלולים ; על גב. ע"ד : על דבר ; על דרך ; על דעת. ער"ה : על דרך הכתוב ; על דרך האמת. האמור. ער"ז : על דרך זה. ער"מ : על דרך משל. ער"ד : על דרך רמז. ע"ה : עליו השלום ; עשרת הדברים ; עם הארץ ; עין הרע ; עבד ה'. עה"ב : עולם הבא. עה"ז : עולם הזה. עה"ח : עץ החיים. עה"ד : עין הרע. עה"ש : עליו השלום. עו"א : עובדי אילים. עוה"ב : עולם הבא. עוה"ז : עולם הזה. עומ"ש : עול מלכות שמים. עו"נ : עתיק ונוקבא. ע"ז : עבודה זרה ; על זה ; עם זה ; עבר זמנו. ע"ח : עץ חיים. ע"ט : על טעם ; עצה טובה ; עין טובה. ע"י : עיין ; עילאין. ע"י : על ידי ; על ידי. עי"א : על ידי אחרים. עיה"ק : עיר הקודש. עיו"ט : ערב יום טוב. עיו"כ : ערב יום כפור. עי"ז : על ידי זה. עי"מ : עבור, יניקה, מוחין. עיקת"ן : עיר קדשנו תבנה ותכונן. ע"כ : על כן ; עד כאן ; עד כמה ; עבודת כוכבים ; עבד כנעני.

עכאו"א : על כל אחד ואחד ; עם כל איש ואיש.
 עכ"ד : עד כאן דבריו. עכ"ז : עד כל זה. עכו"ם :
 עבודת כוכבים. עכ"ל : עד כאן לשונו. עכ"פ : על
 כל פנים. ע"ל : עין לעיל. ע"מ : על מנת ; על
 משקל ; עשר מאמרות ; על מה ; על מחצה ; עשר
 מכות. עמוד"א : עמודא דאמצעיתא. עמ"ש : עין מה
 שכתבתי ; עד מאה שנים ; עול מלכות שמים. ענ"ב :
 עקודים, נקודים, ברידים. ע"ס : עשר ספירות ; על
 סמך. עמס"ב : ע"ב סיג מיה בין. עע"ז : עובדי
 עבודה זרה. עעכו"ם : עובדי עבודת כוכבים ומזלות.
 ע"פ : על פי. עצה"ד : עץ הדעת. עצה"ט : על
 צד היותר טוב. ע"ק : עתיקא קדישא. ע"ר : ערב רב.
 ער"ה : ערב ראש השנה. ער"ח : ערב ראש חודש.
 ע"ש : עין שם ; ערב שבת ; על שלחן. עש"א : עד
 שיבוא אליהו. עש"ה : עין שם היטב. עש"מ : על
 שום מה. ע"ת : ערוב תחומים ; על תנאי.

פ

פ"א : פרק א' ; פעם אחת ; פירוש אחר. פא"פ :
 פנים אל פנים ; פה אל פה ; פעם אחר פעם. פ"ב :
 פרק ב'. פב"א : פנים באחור. פב"פ : פנים בפנים.
 פ"ג : פרק ג'. פ"ד : פסק דין ; סרק ד'. פרה"ה,
 פרה"ב : פדיון הבן. פו"א : פנים ואחור. פו"ח :
 פנימיות וחוץניות. פו"כ : פרט וכלל. פו"ר : פריה
 ורביה. פו"י : פירוש פ"י ; פ"שע ישראל ; פועל
 יוצא. פלו"י : פלוני. פלח"ק : פתיחה לחכמת הקבלה.
 פלפלה"ס : פתיחה לפירוש הסלם. פמ"א : פנים
 מאירות. פמ"ס : פנים מסבירות. פ"נ : פקוח נפש.
 פדיון נפש. פס"ד : פסק דין. פ"פ : פתחון פה.
 פ"ק : פרק קמא ; פורים קטן ; פרט קטן. פו"א :
 פרקי רבי אלעזר. פרד"ס : פשט, רמז, דרוש, סוד.

צ

צא"ל : צריך אתה לדעת. צ"ג : ציון ג' ; צום גדליה.
 צ"ד : ציון ד' וכדומה. צח"מ : צומח, חי, מדבר.
 צ"ל : צריך לומר ; צריך להיות. צ"ע : צריך עיון.
 צעב"ח : צער בעלי חיים. צע"ג : צריך עיון גדול.

ק

ק' : קדוש ; קמא ; קהל ; קטן. ק"א : קונטרס
 אחרון. קב"ה : קודשא בריך הוא. קבו"ש : קודשא
 בריך הוא ושכינתיה. קה"מ : קריאת המגילה. קה"ק :
 קדש הקדשים. קה"ת : קריאת התורה. ק"ו : קל
 וחומר. קו"ח : קל וחומר. קוש"י : קוצו של יוד.
 קכ"ד : קדם כל דבר. קלי' : קליפות. קמ"ל : קא
 משמע לו. ק"פ : קרבן פסח. ק"ק : קדש קדשים ;
 קדשים קלים. קק"ק : קדוש, קדוש, קדוש. ק"ש :
 קריאת שמע ; קבלת שבת.

ר

ר"א : רבי אבא ; רבי אלעזר. ראב"ד : ראש בית

דין. ר"ג : ריש גלותא. רדל"א : רישא דלא אחידע.
 ר"ה : ראש השנה. רה"י : רשות היחיד. רה"ק :
 רוח הקודש. רה"ר : רשות הרבים. ר"ח : ראש חודש.
 רח"ו : ר' חיים חיטאל. ר"י : רבי יהודה ; רבי יצחק ;
 רבי יוסי. רי"ו : מספר. ר"ל : רחמנא לשיב ;
 רחמנא ליצלן ; ראה לדבר ; רצוני לומר. ר"מ : ראש
 מתיבתא ; רעיא מהימנא ; ריש מתיבתא. רמ"ח :
 מספר. רמ"ק : ר' משה קורדובירו. רע"מ : רעיא
 מהימנא. רפ"ח : מספר. רשב"י : ר' שמעון בר
 יוחאי. רשר"ד : ראה, שמיעה, ריה, דבור. ר"ת :
 ראשי תיבות. רת"ס : ראש, תוך, סוף.

ש

ש' : שורה, שעה. ש"א : שמואל א' ; שלישי אמצעי ;
 שלישי א' ש"ב : שמואל ב' ; שער ב'. שבי"כ :
 שבירת כלים. ש"ג : שער ג' ; שיעור ג'. שג"ע : של
 גן עדן. שה"ש : שיר השירים. שו"ט : ששון
 ושמחה. שו"ת : שאלות ותשובות. ש"ח : שנאת
 חנם ; שבת חנוכה. שי"ל : שיש לאמר ; שיש לברך.
 ש"כ : מספר. שכ"א : שכל אחד. שכאו"א : שכל
 אחד ואחד. שמרשב"י : שער מאמרי רבי שמעון
 בן יוחאי. ש"נ : שם נסמן. שנגל"ה : שורש, נשמה,
 גוף, לבוש, היכל. שנא"ן : (ד' חיות המרכבה) שור,
 נשר, אריה, אדם. שס"ה : מספר. ש"ע : שלישי
 עליון ; שמנה עשרה ; שמיני עצרת. ש"צ : שליח
 צבור. שצ"ם חזק"ל : (ו' כוכבי לכת) שכתאי, צדק,
 מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה. ש"ר : שלוש רגלים ;
 שם רע. ש"ש : שם שמים. ש"ת : שמחת תורה ;
 שלישי תחתון.

ת

ת"א : תרגום אונקלוס ; תרוץ אחד. תא"מ : תהלים,
 איוב, משלי. ת"ד : תיקונא דיקנא. תה"ד : תפלת
 הדרד. תה"ר : תהומא רבא. תה"ש : תפלת השחר.
 ת"ו : תם ונשלם. תובב"א : תכנה ותכונן במהרה
 בימינו אמן. תובי"ל : תם ונשלם ברוך ה' לעולם.
 תוה"ק : תורתנו הקדושה. תו"מ : תפארת ומלכות ;
 תרומות ומעשרות ; תיכף ומיד. ת"ו, שלב"ע : תם
 ונשלם שבח לאל בורא עולם. תושב"כ : תורה שבכתב.
 תשבוע"פ : תורה שבעל פה. ת"ז : תקוני זהר.
 ת"ח : תא חזי ; תקונים חדשים ; תלמיד חכם.
 תצה"מ : תחית המתים. תכ"ב : תלת כלילן בתלת.
 תכ"ד : תוך כדי דבור. תכ"ה : תורת כהנים. ת"ל :
 תלמוד לומר ; תרי לישני (שתי גוססאות) ; תהלה לאל.
 ת"מ : תפלת מנחה. תע"ס : תלמוד עשר ספירות.
 ת"ע : תפלת ערבית. תרי"ג : (מספר) תרי"ג מצית.
 תק"ח : תקונים חדשים. ת"ש : תפילין של יד.
 תש"ר : תפילין של ראש. ת"ת : תפארת.

תפלה קודם הלמוד מהאר"י זיע"א

רבון העולמים ואדוני האדונים אב הרחמים הסליחות מודים
אנחנו לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו בקידה ובהשתחור
שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקרש ונתת לנו חלק
בסודות תורהך הקדושה מה אנו ומה חיינו אשר עשית
עמנו חסד גדול כזה, על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך
שתמחול ותסלח לכל חטאתינו ועונותינו ואל יהיו עונותינו
מבדילים ביננו לביניך. וכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו
ואלהי אבותינו שתכונן את לבבינו ליראתך ולאהבתך
ותקשיב אזניך לדברינו אלה ותפתח לבבנו הערל בסודות
תורתך ויהיה למודינו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח
נחח ותאציל עלינו אוד מקור נשמתנו בכל בחינתנו
ושיהנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית
דבריך אלה בעולם וזכותם וזכות אבותם וזכות תורתם
ותמימותם יקדושתם יעמד לנו לבל נכשל בדברים אלו
ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים כמאמר נעים
זמירות ישראל: „גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך“. כי ה'
יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. „יהיו לרצון אמרי פי והגיון
לבי לפניך ה' צורי וגואלי“.

פרשת שלח לך

(א) וידבר יי אל משה לאמר. שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען וגו'. רבי חייא פתח, (ב) המימך צוית בקר ידעת השחר מקומו. שחר כתיב, היא אתרחקא משחר. מיט. אלא איך חייא, בשעתא דנטי ערב, א ושמשא נטי למיעל. כדין אתחלש תוקפיה. כדין שלטא שמאלא. ב ומשתכח דינא בעלמא. ג ואתפשט. וכדין בעי ב"ג ד לצלאה, ולכונא רעותא קמי מאריה.

(ב) דאמר רבי ייסא, כד נטי שמשא, ואתחלש. כדין אתפתח חד פתיוח בשמשא, ואתכניש חיליה, ושמאלא שליט. ויצחק ב כרי בירא תחותיה.

(ג) כיון דעאל ליליא, ג פתקא דקוטפא ד ה באחמתיה שכיח. וכמה חבילין ו טריקן ז אתפשטו בעלמא, וכלהו שטאן בערבוביא, ואולי וחייכאן בנפשן ח דרשיעייא, ומודעין לון מלין, מנהון כדיבן, ומנהון קשוט, ומאן דאשתכח בינייהו, אתייהיב לון רשו לחבלא, וכלהו בני עלמא ניימין, ט וטעמין טעמא דמותא, והא אוקימנא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א אתחלש כדין שלטא ול"ג מן נטי עד כדין שלטא. ב ואשתכח; ואשתכחו. ג מוסיף ואתפשט לעילא. ד לכונא ול"ג לצלאה; לצלאה דישכח רעותא. ה באמתיה; דאחמתיה. ו ל"ג טריקן. ז אזדריקן. ח דבני נשא. ט מוסיף ואתכנשו וטעמין.

דרך אמל (א) שהשמש נעשית חלושה להאיר בתוקפא כמו ביום ממש. (ב) חופר באר. (ג) פתק וכתב הכריתה והכליון בתוקף הדין. (ד) ר"ל באמה של הגבורה עליונה שכיח ומצוי והיינו מסוד עסרת ולמטה שנקראת אמ"ה בעולם הבריאה כמ"ש בעל הפרדס בשער אבי"ע ע"ש.

שלח לך אנשים

הסולם

מאמר

(א) וידבר וגו' שלח לך אנשים וגו': רבי חייא פתח, המימך צוית בקר ידעת השחר מקומו. שחר כתוב, בלי ה' הידיעה, ה' נתרחה משחר, מהו הטעם. אלא אמר ר' חייא בשעה שינטו צללי ערב והשמש שהוא ז"א, נוטה לבא, דהיינו אחר חצות היום, אז נחלש תוקפו של השמש, שהוא ז"א, אז שולט השמאל ונמצא הדין בעולם ומתפשט, ואז צריך האדם להתפלל, ולכוון רצונו, לפני אדונו.

(ג) כיון דעאל ליליא וכו': כיון שנכנס הלילה, כתבי הגזירות שכיחים בכיס שלהם. וכמה גדודי חבלה מתפשטים בעולם, וכולם משוטטים בערבוביא, והולכים ומצחקים בנפשות הרשעים, ומודיעים להם דברים, מהם שקרים ומהם אמיתים, ומי שימצא ביניהם מבני אדם, ניתנה להם רשות לחבל, וכל בני העולם ישנים וטועמים טעם מות, וכבר העמדנו. פתקא פירושו כתב. קוטפא, פירושו גזירה

מאמר שמא דשלטא מפלגו ליליא ואילך (ב) דאמר רבי ייסא וכו': דאריי, כשנוטה השמש, שהוא ז"א, לבא, ונחלש, דהיינו אחר חצות היום, אז נפתח פתח אחד בהשמש, דהיינו הפתח של שליטת השמאל, ונאסף כחו

(ד) תִּיחַ כַּד אַתְּעַר רוּחַ צַפּוֹן, כַּדִּין אַתְּקַבְּלָא כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְאֵלָא. וְאַתְּחַבְּרוּ כַּחֲדָא וּשְׂרִיא בְּדְרוּעָא בְּאַתְרָהָא. וְקִבְיָה אַתִּי לְאַשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקְיָא דְבִגְנַתָּא דְעָדָן, וְכַדִּין כָּל מָאן דִּיתְעַר לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא כִּי בַּהוּא שְׁעַתָּא, הָא אֲשַׁתְּתַף בַּהֲדָה, בְּגִין כִּי דְהִיא וְכָל אַכְלוּסִין דִּילָהּ, מִשְׁבַּחַן לְמַלְכָא עֲלָאָה, וְכָל אִינוּן הֵן דְאַשְׁתַּכְּחוּ בְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְאוּרִייתָא, כְּלָהוּ כְּתִיבִין בְּבִנְי הִיכְלָא, וְאַקְרוּן בְּשִׁמְהוֹן, וְאַלִין רְשִׁימִין בִּימְמָא.

(ה) תִּיחַ שְׁמָא חֲדָא קְדִישָׁא אִית בְּגִלּוּפֵי אַתּוּן, דְּהוּא שְׁלֵטָא מִפְּלַגּוּ לִילִיא וְאַילָךְ, הֵן וְאַינוּן אַתּוּן כְּלִיךְ סְעִפְיָה ע יַאֲעוּצִיָּה פ סִין דְּמִנְצַפְךָ כְּלִיל לֹון, מִן אֻקְמוּהּ, ג לְמַרְבֵּה הַמְּשֵׁרָה. נ' ז הוּא אֲסַתִּים לְהָאִי וְלְהָאִי, כַּדִּין כְּתִרִין כְּלִילִין הוּא ק ו' דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא אַתְּקִין לִיהּ, וְסַתִּים מְבוּעָהָ. בְּתַר דְּאוּלִידַת, פְּתִיחָא הוּת דַּ בְּחַד רִישָׁא דְּפִתְחָא.

מסורת הוהר

(ג) (ישעיה ט) ב"א שֵׁיט צ"א.

חלופי גרסאות
י ל"ג ואתחברו כחדא. כ ל"ג בהווא שעתא. ל דהיא יתבת וכל אכלוסין דילה ומשבחן. מ דאשתהפן בהדה. נ ל"ג כל"ך סעפ"יה. ס שעפ"יה; סעפ"ה. ט יאעצה. פ מנצפ"ך ול"ג ס"נ; פ. צ ל"ג הוה; מ'. ק י. ר בחרישא; ביה רישא.

דרך אמת (ה) כל"ך סעפ"א יאעצ"יה (אמ"ז אני קבלתי שעפ"יה יאעצ"ה ויוצא מפ' כמלונה וכבר עליה פשעה וכו' והאחרון מפ' יפקוד ה' על צבא המרוס).

מאמר

הסולם

שמה שלטא מפלגו ליליא

לְבִינָה בַעַת שְׁלִיטַת הַשְּׁמַאל שְׁהַאֲרוֹת סְתוּמִים בְּה. ל' הִיתָה סוֹתַמַּת לֹוּ וְלֹוּ, הִינּוּ הַנ' כְּפוּפָה בְּסוּד נִפְלָה וְלֹא תוֹסִיף, סְתוּמָה הַבִּינָה וְהַמְּלָכוֹת. כִּי אִזּוּ הַסְּפִירוֹת הִיוּ כְּלֹולוֹת, דְּהִינּוּ שְׁהַמְּלָכוֹת וְהַבִּינָה נִכְלְלוּ זֶו בְּזוֹ, וְהִיתָה גַם הַבִּינָה בְּנִפְיִלָה כְּמוֹ הַמְּלָכוֹת, הו' שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַתְּקִין אֶת הַמְּלָכוֹת שְׁהֵיט ל' וְהַמְּשִׁדְּ לָהּ קוֹ הַשְּׁמַאל בְּצוֹרֵת ו', שְׂאֵז קָמָה מִנְּפִילָתָהּ, אֲבָל, וְסַתֵּם הַמְּבוּעִים שֶׁלָּהּ, כִּי עֵי שְׁלִיטַת הַשְּׁמַאל נִסְתַּמוּ הַאֲרוֹת וְנִקְפְּאוּ, (כְּנִיל בִּיא דָף צ' דִּיה כְּתִיב) וְעַדִּיז הִיתָה הַבִּינָה נִסְתַּמָּת בְּשְׁלִיטַת קוֹ שְׁמַאל, שְׁעֵיכְ נִקְרַאת הַבִּינָה אִזּוּ פ' סְתוּמָה, וְאַחַר שְׁהוּלִידָה הַבִּינָה אֶת הו' דְּהוּיָה שְׁהוּא זִיא, שְׁהֵיט קוֹ הַאֲמַצְעִי אִזּוּ הַמְּלָכוֹת הוּלִידָה אֶת הַנְּשֻׁמָה, אִזּוּ צַעֲשַׁתָּה פְּתוּחָה בְּרִאשׁ פִּתַח אַחַד, דְּהִינּוּ שְׁהַפ' סְתוּמָה נִפְתּוּחָה מִלְמַטָּה וְנִעֲשַׂתָּה לְפ' פְּתוּחָה.

פירושו, שְׁהוּזַר מְדַבֵּר כַּאֲן מְבִינָה וְמִלְכוֹת בְּבַת אַחַת, כִּי מִטְעַם עֲלִית הַמְּלָכוֹת לְבִינָה נִתְּכַלְלוּ זֶה בְּזֶה, כְּמוֹ שְׁמֵבִיא הוּזַר עֲצָמוֹ. נ' הוּזַר אֲפַתִּיב לְהָאִי וְלְהָאִי, כַּדִּין כְּתִרִין כְּלִילִין הוּא, וְעֵיכְ הַפ' סְתוּמָה הַרְמוּזַת עַל בִּינָה בַעַת שְׁהִיא בְּשְׁלִיטַת הַשְּׁמַאל, מִפְּרִשָּׁה הוּזַר גַּם עַל הַמְּלָכוֹת, וְלֹא עוּד, אֲלֹא אֲפִילוּ הַצּוֹרֵה שֶׁל

גזירה, מלשון וקטפת מלילות (דברים כ"ג) שפירושו כריתה וגזירה. אחמתא פירושו כיס, כמו והשתכח באחמתא (עזרא ו' ב') שפירושו חמת וכיס.

(ד) תִּיחַ כַּד אַתְּעַר וְכוּ': בּוּא וְרֵאָה, כְּשִׁמְתַּעְרוּר רוּחַ צַפּוֹן, אִזּוּ מִתְּקַבְּלַת כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא הַמְּלָכוֹת, בְּשִׁמְאֵל שֶׁל זִיא, וְנִתְּחַבְּרִים יַחַד, וְשׁוּרָה בְּזוֹרַע שְׁמַאל בְּמִקּוּמָה, וְהַקְּבִיָּה בָּא לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים שְׁבַגְן עָדָן (כְּמִישׁ וִיקָהֵל אוֹת טִיֹו עִישׁ) וְאִזּוּ כָּל מִי שִׁיתַּעְרוּר לְעוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּשַׁעָה הִיא, הוּא מִשְׁתַּתְּף עִם הַמְּלָכוֹת, מִשּׁוּם שְׁהִיא וְכָל הַמוֹנִיָּה מִשְׁבַּחִים לְמֶלֶךְ הָעֲלִיָּת, שְׁהוּא זִיא, וְכָל אֱלוֹ הַגְּמֻצָאִים אִזּוּ בְּתוֹשְׁבַחָה שֶׁל הַתּוֹרָה, כּוֹלֵם כְּתוּבִים בֵּין בְּנֵי הִיכְלָא, וְנִקְרָאִים שֵׁם בְּשִׁמּוֹתֵיהֶם, וְאַלּוֹ רְשׁוּמִים בְּיוֹם, דְּהִינּוּ שְׂרַשׁוּמִים לְקַבֵּל חֲסִדִים, שְׁהוּא מִדַּת הַיּוֹם, שְׁהוּא זִיא.

(ה) תִּיחַ שְׁמָא חֲדָא וְכוּ': בּוּא וְרֵאָה, שֵׁם אַחַד קְדוֹשׁ יֵשׁ בְּאוֹתִיּוֹת חֻקוֹת הַשְּׁוֹלֵט מַחְצוֹת לִילָה וְהֵלָאָה, הֵם הַאוֹתִיּוֹת כְּלִיךְ סְעִפְיָה יַאֲעוּצִיָּה, דְּפִין דְּמִנְצַפְךָ כּוֹלֵל אַתֵּם, פ' הַעֲמִידוּהוּ, בְּסוּרָה, לְמַרְבֵּה הַמְּשֵׁרָה; שֵׁם סְתוּמָה כְּתוּבָה בְּאֲמַצְעַת הַמְּלָה, שְׁהִיא רוֹמַזַת

(ו) כד אתחריב בי מקדשא אסתימו מבויעין מכל סטרין. ט ואכליל אתון אחרן. ואינון שבעה. תלת מהאי סטרא. וארבע מהאי סטרא. סל"ך. ת יפה וסימן ד) כלך יפה רעיתי ומום אין בך, ו' דכר ונוקבא כליל כחדא, דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן ואינון שית. ואוקימנא באלין תרין אתון א ס' ו' אתכללו ב תליסר אתון סליק מנייהו תרי. חד ג לאת חד. וחד לאת חד.

(ז) כל"ך סעפ"ה ד יאע"וצה, ה הכי אתגליפו אתון, ורוז דא בכי תצא למלחמה. קרא ו דכתיב. ה) כי יהיה נערה בתולה. נער כתיב. בתר דאסתלק ליליא.

מסורת זוהר

(ד) (שיר ד) צו יוד צ"מ ז"ח יד ט"א ש"ג ט"ג
ש"ג שליב לא ט"ג שמ"ד תק"ח קח ט"ג ש"ט.
(ה) (דברים כב) ב"ב קנה צ"א.

חלופי גרסאות

ט [את] דא כליל אתון; דאכליל. ח כ"ג הסלם;
ל"ג ישה. א ס'. ב תריסר. ג לאתר חד וחד לאחרי.
ד ואעוצ"ה. ה הכא. ו כתיב.

הסולם

שמא דשלטא מפלגו ליליא

מאמר

אחת. שהיא ב' ואחת באות אחת שהיא ו'.
(ז) כל"ך סעפ"ה וכו': כל"ך סעפ"ה
יאעוצ"ה, כך נחקקו האותיות. וזה סוד בפרשת
כי תצא למלחמה בהמקדא שכתוב. כי יהיה
נערה בתולה, שכתוב נער, בלי ח'. ואחר
שנסתלק הלילה והבוקר מאיר, או עולה הה'
ונכללת באות העליון. ואז נאמר, ידעת השחר
מקומו ששחר, שהוא ז"א ידע מקומו של
הח', והיא נכללת בתוכו.
פירוש המאמר, כי ב' בחינות הם בלילה,
האחת היא חצי לילה הראשון, שאז המלכות
בלוי זוג עם ז"א וה"ס ב' סתומה, שכל
אודותיה נקפאים. וז"ש (באות ג') כיון דעאל
ליליא וכו'. ובחינה השניה היא חצי לילה
השני דהיינו מחצות לילה ואילך, שאז יש
זוג זרין בסוד שמאלו תחת לדאשי, ובסוד
הקב"ה, שהוא ז"א נכנס בגן עדן, שהוא
המלכות, ונכללו דכר ונוקבא יחד שע"ז
דומת ו'.

ב' סתומה מפרשה בצורת נ' כפופה שהיא
המלכות, עם ו', שה"ס זרוע השמאל של הו'.
המתחברת עם צודת הנ' וסותמתה, ועושיה
אותה לצורה מדובעת כמו ב' סתומה. ואח"כ
חוזר לבונה, שנאמר בתקונים, כי אחד שהבינה
הולידה את הו' שה"ס ז"א נפתחה ה"ס סתומה
ונעשתה למ' פתוחה, שהיא ג"כ צורת ג בחבור
עם ו', אלא שיש לה פתח מלמטה. הרומו
שנפתחה מסתימתה ומשפעת אורותיה
לתחתונים. ואח"כ חוזר ומדבר ממלכות, שאומר
בדבור שלאחר מכאן, כד אתחריב בי
מקדשא וכו' שחזר שוב לדבר מ"ס סתומה
שבמלכות.

(ח) כד אתחריב בי וכו': כשנחרב בית
המקדש, דהיינו בעת שאין זוג ז"א ומלכות
שאו נחרב בית המקדש, שהיא המלכות. נסתמו
המבועים של המלכות מכל הצדדים. דהיינו
שנעשתה ל"ב סתומה שנקפאו כל אורותיה
(כנ"ל ב"א דף צ' ד"ה כתיב) וה"ס סתומה
כוללת אותיות אחרות, והם שבע אותיות,
משם הקדוש הנ"ל, ג' מצד זה, שהן פע"ז
וארבע מצד זה, שהן אעצ"ה. כלך יפה,
הנשארות מהשם הקדוש, והסימן, כלך יפה
רעיתי ומום אין בך, ה"ס ו' הרומזות על דכר
ונוקבא שהם ז"ו, כלולים יחד, ו' זו כלולה
ג' אותיות מכאן, שהן כל"ך, וג' מכאן,
שהן יפ"ה. והם שש אותיות. והעמדנו
שבאלו ב' אותיות ב' ו', נכללות י"ג אותיות
השם הקדוש, כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה. כי עולה
מהן שתי בחינות, בחינה אחת באות

היצרופים היוצאים מן השם בן י"ג
אותיות, כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה, השולט
בחצות לילה, הם סעו אעצה כלך יפה.
דהיינו בדרך זה, כלך סעפ"ה יאעוצ"ה. והפירוש
הוא ע"ד שהיה ביציאת מצרים, שהיתה
הנוקבא בסוד ב' סתומה, וישראל נמצאו
בצרה גדולה, או יעץ לו הקב"ה למשה דבר
אל בני ישראל ויפ"עו, דהיינו שע"ז נסיעתם
למטה יעוררו למעלה סוד הנסיעה בג' קוין
והמלכות תתיחד עם קו אמצעי, שמוזה נפתחה.
המלכות מסתימתה, ונעשה להם נס של קדיעת
ים

וצפרא נהיר, כדין ה' סלקא ואתכלילת בנהורא ז עלאה. וכדין ידעת השחר מקומו, ה דידע שחר מקומו דהיא. ואתכלילת בגיית.

(ח) ת-ת, משה הוה שמשא, ובעא לאעלאה לארעא. א-ל קב-יה, משה, כד אתי ט נהורא דשמשא, אתכליל סיהרא * בגווייה, השתא דאנת שמשא, היך יקומו כחדא שמשא וסיהרא, . לא נהיר סיהרא כ אלא בשעתא דאתכניש שמשא, אבל השתא לית אנת יכיל, אי תבעי למנדע מנה שלח לך אנשים, ל לגרמך, בגין למנדע.

חלופי גרסאות

ז ל"ג עלאה, ח דחאי, ט נהרא ול"ג דשמשא, י כ"ה, כ ל"ג אלא, ל מוסיף לך לגרמך.

ספא — מפלגו ליליא

הסולם

מאמר

ונמצא שהם' כוללת ב' צירופים מן השם שהם ז' אותיות, והן' כוללת ב' צירופים מן השם, שהם שש אותיות, וז"ש, באלין תרין אתוון ב' ן' אתכללו תליפר אתוון, דהיינו כל השם הקדוש, וז"ש פליק מנייהו תרי דהיינו ב' בחינות שבלילה, חד לאת חד, בחינת חצי לילה הראשונה לאות ב', וחד לאת חד, ובחינת מחצות לילה ואילך, היא לאות ן', כנ"ל.

ועכ"ז הווג דחצות אינו מספיק להשלים המלכות, וכל השלמתה הוא בזווג הבקר שאז מקבלת החסדים, וז"ש (באות ז') ורזא דא וכו' כי יחיה נערה בתולה נער כתיב, כי בלילה נקראת המלכות נער בלי ה', כי ה' יורה שהיא מלאה בחסדים, וז"ש, פתח דאפתלק ליליא וצפרא נהיר כדין ח' פלקא ואתכלילת בנהורא עלאה, דהיינו שנכללת בחסדים דז"א ואז נקרא נערה עם ה', וז"ש, דידע שחר מקומו דה' ואתכלילת בגויה, שזה תירדן על מה ששואל (באות א') שחר כתיב ח' אתרחקא משחר מאי מעמא, ובהאמור מתורץ זה, כי בלילה שנקראת נער בלי ח' או ח' אתרחקא משחר, שהוא ז"א, וביום שנקראת נערה בח', אז קוראים, השחר עם ה', משום דידע שחר מקומו דה', כמבואר.

ים סוף, וגם כאן בחצות לילה שהם' סתומה שולטת שה"ס שמאל בלי ימין, וצריכים להעביד הדינים מן המלכות, שולט השם פעו אעצה, שפירושו, שהקב"ה מיעץ לנסוע ולהמשיך ג' קוין בסוד הווג עם הנוקבא המרומז בן' דמנצפ"ך, ואז, אתער רוח צפון (באות ד') שה"ס שמאלו תחת לראשי, וז"ש כדין אתקבלא כנסת ישראל בשמאלא ואתחברו כחדא, דהיינו בסוד ן' דמנצפ"ך, ואז יוצא הצירוף כל"ך יפ"ה, שפירושו, בסו"ה כל"ך יפ"ה רעיתי ומום אין בך, ומום דומז על ב' סתומה שע"י הווג עם ז"א נעברה ה' סתומה, ואינה עוד בה.

וז"ש (באות ה') שמא חדא וכו' שלטא מפלגו ליליא וכו' כל"ך סעס"ה יאעוצ"ה דב' ן' דמנצפ"ך כליל לון, כי ה' סתומה כוללת הצירוף של ז' אותיות פעו אעצה, כי מחמת שליטת הדינים שבה, נגלה שם הזה, המיעץ לעורר סוד הנסיעה, וז"ש (באות ו') ואכליל אתוון אחרן ואינון שבעה, תלת מהאי סטרא וארבע מהאי סטרא, דהיינו כזה, פעו ב' אעצה, שזה יורה, שבסבת ה' סתומה נתעוררו ב' צירופים אלו בני ז' אותיות, והן' כוללת הווג שנעשה מסוד הנסיעה, שעל ידיהם מתגלים ב' הצירופים כל"ך יפ"ה, והם' סתומה נעברה, וז"ש, ן' דכר ונוקבא כליל כחדא, דהיינו שרומז על הווג דחצות שנעשה בסבת הנסיעה, דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן, דהיינו כזה, כל"ך ן' יפ"ה, שהוא דומז שהן' שה"ס הווג של זרין, גילה זה השם במלכות שיודה שכולה יפ"ה, ואין עוד בה הדינים דב', וז"ש (באות ו') כלך יפ"ה, ופימן, כלך יפ"ה רעיתי ומום אין בך, דהיינו כמבואר, והמלה מום אורה על מם סתומה, שעברה ממנה ואין בה, (דפרי דף קנ"ו ע"ב *) דף קנ"ו ע"א)

מאמר לא נהיר סיהרא אלא באתכנש שמשא (ח) ת"ח משח חוח וכו': בוא וראה, משה היה בחינת השמש, שהוא ז"א, ורצה להכנס לארץ, אמר לו הקב"ה, משה, כשבא אור השמש, הרי נכללה הלבנה, שהיא מלכות, בתוכה, ובחינתה אינה נראה, עתה שאתה הוא השמש, ותכנס לארץ שה"ס הלבנה, דהיינו המלכות, איך יעמדו יחד השמש והלבנה, הרי הלבנה

(ט) תִּיהַ מִשֶּׁה. אִי תִימָא דְהוּא לֹא יָדַע דְּלֹא יִיעוֹל לְאַרְעָא בְּזִמְנָא דָּא. לֹא הִכִּי. אֲלֵא יָדַע. וְהוּהוּ בְּעֵי לְמִנְדַּע מִנֵּה. עַד לֹא יִסְתַּלַּק. וְשִׁלַּח לְאַלְפִין ^נ מֵאֲלֵלִי. כִּיֹּן דְּלֹא אֲתִיבוּ מִלֵּה כְּדַקָּא יָאוּת. לֹא שִׁלַּח זִמְנָא אַחְרָא. עַד דְּקִבִּיהּ אַחְזִי לִיהּ. דְּכֹתִיב ^ו עֲלֵה אֶל הָרֵי הָעִבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ. וְכֹתִיב. ^ז וִירְאֵהוּ יְיָ אֶת כָּל הָאָרֶץ. וְלֹא דָא בְּלַחֲזוּדֵי. אֲלֵא כָּל אֵינּוֹן דּוּמִינִין לְמִיקָם בְּכָל דְּרָא וְדָרָא. כְּלֵהוּ אַחְזִי לִיהּ לְמִשֶּׁה. וְאַתְמַר. וְאוֹקְמַה חֲבֵרִיָּא.

(י) כִּיֹּן דְּשִׂאֲרֵי מִשֶּׁה לְמִשְׁלַח. מַה אֲמַר לֹון. הִישׁ בַּה עֵץ. וְכִי מַה הוּא דְקָאֲמַר. וְאִי תִימָא דְלֹא יָדַע. אֲלֵא הִכִּי אֲמַר מִשֶּׁה. אִם יֵשׁ בַּה עֵץ. הָא יָדַעְנָא דְאֵנָּא אִיעוֹל לְתַמְן. מֵאִי עֵץ. דָּא אֵילְנָא דְחֵי. וְתַמְן לֹא הוּהוּ. אֲלֵא בְּגִיעַ דְאַרְעָא. אֲמַר אִם יֵשׁ בַּה עֵץ ^ס דָּא. אֵנָּא אִיעוֹל לְתַמְן. וְאִי לֹא. לֹאֹ אֵנָּא יְכִיל לְמִיעוֹל. (יא) אֲמַר רַבִּי חֵיָּא. כְּתִיב ^פ וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִקּוֹשֵׁשׁ עֵצִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיט. מֵאַן עֵצִים הֵכָּא. וּמֵאַן הוּא דָּא. אֲלֵא דָּא צִלְפַּחַד. וְהוּהוּ דֵיִיק עַל אֲלִין אֵילְנִין. הִי מְנִייהוּ רַב עַל אַחְרָא. וְלֹא חֲשַׁשׁ לִיקְרָא דְמֵאַרְיָה. וְאַחְלַף שְׁבִיט לְשִׁבְתָּ. הַהִיד.

חלופי גרסאות

מסורת זוהר

(ו) (דברים לב) חִיֵּב בְּהַשְׁטָטָה רַעֲב. חִיֵּב רַב. (ז) (שם לד) וַיְהִי קִטּוּ צִיָּא. ח. (במדבר טו).
 נ מלאכי. נ ליג הכי; לקמן יימא מלה אבל הכא. ס דהא.

צלפחד מקושש היה

הסולם

מאמר

הם העצים שבכאן ומי הוא זה האיש ומשיב. אלא זה צלפחד, שהיה מדייק לדעת באלו האילנות, שהם ז"א ומלכות, איה מהם גדול מן האחר, ולא חשש לכבוד אדונו והחליף בין שבת לשבת. הה"ד כי בחטאו מת, שפירושו בחטא ו' שהוא פגם בז"א שנקרא ו' דהויה, הוא מת. ומשום זה היה דינו סתום ולא נתפרש דינו, כדינים אחרים. כי כתוב מקושש עצים סתם. משום שדבר זה צריך להיות בחשאי, וצריך להיות סתום ולא גלוי. וע"כ לא נאמר בגלוי, והקב"ה עשה כבוד לכבודו.

פירוש. כי יש בנוקבא ב' מצבים, מצב א' כשהוא גדולה כמו ז"א, כלומר ששניהם במדרגה אחת, שז"א מלביש קו ימין דבינה והנוקבא מלבשת קו שמאל דבינה, ואז אינה בוווג עם ז"א, כי מקבלת הכל מבינה, ואינה צריכה לז"א. ומצב ב', אחר המיעוט, שחזרה לבחינת נקודה תחת היסוד דז"א, ונבנית משם לפרצוף שלם פכ"פ עם ז"א, אמנם נחשבת כבר למדרגה תחתונה מז"א, ששורשה בנקודת החזה דז"א (כמ"ש ב"א מאות ק"י עד אות קט"ו ע"ש). ובמצב א' הנוקבא בפרודא מז"א היא באחורים ומלאה דינים, ובמצב ב' היא מלאה בכל השלמות, וביום השבת היא בוווג עם ז"א פנים בפנים ומלבישים לאר"א עלאין. והחטא של צלפחד היה, שביום השבת שז"א ונוקבא הם בתכלית קומתם פנים בפנים היה

הלבנה אינה מאירה אלא בשעה שנאסף השמש. אבל עתה אינך יכול להכנס לארץ, ואם תרצה לדעת ממנה, שלח לך אנשים, לך, היינו לעצמך, כדי שתודע.

(ט) תִּיהַ מִשֶּׁה אִי וְכִי: בּוּא וּרְאֵה, מִשֶּׁה, אִם תִּאֲמַר שֶׁהוּא לֹא הִיָּה יוֹדֵעַ, שֶׁלֹּא יִכְנַס לְאַרְץ, בְּעַת הַזֹּאת, אֵינּוּ כֵּן, אֲלֵא יָדַע, וְהִיָּה רִצּוֹה לְדַעַת מִמֶּנָּה בְּטָרֵם שִׁיִּסְתַּלַּק, וְשִׁלַּח אֲלוֹ הַמְּרַגְלִים. כִּיֹּן שֶׁלֹּא הִשִּׁיבוּ לוֹ דְבַר כְּרֹאוּי, לֹא שִׁלַּח עוֹד בּוֹמֵן אַחֵר, עַד שֶׁהִקְבִּיָּהּ הִרְאֵה אוֹתָהּ לוֹ, שֶׁכְּתוּב, עֲלֵה אֶל הָרֵי הָעִבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ. וְכֹתוּב, וִירְאֵהוּ ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ. וְלֹא זֶה בְּלִבְד הִרְאֵה לוֹ, אֲלֵא כָּל אֲלוֹ הַסְּנֵהִיגִים הָעֵתִידִים לְקוֹם בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, הִרְאֵה אוֹתָם כּוֹלֵם לְמִשֶּׁה, וּלְמַדְנֵה, וְכִבֵּר הָעֵמִידוֹת הַחֲבֵרִים.

(י) כִּיֹּן דְּשִׂאֲרֵי מִשֶּׁה וְכִי: כִּיֹּן שֶׁהִתְחִיל מִשֶּׁה לְשַׁלַּח, מַה אֲמַר לֵהֶם. הִישׁ בַּה עֵץ. וְכִי מַה הוּא שִׁאֲמַר זֶה, וְכִי תִאֲמַר שֶׁלֹּא יָדַע אִם יֵשׁ בַּה עֵץ, אֲלֵא כֵּן אֲמַר מִשֶּׁה, אִם יֵשׁ בַּה עֵץ אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁאֲכַנֵּס שָׁמָּה, מֵהוּ עֵץ. וְהוּ עֵץ הַחַיִּים, וְהוּא לֹא הִיָּה שֵׁם אֲלֵא בְּגֵן עֵדֵן הָאָרֶץ. אֲמַר חֲשַׁה, אִם יֵשׁ בַּה עֵץ הַזֶּה, אֵינִי אֲכַנֵּס שָׁמָּה, וְאִם לֹא, אֵינִי יוֹכֵל לְכַנֵּס.

מאמר צלפחד מקושש עצים היה
 (יא) מֵכֹּר ר' חֵיָּא וְכִי: אֲרִיָּה, כְּתוּב וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִקּוֹשֵׁשׁ עֵצִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיט. מַה (דפרי דף קנ"ו ע"א)

ט) כי בחטאו מת, בחטא ו' מת. כ בגין כך, הוה דיניה סתים, ולא אתפרש דיניה, כדינין אחרנין. בגין דמלה דא בעי בחשאי וסתים ולא גלייא, ועד לא אתמר באתגלייא, וקביה עבד יקר ליקריה.

יב) רבי יוסי אמר, שאר עצים בהדי שבת הוה מקושש, וקביל עונשא לפום שעתא, ואתכפר חוביה, ועד אתקשי משה בדינא דבנתא, דלא ידע אי אתכפר למהוי לבנתיה חולק ואחסנא אי לאו, כיון דדכר פ שמיה קביה, דכתיב כן בנות צלפחד דוברות, אתידע דהא אתכפר חוביה.

יג) ת"ח, ב' ק אילנין אינות, חד לעילא, וחד לתתא, בדא חייק, ובדא מותא, מאן דאחלף לון, גרים ליה מותא בהאי עלמא, ולית ליה חולקא בהווא עלמא, ועד אמר שלמה, דבש מצאת אכול דייך וגו'.

מסורת הזהר

ט) (שם כו) ח"ג רה: ת"ז תכ"א נט: תק"ח קי ט"א שי"ח, (משלי כה) תק"ח קב ט"ד ש"ב.

חלופי גרסאות

ע מוסף ורוא דכלא דחאי מקושש עצים בגיכ, פ מוסיף שמיה דצלפחד, צ ליג דכתיב כן בנות צלפחד דוברות, ד אלין.

הסולם

צלפחד מקושש היה

גלות ההקפדה החטא על מי שמחשיב הנוקבא ביותר, שזה אינו לכבוד הנוקבא, וסוד החטא הזה מדומנו בשמו שנקרא צלפחד, שהוא אותיות צל פחד, כי מאחר שז"א ממעט הגי' דשמאל ומשאיר רק הריק דגי' (כנ"ל בי"א דף ט' ד"ה מחלוקת) נבחן שעושה צל על הגי' דשמאל, אמנם על צל הזה נאמר, שהנוקבא אמרה, בצלו חמדתי וישבתי, כי מקודם לכן במצב הא', אע"פ שלא היה לה אז צל על הגי', עכ"ז היתה סתומה ולא עשתה פירות, אבל עתה כשקבלה הצל מז"א, ופריו מתוק לחכי, כי עתה יש לה פירות ממנו, אמנם צלפחד, פחד מן הצל הזה, והיה רוצה לבחור מצב הא', שאז לא היה שום צל על הנוקבא, ובשביל זה מת.

יב) רבי יוסי אמר וכו': רי"א, שאר עצים, שהם ע' שרים החיצונים, עם שבת היה מקושש שהיה מקיש ומשוה מעלת ע' שרים למעלת יום השבת, וקבל עונשו בשעתו, ונתכפר עונו, וע"כ נתקשה משה בדין בנותיו, שלא היה יודע אם נתכפר עונו, ויהיה לבנותיו חלק ונחלה בארץ, או לא, כיון שהקביה הזכיר שמו, שכתוב, כן בנות צלפחד דוברות, גרע שנתכפר עונו.

יג) ת"ח ב' אילנין וכו': בוא ודאה, ב' עצים הם, אחד למעלה, שהוא עץ החיים, ז"א, ואחד למטה, שהוא עץ הדעת, הנוקבא, בזה חיים, ובזה מת, מי שמחליף אותם, דהיינו שמחשיב הנוקבא כשהיא בפרודא, יותר מז"א, שהוא עץ החיים, גרם לעצמו מות בעולם

מאמר

הוא מקושש עצים, עצים, פירושו ב' העצים, שהם עץ החיים שהוא ז"א, ועץ הדעת שהוא הנוקבא, מקושש, פירושו שהיה מקיש ומשוה העצים, שהם ז"א ונוקבא שיהיו שוים זה לזה, כמו שהיתה הנוקבא במצב הא', ונמצא בזה שהפריד הנוקבא מזווג פב"פ עם ז"א שביום השבת, והחזירה לפירוד ואחורים כמו שהיתה במצב הא', ולא עוד אלא שהחשיב מצב הא' של הנוקבא על בחינת הזווג דפנים בפנים שביום השבת, כי דחה זווג הזה דפב"פ, והחזיר הנוקבא לפירוד ואחורים, ובזה עשה פגם גדול במדרגת ז"א, ובכל מדרגת השבת, כי החשיב האחורים דנוקבא יותר מפב"פ של ז"א, וז"ש, וחזק דייק על אלין אילנין הי מנייהו רב על אחרא, שהיה רוצה להחזיר הנוקבא למצב הא', והתבונן לדעת אם מצב הא' והפרודא של הנוקבא אינה חשובה יותר מפב"פ של ז"א, ולא חשש ליקרא דמאריה, ולא איכפת לו שמבזה בזה כבוד ז"א, ואחלף שבת לשבת, כלומר שהחליף חשיבות הגדול של זווג פב"פ ביום השבת, על בחינת שבת של חול (ועי' פרשת קרח אות נ"ו) שהיא הגי' דאחורים של הנוקבא שבמצב הא', שהיט עציה' טוב ורע.

ח"ש בגין כך חזק דיניה פתים וכו' פנין דמלה דא בעי בחשאי וכו': כי ענין חטא הזה שהיה מחשיב מדרגת הנוקבא על ז"א אינו לכבוד לנוקבא, וקביה עבד יקר ליקריה, שז"א עשה כבוד לכבודו, דהיינו שעשה כבוד למלכת הנקרא כבוד, שלא

(ד) ארון ותורה בחד קיימי. תורה עקרא. ארון ביתא. וע"ד. ארון חסר בלא וא"ו בכל אתר. ארון הברית. ארון העדות. בכל אתר ו אהרן דרועא ימינא. בר בחד. דכתיב (ז) כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן. נקוד לעילא.

(ט) א"ר יצחק. משה אילנא דחיי נקט. וע"ד בעא למנדע. אי הוה שכיח בארעא. אי לאו. ובג"כ ט אמר. היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ. דהא אילנא דחיי אתחמד לכלא. ואינון לא אייתאו אלא ענבים ורמונים ותאנים. באילנא אחרא תליין ואחידן.

(טז) ת"ח. (ז) שלח לך אנשים: בגינך. רבי יהודה פתח. (ח) כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב. כצנת שלג ביום קציר. דאהני לגופא ולנפשא. ציר נאמן לשולחיו. אלו כלב ופנחס דהוו שליחי מהימני לגבי יהושע. ונפש אדוניו ישיב. דאהדרו שכינתא לדיירא בהו בישראל. ולא אסתלקא מנייהו.

(יז) ואלין דשדר משה. גרימו בכייה לדרין בתראין. וגרימו לאסתלקא מישראל כמה אלף ורבבן. וגרימו לסלקא שכינתא מארעא מבינייהו דישראל. אינון דשדר יהושע. ונפש אדוניו ישיב.

חלופי גרסאות

ד ארון. ט ליג מן אמר עד התחזקתם.

מסורת הוהר

(כ) (במדבר ג). (ז) לעיל אות א צ"א. (ח) (משלי בה).

צלפחד מקושש היה

הסולם

מאמר

ואהרן. שהוא מנוקד למעלה. להורות שאינו כאן זרוע ימין שהוא חסד. אלא הוא בחינת מלכות שנקראת ארן. כנ"ל.

(ט) אמר ר' יצחק וכו': משה היה אחוז בעץ החיים. וע"כ רצה לדעת אם הוא נמצא בארץ או לא. ומשום זה אמר היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ. כי עץ החיים נחמד לכל. והם לא הביאו אלא ענבים ורמונים ותאנים שהם תלויים ואחתיים בעץ האחר. דהיינו בנוקבא. ולא בז"א שהוא עץ החיים.

(טז) ת"ח. שלח לך: בוא וראה שלח לך אנשים. לך. פירושו בשבילך. ר' יהודה פתח. כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב. כצנת שלג ביום קציר. שאז הצנה מועילה לגוף ונפש. ציר נאמן לשולחיו. אלו הם כלב ופנחס. שהיו שליחים נאמנים אל יהושע. בעת ששלחו לרגל את ירחו. ונפש אדוניו ישיב. שהחזירו השכינה שתשכון בישראל. ולא נסתלקה מהם.

(יז) ואלין דשדר משה וכו': ואלו המרגלים ששלח משה. גרמו בכייה לדורות האחרונים כי ביום הזה נחרבו בית המקדש הראשון והשני. וגרמו להסתלק מישראל כמה אלפים ורבבות. וגרמו לסלק השכינה מן הארץ מבין ישראל

הזה. ואין לו חלק לעולם הבא. וע"ז אמר שלמה. דבש מצאת אכול דיך וגר.

פירוש. אע"פ שמצב הא' של הנוקבא היא בחינת פרוד ואחורים (כנ"ל באות י"א) עכ"ז לולא מצב הא' לא היתה הנוקבא יכולה לקבל חכמה בעת שהיא במצב הב'. כי הכלים של מצב הא' נשארים בה במצב הב' שבהם היא מקבלת החכמה (כנ"ל ויקהל אות נ"ג ע"ש) ולפיכך אחר שאדם זכה לקבל ממצב הא' דנוקבא. מחויב להעלות מ"ן לצורך מצב הב' דנוקבא ואז יהיה לו כל השלמות חכמה וחסדים יחדיה. אבל אם אינו עושה כן אלא בוחר במצב הא' דפרודא. עונשו מיתה. ח"ש. דבש מצאת. שה"ס מצב הא' דנוקבא. אכול דיך. ואח"כ תמשיך את מצב הב'. שאל"כ. סן תשבטנו ותקאתו. דהיינו שיסתלקו ממנו אורות החיים.

(יז) ארון ותורה בחד וכו': ארון ותורה. שהם מלכות הנקראת ארון ח"א הנקרא תורה. גמצאים באחד. דהיינו בזווג. התורה שבארון היא העיקר. והארץ הוא בית לתורה. וע"כ ארון בכל מקום חסר ר'. דהיינו ארון הברית ארון העדות. כי התורה שבתוך הארון ה"ס ו'. בכל מקום. אהרן. הוא זרוע ימין. חץ מאחד. שכתוב כל פקודי הלויים אשר פקד משה

(דפרי דף קנ"ו ע"א)

(יח) רבי חזקיה ור' ייסא הו אזלי בארחא. אמר רבי ייסא לר' חזקיה. חמינא באפך דהרהורא אית בגווןך. אמר ליה. הא ודאי האי קרא אסתכלנא ביה. כיון דאמר שלמה. (י) כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם וגו'. ותנינן. דכל מלוי דשלמה מלכא. כלהו סתימין מדרגין דחכמתא. אי הכי. האי קרא אית ביה לאסתכלא. דהא פתחא לאינון דלאו בני * מהימנותא אשתכח ביה.

(ט) א"ל ודאי הכי הוא, ואית ביה למנדע ולאסתכלא. אדהכי חמו חד ב"ג דהוה אתי, שאל לון מייא, דהוה צחי, והוה לאי בתוקפא דשמשא. אמרו ליה. מאן את. אמר לון יודאי אנא. ואנא לאי וצחינא. אמרו לעית באורייתא. אמר לון. עד דאנא עמכון במלין. אסלק להאי טורא. ותמן אסב מייא ואשתי. (כ) אפיק רבי ייסא חד זפירא מלי מיין. ויהב ליה. ה בתר דשתה. אמר נסלק עמך למייא. סליקא לטורא. א ואשתכחו חד חוטא דמייא דקיק. ומלי (ו) קטפורה חד. יתבו. אמר לון ההוא ב"ג. השתא שאילו. דהא אנא אשתדלנא באורייתא. על ידוי דחד ברי. דאנא עיילית ליה לבי רב. ובגיניה רווחנא באורייתא. אמר רבי חזקיה אי על ידא דברך. טב הוא. אבל מלה דאנן ביה. אנא חמינא דלאחר אחרא בעי לאסתלקא. אמר ההוא ב"ג. אימא מלך. דלזמנין באפרקסתא דענייא תשכח מרגניתא.

חלופי גרסאות

ח אמר נסלק עמך למיא שתי בתר דשתה. א ואשכחו.

מסורת הזהר

(ו) (קהלת ג) ב"ב מט צ"א.

דרך אמת (ו) נאד של מים ובלשון ערבי ספירא שמוליכין בו מים בדרך. קטפורה חד כלי אחד כמו קדירה.

הסולם

מקרה בני האדם ומקרה הבהמה

עוסק עמכם בדיבורים, אעלה להר הזה, ושם אקח מים ואשתה.

(כ) אפיק ר' ייסא וכר' : הוציא ר"י נאד אחד מלא מים ונתן לו. אחר ששתה אמר נעלה עמך להר. למים. עלו להר ומצאו חוט אחד דק של מים ומילא כלי אחד. ישבו. אמר להם אותו האדם. עתה שאלו. כי אני משתדל בתורה על ידי בני אחד שהכנסתי אותו לבית רב. והוא למדני תורה. ובשבילו הרוחתי בתורה. אמר ר' חזקיה. אם זכית בתורה ע"י בנך יפה הוא. אבל הדבר שאנו עומדים בו. אני רואה שלמקום אחר אני צריך להעלותו כלומר. שאין הוא מתאים לתרץ להם שאלתם. אמר אותו אדם. אמור דברך כי לפעמים באסרכסת של עני. דהיינו כלי שנוטל הריחים. תמצא מרגליות. קטפורה. פירושו כלי לפי הענין. זפירא. פירושו נאד בלשון ערבי.

מאמר

ישראל. אלו ששלח יהושע. נאמר בהם ונפש אדוניו ישיב.

(יח) ר' חזקיה ור' ייסא וכר' : ר"ח ור"י היו תולכים בדרך. אמר ר' ייסא לר' חזקיה אני רואה בפניך שיש בך הרהור. אמר ליה הרי דאי. מקרא זה הסתכלתי בו. כיון שאמר שלמה כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם וגו'. ולמדנו. שכל דבריו של שלמה המלך כולם סתומים ממדרגות החכמה. אי"כ. מקרא זה יש להסתכל בו. כי נמצא כאן פתח לאלו שאינם בני אמונה.

(ט) א"ל ודאי חכי וכר' : א"ל. ודאי כך הוא. שיש בזה פתח לבלתי מאמינים. ויש לדעת ולהסתכל בו. בתוך כך ראו אדם אחד שהיה בא. ובקש מהם מים. כי היה צמא. היה עיף מתוקף השמש. אמרו לו מי אתה. אמר להם. יהודי אני ואני עיף וצמא. אמרו לו אתה עוסק בתורה. אמר להם. עד שאני

כא) אֵל־הַאִי קרא דאמר שלמה. סח ליה. אמר ליה. וכי בַּ בְּמַה אַתּוֹן פְּרִישָׁן מִשְׂאֵר בְּנֵי נִשְׂא דְלֹא יִדְעִי. אַמְרוּ לִיָּה וּבְמַה. אַמְר לֹן. עַל דָּא אַמְר שְׁלֹמָה הַאִי קִרָּא. וְלֹא אַמְר הַאִי מִגְרַמִּיה. כְּשֹׂאֵר אֵינֹן מְלִין. אֲלֵא אַהֲדַר אֵינֹן מְלִין דְּטַפְשָׂאֵי עַלְמָא דְאִמְרִי כֶךְ. וּמֵאִי אַמְרִי. כִּי מִקְרָה הָאֲדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּגְוִי. טַפְשָׂאֵי דְלֹא יִדְעִי וְלֹא מִסְתַּכְלֵן בַּחֲכַמְתָּא. אַמְרִי דְהַאִי עַלְמָא אֲזִיל בַּמִּקְרָה. וּקְבִיָּה לֹא אֲשַׁגַּח עַלִּיָּהוּ. אֲלֵא מִקְרָה הָאֲדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּמִקְרָה אַחַד וּגְוִי.

כב) וכד שלמה אסתכל באלין טפשאין דקאמרי דא קרא לון בהמה. דאינון עבדין גרמייהו בהמה ממש. בגין דאמרי מלין אלין. ומנלן. קרא דעליה אוכח. דכתיב ^ט אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם. אמרתי אני בלבי וחשיבנא בהאי לאסתכלא על מה. על דברת בני האדם. על ההוא מלה דטפשותא. דאינון אמרי לברם האלהים בלחודייהו. ולא יתחברון בהדי בני נשא, אחרנין דאית לון מהימנותא. ולראות שהם בהמה המה להם. ולראות בהו אינון בני מהימנותא. שהם בהמה ממש. ודעתייהו כבעירא. המה להם בלחודייהו. ולא לאעלאה לבני מהימנותא בדעתא דטפשותא דא. ועד המה להם. ולא ^ז לאחרנין. ומה דעתא דלהון. כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו'. תיפח רוחיהון דאינון בעירי. אינון טפשא. אינון מחוסרי מהימנותא. ווי לון ווי לנפשייהו. טב להו דלא יתון לעלמא. כג) ומה אתיב לון שלמה על דא. קרא אבתריה. ואמר. ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ. מי יודע

מסודת הוזהר

(ט) (קהלת ז).

חלופי גרסאות

ב כמה. ג אחרי. ד לאחרי.

הסולם

מאמר

מקרה — ומקרה הבהמה

ולראות שהם בהמה המה להם. אמרתי אני בלבי, וחשבתי להסתכל. על מה היינו על דברת בני האדם, על הדבור ההוא של טפשות שהם אומרים, שהעולם מתנהג במקרה, לברם האלקים, היינו, שברר אותם אלקים שיהיו לברם, ולא יתחברו עם בני אדם אחרים שיש להם אמונה, ולראות שהם בהמה המה להם, ולראות היינו שאלו בני האמונה יראו בהם שהם בהמה ממש, ודעתם כבהמות. המה להם, היינו שהם בפני עצמם, שלא יביאו דעה טפשית הוּו לבני האמונה, וע"כ, המה להם, ולא לאחריהם. ומהו הדעה שלהם, על זה מטיים הכתוב, כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכולם וגו'. תיפח רוחם של אלו הבהמות, אלו הטפשים, אלו מחוסרי האמונה. אוי להם ואוי לנפשם. טוב להם, שלא היו באים לעולם.

כג) ומה אתיב לון וכי: ומה השיב להם שלמה. על זה בא המקרא שלאחרי ואמר.

ומי

כא) אֵל־הַאִי קרא וכי: אמר לו, מקרא זה שאמר שלמה, ושח לו כל השאלה. אמר לו, וכי כמה נשתניתם משאר בני אדם שאינם יודעים. אמרו לו, ובמה, אתה מעמיד המקרא. אמר להם, על זה אמר שלמה מקרא הוּו, ולא אמר זה ממחשבתו עצמו כשאר הדברים שאמר, אלא שחזר על אלו הדברים שטפשי עולם אומרים. ומה אומרים, היינו, כי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו'. הטפשים שאינם יודעים ואינם מסתכלים בחכמה, אומרים שהעולם הוּו הולך במקרה, ואין קב"ה משגיח עליהם, אלא מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'.

כב) וכד שלמה אסתכל וכי: וכששלמה הסתכל בטפשים אלו, שאומרים זה, קרא אותם בהמה, שהם עושים את עצמם בהמה ממש, כמה שאומרים דברים אלו, ומאין לנו זה, הפסוק שלפניו מוכיח, שכתוב, אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלקים

(דברי היד קנ"ז ע"ב)

באינון טפשאי, דלא ידעי ביקרא דמלכא עלאה, ולא מסתכלי באורייתא, רוח בני האדם העולה, היא למעלה, לאתר עלאה, לאתר יקר, לאתר קדישא, לאתזנא מנהירו עלאה, מנהירו דמלכא קדישא, למהוי צרורא בצרורא דחיי, ואשתכחת קמי מלכא קדישא עולה תמימה ה ודא הוא 1 העולה היא למעלה.

(כד) ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, 1 ולא להווא אתר דהוה 2 כל בינ, דכתיב ביה (ט) בצלם אלהים עשה את האדם, וכתיב (ז) נר יי נשמת אדם. היך אמרי אינון טפשאי דלאו מבני מהימנותא, ורוח אחד לכל, תיפח רוחיהון, עלייהו כתיב, (ז) יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך יי דוחה, אלין ישתארון בגיהנם, לאינון דרגין תתאין, ולא יסתלקון לדרי דרין, עלייהו כתיב 2 יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי הללויה, אתו רבי חזקיה ורבי ייסא, ונשקו רישיה, אמרו ומה כל כך הוה עמך ולא ידענא, זכאה האי שעטא דאערענא בך.

(כה) * תו אמר, וכי על דא בלחודוי 3 תוה שלמה, והא באתר אחרא אמר כגוונא דא, פתח ואמר, (ד) זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש, זה רע ודאי, מאי זה רע, דא הוא מאן דאושיד זרעא בריקניא, וחביל אורחוי, בגין דהאי לאו מדוריה בקביה, ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי, הה"ד, (ט) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע, על דא אמר, זה רע, דלא יהא ליה מדורא לעילא, כי מקרה אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע 4 והוללות בלבבם, בחייהם שטותא תקיע בלביהו, ואינון מחוסרי מהימנותא, ולית לון חולקא בקביה.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ה וודאי, ו מוסיף העולה, העולה, ז ל"ג ולאן, ח אבל, ט הוה, י ל"ג מן דא עד בגין, כ מוסיף בג"ד הוללות.

(ע) (בראשית ט) שמות קיד צ"ז, (פ) (משלי כ) צו יח צ"ט, (צ) (תהלים לה), (ק) (שם קד) ב"ב ריא צ"א, (ר) (קהלת ט), (ש) (תהלים ה) ב"א ויה צ"ב.

מקרה — ומקרה הבהמה

הסולם

מאמר

כתוב, יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה, אלו ישארו בגיהנם באלו מדרגות התחתונות, ולא יעלו משם לדורי דורות, עליהם כתוב, יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה, באו ר' חזקיה ור' ייסא ונשקו ראשו, אמרו, ומה כל כך היה עמך ולא ידענו, אשרי שעה זו שפגשנו בך.

ומי ידע רוח בני האדם העולה היא למעלה, ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, מי יודע, את אלו הטפשים, שאינם יודעים כבוד המלך העליון, ואינם מסתכלים בתורה, רוח בני האדם העולה, היא למעלה, היינו למקום עליון, למקום יקר, למקום קדוש, להזון מאור העליון, מאור המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים, ולהיות נמצאת לפני המלך הקדוש עולה תמימה, וזה הוא העולה היא למעלה.

(כה) תו אמר וכי וכו': עוד אמר, וכי על זה בלבד תמה שלמה, והרי במקום אחר אמר כעין זה, פתח ואמר, זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש, זה רע ודאי, מהו זה רע, זהו מי ששופך זרע בחנם ומשחית דרכו, כי זה אין מדורו עם הקביה, ולא יהיה לו חלק לעולם הבא, זה שכתוב, כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע, על זה אמר זה רע, שלא יהיה לו מדור למעלה, כי מקרה אחד לכל

(כד) ורוח הבהמה היורדת וגו': ורוח בהמה היורדת היא למטה לארץ, ואינו לאותו מקום שהוא לכל בני האדם, שכתוב בו, בצלם אלקים עשה את האדם, וכתוב, נר ה' נשמת אדם, ואיך אומרים אלו הטפשים שאינם מבני האמונה, ורוח אחד לכל, תפת רוחם, עליהם

ובאינוח בני מהימנותא. לאו בעלמא דין, ולא בעלמא דאתי, ההי' (ח) ואחריו אל המתים.

(כו) ת"ח, קב"ה אוהר לבני עלמא ואמר, (א) ובחרת בחיים למען תחיה, וחייך דההוא עלמא נינהו. אינון חייבין מחוסרי מהימנותא מאי קא אמרי. (ב) כי מי אשר יבחר וגו'. אע"ג דיבחר בר נש (ג) בההוא עלמא כמה דאמר. לאו הוא כלום. דהא מסירא דא בידנא. (ד) אל כל החיים יש בטחון. ומסירא דא בידיהו. (ה) כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת. היך יהא לן חייך בההוא עלמא. וע"ד זה רע ודאי, דלא ידורון במלכא עלאה, ולא יהא לון חולקא ביה. ואע"ג דכל הני קראי תשכח סמיכין לחברי'א במלין אחרנין. אבל ודאי שלמה קא אתא לגלאה על אינון חייבין מחוסרי מהימנותא. דלית לון חולקא בקב"ה בעלמא דין ובעלמא דאתי.

(כז) א"ל, תבעי דנתחבר בהדך ותזיל בהדן. אמר : להו. אי עבידנא הכי, אורייתא יקרי עלי כסיל, ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשאי. אמרו ליה למה. אמר לון דהא שליחא אנא, ושדרו לי בשליחותא, ושלמה מלכא אמר, (ה) מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל. ת"ח, מרגלים על דלא אשתכחו בני מהימנותא ושלוחי מהימנותא, אתחייבו בנפשייהו בעלמא דין ובעלמא דאתי. נשק לון, ואזל ליה.

(כח) אזלו רבי חזקיה ור' ייסא, עד דהוו אזלו פגעו באינון בני נשא. שאילו

חלופי גרסאות

ל מוסיף תחיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ו בהאי. ו ל"ג להו.

מסורת הוהר

ח (קהלת ט). א (דברים ל) לעיל ח"א בהשמטות רנז : רנט : ח"ג פו. ב (קהלת ט) ג (שם). ד (שם). ה (משלי כו).

מקרה — ומקרה הבהמה

הסולם

מאמר

בו. ואע"פ שכל אלו המקראות תמצא סמוכות, דהיינו דרשות, לחברים, בדברים אחרים. אבל ודאי ששלמה בא לגלות על אלו הרשעים מחוסרי אמונה, שאין להם חלק בהקב"ה בעולם הזה ובעולם הבא.

(כו) א"ל תבעי דנתחבר וכו' : אמרו לה, תרצה שנתחבר עמך ותלך עמנו. אמר להם, אם אעשה כך, יקרא עלי התורה, כסיל, ולא עוד אלא שאהיה מתחייב בנפשי. אמרו לו למה, אמר להם, כי שליח אני ששלחו אחי בשליחות, ושלמה המלך אמר, מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל, בוא וראה, המרגלים, על שלא נמצאו בני אמונה, ושליחים נאמנים, נתחייבו בנפשם בעולם הזה ובעולם הבא. נשק להם והלך לו.

(כח) אזלו רבי חזקיה וכו' : הלכו רית ור' ייסא, בעוד שהיו הולכים פגשו בני אדם, שאילו

וגם לב בני האדם מלא רע והוללות בלבבם. כי בחייהם שטות תקועה בלבם, והם מחוסרי אמונה, ואין להם חלק בהקב"ה, ובאלו בני האמונה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. ד"ש, ואחריו אל המתים.

(כו) ת"ח קב"ה אוהר וכו' : בוא וראה הקב"ה מזהיר לבני העולם ואמר, ובחרת בחיים למען תחיה, והיינו החיים של עולם ההוא, ואלו הרשעים מחוסרי אמונה מה אומרים, כי מי אשר יבחר אל כל החיים יש בטחון. שאע"פ שיבחר האדם בעולם ההוא, כמו שאומר, אינו כלום, כי מסורת זה בידינו, אל כל החיים יש בטחון, דהיינו החיים בעולם הזה. ומסורת זה בידיהם, כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת, ואיך יהיה לנו חיים בעולם העליון, וע"כ זה רע ודאי, שלא ידורו במלך העליון, ולא יהיה להם חלק

ר' חזקיה ורבי ייסא עליה. אמרו מה שמיה דההוא ב"ג. אמרו. ר' חגי הוא וחברא דבין חברייא הוא. ושדרו ליה חברייא דבבל. למנדע מלין מר' שמעון בן יוחאי ושאר חברייא. א"ר ייסא. ודאי דא הוא ר' חגי. דכל יומי לא בעא לאחזאה גרמיה במה דידע. ועל דא אמר לן דהא בריה זכה ליה באורייתא. בגין דאמר קרא. ^(ו) ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו. ודאי שליחא מהימנא ^(ז) איהו. וזכאה ^(ח) איהו מאן דשדר מלוי בידא דשליחא מהימנא.

כט) ת"ח. אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה. כד"א. ^(י) כנען בידו מאזני מרמה. וכנען כתיב עליה. ^(יא) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. ובגין דהוה שליחא מהימנא. מה כתיב ביה. ^(יב) בא ברוך יי. ברוך יי ממש. ועל דא אכתיב הכי באורייתא. בגין דנפק מההיא קללה. ואתברך. ולא די ליה דנפיק מנה. אלא דאתברך בשמיה דקב"ה. ואוליפנא דאתא מלאך. ואעיל מלה דא ^(יג) בפומיה דלבן. ^(יד) וישלח אותם משה וגו', כלם אנשים. כלהו זכאין הו, ורישי דישראל הו. אבל אינון דברו לגרמיהו עיטא בישא. אמאי נטלי עיטא דא. אלא אמרו. אי ייעלון ישראל לארעא. נתעבר אנן מלמהוי רישין. וימני משה רישין אחרנין. דהא אנן זכינן במדברא למהוי רישין. אבל בארעא לא נזכי. ועל דנטלי עיטא בישא לגרמיהו. מיתו אינון. וכל אינון דנטלן מלייהו.

לא) * אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו', אמר רבי יצחק, משה אסתכל וידע דלא יצלחון בארחייהו, כדין צלי עליה דיהושע. כדין כלב הוה

חלופי גרסאות

ט מוסיף איהו וזכאה הוא שליחא מהימנא. ע ל"ג איהו.

מסורת הזהר

(ו) (שם). (ז) (הושע יב) אמור צח צ"ר. (ח) (בראשי ט) נח קו צ"א. (ט) (שם כד). אמור צח צ"ש. (כ) ויהי קטג צ"ב.

דרך אמת ^(ז) בא ברוך אלו שתי תיבות בא ברוך היה מניח הקב"ה בתוך פיו של לבן וזהו ה' וזהו בא ברוך ה'.

יהושע וכלב

ברוך ה' ממש. וע"כ נכתב כך בתורה. משום שיצא מקללה הוה של כנען. ונתברך. ולא די לו שיצא מקללה. אלא שנתברך בשמו של הקב"ה. ולמדתי שבא מלאך והכניס דבר זה. דהיינו שיקראהו ברוך ה'. בפיו של לבן.

ל) וישלח אותם משה וגו' כלם אנשים: היינו שכולם היו צדיקים וראשי ישראל היו. אבל הם נטלו לעצמם עצה רעה. למה נטלו עצה זו. אלא שאמרו. אם יכנסו ישראל לארץ יעברו אותנו מלהיות ראשים. ומשה ימנה ראשים אחרים. כי אנו זכינו להיות ראשים רק במדבר. אבל בארץ לא נזכה להיות ראשים. ועל שנטלו עצה רעה לעצמם. מתו. הם. וכל אלו שקבלו דבריהם.

לא) אלה שמות האנשים וגו': אמר ר' יצחק. משה הסתכל וידע שלא יצלחו המרגלים בדרכם

הסולם

מאמר

שאלו ר' חזקיה ור' ייסא עליו. אמרו מה שמו של אדם ההוא. אמרו. ר' חגי הוא. וחבר שבין החברים הוא. ושלחו אותו החברים מבבל. לדעת דברים מר' שמעון בן יוחאי ושאר החברים. א"ר ייסא. ודאי זהו ר' חגי שכל ימיו לא רצה להראות את עצמו במה שידוע. וע"כ אמר לנו שבנו זיכה אותו בתורה. משום שאמר הכתוב. ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו. ודאי שליח נאמן הוא. ואשרי הוא מי ששולח דבריו ביד שליח נאמן.

כט) ת"ח אליעזר עבד וכו': בוא וראה. אליעזר עבד אברהם. מבני כנען היה. כש"א כנען בידו מאזני מרמה. וכנען. כתוב עליו. ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. ומשום שזיה שליח נאמן. מה כתוב בו. בא ברוך ה'.

בדוחקא, אמר, מה אעביד, הא יהושע אזיל בסייעתא עלאה 9 דמשה, דשדר ביה נהירו דסיהרא, והוא אנהיר עליה בצלותיה, בגין דאיהו שמשא. מה עבד כלב. אשתמיט מנייהו, ואתי לגבי קברייא דאבהן, וצלי תמן צלותיה. (ב) אִר יהודה. ארח אחרא נטיל. ועקים שבילין. ומטא על קברי דאבהן. ואסתכן בגרמיה. דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק. אבל מאן דאיהו בדוחקא. לא אסתכל מדי. כך כלב. בגין דהוה בדוחקא. לא אסתכל מדי. ואתא לצלאה על קברי אבהן. לאשתזבא מעיטא דא.

(ג) ויקרא משה להושע בן נון יהושע. רבי יצחק אמר. וכי הושע קראיה קרא. והא כתיב 10 ויאמר משה אל יהושע. 11 ויהושע בן נון נער. 12 ויחלוש יהושע. אלא אִיל משה. יה יושיעך מנייהו.

(ד) רבי אבא אמר. כיון דשדריה למיעל לתמן. אצטריך למהוי שלים. ובמה. בשכינתא. דעד ההיא שעתא נער אקרי. כמה דאוקימנא. ובההיא שעתא קשיר ליה משה בהדה. ואע"ג דאשכחן יהושע בקדמיתא. קרא קרייה הכי על ההוא דזמין למקרייה. אמר משה. 13 ודאי לא אצטריך דא למיעל תמן. אלא בשכינתא. והכי אתחזי.

(ה) 14 היש בה עץ אם אין וגו', רבי חייא אמר. וכי לא הוה ידע משה דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא. והא הוא שבח לה לישראל בכמה זמנין. והוא

חלופי גרסאות

9 מהו. 10 לא אצטריך דא דאי.

מסורת הזהר

12 (במדבר יג). 13 (שמות יז) הקסה"ז פו צ"ג. 14 (שם לג) בשלח קכו צ"ו. 15 (שם יז) בשלח קכט אות תסט. 16 ה"ג להלן אות נח. ה"ג רלח.

יהושע וכלב

הסולם

מאמר

יה יושיעך מהם. כי יהושע היא אותיות יה יושיע.

(ד) רבי אבא אמר וכו': דאיא. כיון שמשה שלח את יהושע לבא שמה, לארץ ישראל, היה צריך להיות שלם. ובמה בשכינה. כי ארץ ישראל הי"ם השכינה. ועד שעה ההיא היה נקרא נער. כמו שהעמדנו. דהיינו שהיה אחוז במטטרון שנקרא נער. ובשעה ההיא קשר אותו משה בהשכינה. ואע"פ שנמצא בכתוב. מקודם לכן יהושע. הוא שהכתוב קראו על מה שעתידי לקרות אותו. אמר משה ודאי אינו ראוי לבא שמה אלא בהשכינה. וכך ראוי ע"כ קראו יהושע. שהוסיף י' לשמו. שהי"ם השכינה. (ה) היש בה עץ: רבי חייא אמר. וכי לא היה יודע משה. שיש בה כמה אילנות משונים זה מזה. והרי הוא שיבח את הארץ לישראל בכמה פעמים. בזית גפן ורמון וכו'. והוא היה מסופק בזה. והרי הקב"ה אמר למשה בתחילה שהיא ארץ זבת חלב ודבש. אמר ר' יוסי

בדרכם. או התפלל על יהושע. היה אז כלב בצרה. אמר מה אעשה. הרי יהושע הולך בעזרה עליונה של משה. ששלח בו אור הלבנה. שהיא המלכות. והוא האיד עליו בתפלתו. משום שהוא בחינת השמש. ולְהווא ז"א. מה עשה כלב. נשמט מהם. מן המרגלים. ובא לקברי האבות והתפלל שם תפלתו.

(ב) אִר יהודה ארח וכר: אר"י. דרך אחר לקח כלב. והעקים שבילים. כלומר שהלך דרך שבילים עקומים. והגיע על קברי האבות. ונסתכן בנפשו. שהרי כתוב. ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק. אבל מי שהוא בצרה אינו מסתכל כלום. כך כלב. משום שהיה בצרה לא הסתכל כלום ובא להתפלל על קברי אבות. להנצל מעצה זו של המרגלים.

(ג) ויקרא משה לחושע בן נון יהושע: רבי יצחק אמר. וכי קראו הכתוב הושע. והרי כתוב. ויאמר משה אל יהושע. ויהושע בן נון נער. ויחלוש יהושע. ומטיב. אלא אמר לו משה

אסתפק בדא. והא קביה קאמר ליה למשה בקדמיתא. דהיא ארץ זבת חלב ודבש. אמר רבי יוסי. הא אתערו תברייא. דכתיב (9) איש היה בארץ ערץ איוב שמו. (10) אמר רבי שמעון. רמז להם רמיזא דחכמתא. על מה דשאלו בקדמיתא. דכתיב (9) היש יי בקרבנו אם אין. אמר, תמן, תחמון, אי היא אתחזיא להאי, או להאי. אמר לון, אי תחמון דאיבא דארעא כשאר ארעי דעלמא, יש בה עץ ק אילנא דחיי, ולא מאתר עלאה יתיר. ואי תחמון דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר דעלמא. תנדעון. דהא מעתיקא קדישא קא נגיד ואתמשך ההוא שנייא עלאה. מכל אתרי דעלמא. ובדא תנדעון. היש בה עץ. אם אין. ודא ר בעיתון בקדמיתא למנדע דא, דכתיב (10) היש יי בקרבנו. בקרבנו דייקא, או אם אין. ועד והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ. למנדע שנייא דיליה.

(11) והימים ימי בכורי ענבים. והימים. מאי קא מיירי. דהא ואז בכורי ענבים סגי ליה. אלא והימים. אינון דאשתמודען. כלוהו הוו מתחברן בההוא זמנא בההוא אילנא דחטא ביה אדם הראשון. כמה דתנינן ענבים היו ועל דא. והימים: אינון דאשתמודען. ימי בכורי ענבים דייקא.

(12) ויעלו בנגב ויבא עד חברון. ויבאו מבעי ליה. אלא אמר רבי יוסי. כלב הוא דאתא לצלאה על קברי אבהתא. אמר כלב. יהושע הא ברכיה משה

חלושי גרסאות

ק ליג אילנא דחיי. ר בעי [יתיר] מקדמיתא דבמעיקון בעיתון. ש ליג ענבים.

מסורת הזוהר

(9) (איוב א) תצה יח צ"צ. (10) (שמות יז) בשלח קכ אות תלד ח"ג קכט. רנא; בהשמטות ת"ז ת"ד קמא. ז"ח מג ט"ג שב. (11) שמות צ צ"ק.

הושע וכלב

הסולם

מאמר

לדעת, שכתוב, היש ה' בקרבנו, בקרבנו הוא בדיוק, ששאלו אם ז"א שוכן בקרבם, או אין. שהוא א"א. וע"כ והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ. לדעת השינוי שבהם. כלומר לדעת אם יש שינוי בהם או לא.

(11) והימים ימי בכורי ענבים: שואל, והימים, מה זה אומר, שהרי, ואז בכורי ענבים, היה די שיכתוב, ומשיב, אלא הימים, הם אלו שנדעו, דהיינו ששנת הימים שהם חגית נהיי דז"א, כולם היו מתחברים בעה ההוא באילן שחטא בו אדם הראשון, שהוא מלכות, כמו שלמדנו ענבים היה. הרי שענבים הוא מלכות. וע"כ הימים האלו שנדעו, שהם ו"ק דז"א, ימי בכורי ענבים, בדיוק, שהיא מלכות. דהיינו שו"ק דז"א נתחברו אז במלכות.

(12) ויעלו בנגב ויבא עד חברון: שואל ויבאו היה צריך לומר, ומשיב, אלא אמר ר' יוסי, כלב היה, שבא להתפלל על קברי אבות בחברון. אמר כלב, יהושע, הרי ברכו משה בעזרה עליונה קדושה, ויכול להנצל מהם. ואני

יוסי. כבר העידו החברים, שכתוב איש היה בארץ ערץ איוב שמו. דהיינו שהיה שואל מהם שיראו, אם יש שם איוב. שיגין עליהם, ועץ, הוא כמו עוץ.

(10) אמר ר' שמעון וכו': אריש רמז להם רמז החכמה, על מה ששאלו תחילה. שכתוב, היש ה' בקרבנו אם אין. שפירושו אם ז"א שוכן בקרבם שנקרא הוי"ה, או א"א שוכן בקרבם, שנקרא אין (כנ"ל באדרא רבא אות ל"ב) אמר, שם, בארץ, תראו אם הוא ראוייה לזה, לז"א שנקרא עץ או לזה, לא"א שנקרא אין. אמר להם אם תראו שפירות הארץ הם כבשאר ארצות שבעולם, הרי יש בה עץ, שהוא עץ החיים, דהיינו ז"א, ולא ממקום עליון יותר. ואם תראו שפירות הארץ משונים יותר מבכל המקומות שבעולם, תדעו שמן עתיקא קדישא הוא נחל ונמשך אותו שינוי העליון, שיש בה מכל המקומות שבעולם. ובה תדעו אם יש בה עץ, שהוא ז"א, אם אין, שהוא עתיקא קדישא, דהיינו א"א. זה רציתם מתחילה (דפרי דף קנ"ח ע"ב)

כסיועא עלאה קדישא. ויכיל לאשתזבא מנייהו. ואנא מה אעביד. אימלך. למבעי בעותא על קברי אבהתא, בגין דישתזיב ה מעיטא בישא דשאר ה מאללין. (לט) רבי יצחק אמר. מאן דהוה רשים מכלהו דא עאל בגויה דביה תליא כלא. ות"ת. מאן הוא משאר אחרי דיכול לאעלא תמן. דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי. ומדחילו דלהון מאן יכיל לאעלאה * במערתא. אלא שכנינתא עאלת תמן א בכלב. לבשרא לאבהן. דהא מטא זמנא לאעלא בנייהו לארעא. דאומי לון קב"ה. ודא הוא ויבא עד חברון.

(מ) תאנא, אחימן ששי ותלמי, ממאן נפקו. זרעא הוּו מאינן נפילין, מ דאפיל לון קב"ה בארעא. ואולידו מבנת ארעא. ומנייהו נפקו גיברי עלמא. כמה דכתיב. ה המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם. ג אשר מעולם. נ מדאתברי עלמא משתכחי. אנשי השם אחימן ששי ותלמי.

(מא) ויבאו עד נחל אשכול וגו'. רבי יהודה פתח. ה כה אמר האל יי בורא השמים ונוטיהם וגו'. כמה אית להו לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקב"ה. כמה אית להו לאסתכלא במלי דאורייתא. דכל מאן דאשתדל באורייתא. כאילו מקרב כל קורבנין דעלמא לקמי קב"ה. ולא עוד אלא דקב"ה מכפר ליה על כל חובי. ומתקנין ליה כמה כורסיין לעלמא דאתי. ד. (מב) ר' יהודה הוה אזיל בארחא בהדי ר' אבא. שאל ליה. אמר מלה חד

חלופי גרסאות

ה מרוחן. א ביהושע. ב ל"ג אשר מעולם. ג דשמשי. ד בדפריי כתבו חסר.

מסורת הזוהר

(ו) (בראשית ו) ב"א שמא צ"ב (ש) להלן אות סס צ"ס, ח"ג רלו. רעד: רעה: (ת) (ישעיה מב) תרוסה רננ צ"ת ז"ת יו ט"ב שכ"ג ט"ג שמד שמיז.

דרך אמת (ח) סרגלים. ט) עיין לעיל פ"ר בראשית. דף כה: (דפרי').

הסולם

יהושע וכלב

אחימן ששי ותלמי ממי יצאו. הם היו זרעם של אלו הנפילים. שהפילם הקב"ה מן השמים לארץ. והולידו מבנות הארץ. ומהם יצאו גבורי העולם. כמי"ש. המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם. אשר מעולם. פירוש. שנמצאים מעת שנברא העולם. אנשי השם. אחימן ששי ותלמי. כלומר שעמטם נודע בעולם.

(מא) ויבואו עד נחל אשכול וגו': ר' יהודה פתח. כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטיהם וגו'. כמה יש להם לבני אדם להסתכל בעבודת הקב"ה. כמה יש להם להסתכל בדברי תורה. שכל מי שעוסק בתורה. כאלו מקריב כל הקרבנות שבועלים לפני הקב"ה. ולא עוד. אלא שהקב"ה מכפר לו על כל עונותיו. ומתקנים לו כמה כסאות לעולם הבא. (מב) ר' יחודה הוה וכו': ר' יהודה היה הולך בדרך עם ר' אבא. שאל אותו. אמר. דבר

מאמר

ואני מה אעשה. לקח עצנה. להתפלל תפלה על קברי האבות. כדי שינצל מעצה הרעה של שאר המרגלים.

(לט) רבי יצחק אמר וכו': רי"א. ויבא פירוש. מי שהוא חשוב יותר מכולם זה נכנס בתוכו. דהיינו השכינה נכנסה ונתלבשה בתוך כלב. שבו. בהשכינה. תלוי הכל. ובוא וראה. פי הוא בעל היתרון מהם. שיוכל לבא שמה לחברון. שהרי כתוב. ושם אחימן ששי ותלמי. ומפחדם. מי יוכל לבא ואפילו להסתתר במערה. אלא שהשכינה נתלבשה שם בכלב. לבשר אל האבות. שהגיע הזמן שיבואו בנייהם לארץ אשר נשבע להם הקב"ה. וזה הוא ויבא עד חברון. שלא נאמר ויבואו. כי טובב על השכינה משאר פירושו בעל יתרון. מלשון. ושארית נברא חיבא מן בעירא (קהלת רבה ג' י"ט).

בעינא לשאלא. כיון דידע קביה דומין בין למחטי קמיה. ולמגזר עליה מיתה. אמאי ברא ליה. דהא אורייתא הוה תרי אלפין שנין עד לא איברי עלמא. וכתביב בה באורייתא. (א) אדם כי ימות באהל. (ב) איש כי ימות. וימת. ויחי פלוני וימת. מאי קבעי קביה לביג בהאי עלמא. דאפילו אי אשתדל באורייתא יממא וליליא ימות. ואי לא אשתדל באורייתא ימות. כלא בחד ארתא. בר פרישותא דההוא עלמא. כד-א ה ג) כטוב כחוטא.

(מג) א-ל. אורחוי דמארך. וגזרי דמארך. מה לך למטרח בהו. מה דאית לך רשו למנדע ולאסתכלא שאיל. ודלית לך רשו למנדע. (כתיב ד) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. דאורחוי דקביה וסתרין. גניזין עלאין. דהוא סתים וגניז. לית לן לשאלא. א-ל. אי הכי. הא אורייתא כלא סתים וגניז. דהא היא שמא קדישא עלאה הוי. ומאן דמתעסק באורייתא כאלו אתעסק בשמיה קדישא. ואי הכי. לית לן לשאלא ולאסתכלא.

(מד) א-ל אורייתא כלא סתים וגלייא. ושמיה קדישא סתים וגלייא. וכתביב ה) הנסתרות להי אלהינו והנגלות לנו ולבנינו. הנגלות לנו. דאית רשו לשאלא. ולעינא ולאסתכלא בהו ולמנדע בהו. אבל הנסתרות ליי אלהינו. דיליה אינון. וליה אתחזיין. דמאן יכיל למנדע ולאסתכלא דעתוי סתימא. וכ"ש למשאל. (מה) ת-ח. לית רשו לבני עלמא למימר מלין סתימין ולפרשא לון. בר בוצינא קדישא ר-ש. דהא קביה אסתכם על ידוי. ובגין דדרא דיליה רשימא

חלופי גרסאות

ה כי טוב ול"ג כחוטא. ו מוסיף דאית לת.

מסורת הזהר

(א) (במדבר יט) שמות ו צ"פ. (ב) (שם כז). (ג) (קהלת ט). (ד) (קהלת ה) יתרו קט צ"ח. (ה) (דברים כט)

ח"ג רמה. ת"ז תכ"ב סג: תק"ח קא ט"ב שמ"ג קכא ט"ג של"ג.

הסולם עד דלא אברי עלמא — איך כתוב וימת

שהוא סתם וגנוז. אין לנו לשאול. אמר לו. א"כ הרי התורה כולה סתומה וגנוזה. כי היא שם הקדוש העליון. ומי שעוסק בתורה כאלו עוסק בשמו הקדוש. וא"כ אין לנו לשאול ולהסתכל בתורה.

(מז) א-ל אורייתא כלא וכו': אמר לו התורה כולה סתומה וגלויה. ושמו הקדוש סתום וגלוי. וכתוב. הנסתרות להי אלקינו והנגלות לנו ולבנינו. הנגלות לנו. היינו שיש רשות לשאול ולהתבונן ולהסתכל בהם ולדעת בהם. אבל הנסתרות להי אלקינו. שלו הם. ולו הם ראויים. כי מי יכול לדעת ולהשיג דעתו הסתום. וכל שכן לשאול.

(מה) ת-ח לית רשו וכו': בוא וראה. אין רשות לבני העולם. לומר דברים סתומים ולפרשם. חוץ מן המאור הקדוש ר' שמעון. כי הקביה הסכים על ידו. ומשום שהדור שלו

מאמר

דבר אחד אני רוצה לשאול. כיון שידע הקביה שאדם עתיד לחטוא לפניו ושיגזור עליו מיתה. למה בראו. והרי התורה היתה ב' אלפים שנה קודם שנברא העולם. דהיינו לפני חטאו של אדם הראשון. וכתוב בה בתורה. אדם כי ימות באהל. איש כי ימות. וימת. ויחי פלוני וימת. מה רצה הקביה מן האדם בעולם הזה. שאפילו אם עוסק בתורה יומם ולילה ימות. ואם אינו עוסק בתורה ימות. ודרך אחד לכולם. חוץ ממה שהחוטא גפרש מעולם ההוא. אבל בעולם הזה כולם שוים. כש"א כטוב כחוטא.

(מג) א-ל אורחוי דמארך וכו': אמר לו. דרכיו של אדונך. וגזרות של אדונך. מה לך להתיגע בהם. מה שיש לך רשות לדעת ולהסתכל. שאל. ומה שאין לך רשות לדעת. כתוב. אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. כי דרכיו של הקביה ונסתריו. סתרי עליונים.

הוא לעילא ותתא. ועיד מלין אתמרו באתגלייא על ידוי. ולא יהא דרא כדרא דא דאיהו שארי בגויה. עד דייתי מלכא משיחא.

מו) אבל תית. כתיב (ו) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו ז רזא דמלה. תלת עלמין אית ליה לקביה. דאיהו גניז ה בגווייהו. עלמא קדמאה. ההוא עלאה טמירא דכלא. דלא אסתכל ביה. ולא אתידע ביה. בר איהו. דאיהו גניז בגווייה.

מז) עלמא תניינא. דאיהו קשיר בההוא דלעילא. ודא הוא דקביה אשתמודע מניה. כמה דכתיב (ז) פתחו לי שערי צדק. זה השער לי. ודא הוא עלמא תניינא .

מח) עלמא תליתאה. ההוא עלמא תתאה מנייהו. דאשתכח ביה פרודא. ודא הוא עלמא. דמלאכי עלאי שריין בגווייה. וקודשא בריך הוא אשתכח ביה. ולא אשתכח. אשתכח ביה השתא. כד בעאן לאסתכלא ולמדע ליה. אסתלק מנייהו. ולא אתחזי. עד דכלהו שאלי איה מקום כבודו. (ח) ברוך כבוד יי ממקומו. והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה תדירא.

מט) כגוונא דא. (ט) בצלם אלהים עשה את האדם. כדין אית * ליה תלת עלמין. עלמא קדמאה: האי עלמא דאקרי עלמא דפירודא. וב"ג אשתכח ביה ולא אשתכח. כד בעאן לאסתכלא ביה. אסתלק מנייהו ולא אתחזי. (ג) עלמא תניינא. עלמא דאיהו קשיר בההוא עלמא עלאה. ודא הוא גיע

חלופי גרסאות

ז מוסיף ובכלא הוא כעין דוגמא דלעילא ה"ח רזא. ח בגויה.

מסורת הזהר

(ו) (בראשית א) הקסה"ז קפא צ"א. ז) (תהלים קיח) ב"א שלט צ"ג. ח) (יחזקאל ג) ב"א קצד צ"ב. ט) (בראשית ט) שמות קיד צ"ט.

תלת עלמין להקביה

הסולם

מאמר

דהיינו ביינע, שעליהם נאמר ומשם יפרד וגו'. זה הוא עולם שמלאכים עליונים שורים בתוכו. והקביה נמצא בו ואינו נמצא בה. נמצא בו עתה. וכשרוצים להסתכל ולדעת אותו. מסתלק מהם ואינו נראה. עד שכולם שואלים איה מקום כבודו. ברוך כבוד ה' ממקומו. זה הוא עולם שאינו נמצא שם תמיד.

מצוין למעלה ולמטה. וע"כ נאמרים הדברים על ידו בגלוי. ולא יהיה דור כדור הזה שהוא שוכן בתוכו עד שיבא מלך המשיח.

מו) אבל תית כתיב וכו': אבל בוא וראה כתוב. ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אותו. סוד הדבר הוא שלשה עולמות יש לו להקביה שהוא נסתר בתוכם. עולם הראשון. הוא עולם העליון הנסתר מכל. שלא נסתכל בו ולא נודע בו חוץ מאתו שהוא גנוז בתוכו. והוא עולם ז"א דאצילות.

מז) עלמא תניינא דאיהו וכו': עולם השני. הקשור באותו עולם שלמעלה. זה הוא שהקביה נודע ממנו. כמו שכתוב. פתחו לי שערי צדק. זה השער לה'. והוא עולם המלכות דאצילות. שהיא שער לז"א. זה הוא עולם השני.

מח) עלמא תליתאה וכו': עולם השלישי הוא עולם התחתון מהם. שנמצא בו פירוד. (דפרי דף קנ"ט ע"א * דף קנ"ט ע"ב)

מט) כגוונא דא בצלם: כעין זה. בצלם אלקים עשה את האדם. ואז יש לו שלשה עולמות. עולם הראשון. הוא אותו עולם הנקרא עולם הפירוד. דהיינו עולם הזה. והאדם נמצא בו ואינו נמצא. כי כשרוצים להסתכל בו הוא מסתלק מהם. ואינו נראה. פירוש סדרם שחבריו מספיקים להסתכל בו הוא נפטר מן העולם ואינו. כמ"ע. התע"ף עיניך בו ואיננו.

ג) עלמא תניינא וכו': עולם השני הוא עולם הקשור בעולם העליון. זה הוא גן עדן הא"י

די בארעא. דדא הוא קשיר בעלמא אחרא עלאה. ומהאי אתידע ואשתמודע עלמא אחרא.

(נא) עלמא תליתאה. עלמא עלאה טמירא. גניז וסתים. דלית מאן דידיע ליה. כמה דכתיב (א) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו. וכלא כגוונא ם עלאה. דכתיב (ב) בצלם אלהים עשה את האדם.

(גב) על דא כתיב. (ג) בנים אתם ליי' אלהיכם וגו'. כמה דאוקמוה. ואלין אינון בצלם אלהים. ואלין ירתין (ד) ירותא עלאה כגוונא דיליה. ועיד (ה) אזהר באורייתא. (ו) לא תתגודדו ולא תשימו קרחה. דהא לא אתאביד. והא שכיח בעלמין (ז) טבין עלאין ויקירין. להוון (ח) חדן כד ם אסתלק ם צדיקא מהאי עלמא. (גג) ות"ת. אלמלי לא חב אדם. לא יטעם טעמא דמותא בהאי עלמא.

חלופי גרסאות

ט מוספי עלאה קדמא דאמינא ובקשט. י מוספי ת"ח [ות"ח] חדאי ע"ד. כ לאב עלאה ידותא. ל אנדרה. מ ל"ג טבין. נ חדון; חדאן. ם יסתלק. ע ל"ג צדיקא.

מסורת הוהר

(י) (ישעיה סד) הקסה"ז ס צ"א. (כ) (בראשית ז) לעיל אות מט צ"ט. (ל) (דברים יד) לקנג צ"ב. (מ) (שם) ש.ס.

תלת עלמין להקב"ה

הסולם

מאמר

ועולם הב' הוא כנגד עולם הב' העליון שה"ס מלכות דאצילות שבה יש השגה. להיותה בחינת ו"ק. וז"ש (באות נ') עלמא תנינא וכו' ומהאי אתיידע ואשתמודע עלמא אחרא. דהיינו ג"ע הארץ. שמשם משיגים עולם הב' העליון שה"ס המלכות. ועולם הג' של האדם. ה"ס השגת הג"ד הנעלמים. הבא אחר גן העדן. וז"ש עלמא תליתאה וכו' גניז וסתים דלית מאן דידיע ליה וכו'. והוא כנגד ז"א דאצילות. שה"ס ג"ד כנ"ל. שלעתיד לבא יעלה ז"א לבחינת חכמה. ואז יהיה השגה בג"ד. וז"ש יעשה למחכה לו. ונמצא אז שישג את ז"א ונוקבא דאצילות. וע"ז כתוב בצלם אלקים עשה את האדם. כי השגת ז"א מכונה צלם. והשגת המלכות מכונה דמות.

הארץ. שזה הוא קשור בעולם אחר עליון. ומעולם זה גודע ומושג עולם אחר. (נא) עלמא תליתאה וכו': עולם השלישי הוא עולם עליון נסתר גנוז וסתום. שאין מי שיודע אותו. כמו שכתוב עין לא ראתה אלקים זולתך. יעשה למחכה לו. והכל כעין העליון. דהיינו כמו שיש ג' עולמות למעלה כנ"ל. שכתוב כי בצלם אלקים עשה את האדם.

פירוש המאמר. ג' עולמות הם למעלה. (א) הוא ז"א דאצילות שהוא בחינת ג"ד. דהיינו בסוד מחזה ולמעלה. והוא בחסדים מכוסים והחכמה אינה מגולה בו. וז"ש (באות מ"ה) עלמא קדמאה וכו' דאיהו גניז כגויה. דהיינו שאין בו השגה. משום שהחכמה נעלמת ומכוסה בו. (ב) הוא המלכות דאצילות. שהארתה הוא בבחינת ו"ק. וע"כ החכמה מגולה בה. וז"ש עלמא תנינא וכו' דקב"ה אשתמודע מניה וכו'. וחזן ממנה אין גילוי חכמה (כנ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה). (ג) הוא למטה ממלכות שעליה נאמר ומשם יפרד. כי העולמות ביי"ע שלמטה ממלכות הם דפרודא. ועד"ז נבחן ג"כ כלפי האדם ג' עולמות. שבהיותם בהם. הוא מקבל מג' העליונים. וחושב ממש למעלה. שתחילה חושב עולם הזה. שהוא עולם דפרודא. שהוא בדומה לעולם ג' העליון. שהוא ביי"ע. שבעוה"ז. הוא מקבל ג"רין מבי"ע דפרודא. וז"ש (באות מ"ט) עלמא קדמאה חאי עלמא דאקרי עלמא דפרודא. דהיינו בעולם הזה. שהוא כנגד ביי"ע דפרודא.

(גב) על דא כתיב וכו' ע"ז משום שזוכים בג' עולמות. כתוב בנים אתם לה' אלקיכם. וגו' כמו שהעמידוהו. ואלו הם בצלם אלקים. ואלו יורשים ירושה עליונה כעין שלו. דהיינו ג' עולמות. וע"כ הוהיר בתורה. לא תתגודדו ולא תשימו קרחה למת. כי אינו נאבד לאחר מותו. והוא נמצא בעולמות טובים עליונים ויקרים. ויהיו בשמחה כשמסתלק צדיק מעולם הזה.

(גג) ות"ת אלמלי וכו': וכוא וראה אם לא היה חוטא אדם. לא היה טועם טעם המות בעולם הזה. בשעה שגכנס לעולמות האחרים. אבל משום שחטא. הוא טועם טעם המות

בזמנא דעייל לעלמין אחרנין. אבל בגין דחב. טעם טעמא דמותא. עד לא ייעול לאינן עלמין. ואתפשט רוחא מהאי גופא. ואשאר ליה בהאי עלמא. ורוחא פ אסתחיא צ בנהר דינור לקבל עונשו. ולבתר עיילא לג'ע דבארעא. ואזמנא ליה מאנא אחרא דנהורא. כהאי פרצופא דגופא דהאי עלמא ממש. ואתלבש ואתתקן ביה. ותמן הוא מדורא דיליה תדיר. ואתקשר בריש ירחי ושכתי בנשמתא. וסליק ואתעטר לעילא ק לעילא. הה'ד ג) והיה מדי חדש בחדשו וגו'. נד) מדי חדש בחדשו אמאי. אלא רזא דמלה. בגין חדתותי דסיהרא. ר דאתעטרא לאנהרא מן שמשא בההוא זמנא. ש וכן מדי שבת בשבתו. מדי שבת דא סיהרא. בשבתו דא שמשא. דנהורא אתיא לה מן תמן. ועל דא כלא חד מלה. ודא הוא ברירא דמלה, בר לחייביא דכתיב בהו מיתה לכלהו עלמין, כרת מכלהו עלמין. ואשתציין מכלא. כד לא עיילי בתשובה. אמר רבי יהודה. בריך רחמנא. דשאינא ורוחנא מלין אלין. וקאימנא עלייהו.

נה) אמר ר' שמעון. מפרשתא דא אוליפנא רזא דחכמתא. ת ואשתמעו מנה רזין עלאין ויקירין. ת'ת. קב'יה משבח באורייתא. ואמר אזילו באורחי. אשתדלו בפולחני. והא אנא מעייל לכוון לעלמין טבין. לעלמין עלאין. בני נשא דלא ידעי. לא מהימני. ולא מסתכלי. קב'יה אמר. אזילו אלילו ההוא עלמא

מסורת הזהר (י) ישעיה סו) ב"ב לה צ"א ז"ח יח ל"ב. פ ואתחסי. צ ל"ג בנהר דינור. ק ל"ג לעילא. ר מוסיף דאתעטרא עטרוי. ש וכדין. ח ואשתמדני.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

חלת עלמין להקב"ה

הסולם

מאמר

למה דוקא בראש חדש. ומש"ב, אלא סוד הדבר, משום שהתחדשות הלבנה שמתעטרת להאיר מן השמש היא בעת ההיא. כלומר שאז זווג העליון של ז"א ונוקבא המכונים שמש ולבנה. וכן מדי שבת בשבתו. מדי שבת זו היא הלבנה, שהיא המלכות. בשבתו, זה הוא השמש, שהוא ז"א. שהאוד בא לה ממנו. וע"כ הכל דבר אחד הוא. שחדש ושבת דבר אחד, שאז זמן זווג ז"א ומלכות. אלא שיש חילוק בשיעור קומה, שבראש חדש הם בקומת יסודות. ובשבת בקומת או"א. זה הוא בירורו של הדבר. חוץ מן הרשעים שכתוב בהם מיתה לכל העולמות, שזהו כרת מכל העולמות. ונאבדים מכל, אם לא באו בתשובה. א"ר יהודה ברוך הרחמן ששאלתי והדחתני דברים אלו. ועמדתי על טעמם.

מטרם שיכנס באלו העולמות. והרוח מתפשט מגוף הזה ומשאירו בעולם הזה, והרוח מתרחץ בנהר דינור לקבל עונשו. ואח"כ נכנס לגן עדן הארץ ומוכן לו כלי אחד של אור הדומה ממש לפרצוף הגוף שהיה לו בעולם הזה. והוא מתלבש ומתתקן בו. ושם, בג"ע, הוא מדורו תמיד. ובראשי חדשים ושבתות הרוח מתקשר בנשמה ועולה ומתעטר למעלה למעלה. בג"ע העליון, ז"ש והיה מדי חדש בחדשו וגו'.

ומישוב בזה הקושיא שהקשה, על התורה שקדמה לחטא עצה"ד, וכתוב בה אדם כי ימות באהל. כי ההולך מעולם לעולם קוראים בו מיתה. אבל אם לא היה חטא בעצה"ד, לא היה לו גוף מזוהם, אלא שהיה לו גוף הראשון שבגן עדן, שהיה יכול ללכת עמו מעולם לעולם כמו עם הרוח של היום, וע"כ לא היה סובל צער מיתה ועונשים. ועתה שחטא מחויב להשאיר גוף המזוהם בעוה"ז, והרוח מקבל עונש וטהרה בעולם ההוא כנ"ל, שכי"ו בא מחמת חטא עצה"ד.

נה) אמר ר' שמעון וכו': אר"ש מפרשה זו למדתי סוד החכמה, ונשמע ממנה סודות עליונים ויקרים. בוא וראה, הקב"ה משבח בתורה ואמר, לכו בדרכי, ועסקו בעבודתי, ואני אביא אתכם לעולמות טובים לעולמות עליונים. אנשים שאינם יודעים, אינם מאמינים

נד) מדי חדש בחדשו אמאי וכו': שואל,

(דפרי דף קנ"ט ע"ב)

טבא. ההוא עלמא א עלאה דכסופא. אינון אמרי. איך ניכול לאללא ליה. ולמנדע כל האי.

(נו) מה כתיב. עלו זה בנגב. אשתדלו באורייתא. ותחמון דהא היא קיימא קמייכו. ומנה תנדעון ליה. (ו) וראיתם את הארץ מה היא וגו'. ב תחמון מנה ההוא עלמא. דהא ירותא דאחסנא. דאנא עייל לכו ג בה. ואת העם היושב עליה. אינון צדיקייא דבגנתא דעדן. דקיימן שורין שורין ביקרא עלאה. בדרגין עלאין. (נז) החזק הוא הרפה. בה תחמו אי זכו לכל ז האי כד אתקפו על יצריהון. ותברו ליה. אי לא. ה או כד אתקפו באורייתא. למלעי בה יממא וליליא. או אי ארפו ידייהו מנה. וזכו לכל האי. המעט הוא אם רב. אי סגיין אינון דאשתדלו בפולחני. ואתקיפו באורייתא. בגין דזכו לכל האי אי לא.

(נח) (ט) ומה הארץ השמנה הוא אם רזה. מדאורייתא תנדעון מה הארץ. ו מה ההוא עלמא אי אסגי טיבו עלאה ליתבהא. או אי אזעיר מנה כלום. היש בה עץ אם אין. האית בה אילנא דחיי. לעלם ולעלמי עלמין. או אי צרורא דחיי אשתכח בגווה. אם לא.

(נט) * (י) ויעלו בנגב ויבא עד חברון. ויעלו בנגב. בני נשא סלקין בגוזה בנגב. בלבא עצלא. ז כמאן דאשתדל במגנא. בנגיבו. דחשיב דלית בה אגר. חמי דהא עותרא דהאי עלמא אביד בגינה. חשיב דכלא הוא. בנגב: כד-יא (י) חרבו המים. ה ומתרגמינן נגיבו.

חלוסי גרסאות

ג בהוא ד ל"ג האי. ה וכד ול"ג או. ו מוסיף מה הוא. ז כמה. ח ל"ג ומתרגמינן. א דכסופא עלאה. ב ל"ג מן תחמון עד אינון.

מסורת הזהר

(ו) (במדבר יג). (ז) ח"ג רלו. (ח) לעיל אות לח צ"ק. (י) (בראשית ח).

עלו זה בנגב

הסולם

מאמר

יומם ולילה. או שהרפו ידיהם ממנה. ועכ"ז זכו לכל זה. חמטט הוא אם רב. אם רבים הם העוסקים בעבודתי ומתחזקים בתורה. זכו לכל זה. או לא.

(נח) ומה הארץ השמנה הוא אם רזה: בתורה תרעו. מה הארץ. היינו מה הוא עולם ההוא. אם מרובה בה טוב העליון ליושביה. או אם יחסר בה כלום. היש בה עץ אם אין. היינו היש בה עץ החיים לעולם ולעולמי עולמים. שהוא ז"א. או אם נמצא בה צרור החיים. שהוא יסוד. אם לא.

(נט) ויעלו בנגב ויבא עד חברון: ויעלו בנגב. פירושן. שבני אדם עולים בתוכה. בתורה. בנגב. היינו בלב עצל. כמי שמשתדל בחנם ביבשות. שחושב שאין בה שכר. הוא רואה. שעושר עולם הזה אבד בשבילה. הוא חושב

מאמינים. ואינם מסתכלים. הקב"ה אומר להם. לכו ותרגלו עולם הטוב ההוא. עולם העליון הנחמד ההוא. הם עונים. איך נוכל לרגל אותו ולדעת כל זה.

(נו) מה כתיב. עלו וגו': מה כתוב שהקב"ה אומר להם. עלו זה בנגב. היינו השתדלו בתורה. ותראו שהיא עומדת לפניכם. וממנה תדעו אותו העולם. וראיתם את הארץ מה היא וגו'. היינו שתראו ממנה אותו העולם. שהוא ירושה ונחלה שאני מביאכם בו. ואת העם היושב עליה. הם הצדיקים שבגן עדן. העומדים שורות שורות ביקר העליון במדרגות העליונות.

(נז) החזק הוא הרפה וכו': היינו. בה תראה. אם זכו לכל זה משום שהתגברו על היצר שלהם בחזקה ושברו אותה. או ברפיון בלי יגיעה. או אם נתחזקו בתורה לעסוק בה (דפריי דף קנ"ט ע"ב *) דף ק"ס ע"א

(ט) לבתר ויבא עד חברון. עד דאתי לאתחברא בה. קארי ושאני בה. (ט) ושם אחימן ששי ותלמי. תמן חמי פליגן סגיאין. טמא וטהור. אסור ומוותר. עונשין ואגרין. אלין אינון ארחי דאורייתא. דקדוקי אורייתא. ילידי הענק. דאתילידו מסטרא דגבורה.

(סא) וחברון שבע שנים נבנתה. אלין אינון שבעין אנפין. דאורייתא. שבעין פנים. אית לה. לכל סטרא עשרה. וחברון. דא אורייתא. מאן דאשתדל בה אקרי חבר. לפני צוען מצרים. תנינן אורייתא אית לקבל אורייתא. והיינו תורה שבכתב. וְ תורה שבע"פ. והאי חברון. מתורה שבכתב נפקת. כד"א (ו) אמור לחכמה אחותי את. והאי נבנתה שבע שנים. דבג"כ אקרי בת שבע. לפני צוען מצרים. כד"א (ז) ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים.

(סב) (ח) ויבאו עד נחל אשכול. אלין אינון מלי אגדה. דרשה. דתליין מסטרא דמהימנותא. ויכרתו משם זמורה וגו'. אולפין מתמן ראשי פרקין.

חלופי גרסאות

ט פוסיף ומותר כשר ופסול. י ל"ג אית לה. כ ל"ג ותורה. ל פוסיף האי מלשון.

מסורת הזוהר

ק לעיל אות לח צ"ק. (ו) (משלי ז) לך מו צ"א. (מ"א ה) חיי שרה פג צ"א. (ח) לעיל אות לח צ"ק.

המרגלים

הסולם

מאמר

ד"א. ותורה שבעל פה שהיא מלכות. וחברון זה. שהוא תורה שבעל פה. דהיינו מלכות. יצאה מתורה שבכתב. מ"א. כש"א אמור לחכמה אחותי את. וזו נבנתה שבע שנים. דהיינו ד' ספירות חג"ת נהי"מ. שמשום זה נקרא בת שבע. לפני צוען מצרים. כמשי"א. ותרב חכמת שלמה. שהיא מלכות. מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים.

פירוש. שמביא ראיה שהמלכות יצאה מו"א מהכתוב אמור לחכמה אחותי את. כי חכמה זה. היא מלכות. שנקראת חכמה תתאה. ולפי שנשמות ישראל יצאו מו"א. וגם המלכות יצאה מו"א. ע"כ אוה"כ. שתאמר לחכמה שהיא אחותך. הרי שהמלכות יצאה מו"א. ומ"ש. וחברון שבע שנים נבנתה לפני צוען מצרים. הפירוש הוא. כי מצרים היא הלעומת של החכמה. שהיא חכמה דקליפות. ואוה"כ שחברון שהיא מלכות נבנתה בו"מ מו"א. כנגד הלעומת שלה. שהיא צוען מצרים שנתרוקנה. ואין לה בנין. כי כשקמה הקדושה נופלת הסי"א. (סב) ויבואו עד נחל אשכול: אלו הם דברי אגדה דרוש. התלויים מצד האמונה. שהיא המלכות. כי דרשות ואגדות תלויים בתורה ומסבבים אותה כמו ענבים באשכול. ויכרתו משם

חושב. שהכל הוא אבוד. כנגב. היינו כש"א. חרבו המים. ומתרגמינן נגיבו. (ט) לבתר ויבא עד וכו': אח"כ. ויבא עד חברון. היינו שבא להתחבר עם התורה. והוא קורא ושונה בה. ושם אחימן ששי ותלמי. היינו. הוא רואה שם הרבה חילוקים. טמא וטהור. אסור ומותר. עונש ושכר. אלו הם דרכי התורה. דקדוקי התורה. ילידי הענק. היינו שנולדו מצד הגבורה. פירוש. כי אחימן. הוא אותיות אחי מן. אח פירושו ראיה. מן כמו מנין. שמדייק למצוא ראיה על כל דבר. והו דקדוקי אורייתא ששי הוא לשון ששון. כמו שישו. היינו שכר התורה. ותלמי. הוא מלשון תלמי השדה. דהיינו חילוקי התורה. טמא טהור וכו'. כמו תלמים תלמים.

(סא) וחברון שבע שנים נבנתה: אלו הם עי פנים לתורה. שבעים פנים יש לה לתורה. שה"ס ד"א שיש לו ששה קצוות חג"ת נהי"י. ומלכות. שהם ד"ס. ולכל צד עשרה היינו שכל אחת כלולה מע"ס. הם שבעים. וחברון. זו התורה. משום שמי שמשתדל בה נקרא חבר. לפני צוען מצרים. למדנו יש תורה כנגד תורה. והיינו תורה שבכתב שהוא

ראשי מלין. אינון דבני מהימנותא. חדאן במלין. ומתברכן מלין בגוייהו. ומסתכלן שרשא חד ועקרא חד. ולא אשתכח בהו פרודא. אינון דלא משתכח בני מהימנותא. ולא אולפי אורייתא לשמה. שוין ליה למהימנותא בפרודא. הה"ד וישאוהו במוט בשנים. בפרודא. מהו במוט. כד"א (א) אל יתן למוט רגלך. ומן הרמונים ומן התאנים. כלא שוין (ב) להני מילי לסטרא אחרא. לסטרא דמינאי. לסטרא דפרודא.

(ג) ה"ה"ד וישובו מתור הארץ. וישובו, תייבין לסטרא בישא, ותייבין מארחא דקשוט. אמרי. מאי אכפת לן. עד יומא לא חמינא טב לעלמא. אעמלנא בה. ביתא ריקם. יתיבנא בקלנא דעמא. ולהוא עלמא מאן יזכי ומאן ייעול לגוויה. טב לן דלא אטרחנא כולי האי. (ד) ויספרו לו ויאמרו וגו'. הא אעמלנא ולאינא. בגין למנדע חולקא דהוא עלמא. וגם זבת חלב ודבש היא. טב הוא ההוא עלמא עלאה. כמה דידענא באורייתא. אבל מאן יכיל למזכי ביה.

(ט) אפס כי עז העם. תקיף הוא. דלא יחשיב כל עלמא כלל. בגין דיהא ליה עותרא סגיא לאשתדלא ביה, מאן הוא דיוזכי (ו) בה. ודאי אפס כי עז העם היושב בארץ. מאן דבעי למזכי בה. בעי למהוי תקיף בעותרא. כד"א (ז) ועשיר יענה עזות. והערים גדולות בצורות. בתין מליין כל טובא. דלא יחסרון מכלא. ועם כל דא וגם ילידי הענק ראינו שם. בעי גופא תקיף. גיבר (ח) כארי. בגין דהיא מתשת חיליה דבני לאשתדלא בהוא איסור והתר. טמא וטהור. כשר ופסול. מאן ייכול לזכאה בה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(א) (תהלים קכא). (ג) להלן עז צ"ת. (ד) להלן אות פ צ"א. (ה) (משלי יח).
 (א) ל"ג להני מילי. (ב) ל"ג הה"ד. (ג) ביה. (ד) מוסף. כארי דישתכח חמו תדירא.

המרגלים

הסולם

מאמר

הכל מקרה הוא, ומפרידים השי"ת מן העולם. (סג) הה"ד, וישובו מתור וכי: ז"ש וישובו מתור הארץ. וישובו, היינו שחזרו לצד הרע, וחזרו מדרך האמת, שאמרו, מה יצא לנו. עד היום לא ראינו טוב בעולם עמלנו בתורה, והבית ריקם. וישבנו בין הירודים שבעם. ולעולם ההוא, מי יזכה, ומי יבא לתוכו, מוטב לנו שלא היינו יגיעים כל כך. ויספרו לו ויאמרו וגו'. הרי עמלנו ולמדנו כדי לדעת חלק עולם ההוא, כמו שיעצת לנו (לעיל אות נ"ו) וגם זבת חלב ודבש הוא, טוב הוא עולם העליון ההוא, כמו שידענו בתורה, אבל מי יכול לזכות בה.

משם זמורה וגו'. למדו משם ראשי פרקים ראשי דברים. אלו שהם בני אמונה שמחים בדברים, והדברים מתברכים בתוכם, ומסתכלים שהם שורש אחד ועיקר אחד ולא נמצא בהם פירוד. אלו שאינם נמצאים בני אמונה, ואינם לומדים תורה לשמה, עושים האמונה שהיא המלכות בפירוד מז"א, כי פוגמים בזוג ז"א ומלכות, שהם תושבי"כ ותושבע"פ. משום שאינם מאמינים שהם עיקר אחד ושורש אחד. ז"ש, וישאוהו במוט בשנים, שעשו פירוד בין זושר"כ לתורה שבע"פ, וחושבים אותם ח"ו לשנים מהו במוט. הוא כש"א אל יתן למוט רגלך. ומן הרמונים ומן התאנים, שמו אלו הדברים לגמרי לסטרא אחרא. לצד המינים ולצד הפירוד. כי רמונים, הוא מלשון מינים, ותאנים הוא מלשון והי א"ת לידה, דהיינו מקרה, שאינם מאמינים בהשגחה, ואומרים על

(סד) אפס כי עז העם: עז הוא העם שזכה לעולם ההוא, שלא החשיב כל העולם כלל, לעסוק בו, כדי שיהיה לו עשירות גדולה. מי הוא שיוכל לעשות כן שיזכה בה. דאי,

(סה) פ ועוד. (ו) עמלק יושב בארץ הנגב. אי יימא בר נש. דאפילו בכל דא יזכי. עמלק יושב בארץ הנגב. הא יצרא בישא. קטיגורא. מקטרגא דבר נש. דישתכח תדיר בגופא. והחתי והאמורי וגו'. כמה מקטרגי משתכחי תמן. ^ז דלא יכיל בר נש למיעל בההוא עלמא כלל. מאן יזכי ליה. ומא ייעול בגויה. במלין אלין. (ז) ויניאו את לב בני ישראל. בגין דאפיקו שונ ביש ^ק עלה. כד"א ויוציאו את דבת הארץ.

(סו) אינון בני מהימנותא מאי קא אמרי. אם חפץ בנו יי ונתנה לנו. כיון דישתדל בר נש ברעותא דלכא לגבי קביה. לא בעי מנן אלא לבא. ויסתמרן ההוא רשימא קדישא. דכתיב (ח) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ.

(סז) ר אבל. * (ט) אך ביי אל תמרודו. בעי דלא ימרדון באורייתא. דאורייתא לא בעי עותרא. ולא מאני דכספא ודהבא. ואתם אל תיראו את עם הארץ. דהא גופא תבירא. ^ש אי ישתדל באורייתא. ישכח אסוותא בכלא. הה"ד. (י) רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך. וכתיב (י) ולכל בשרו מרפא. וכל אינון מקטרגי. אינון מכרזאן ואמרי. פנו אתר לפלנייא עבדא דמלכא.

(סח) בגין כך אל תיראו. כי לחמנו הם. אינון בגרמייהו מזמנן מזוני

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

פ ל"ג ועוד. ז מוסיף בגין דלא. ק ל"ג עלה. ר ל"ג אבל. ש ל"ג אי.

(ו) אמור צו צ"פ להלן אות פ. (ז) (במדבר לב). (ח) (ישעיה ס) ב"א רח צ"ד תק"ח צד ט"א שמ"א. (ט) בהשמטות ח"א רנב: ת"ז תמ"ז (י) (משלי ג) קדושים יא צ"מ: קמח: ת"ו תיד ל: תס"ג

צד: ת"ע קלח. (כ) (שם ד) ה"ג קמח: ת"ז תכ"ב סז:

המרגלים

הסולם

מאמר

האמונה. מה אמרו. אם חפץ בנו ה' ונתנה לנו. דהיינו כיון שאדם משתדל ברצון הלב להקביה. יזכה בה. כי אינו רוצה ממנו אלא הלב. וישמרו אותו רושם הקדוש. שהוא ברית הקדש. שכתוב. ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ. דהיינו שומרים הברית הנקראים צדיקים.

אפס כי עז העם היושב בארץ. מי שרוצה לזכות בה צריך שיהיה עז בעשירות. כש"א ועשיר יענה עזות. וצריך שיהיה לו. והערים גדולות בצורות. דהיינו בתים מלאים כל טוב שלא יחסר בהם כלום. ועם כל זה. וגם ילידי הענק ראינו שם. דהיינו שצריכים גוף חזק גבור כארי. משום שהתורה מתשת כחו של אדם. בעסקו באיסור והתר. טמא וטהור. כשר ופסול. ההוא. מי יוכל לזכות בה.

(סז) אבל. אך בה' אל תמרודו: אבל צריכים. שלא למרוד בתורה. כי התורה אינה צריכה עשירות. ולא כלי כסף וזהב. ואתם אל תיראו את עם הארץ. כי גוף שבור אם יעסוק בתורה ימצא רפואה בכל. ז"ש. רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך. וכתוב. ולכל בשרו מרפא. וכל המקטרגים שיש על האדם. מתהפכים לו לעוזרים. והם מכריזים. פנו מקום לפלוני עבד המלך. דהיינו שמי שהוא לא יעכבו מלבא אל המלך לשמשו.

(סה) ועוד. עמלק יושב בארץ הנגב: שאם יאמר האדם שאפילו בכל זה. יזכה להתגבר. עמלק יושב בארץ הנגב. הרי יצר הרע הקטיגור. המקטרג על האדם. נמצא תמיד בגוף. והחתי והאמורי וגו'. כמה מקטרגים נמצאים שמה. שלא יוכל אדם להכנס לעולם ההוא כלל. מי יזכה לו. ומי יכנוס בתוכו. דבברים אלו. ויניאו את לב בני ישראל. משום שהוציאו שם רע עליה. כש"א. ויוציאו את דבת הארץ.

(סח) בגין כך אל וכו': משום זה. אל תיראו כי לחמנו הם. הם המקטרגים בעצמם מזמינים מזון בכל יום לאלו שעוסקים בתורה.

(סו) אינון בני מהימנותא וכו': אלו בני

בכל יומא לאינן דמשתדלי באורייתא. כד"א. ואת העורבים צויתי לכלכלך. וכתוב (נ) והעורבים מביאים לו לחם ובשר. סר צלם מעליהם. מאן צלם. דא חוקפא דדינא קשיא. מאי טעמא אעדי. משום דיי אתנו אל תיראום. כלא אעדיאו בגין אורייתא. זכאה חולקהון דאינן דמשתדלי באורייתא לשמה, דהא מתקשרי בקביה ממש. ואקרון אחים ורעים. הה"ד (ו) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך.

(ט) ויבאו עד נחל אשכול וגו'. רבי אבא אמר. כרתו ההוא אשכול. אתו לסלקא ליה לא יכילו. אתו לנטלא ליה. לא יכילו. אתו כלב ויהושע. נטלו ליה. וסליקו ליה. ואודקף על ידיהו. הה"ד וישאווהו במוט בשנים. בשנים באינן שנים יחידן. זמורה מאי קא בעאן. אלא אשכול הוה תלייא ביה. ובעוד דהוה מתחבר ה באתריה. אקרי זמורה. לבתר קרייה מוט. דכתיב וישאווהו במוט. ההוא דאשתמודע. ההוא דכרתו.

(ע) מכאן ידעו יהושע וכלב, דאינן אתחזיין למיעל לארעא, ולמהוי לון בה חלק ואחסנא. עד דהוו אתיין אמלכו עלייהו כלהו. קאים כלב באיבא. אמר איבא איבא. אי בגינך אנן מתקטלין. מה אנן בחולקך. מיד קליל גרמיה. ויהבו לון.

(צא) ר' אלעזר אמר. לא יהבו לאחרי. דהא כתיב וישאווהו במוט. וכתוב

חלופי גרסאות
ח באורייתא.

מסורת הוהר

(ז) (מ"א יז) ויקהל כד צ"א. (ט) (שם) ז"ח כב
ט"ד שכ"ו. (י) (תהלים קכב) וישב טו צ"א.
(ט) לעיל אות מא צ"ש. אות כב צ"ח ח"ג רלו. רעד: רעה:

המרגלים

הסולם

מאמר

אחיכ שכרתו אותו נקרא מוט. שכתוב. וישאווהו במוט. שפירושו אותו הנודע, דהיינו אותו שכרתו מן העץ.

כשי"א. ואת העורבים צויתי לכלכלך. וכתוב העורבים מביאים לו לחם ובשר. ואע"פ שהעורבים הם עופות טמאים מסטרא אחרא היו מכלכלים אותו. סר צלם מעליהם. מהו צלם. זהו תוקף דין הקשה שבהם. שטר ונתבטל. מהו הטעם שטר. משום שה' אתנו אל תיראום כל כחם נתבטל משום התורה. אשרי חלקם של אלו העוסקים בתורה לשמה. כי הם מתקשרים בהקביה ממש. ונקראים אחים ורעים. ז"ש למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך.

(ע) מכאן ידעו יהושע וכלב, דאינן אתחזיין למיעל לארעא, ולמהוי לון בה חלק ואחסנא. עד דהוו אתיין אמלכו עלייהו כלהו. קאים כלב באיבא. אמר איבא איבא. אי בגינך אנן מתקטלין. מה אנן בחולקך. מיד קליל גרמיה. ויהבו לון.

(ט) ויבאו עד נחל אשכול וגו'. רבי אבא אמר. כרתו את האשכול. באו להעלות אותו עליהם ולא יכלו. באו להסיעו ממקומו ולא יכלו. באו יהושע וכלב. לקחו אותו והעלו אותו ונודקף על ידיהם. ז"ש וישאווהו במוט בשנים. בשנים פירושו בשני היחידים. שלא חסאו. שהם יהושע וכלב. שואל. זמורה. מה נצרך להם. ומשיב. אלא האשכול היה תלוי עליו. ובעוד שהיה מחובר במקומו. נקרא זמורה.

(צא) ר' אלעזר אמר וכו': ר"א. לא נתנו האשכול לאחרים. שהרי כתוב. וישאווהו במוט. וכתוב. בשנים. שמשמע שנים המצוינים. ובכולם לא היו שנים כמהם. ומכאן למד יהושע

בשנים. ובכלהו לא הוּו שנים כוותייהו. ומכאן אוליף יהושע לבתר. דכתיב (ט) וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים. והני שנים הא אוקמה קדמאי. וכד מטו לגבייהו דישראל. יהבו לון. ואינן אשתארו. ועבדו גרמייהו א שיריים.

(עב) ר' יצחק אמר. כד הוּו מטאן לגבייהו דאינן ענקים. הוּו שוויין ההוא חוטרא דמשה קמייהו. ואשתזיבו. ומגלן דההוא חוטרא יהיב לון. ההיז. ויאמר אליהם עלו זה בנגב. כתיב הכא עלו זה. וכתיב התם (ג) ואת המטה הזה וגו'. ובגיניה אשתזיבו. דאי תימא הני ענקיאי שבקי לון. אלא אתו לנסבא לון. והוּו שוויין לקמייהו ההוא חוטרא. ב ומשתזבי ג מקמייהו. רבי יהודה אמר. מסורת שמא קדישא מסר לון משה. ובגיניה אשתזיבו מנייהו.

(עג) רבי חייא אמר. תלת שמהן אקרן. נפילים. ענקים. רפאים. וכלהו אורכי יומי. נפילין אקרן בקדמיתא. לבתר כד אתחברון בבנת בני נשא. ואולידו מנייהו. אקרן ענקים. לבתר דהוּו אזלי ושטאן בהאי עלמא. ומתרפיין מההוא דלעילא. אקרן רפאים.

(עד) אמר ר' יהודה. והא כתיב (ז) ד הרפאים יחוללו. (ח) רפאים יחשבו אף הם כענקים. אל. הכי הוא. בגין דענקים אתו מהאי סטרא ומהאי סטרא. ואתיאשו יתיר בארעא. כגוונא דא רפאים. ומנייהו נפקי. והוּו אורכי יומי. וכד מתחלשי אתחלש פלגות גופא. ופלגות קאים. כיון דפלגות גופא הוּו

חלופי גרסאות

א שנים. ב ומשתמטי. ג מנייהו. ד ל"ג הרפאים יחוללו.

מסורת הזהר

(ט) (יהושע ב) ספרא דצניעותא כח צ"ל. (פ) שמות (ד). (צ) (איוב כו. ק) (דברים ב) ב"א רא צ"ד.

המרגלים

הסולם

מאמר

אמר מסורת שם הקדוש מסר להם משה. ובשבילו נצולו מהם.

(עג) רבי חייא אמר וכו' : רח"א. ג' שמות נקראו. נפילים. ענקים. רפאים. וכולם האריכו ימים. נפילים נקראו תחילה בעת שהפילו אותם משמים. ואחר שנתחברו בבנות האדם. והולידו מהם נקראו הבנים ענקים. ואח"כ שהיו הולכים ומשוטטים בעולם הזה. וחרפו עצמם מן העולם שלמעלה. נקראו רפאים.

(עד) אמר ר' יהודה וכו' : אריי והרי כתוב הרפאים יחוללו. רפאים יחשבו אף הם כענקים. ואתה אומר שרפאים הוא לשון רפיון. אמר לו ר"ז. כך הוא. משום שענקים באו מצד זה ומצד זה. דהיינו מצד המלאכים ומצד בנות האדם. ונעשו מיואשים יותר להיות בארץ. כעין זה הרפאים שיצאו ונולדו מן הענקים. נתיאשו עוד יותר עד שהרפו את

יהושע אחר כך לשלוח רק שנים מרגלים. שכתוב. וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים. ואלו שנים. כבר העמידו הראשונים (לעיל ספרא דצניעותא אות נ"ד) וכשהגיעו יהושע וכלב אל ישראל נתנו את האשכול להם. והם נשארו. ולא אמרו בתחילה לישראל כלום. כי רק המרגלים אמרו. וזה פריה. כי עשו עצמם שירים.

(עב) ר' יצחק אמר וכו' : ר' יצחק אמר. כשהמרגלים הגיעו לאלו הענקים היו משימים מטה של משה לפניהם. ונצולו. ומאין לנו שנתן להם המטה. ז"ש. ויאמר אליהם עלו זה בנגב. כתוב כאן עלו זה וכתוב שם ואת המטה הזה וגו' ולמדים גזירה שוה. זה זה. ובשביל המטה נצולו. כי אם תאמר שהענקים עזבו אותם. לא כן. אלא באו לתפוש אותם. והיו שמים לפניהם את המטה. ונצולו מהם. ר' יהודה

מית. הוּו נסכי עשבא מעשבי ברא ושדיין לפומייהו. ומיתו. ובגין דאינון בעאן לקטלא גרמייהו. אקרון רפאים. אמר ר' יצחק. שדיין גרמייהו בימא רבא. וטבען ומתין. הה"ד (ו) הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם. (ע) ר' שמעון אמר. אלמלא הוּו עיילין ישראל לארעא. ה בסימנא (* דלישנא בישא. לא הוּו קאים עלמא רגעא חד. מאן אומנא דלישנא בישא. נחש. ורזא דמלה. מדאתא נחש על חוה אטיל בה זוהמא. אמר ר' שמעון. ועל כלא מחל קב"ה, בר מן לישנא בישא. בגין דכתיב, (ו) אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו.

(ע) ת"ח. כמה עבד ההוא לישנא בישא. גזר על אבהתנא דלא ו ייעול לארעא ו ומיתו אינון דאמרו. ואתגזר בכיה לדרי ה דרין. כביכול כיון דאפיקו על ארעא קדישא. כאילו אפיקו עליה. בגין כך קני קב"ה על ט דא. וקאימו ישראל כלהו לאשתצאה מעלמא. אלמלא בעותיה דמשה. (עז) ויספרו לו ויאמרו וגו'. אמר רבי חייא. מ"ש הכא ויספרו. ולא כתיב ויגידו. או ויאמרו. אלא כל חד אוליף מלה בלחודוי. ויגידו. בכל אתר רמז קא רמיז בחכמתא. והא אתמר. ויאמר. אמירה בעלמא. ויאמרו. הרהורא דלבא. ויאמרו. תפקידתא. והא אוקימנא בכמה אתר. ויספרו. פרישותא דמלה בכל אתר.

חלופי גרסאות

ה באומנא. ו ייעלון. ז מיתו אינון דאמרו אתגזרו. ח מוסיף דרין כ"ש הכא דאפיקו לישנא בישא על כלא. ט מוסיף דא. כלומר קני לשמיהו.

מסורת הזהר

(א) (איוב כו) לעיל צ"צ. (ב) (תהלים יב). (ח) לעיל סג צ"ג.

המרגלים

הסולם

מאמר

החטאים של בני אדם באים מזוהמא הזו, אמר ר' שמעון. ועל כולם מחל הקב"ה. חוץ מלשון הרע. כי כתוב, אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו. (ע) ת"ח כמה עבד וכו': בוא וראה, מה עשה לשון הרע ההוא של המרגלים, שגזר על אבותנו שלא יכנסו לארץ. ואלו שאמרו לשון הרע מתו. ונגזר בכיה לדורי דורות, שבאותו יום נחרבו ב' המקדשים. כביכול, כיון שהוציאו לשון הרע על ארץ הקדושה, הוא כאלו הוציאו עליו, משום זה קנא הקב"ה על זה, ועמדו ישראל להתכלות מן העולם, לולא תפלתו של משה.

עצמם לגמרי מלמעלה. והיו מאריכים ימים. וכשנחלשו, נחלש ומת מחצית גופם, וחצי הגוף עמד חי, מחמת שהיו חצים ממלאכים שאינם מתים וחצים מבני אדם שמתים. כיון שחצי גופם היה מת, היו לוקחים עשבי מעשבי השדה, דהיינו סס המות, ושמו לפיהם, ומתו. ומשום שהם רוצים להרוג את עצמם, נקראים רפאים. על שם שמרפאים את עצמם מן החיים. א"ר יצחק היו משליכים עצמם בים הגדול ונטבעו ומתו. ז"ש הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם.

(ע) ויספרו לו ויאמרו וגו': א"ר חייא מה השינוי כאן, שכתוב, ויספרו, ולא כתוב, ויגידו או ויאמרו. ומשיב, אלא כל אחד פירש הדבר בפני עצמו. ויגידו. בכל מקום שכתוב ויגידו, רמז מרמו בחכמה. וכבר למדנו. ויאמר

(ע) ר' שמעון אמר וכו': רש"א, אם היו ישראל נכנסים לארץ תחת סימן לשון הרע של המרגלים, לא היה עומד העולם אפילו רגע אחד. מי הוא האומן של לשון הרע, דהיינו השורש שלו, נחש. סוד הדבר הוא כשבא נחש על חוה, דהיינו החטא של עץ הדעת, הטיל בה זוהמא דהיינו הטומאה שלו, שכל (דפו"י דף ק"ס ע"ב *) דף קס"א ע"א)

עח) באנו אל הארץ. הלכנו מבעי ליה. אלא באנו. עאלנא לתמן לההיא ארעא דהוית משבח בכל יומא. והוית אמרת דלית דכוותה. וגם זבת חלב ודבש היא. רבי יצחק אמר. מאן דבעי למימר כדיבא. אמר מלה דקשוט בקדמיתא. בגין דיהמנו ליה כדבוי.

עט) רבי חייא אמר. ג הכי אמרו. ׀ עאלנא לההיא ארעא דהוית משבח לה כל יומא ואמרת דלית דכוותה. ׀ גם זבת חלב ודבש היא. וארימת שבחא על כלא. ולא הכי. דהא זה פריה. אתכלא חד מאינון זעירין קטפו. אמרו. אי לדא אחסין קביה לישראל. וסבלו כל אינון עקתין וליאותין. הא בארעא דמצרים ׀ אית אתכלין ואיבין דארעא יתיר. על חד תרין.

פ) אפס כי עז העם. אורחיה דעלמא דאינון גברין מגיחי קרבא יתבין לבר. לאסתמרא ארחין. והכא אפילו אינון בני מתא. תקיפין גבורין. והערים בצורות. דאפילו כל מלכין דעלמא יתכנשו עלייהו. לא יעבדון בהו פגימותא. א"ר יוסי. כל מה דאמרי. בלישנא בישא אמרו. ׀ וקשיא מכלהו. דכתיב עמלק יושב בארץ הנגב. ׀ לבר נש דנשכיה חויה. כד בעאן לאגזמא ליה. אמרי הא חויה הכא.

פא) ר' אבא אמר. ודאי דא קשיא מכל מה דאמרי. כלומר. ההוא דאגח

מסורת הזהר

(א) לעיל אות סג צ"ד.

חלופי גרסאות

ואמרת וליג הוית. כ לימא. ל אלא. ׀ את
ליג מן עאלנא עד משבח. ׀ ליג גם זבת חלב
ודבש היא. ׀ ליג אית. ׀ קשיא. ׀ מוסיף מחלא לבינ.

מאמר

הסולם

המרגלים

ואמרו. אם ארץ זו מנחיל הקביה לישראל. וסבלו עליה כל אלו הצרות והיגיעות. הרי בארץ מצרים יש אשכולות ופירות הארץ החשובים מהם פי שנים.

פ) אפס כי עז העם: אמרו. כי מדרך העולם הוא שהגבורים עורכי מלחמה יושבים מחוץ לערים. לשמור הדרכים. וכאן אפילו יושבי העיר הם חזקים. גבורים. והערים בצורות. שאפילו כל מלכי העולם יתאספו עליהם. לא יוכלו לעשות בהם משהו קלוקל. א"ר יוסי. כל מה שאמרו בלשון הרע אמרו. והקשה מכולם הוא שכתוב. עמלק יושב בארץ הנגב. בדומה לאדם שנשכו נחש. כשרוצים לאיים עליו. אומרים לו. הרי נחש כאן.

ויאמר. היינו אמירה בלבד. ויאמרו. פירושו הרהור הלב. ע"ד שכתוב ויאמר המן בלבו. ויאמרו פירושו נתינת פקודה. וכבר העמדנו בכמה מקומות. ויספרו. פירושו בכל מקום. פרשת הדברים. שכל אחד ואחד פירש הדברים. עח) באנו אל הארץ: שואל. הלכנו אל הארץ היה צריך לומר. ומשיב. אלא באנו. פירושו. נכנסנו שמה בארץ ההיא שהיית משבח בכל יום. והיית אומר שאין כמוה. וגם זבת חלב ודבש היא. ר' יצחק אמר מי שרוצה לומר שקר. אומר בתחילה דבר אמת. כדי שיאמינו לו כזביו. וע"כ אמרו תחילה. וגם זבת חלב ודבש היא.

עט) ר' חייא אמר וכו': רח"א. כך אמרו. באנו אל הארץ שהיית משבחה בכל יום. ואמרת. שאין כמוה וגם זבת חלב ודבש היא. והרימות שבחה על כל הארצות. ואינו כן. כי זה פריה. כי אשכול אחד מן הקטנים כרתו. והראו להם.

פא) ר' אבא אמר וכו': רח"א. ודאי זו קשה מכל מה שאמרו. כלומר. שאמרו. אות העורך מלחמה עם הכל. הנה נמצא כאן ובאיזה

קרבא בכלא. הא הכא זמין. ובאן אתר. בארץ הנגב. דהא הוא אתר לאעלאה
 ז ביה. מיד ותשא כל העדה ויתנו את קולם. קביעו בכיה לדורות. לעלמין.
 בההוא ליליא.

(פב) איר יוסי. עיטא נסיבו על כלא. לאפקא שום ביש. מאי על כלא. על
 ארעא. ועל קביה. איר יצחק. על ארעא תינת. על קביה מנין. איל משמע
 דכתיב. אפס כי עז ק העם. מאן יכיל בהו. כי עז העם דייקא. וכתוב עמלק
 יושב בארץ הנגב. כדן גרמו כל האי. כמה דאתמר. ובעא קביה לשיצאה לון
 מן עלמא. ההיז ב ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו'.
 (פג) ועתה יגדל נא כח יי. ר' אחא ור' יוסי אמרי. זכאי אינת ישראל
 ט מעמין עכוים דעלמא. דקביה אתרעי בהו. ה ואתכני בהו. ואתפאר בהו. דהא
 עלמא לא אברי אלא בגיניהון דישראל. דישתדלון באורייתא. בגין דחד בחד
 אתקשרן. וישראל לתתא בהאי עלמא. אינון קיומא דיליה. וקיומא דכל שאר
 עמין. אימתי בזמן דעבדי רעותא דמאריהון.

(פד) תיח, כד ברא קביה בר נש בעלמא, אתקין ליה כגוונא א עלאה, ויהב
 ליה חיליה ותוקפיה באמצעיתא דגופא. דתמן שריא לבא. דהוא ב תוקפא דכל
 גופא. ומתמן אתון ג כל גופא. והא לבא אחיד * ואתקף באתר עלאה דלעילא.
 דאיהו מוחא דרישא. דשארי ד לעילא. ודא אתקשר בדא.

מסורת הזהר

(ב) (תהלים קו) וישב ה ציב. ג) (במדבר יד) ח"ג רכ. רמה. רצה: ו"ז בהקדמה ד: טו:
 ז"ח מג ט"ד שכא.

חלוסי גרסאות

צ ליג ביה. ק מוסיף העם דייקא. ד וכדן.
 ש מכל עמין. ת ואתדבק. א מוסיף עלאה יקירא.
 ב מוסיף תוקפא ומזונא. ג מוסיף כל גופא וכל
 אינון שייכי דגופא סתמן אתזונו. ד מוסיף לעילא
 ואחיד ביה.

הסולם

בר נש בעלמא כגוונא עלאה

(פג) ועתה יגדל נא כח ח: ר' אחא
 ור' יוסי אמריים, אשרי הם ישראל מכל
 העמים שבעולם, שהקביה רצה בהם, וקרא
 שמו בהם, והתפאר בהם, כי העולם לא נברא
 אלא בשביל ישראל שיעסקו בתורה. משום
 שאחד באחד מתקשר, דהיינו ז"א ומלכות,
 וישראל למטה בעולם הזה הם הקיום שלו.
 שעי מעשיהם הטובים מעלים מין לזוגם.
 הם קיום כל שאר העמים. דהיינו שבשבייל
 ישראל מתקיימים. מתי זה היינו בזמן שעושים
 רצונו של אדונם.

(פד) תיח כד ברא וכו': ברא וראה כשברא
 הקביה את האדם בעולם, תקן אותו כעין של
 מעלה, ונתן כחו ותוקפו באמצע גופו, ששם
 שורה הלב, שהוא תוקף כל הגוף, ומשם נותן
 כל הגוף. והלב מתאחד ומתחזק במקום עלית
 שלמעלה

מאמר

ובאיהו מקום. בארץ הנגב, שהוא המקום,
 שדרך שם נכנסים לארץ. מיד, ותשא כל העדה
 ויתנו את קולם. שקבעו בכיה לדורות לעולם
 באותו לילה, שהיה ליל תשעה באב, שבו
 נחרבו ב' המקדשים.

(פב) איר יוסי עיטא וכו': אריי, עצה
 לקחו לעצמם, להוציא שם רע על הכל. מהו
 על הכל. היינו על הארץ ועל הקביה. איר
 יצחק, על הארץ, נכון הוא על הקביה. מאין
 לנו. אמר לו, זה משמע משכתוב, אפס כי
 עז העם. שפירושו מי יכול להם. כי עז העם,
 הוא בדיק, כלומר, שאפילו הקביה לא יוכל
 לחס. והוציאו שם רע על הקביה. וכתוב עמלק
 יושב בארץ הנגב. אז גרמו כל זה כמו שלמדנו,
 ורצה הקביה לכלותה מן העולם. ויש, ויאמר
 להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו
 וכו'.

פה) ה ובגוונא דדא, אתקין קב"ה ו עלמא. ועבד ז ליה חד גופא, ואתקין שייפי דגופא סחרניה דלכא. ולכא שארי באמצעיתא ח דכל גופא. וכל אינון שייפין אתזנו מההוא לכא. דהוא תוקפא דכלא. וכלא ביה תליין. וההוא לכא. אתקשר ואתאחד במוחא עלאה דשריא לעילא.

פו) ט ת"ח. כד ברא קב"ה עלמא. אשרא לימא דאוקינוס דאסחר כל ישובא דעלמא. כ וישובא דכל שבועין אומין כלא אסחר לירושלם. וירושלם באמצעיתא דכל ישובא שריא. והיא אסחרא להר הבית. והר הבית אסחר לעזרות ג דישראל. ואינון עזרות סחרן ללשכת חגזית. דתמן סנהדרי גדולה יתבין. ותניין. לית ישיבה בעזרה. אלא למלכי בית דוד ט בלחודייהו.

פז) ולשכת חגזית אסחר נ למזבח. והמזבח אסחר לבית האולם. והאולם להיכל. והיכל לבית קדש הקדשים. דתמן שכינה ט שריא. וכפרת וכרובים וארון. והכא הוא לכא. דכל ארעא ועלמא. ומהכא אתזנו כל אינון אתרי דישובא. דאינון שייפי דגופא. ולכא דא אתזן ממוחא דרישא. ואתאחיד דא בדא. הה"ד ט מכוך לשבתך פעלת יי. כגוונא דא לעילא לעילא. ואיהו ברזא דמלכא עלאה. ברזא יקירא סתימאה.

חלופי גרסאות

ה כגוונא דא. ו ל"ג עלמא; עלמא קב"ה. ז ל"ג ליה. ח וכל. ט כך הוא. י אסרא; אסחר; אסדר.

כ ל"ג מן וישובא עד הזיא. ל דארץ ישראל. ט בלבד. נ לבית האולם והאולם למזבח [ובית האולם] המזבח אסחר להיכל וההיכל. ט ל"ג שריא.

מסורת הזהר

(ד) שמות טו) הקס"ז צ צ"ג.

הסולם

עלמא דא כעין עלאין

דוד בלבד. ועכ"ז, הם מקיפים ללשכת חגזית ששם מושב הסנהדרין. וחושב כאן ז' בחינות זו חשובה מזו, כנגד ז' ספירות.

פו) ולשכת חגזית אסחר וכו': ולשכת חגזית מקיף את המזבח. והמזבח מקיף לבית האולם. והאולם את ההיכל, וההיכל לבית קדש הקדשים. ששם שורה השכינה והכפרת והכרובים והארון. וכאן הוא הלב של כל הארץ והעולם. ומכאן נזונים כל מקומות הישוב, שהם אברים של הגוף הזה. דהיינו של העולם, ולב הזה שהיא השכינה וכו'. נזון ממוח שבראש, שהוא מלכות דאצילות. ומתאחדים זה בזה. ז"ש, מכוך לשבתך פעלת ה'. כעין זה הוא למעלה למעלה, בעולם האצילות והוא, הלב, הוא בסוד מלך העליון, שהוא ז"א. והמוח שלמעלה, הוא בסוד מוח היקר הסתום, דהיינו מוחא סתימאה דא"א. אשר ז"א, שה"ס הלב, מקבל ממנו, דרך א"א.

ימא

מאמר

שלמעלה, שהוא במוח שבראש השורה למעלה, זה נקשר בזה.

פה) ובגוונא דדא אתקין וכו': ובאופן זה התקין הקב"ה את העולם. ועשהו גוף אחד, והתקין אברי הגוף מסביב הלב, והלב שורה באמצע כל הגוף, וכל האברים נזונים מלב ההוא, שהוא תוקפו של כולם, והכל תלוי בו, ולב ההוא מתקשר ומתאחד במוח עליון השורה למעלה, כמ"ש לפנינו.

פו) ת"ח כד ברא וכו': ברא וראה, כשברא הקב"ה את העולם, השרה את ים אוקינוס המקיף כל ישוב העולם, והישוב של כל ע' אומות מקיפים את ירושלים. וירושלים שורה באמצע כל הישוב, והיא מקפת את הר הבית. והר הבית מקיף את עזרות ישראל. והעזרות מקיפות את לשכת חגזית. כלומר מבחינת החשיבות, ששם יושבים סנהדרי גדולה. ולמדנו, אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית

(דפרי דף קס"א ע"ב)

(פח) **ע** ימא עלאה לקביל דא. **פ** דאית ימא לעילא מן ימא. וימא מן ימא. תא חזי. נהר דינור אסחר לכמה משריין. מקבליה שבועין סטרין. גליפין משבעה דליקין. ואינון סחרן. לאינון שמשוי דלגו מנייהו. ואינון סחרין לארבע רתיכין. ואינון סחרן לההיא קרתא דקדישא דרביעא עלייהו.
 (פט) ותאנא. תמן עזרות לגו מעזרות. ולית ישיבה בעזרה דתמן. אלא למלכיהון דבית דוד בלחודייהו. ותמן **צ** משתכחי ויתבי. וסנהדרי גדולה. משתכחי תמן בלשכת הגזית. וההוא בי דינא עלייהו. דמשמש לאתר דמשמש. ודינא אתיהיב מתמן. לקדישין עליונין. עד דמטא לאתר דאקרי קדש הקדשים. דביה כלא. ותמן הוא לבא שרייא. ודא אתון מן מוחא דלעילא. ואתאחיד דא בדא.

(צ) כגונא דא לעילא לעילא. ואיהו ברזא דמלכא עלאה. **ק** ברזא יקירא סתימאה. עד דאשתכח. דכלא אתון ממוחא עלאה. סתימאה דכלא. וכד יסתכלון מלי. כלא אתקשר דא בדא ודא בדא.

חלופי גרסאות

ע ל"ג מן ימא עד ת"ח. פ ואית ימא; ואי תימא. צ מתישבי. ק ל"ג ברזא יקירא סתימאה.

עלמא דא כעין עלאין

הסולם

מאמר

(פט) ותאנא תמן עזרות וכו': עתה מבאר, שהמלכות עצמה מתחלקת לכמה בחינות, ורק הפנימית שבה הוא הלב המקבל מן המוח שהוא ז"א. ואומר, למדנו, ששם, במלכות, יש עזרות לפנים מעזרות. שה"ס ז"ס תחתונות דמלכות, ואין ישיבה בעזרה אשר שם רק למלכי בית דוד בלבד, שנמצאים ויושבים שם. כלומר שמלכי בית דוד אחזיזים שם. וסנהדרי גדולה נמצאים שם בלשכת הגזית, שה"ס ו"ק דג"ר דמלכות, ואותו הבית דין שעליהם, שה"ס ג"ר דג"ר, המשמש למקום שמשמש, כלומר, שהם משמשים רק למלכות עצמה, ולא נמשך מהם לתחתונים, ודין נמשך משם לקדושים עליונים. כלומר, שהדינים שבהם הנתכיים על ראש הרשעים, הם בלבדם מושגים לקדושים עליונים. בסו"ה ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו'. עד שמגיע למקום הנקרא קדש הקדשים. שהוא פנימי פנימיות המלכות, דהיינו יסוד דגדלות שלה, שבו הכל, ושם הלב שורה, וזה הוא הנוזן מן מוח העליון, שהוא ז"א, ומתאחדים זה בזה.

(צ) כגונא דא לעילא וכו': חזור על הדברים הנ"ל (באות פ"ז) ומפרשם ביותר. כעין זה למעלה למעלה באצילות, והוא הלב, הוא בסוד מלך העליון, שהוא ז"א, והמוח, בסוד המוח הקיר הסתום דא"א, שז"א מקבל

(פח) **ימא עלאה לקביל וכו'**: ים העליון, שהוא מלכות דאצילות, הוא כנגד זה, שיש לה ג"כ במרכבה שלה אותם ג' בחינות הנ"ל, שהם בחינת אברי הגוף, והלב שבאמצעו, שאברי הגוף מקבלים ממנו, ומוחא דרישא, שהלב מקבל ממנו. כי יש ים למעלה מן הים דעולם הזה, כלומר, כמו שיש בעוה"ז ים, כך יש למעלה באצילות ים, שהיא המלכות, וים מן ים, שעוד יש ים עליון למעלה הן הים העליון שהוא מלכות, כי גם הבינה נקראת ים. ועתה מפרש קוהר מרכבת המלכות בג' בחינות שלה, שבכל בחינה יש כמה בחינות, ואומר, ברא וראה, נהר דינור מקיף לכמה מחנות מלאכים, מכנגדו יוצאים ע' בחינות מלאכים חקוקות משבע משואות, שהם ז' ספירות חג"ת נהי"מ, של אש הגבורה, שכל אחת כלולה מעשר, שהם השומרים את השכינה. והם מקיפים לאלו המשמשים שלפנים מהם, והם מקיפים לארבע מרכבות, שה"ס ד' מלאכים מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, שכל אחד כלול מג', כנ"ל בהעלותך (אות קי"א) שהם נושאים את המלכות. ועד כאן היא בחינת גוף וחינונית המלכות. והם מקיפין לאותה עיר הקדושה הרובצת עליהם, שהיא המלכות דאצילות. שה"ס הלב שבהם. אלא נגמ' היא מתחלקת לכמה בחינות, כמ"ש והולך.

(צא) ת"ח. כד אנהיר עתיקא סתימא במוחא. ומוחא אנהיר ללבא. ר בדרך נעם יי. והא אוקימנא. ודא הוא כח יי. ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא. סתימא דכל סתימין. יגדל נא. דיתרבי ויסגי לעילא לעילא. ויתנגיד ויתמשך לתתא. כאשר דברת. כמה דאוקמוה. לאמר. למילף מהכא כל דרין בתראין. לעלם ולעלמי עלמין. לאמר. למימר לדא בשעתא דעקתא. למימר דא. בשעתא דרווחא. ומאי הוא. יי ארך אפים וגו'. והא אוקימנא מלי.

(צב) אמר ר' יצחק. אמת אמאי סליק מכאן. אמר רבי חייא. אינון גרמו ליה דאסתליק מכאן. דהא בשקרו דברו גרמייהו בההוא מדה דבינ מודד בה. מודדין ליה. וכן שאר אחרי אסתלקו. דלא יכיל משה למימרינהו. בגין דאינון גרמו. סלחתי כדברייך. ש כדברייך ממש. והא אתערו חברייא. והא אתמר. (צג) א דא עם דא. מה דלא הוה יכלין למללא מקדמת דנא. נפקו מההיא פתחא. ויתבו בגנתא תחות אילנין. אמרו דא לדא. כיון דאנון הכא. וחמינן כל דא. אי נמות הכא. ודאי נייעול לעלמא דאתי. יתבו. שינתא נפלת עלייהו. ודמכו. אדהכי. הא ההוא ממנא אתא. * ואתער לון. אמר לון. קומו פוקו לגו פרדס

חלופי גרסאות

ר כדרך. ש ל"ג כדברייך ממש. א בדפריי כתבו אמר המגיה כך מצאתי בהעתקות אשר לפני ומתוך הלשון נראה שחסר התחלת המאמר וגם במקומות אחרים ממנו חסר ועכ"ז לא רציתי להשמיטו מן הספר להגדיל תורה ולהאדיר: ובד"ז כתב שייך דף ר"ג ע"ב.

רב מתיכתא

הסולם

מאמר

כל דורות האחרונים לעולם ולעולמי עולמים לאמר. היינו. לומר זה בעת צרה. ולומר זה בשעת הרוחה. ומה הוא. היינו ה' ארך אפים וגו'. וכבר העמדנו הדברים.

(צב) אמר ר' יצחק וכו': אר"י אמת למה חסר מכאן. שאינו נאמר כאן ורב חסר ואמת כמי"ש ב"ג מדות דפרשת כי תשא. אמר ר' חייא הם. המרגלים. גרמו לו שיסתלק מכאן. השם ואמת. משום שנהגו את עצמם בשקר. ובאותו מדה שאדם מודר מודדים לו מלמעלה וכן שאר המדות נסתלקו. שמשא לא יכול לאומרם. כי אין כאן אלא ט' מדות הרחמים ולא י"ג. משום שהם. המרגלים. גרמו. סלחתי כדברייך. היינו כדברייך ממש (ע"י ברכות ל"ב). וכבר העירו החברים. ולמדנו.

(צג) דא עם דא וכו': חסר כאן תחלת המאמר. והיו מדברים זה עם זה מה שלא יכלו לדבר מקודם לכן. יצאו מפתח ההוא. וישבו בגן תחת האילנות. אמרו זה לזה. כיון שאנו כאן. וראינו כל זה. אם נמות כאן. ודאי נבא לעולם הבא. ישבו. נפל עליהם שינה וישנו. בתוך כך בא ממונה ההוא והעירם. אמר

ממנו דרך אר"א. עד שנמצא שהכל נזון ממוח העליון דא"א הסתום מכל. וכשמסתכלים בדברים רואים שהכל נקשר זה בזה וזה בזה. פירוש. כי הלב שבעולם הזה. שהוא קדש הקדשים מקבל ממלכות העליונה דאצילות (כנ"ל אות פ"ז) והמרכבה של מלכות דאצילות מקבלת מקדש הקדשים שבמלכות עצמה. וקדש הקדשים שבמלכות מקבלת מו"א (כנ"ל אות פ"ט) וז"א מקבל דרך אר"א ממוחא סתימאה דא"א. הרי שהכל מקבלים ממוחא סתימאה דא"א. וכולם נקשרים זב"ז.

(צא) ת"ח כד אנהיר וכו': בוא וראה. כשמאיר עתיקא הסתום שהוא מוחא סתימאה דא"א. במוח. שהוא אבא. והמות מאיר ללב. שהוא ז"א. בדרך נעם ה'. דהיינו דרך הבינה הנקראת נעם. והעמדנו. שזה הוא כח ה'. דהיינו כח ההוא הבא מעתיקא קדישא הסתום מכל הסתומים. יגדל נא. פירוש. שיתגדל ויתרבה למעלה למעלה ויזל. ויהי נמשך למטה. כאשר דברת. הוא כמו שהעמידוהו. שהוא ארך אפים בין לצדיקים ובין לרשעים (עירובין כ"ב) לאמר. היינו שילמדו מכאן (דפריי דף קס"א ע"ב *) דף קס"ב ע"א

ב דאברא. נפקו, חמו לאלין מארי מקרא. דהוו אמרי בההוא קרא. ה) במדבר הזה יתמו. הא באתר אחרא לא. ג) ושם ימותו. הא באתר אחרא לא. ודא בגופין. אבל בנשמתין לא. כגוונא דבני גנתא.

צד) אמר לון ההוא ממנא. פוקו. נפקו בהדיה. אמר לון. שמעתון מדי לגו ההוא דרגא. אמרו. שמענא דהא חד קלא הוה אמר. מאן דפסק. יתפסק. ד מאן דקצר. יתקצר. מאן דקצר. יתארך. אמר לון. ידעתון מאי האי. אמרו לא. אמר לון. חמיתון ה) ההוא נשרא רכרבא. וההוא ינוקא דקא מלקט עשבין. ו) אילאי דנציבין הוה. הוא ובריה. ומטא הכא. וחמא הוא וינוקא בריה מערתא דא. מיון דעאלו לגו חשוך. לא יכילו למסבל. ומיתו.

צה) וההוא ינוקא בריה. קיימא בכל יומא. קמיה דבצלאל. בשעתא דנחית ממתבתא עלאה, ואמר קמיה תלת מלין, עד לא יפתח ז) בצלאל ברזין ה) סתימין דחכמתא. דכל מלוי רזין סתימין אינון. ה) דעין לא ראתה אלהים זולתך. י) ס האי דאמר. מאן דפסק יתפסק. מאן דפסק מלין דאורייתא. על מלין בטלין. יתפסקון חייהי מהאי עלמא. ודיניה קיימא בההוא עלמא. מאן דקצר יתקצר. מאן דקצר אמן. ולא מאריך ביה גו נייחא. יתקצר. מחיין דהאי עלמא. מאן דקצר יתארך. מאן דאמר אחד. אצטריך לחטפא אלף. ולקצרא כ) קריאה דילה, ולא יעכב בהאי את כלל. ומאן דעביד דא, יתארכון חייו.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ב דאבראי. ג ל"ג מן ושם עד ודא. ד מן, ל"ג מאן דקצר יתקצר. ה האי. ו ל"ג קמיה דבצלאל. י מהאי חייין דעלמא. כ קרנא.

(ו) (ישעיה סד) הקטה"ז ס צ"א.

ז ל"ג בצלאל; הוא למפתח. ח דחכמתא סתימין ט מוסיף האי מאן. י מהאי חייין דעלמא. כ קרנא.

דרך אמת י) ע"ל סוף פרשה חיי שרה.

רב מתיבתא

הסולם

מאמר

שמלקט עשבים. ו' אילאי מנציבין היה. הוא ובנו. והגיעו כאן וראו הוא ואותו הילד בנו את מערה ההיא. כיון שנכנסו לתוך החשך לא יכלו לסבול. ומתו.

צה) וההוא ינוקא בריה וכו': ואותו הילד בנו. עומד בכל יום לפני בצלאל בשעה שיורד משיבה העליונה. ואמר לפניו שלשה דברים, מטרים שפותח בצלאל בסודות סתומים של החכמה, כי כל דבריו סודות סתומים הם דעין לא ראתה אלקים זולתך, והוה שאמר, מי שפוסק יתפסק. היינו, מי שפוסק דברי תורה בשביל לדבר דברים בטלים יהיו נפסקים חייו מעולם הוה. ודינו עומד לעולם ההוא. מאן דקצר יתקצר. היינו מי שמקצר באמן, ואינו מאריך בו במנוחה. אלא שאומר אמן חטופה. יתקצר מחיים של עולם הזה.

מאן

אמר להם, קומו צאו לתוך הפרדס שמבחוץ. דהיינו למדרגה חיצונית. יצאו. ראו אלו בעלי מקרא שהיו אומרים במקרא הזה. במדבר הזה יתמו. אבל במקום אחר לא. דהיינו שיזכו לעולם הבא. ושם ימותו. אבל במקום אחר לא. דהיינו שיהיו להם חיי עולם הבא. וזה בגופין, שאפילו בעוה"ז ימותו רק מבחינת הגוף. אבל לא הנשמות. שיהיו כעין בני הגן. דהיינו שהנשמות יזכו לגן עדן.

צד) אמר לון ההוא וכו': אמר להם ממונה ההוא. צאו. יצאו עמו. אמר להם שמעתם משוה בתוך מדרגה ההיא. אמרו, שמענו, שקול אחד היה אומר, מי שפוסק יתפסק. מי שמקצר יתקצר. מי שמקצר יתארך. אמר להם הידעתם מה זה. אמרו לא. אמר להם. איתם אותו גשר הגדול, ואותו הילד

צו) אמרו ליה, תו אמר, תרין אינון, וחדא אשתתף בהו, ואינון תלתא, וכד הוו תלתא, אינון חד, אמר לון, אלין תרין שמהן דשמע ישראל, דאינון יי, יי, אלהינו אשתתף בהו, ואיהו חותמא דגושפנקא, אמת, וכד מתחברן כחדא אינון חד ביחודא חדא.

צו) תו אמר, תרין אינון וחד אתהדר, כד שליט, טאס על ם גדפי רוחא, ושאט במאתן אלף, ואתמר, אמר לון, אלין תרין כרובים, דהוו רכיב בהו קב"ה, ומן יומא דאגניז יוסף מאחוי, אגניז ןחד, ואשתאר חד לגבי בנימין, הה"ד

חלופי גרסאות

ל ג' אמרו ליה, ם כתפי, ן איהו.

רב מתיבתא

הסולם

מאמר

הם, וחזר לאחד, כששולט הוא מעופף על כנפי רוח, ומשוטט במאתים אלף ומסתתר, אמר להם אלו ב' כרובים שהיה רוכב עליהם הקב"ה, ומיום שנגנו יוסף מאחיו נגנו אחד, ונשאר אחד אצל בנימין, ז"ש וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח, ומה שאמר, ונגנו במאתן אלף ונסתתר, היינו מי שרוכב עליו, הוא נסתתר במאתים אלף, שאלו מאתים אלף גנוזים הם שלו, ברוך הוא.

פירוש, ב' כרובים הם מטטרון וסנדלפון, שהם מרכבה לזוג זרין דאצילות, ועל זה נאמר יושב הכרובים, שיודה שיש זוג זרין ואז ה"ס יושב הכרובים, אמנם אם אין זוג זרין, אינו רוכב על ב' הכרובים מטטרון וסנדלפון, שהם דכר ונוקבא, אלא על סנדלפון בלבד, ואז נאמר וירכב על כרוב, דהיינו דק על אחד, כמ"ש לעיל (תרומה אות תתקכ"ב ע"ש) וז"ש, אלין תרין כרובים דחוח רכיב בהו קב"ה דהיינו בסוד יושב הכרובים, שהוא בזמן שז"א הוא בזוג עם המלכות, ומן יומא דאגניז יוסף מאחוי, כלומר בשעה שאין זוג למעלה כי היסוד שנקרא יוסף נגלו מאחוי, ואינו משפיע אליהם, ואשתאר חד לגבי בנימין, דהיינו סנדלפון, כי יוסף הוא בחינת יסוד דכורא, ובנימין הוא בחינת הנוקביות שביסוד, שמבחינת הכרובים הוא סנדלפון, ואז ז"א חסד ג"ר, אבל בשעה שיש זוג בז"א ומלכות ומתלבש ויושב על ב' הכרובים, אז יש לו ג"ר, וז"ש ואגניז במאתן אלף עלמין ואתמר ההוא דרכיב עליה, כי בעת שז"א רוכב על כרוב אחד הוא נגנו בחכמה ובינה, שה"ס מאתים אלף, כי מצד הבינה הם מאתים, ומצד החכמה הם אלף, וז"א גנו בהם, כלומר שהם נעלמים בו ואין לו ג"ר, כי אין לו ג"ר

מאן דקצר יתארך, היינו, מי שאמר אחד, צריך למהר באלף דאחד, ולקצר הקדיאה שלה, ולא יתעכב באות הזו כלל, זמי שעושה כך, יתארכו חייו.

צו) אמרו ליה וכי: אמרו לו עוד אמר, שנים הם, ואחד נשתתף בהם, והם שלשה, וכשהם שלשה הם אחד, אמר להם, אלו הם שני שמות, הויה הויה, שבשמע ישראל, אלקינו, נשתתף בהם, והוא חותם הטבעת, אמת, וכשמתחברים יוד, הם אחד ביחוד אחד, פירוש, ג' שמות שבשמע ישראל הם חב"ד, כמ"ש הזהר בכמה מקומות, הויה אלקינו הם חכמה ובינה, והויה שלאחריהם הוא דעת, ונודע שז"א שה"ס הדעת, מקבל חסדים מאבא, שהוא חכמה, כנ"ל (באות צא) וכל עוד שאמא שה"ס נעם ה', אינו משתתף עם אבא, יהיו החסדים שמקבל מאבא בבחינת ז"ק חסד ראש, אלא אם אמא משתתף עם אבא ומשפעת המוחין לז"א הם ג"ר, וז"ש אלין תרין שמהן דשמע ישראל דאינון הויה הויה, שהם אבא שהוא חכמה, וז"א שה"ס הדעת, אשר ז"א מקבל אור החסדים מאבא, אלקינו אשתתף בהו, אמא משתתף עם אבא ועם ז"א, אז נעשו החסדים בבחינת ג"ר, ואיהו חותמא דגושפנקא, אמת, שז"א מקבל חתימת הטבעת מאמא, שה"ס אמת, דהיינו המוחין דג"ר מאמא, מכונים אמת, בסוד תתן אמת ליעקב, וה"ס חותם הטבעת מאמא, ולפני השתתפות אמא אין המוחין שלו נקראים אמת, ע"ד הנ"ל (באות צ"ב), וז"ש וכד מתחברן כחדא אינון חד ביחודא חדא, כי הם מתחברין בסוד ג' קוין, שאבא ואמא הם ימין ושמאל, והדעת מכריע ביניהם, ואז הם אחד, כי הדעת מיחדם.

צו) תו אמר תרין וכי: עוד אמר, שנים

ו) וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רות. ואגניז במאתן אלף עלמין ו ואתמר. הוא דרכיב עליה. דאינון מאתן אלף גניזין. אינון דיליה. בריך הוא. (זח) פוקו מהכא. זכאין אתון. נפקו. יהב לון ההוא ממנא וורדא ו חדא ונפקו. כד נפקו. אסתים פום מערתא. ולא אתחזי כלל. פ חמו ההוא נשרא. דהוה נחית מההוא אילנא. ועאל גו מערתא אחרא. ארחו אינון בההוא וורדא. ועאלו תמן. אשכחו ההוא נשרא אפום מערתא. אמר לון. עולו זכאי קשוט חברין. דהא לא חמינא חדוה דחברותא. מן יומא דאנא הכא. אלא בכו. (צט) עאלו מאטו לפרדס אחרא. וההוא נשרא בהדיהו. כד מטו לגבי אינון מאריהון דמשנה. אתהדר ההוא נשרא בדיוקנא דאדם. בלבוש יקר. מנהרא כוותיהו. ויתיב עמהון כחדא. אמר לאינון דיתבי. הבו יקר למארי מתניתא דאתו הכא. דהא מאריהון אחמי לון פליאן רברבן הכא. אמר חד מגייהו. אית בכו סימנא. אמרו הין. אפיקו תרין ו ורדין. וארחו בהו. אמרו. תיבו מארי מתיבתא, תיבו ו זכאי קשוט, אחידו בהו, ויתבו. בההיא שעתא, אולפו תמן תלתין הלכות. דלא הו ידעי מקדמת דנא. ורוין אחרנין דאורייתא. (ק) אהדרו לגבי אינון מארי מקרא, אשכחו דהו אמרי, ו אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם. אני אמרתי. בשעתא דאקדימתון עשיה לשמיעה. דהא אלהים אתם וגו'. כיון דאמשכתון ו בתר יצר הרע. אכן כאדם תמותון

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר

ז (תהלים יח) ב"א רצג צ"ה. ח) (שם פב) ויחי ט ל"ג ואתמר; ואתמר. ע אחרא. פ קמו. ק צ"א. צ עלייכו.

דרך אמת (כ) שושנים. ל) צדיקי אמת.

רב מתיבתא

הסולם

מאמר

לפרדס אחר. דהיינו למדרגה אחרת. ונשר ההוא עמהם. שה"ס פני נשר. כשהגיעו לאלו בעלי המשנה. חזר נשר ההוא לצורת אדם. דהיינו לסוד פני אדם. בלבוש יקר המאיר. כמהם. וישב עמהם יחד. אמר לאלו בעלי המשנה היושבים, תנו כבוד לבעלי המשנה שבאו כאן. כי אדונם מראה להם כאן נפלאות גדולות. אמר להם אחד מהם, יש לכם סימן. שאתם ראויים לכאן. אמרו כן. הוציאו ב' שושנים הריחו. שרמזו בזה על מלכות ובינה הכלולות יחד. בסוד ב' שושנים. אמרו, שבו ראשי הישיבה, שבו צדיקי אמת. אחזו בהם וישבו. באותה שעה. למדו מהם שלשים הלכות. שלא ידעו מקודם לכן. וסודות אחרים בתורה.

ג"ר אלא כשרוכב על שניהם. וי"ש. דאינון מאתן אלף גניזין אינון דיליה. דהיינו בזמן הזוג. וי"ש. ושאת במאתן אלף ואתמר. שבעת הזוג שאט במאתן אלף. דהיינו שיש לו ג"ר. וכשאר זוג. או ואתמר. שהג"ר נעלמים.

(זח) פוקו מהכא זכאין וכי: אמר להם הסמונה. צאו מכאן. צדיקים אתם וראויס אתם למדרגה יותר גבוהה. יצאו. נתן להם אותו הממונה שושנה אחת. שה"ס המלכות בבחי' חכמה תתאה. ויצאו. כשיצאו נסתם פי המערה ולא היה נראה כלל. ראו אותו נשר. שה"ס פני נשר. שהיה יורד מאילן ונכנס תוך מערה אחרת. הם הריחו באותה שושנה. שהארת החכמה נקראת ריח. ונכנסו שם. מצאו את הנשר על פי המערה. אמר להם הכנסו חברים צדיקי אמת. כי עוד לא ראיתי שמחה של התחברות מיום שאני כאן. אלא בכם.

(ק) אהדרו לגבי אינון וכי: חזרו לאלו בעלי המקרא. מצאו אותם שהיו אומרים. אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כלכם. היינו אני אמרתי בשעה שהקדמתם נעשה לגשמע.

צט) עאלו מאטו לפרדס וכי: נכנסו (דפריי דף קס"ב ע"א) 344

וגו, מה מיתתו של אדם ק אחית ליה לעפרא, בגין דיתמחי ההוא יצר הרע די בגויה, וההוא יצר הרע ר איהו דמית, ואתעכל בגויה.
 (קא) * אמר ההוא סבא דעלייהו, אוף הכא כתיב, ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה. מאי פגריכם. דא יצר הרע, כליל דכר ונוקבא. חסרונין דאית בכו, דיצר הרע נחית תדיר לחסרונא, ולא סליק. בקדש מעלין ולא מורידין, במסאבו מורידין תדיר, ולא ש מעלין. וע"ד אקרון פגריכם, חסרונין דלכון. כד"א ט אשר פגרו מעבור את הנחל וגו', סופא דקרא אוכת, דכתיב יפלו, ת ולא תפלו. וע"ד, במדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו, בגין דרעותא דקביה לשיצאה להני פגרים מעלמא, לעלם.
 (קב) אמר א להו רבי אילאי, זכאי קשוט, עולו ותחמו, דהא רשו אתמסר לכו, למיעל עד ההוא אתר דפרוכתא פריסא, זכאה חולקכון, קמו ועאלו גו דוכתא חדא, והו תמן מאריהון דאגדה, ואנפיהון מנהרן כנהירו דשמשא, אמרו מאן אלין, אמר להון, אלין מאריהון דאגדה, וחמאן בכל יומא נהירו דאורייתא כדקא יאות, ב קיימו, ושמעו כמה מלין חדתין באורייתא, ולא אתיהיב לון רשו למיעל לגוייהו.
 (קג) א"ל ר' אילאי, עולו לדוכתא אחרא ותחמו, עאלו לגו גנתא אחרא, וחמו אוף הכי כראן קברין, ומיד מתין, ומתהדרין חין בגופין מנהרן קדישין.

חלופי גרסאות

ק אחיד, ר הוא, ש עולין, ת מוסיף ולא כתיב.
 א והוא, ב ל"ג קיימו; קיימן.

מסורת הוהר
 (ט) (ש"א ל).

רב מתיבתא

הסולם

מאמר

ושם ימותו, משום שרצון הקב"ה לכלות אלו הפגרים מן העולם, לתמיד.
 (קב) אמר לחו ר' אילאי וכו': א"ל ר' אילאי, צדיקי אמת הכנסו ותראו, כי רשות נמסר לכם ללכת עד מקום ההוא שהפרוכת פרושה, אשרי חלקכם, קמו ונכנסו במקום אחד, והיו שם בעלי אגדה, ופניהם מאירים כאור השמש, אמרו, מי הם, אמר להם, הם בעלי אגדה, ורואים בכל יום אור התורה כראוי, עמדו ושמעו כמה דברים חדשים בתורה, ולא ניתנה להם רשות לכנסו להם.
 (קג) א"ל ר' אילאי וכו': אמר להם ר"א, הכנסו למקום אחר ותראו, באו לתוך גן אחר, וראו גם כן דהיינו חוץ מדברים אחרים שראו, שחופרים קברים, ומיד מתים ואחיכ חחרים חיים בגופים קדושים מאירים, שהם היו מתי מדבר (כמ"ש להלן אות ק"א), אמרו לו מה זה, א"ל הם עושים זה בכל יום, וכשמתיים מיד נרקב וזהמא הרעה שקבלו בתחילה ועומדים

שאלקים אתם וגו', כיון שנמשכתם אחר יצר הרע, אכן כאדם תמותון וגו', מה מיתתו של אדם מורידו לעפר, כדי שימחה היצר הרע שבגוף, ואותו יצר הרע הוא שמת, ונרקב בתוכו.
 (קא) אמר החווא סבא וכו': אמר הוקן שעליהם, אף כאן כתוב, ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה ואם רק היצה"ר מת, מהו פגריכם, לשון רבים, הלא יצר הרע אחד הוא לכולם, ומשי"ב, יצר הרע הזה כלול זכר ונקבה, ופגריכם, פירושו, החסרונים שיש בכם, כי היצר הרע נקרא חסרון, משום שיורד תמיד למקום החסרון שבאדם, ואינו עולה, בקדש מעלים ולא מורידים, בטומאה מורידים תמיד ולא מעלים, וע"כ נקרא יצה"ר פגריכם, דהיינו החסרונים שבכם, כש"א אשר פגרו מעבור את הנחל וגו', וסוף הפסוק מוכיח שטובב על יצה"ר, שכתוב יפלו, ולא כתוב תפלו, וע"כ במדבר הזה יתמו אלו הפגרים, דהיינו יצה"ר, (דפרי דף קס"ב ע"א *) דף קס"ב ע"ב

אמרי ליה, מאי האי. א"ל, דא עבדי בכל יומא, ומיד דשכבי מתעכלא ההוא
 זוהמא בישא דקבילו בקדמיתא, וקיימין מיד בגופין חדתין מנהרין, באינן
 גופין קדישין דקיימי על טורא דסיני, כגוונא דאתון חמאן, קיימו כלוה על
 טורא דסיני, ד בגופין בלא לכלוכא כלל, כיון דאמשיכו עלייהו יצה"ר, אתהדרו
 בגופין אחרנין, דגופין קדמאין, גופין נוכראין, הה"ד, ויתנצלו בני ישראל
 את עדים מהר חורב.

קד) קלא אתער, זילו אתכנשו, הא ה אהליאב קאים על קיומיה, וכל אינן
 קתדראין קמיה, לשעתא פרחו כלהו, ולא חמו מדי, אשתארו בלחודייהו תחות
 אילנין דגנתא, חמו פתחא אחרא, עאלו תמן, חמו היכלא חדא, עאלו ויתיבו
 תמן, תרין עולימין הוו תמן, זקפו עיינין, וחמו חד משכנא מרקמא בכל זיני
 ציורין וגוונין דעלמא, ועליה פריס פריסא דנהורא מנצצא, דלא יכלין עיינין
 לאסתכלא, ו מתמן ולהלאה ז לא חמו כלום.

קה) ארכינו אודנין, ושמעו חד קלא דהוה אמר, בצלאל רביעאה איהו
 לנהורין עלאין, יוסף רביעאה איהו גו ה נהורין דאדם קדמאה, סליקו ט דלעילא,
 חביבא דכלא, עליה כתיב, ונסכו רביעית ההין בקדש וגו', מאן דיסתכל וחמי,
 יסמון עיניה, מאן דלא יסתכל, חמי ואתפתח, אילנא דתמני סרי, כד כפיף,
 יזקוף ויתקיים, אי לא כפיף, חויא בישא אכיל ליה, מאן דעאל תרין כרובין לגו,
 רעותיה אתעביד, מאן דמעייין, רחיק מרעותיה, קרבנא דרביא, שלים, לאתקבלא,
 פסק ההוא קלא.

חלופי גרסאות

ג ומקין מיד (וקיימין), ד בגוונין, ה אליאב, (שמות לג) נח לג צ"ב, (במדבר כה) ו מוסיף וכסום תרין מלין חמו גו ההוא משכנא
 נח פד צ"א, עד אתר פרוכתא [דפרוכתא] פריסא דלא חמו
 מתמן, ז ליג לא חמן; מועיל, ח נהורא, ט לעילא, י מוסיף לאתקרבא ולאתקבלא.

מסורת הוהר

רב מתיבתא

עיניהם וראו משכן אחד מרוקם בכל מיני
 ציורים וצבעים שבעולם, ועליו פרוש פרשת
 אור מנוצף, שהעינים לא שלטו להסתכל, משם
 ולהלאה לא ראו כלום.

קה) ארצינו אודנין ושמעו וכו'; הטו
 אונים ושמעו קול אחד שהיה אומר, בצלאל
 הוא רביעי לאורות עליונים, יוסף רביעי הוא
 באורות של אדם הראשון, הוא עליה שלמעלה,
 החביב מכל, עליו כתוב, ונסכו רביעית ההין
 בקדש וגו', מי שמשתכל ורואה יתעוררו עיניו,
 מי שאינו מסתכל, יהיה נפקח ויראה, אילן של
 שמונה עשר כשכופף עצמו יהיה זקוף ויתקיים,
 אם אינו כופף עצמו, נחש הרע יאכל אותו,
 מי שנכנס ב' כרובים לפניו, רצונו נעשה, מי
 שמעיק, הוא רחוק מרצונו, קרבנו של נער
 הוא

הסולם

ועומדים מיד בגופים חדשים מאירים, באלו
 גופים הקדושים, שהיה להם בעמדם על הר
 סיני, כמו שאתם רואים אותם, כי עמדו כולם
 על הר סיני בגופים בלי לכלוך כלל, כיון
 שהמשיכו עליהם היצר הרע, חזרו בגופים
 אחרים כגופים שהיו להם מקודם, לכן, גופים
 זרים, דהיינו שחזרו בהם זוהמת הנחש, ז"ש
 ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, (ועי'
 להלן אות קכ"ז).

קד) קלא אתער זילו וכו'; קול התעורר
 ואמר, לכו התאספו, הנה אהליאב עומד על
 מעמדו, וכל אלו הכסאות לפניו, כרגע פרחו
 כולם ולא ראו כלום, נשארו לבדם תחת אילנות
 תגן, ראו פתח אזור, נכנסו שם, ראו היכל אחד,
 נכנסו וישבו שם, שני עלמים היו שמה, נשאו

קו) אמרו אינן תרין עולימין, סימנא אית בגוייכו. אמרו הין. אפיקו אינן תרין ורדין, ארחו בהו. אמרו תיבו. עד דתשמעון תרין מלין. ברזין עתיקין. מגו מארי מתיבתא. ויהון תדיר ברזא בגוייכו. אמרו הן.

קז) אמר רבי שמעון. כל הני מלין. וכל מה דחמו. כתבו. וכד מטו הכא. הוה כתיב ז אשמרה דרכי ז מחטוא בלשוני. ואנא שאילנא לאבי אבא. כמה הו אינן תרין מלין. ואמר לי חייך ברי. אינן תרין מלין. באנו עלמין. וחריבו עלמין. מאן דאשתמש בהו.

קח) כיון דשמעו אלין תרין מילין. אמרו אינן ינוקי. פוקו פוקו. לית לכו רשותא יתיר למשמע. אפיק חד מנייהו. תפוח אחד. ויהב לון. ואמר. ארחו בדא. ארחו ביה. ונפקו. ומכל דחמו לא אנשו כלום. נפקו.

קט) הא ממנא אחרא. אתא אמר לון. חברי. ר' אילאי שדרני לכו. תוריכו ליה הכא אפום מערתא. והוא ייתי ויודע לכו מלין עלאין דלא ידעתון. דאיהו תבע מגו * מתיבתא. דיהא ז ליה רשו לגלאה לכו מלין. נפקו בהדיה. וואוריכו אפום מערתא. והו מהדרין מלי דא לדא. מכל מה דחמו ואולפו תמן. קי) ז אדהכי, הא ר' אילאי אתא, נהיר כשמשא. איל אורייתא חדתא שמעתא. אמר לון ודאי. ורשו יהבו לי למימר לכו מלי. אתחברא כחדא אפום מערתא. ויתבו. ז אמר לון זכאין אתון. דאחמי לכון מאריכון כגוונא דעלמא

חלופי גרסאות

ז ל"ג מחטוא בלשוני. ז ל"ג ליה. ז האתו. ז אדהכא. ז אמרו.

מסורת הזהר

ז (תהלים לט) יתרו עט צ"ע

רב מתיבתא

הסולם

מאמר

אלו שני רברים, אמרו אלו העלמים, צאו צאו, אין לכם רשות לשמוע יותר. הוציא אחד מהם תפוח אחד, ונתן להם, ואמר הריחו בזה. הריחו בו, ויצאו. ומכל מה שראו לא שכחו כלום. יצאו.

קט) הא ממנא אחרא וכר: והנה בא ממנה אחר, אמר להם, חברים, ר' אילאי שלח אותי לכם, תמתינו לו כאן על פי המערה, והוא יבא ויודיע לכם דברים עליונים שלא ידעתם. שבקש מן הישיבה, שתהיה לו רשות לגלות לכם הדברים. יצאו עמו והמתינו על פי המערה והיו חוזרים על הדברים זה לזה, מכל מה שראו ולמדו שם.

קי) אדהכי הא ר' אילאי וכר: בתוך כך בא ר' אילאי, והיה מאיר כשמש. אמרו לו תורה חדשה שמעת. אמר להם ודאי, ויש לי רשות לומר לכם הדברים. נתחברו יחד על פי המערה וישבו. אמר להם, אשרי לכם שהראתם לכם

הוא שלם להתקבל. ונפסק אותו הקול. (כל דברים אלו מתבארים בזהר עצמו להלאה, (מאות קכ"ז עד אות רל"ב).

קו) אמרו אינן תרין וכר: אמרו אלו שני עלמים, יש סימן בכם. אמרו כן. הוציאו אלו ב' שושנים והריחו בהם. אמרו שבו, עד שתשמעו שני רברים בסודות עתיקים, מראש הישיבה, ויהיו אצלכם בסוד תמיד. אמרו כן.

קז) אמר ר' שמעון וכר: אר"ש, כל אלו הדברים, וכל מה שראו כתבו, וכשהגיעו כאן, שאמרו להם שהדברים יהיו שמורים אצלם בסוד, היה כתוב, כלומר שכתבו עליהם, אשמרה דרכי מחטוא בלשוני. ואני שאלתי לאבי, אבי, כמה היו אלו ב' דברים. ואמר לי, חייך בני, שאלו ב' דברים, בנו עולמות והחריבו עולמות. למי שהשתמש בהם.

קח) כיון דשמעו אלין וכר: כיון ששמעו (דערי דף קס"ב ע"ב * דף קס"ג ע"א)

ע דאתי. והא לית לכו דחילו ואמתנו. אמרו ודאי הא אתנשי מנן ארחא דבני נשא. ותוהא איהו על כל מה דחמינן בהאי טורא.

קיא) אמר לון. חמיתון אלין טוריא. כלהו ראשי מתיבתי לעמא דא דבמדברא. וזכו השתא. מה דלא זכו פ כד הוו בחיין. ואלין רישי צ מתיבתי. כלהו בריש ירחי ושבתי ומועדייא, מתכנשי לגבי טורא דאהרן ק כהנא, ומתערי לגביה. ועאלין גו מתיבתא דיליה. ומתחדשן תמן. בדכיו דטלא קדישא דנחית על רישיה. ומשח רבו דנגיד עליה. ועמיה מתחדשן כלהו בחדושין דרחימין דמלכא קדישא. עד דאקרי הכא מתיבתא דרחימותא.

קיב) ואיהו נטיל בכל מתיבתא. בטמירו דקיק מתעפפן כנשרין גו מתיבתא דנהורא. ואיהי מתיבתא דמשה. וכלהו קיימי לבר. ולא עאלין לגו. בר אהרן בלחודוי וכפום שעתא אקרונ בשמא.

קיג) ולית מאן דחמי ליה למשה. דהא ט ההוא מסוה דאנפוי. פריס קמיה. ושבע ענני יקר סחרניה. אהרן קאים גו פרגודא דלתתא מן משה. ופרגודא פסיק. ולא פטיק בגוייהו. וכל רישי מתיבתי. לבר מפרוכתא דפרגודא דא. וכל שאר. לבר מאינון עננין. וכפום חדושי דנהירו דאורייתא דאתנהרא. הכי ת מנהרן אינון עננין.

קיד) ואתקלישו בדקיקו דנהורא. עד דאתחזי ההוא מסוה. ומגו ההוא מסוה. חמאן נהורא דנהיר יתיר מכל נהירין דעלמא. ואינון אנפי משה. אנפוי

חלופי גרסאות

ע דלעלא. פ ל"ג כד הוו. צ מתיבתא. ק מוסיף כהנא תמן. ו כללא. ט איהו. ת פנהרא.

הסולם

מאמר

של משה. כולם עומדים בחוץ ואינם נכנסים חוץ מאהרן בלבד, אלא שנקראים בשם כפי השעה, דהיינו בשבת וחדש.

קיג) ולית מאן דחמי וכי: ואין מי שיראה את משה, כי מסוה הוא שעל פניו פרושה עליו, וז' ענני כבוד סביב לו. אהרן עומד תוך הפרגוד, שהיא מחיצה, שלמטה ממשה, והפרגוד פוסק ביניהם ואינו פוסק ביניהם. כלומר שאינו הפסק גמור. וכל ראשי הישיבות הם לחוץ מן הפרכת, שהוא הפרגוד הזה. כלומר שבעצם הוא מפסיק גמור. וכל שאר החכמים, הם לחוץ מאלו ז' עננים המקיפים עליו. וכפי חידושי הארות התורה שהאירה, כך מאירים אלו העננים.

קיד) ואתקלישו בדקיקו וכי: ונודככו בדקות האור, עד שנראה להם המסוה של משה, ומתוך מסוה ההוא היו רואים אור המאיר יתיר מכל האורות שבעולם. והוא דהיינו המסוה, הוא הפנים

לכם אדוניכם, מעין עולם הבא, ואין עליכם פחד ואימה. אמרו לו, ודאי כבר נשכח ממנו דרך בני אדם, ופליאה היא על כל מה שראינו בהר הזה.

קיא) אמר לון חמיתון וכי: אמר להם, ראיתם אלו ההרים, כולם הם ראשי ישיבות לעם הזה של מתי מדבר, וזכו עתה, מה שלא זכו כשהיו בחיים, ואלו ראשי הישיבות מתאספים כולם, ברי"ח ושבתות ומועדים, אל ההר של אהרן הכהן, ומתעוררים אליו, ונכנסים לישיבה שלו, והם מתחדשים שם בטהרת הטל הקדוש שיורד על ראשו של אהרן, ושמן המשחה היורד עליו, ועמו מתחדשים כולם בחדושים של אהבת המלך הקדוש, עד שנקרא סאן ישיבה של אהבה.

קיב) ואיהו נטיל בכל וכי: והוא, אהרן, נוסע עם כל הישיבה, ובסתר ודקות מתעופפים כנשרים אל הישיבה של האור, והיא הישיבה

לא אתחזון כלל. ולית מאן דחמי לון. בר ההוא נהירו דנפיק מגו ההוא מסוה. בתר כל אינון עננין.

קטו) משה אמר מלה סתם לאהרן. ואהרן פריש לרברבי מתיבתי. במה פריש. בכל אינון מבויעין דאסתימו מניה. כד מטא זמניה דיהושע. והשתא איהו מהדר לון. בכמה פליאן. ומקורין ומבויעין ונחלין. דנבעין מכל מלה ומלה.

קטז) כל נשין זכין דהאי דרא. אתאן למרים אוף הכא בהני זמנין. וכדין סלקין כלהו. כתמרות עשן גו מדברא דא. וההוא יומא. אקרי יומא דהלולא. נשין בלילי שבתות ובלילי יומין טובין. כלהו אתאן לגבי מרים, וידעין אשתדלותא בידיעה דמארי עלמא. זכאה דרא דא. מכל דרין דעלמא. נפקי ממתבתא דמשה. ופרחי לגבי מתיבתא דרקייעא. ואינון דאתחזון פרחי לגבי מתיבתא עלאה. על ההוא דרא כתיב. (ח) אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו.

קין) פתח ר' אילאי ואמר. (י) תמים תהיה עם יי' אלהיך. מה בין תם לתמים. באברהם כתיב. (ט) התהלך לפני והיה תמים. יעקב דאשתלים יתיר. כתיב ביה. (ט) ויעקב איש תם. אמאי אקרי איש תם. בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל. דהא פריעה הוה ביה.

קיח) כמה אתפרע. ואתדכי מההוא פסולת בגין דההוא אתר דאתקיף

מסורת הזהר

(ח) (תהלים קמד) הקסה"ז נ צ"ג. (י) (דברים יח) וישלח יב צ"ח ז"ח כו ט"ג ש"א. (ט) (בראשית יז) בשלח קיט צ"י. (ט) (שם כה) תולדות לד צ"ב.

חלופי גרסאות

א דאתפרע וליג במה; כמה.

מאמר

הסולם

מה בין תם לתמים

אשרי דור הזה. דהיינו דור המדבר, מכל הדורות שבעולם. יוצאים מן הישיבה של משה ופורחים אל הישיבה של הרקיע, שהוא ישיבת מסטרון. ואלו הראויים, פורחים אל הישיבה העליונה, שהוא הישיבה של הקב"ה. על דור ההוא כתוב, אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו.

קין) פתח ר' אילאי וכו': פר"א. ואמר. תמים תהיה עם ה' אלקיך. שואל. מה בין תם לתמים. ומשיב. באברהם כתוב, התהלך לפני והיה תמים. יעקב שנשלם יתיר, כתוב בו ויעקב איש תם. למה נקרא איש תם, משום שלא נשאר בו פסולת כלום, כי היה בו פריעה.

קיח) כמה אתפרע ואתדכי וכו': שואל. במה עשה פריעה, ונטהר מאותו פסולת. ומשיב. כי אותו מקום המתקיף את הפסולת שבפנים, הנמצאת במקום שהפריעה שורה, הוא שור, שהוא צורת השמאל של הכסא שלו, כי יש בהמרכבה של הכסא, פני אריה אל הימין ופני

הפנים של משה, כי פניו אינם נראים כלל, ואין מי שיראה אותם, חוץ מאותו האור היוצא מן המסוה, מאחורי כל אלו העננים.

קטו) משה אמר מלה וכו': משה אמר הדבר אל אהרן בסתם, שלא פירשו, ואהרן פירשו לראשי הישיבות. במה פירש הדברים. היינו בכל אלו המבועים, דהיינו המדרגות, שנסתמו מיהושע וכל ישראל, כשהגיע זמנו של יהושע לנהוג הדור, דהיינו שנסתמו לו ג' מאות הלכות וז' מאות ספקות (תמורה טז). ועתה, היה משה מחזיר אותם להם, בכמה פליאות ומקורות ומבועים ונחלים, הנובעים מכל דבר דובר.

קטז) כל נשין זכין וכו': כל נשים הצדקניות של אותו הדור, דהיינו דור המדבר, באים גם כן למרים באלו הזמנים, ואז עולות כולן אליה כתמרות עשן מתוך המדבר הזה, ויום ההוא נקרא יום השמחה. בלילי שבתות וימים טובים באים הנשים כולן אל מרים, ועוסקות בהשתדלות בידיעת רבן העולם.

לפסולת. ב דלגו אתר דפריעה שארי, איהו שור, ג דיוקנא דשמאלא דכרסיא דיליה. והוא שור, אקרי שור תם, דהא רתיכא דכרסיא, רשימא דברית אית

חלופי גרסאות

ב לגו. ג מוסיף א"ל דיוקנא.

תם — תמים

הסולם

מאמר

הממשיך משם נופל ברשות הקליפות דהיינו לשור המועד, אבל הממשיך ממלכות, שה"ס אור נקבה, נמצא ממשיך רק ממטה למעלה שהוא ו"ק דחכמה, וזה הוא חכמה דקדושה, וה"ס שור תם, וה"ס שור, של המרכבה המאיר ממטה למעלה, שהוא כמו הארת המלכות, דהיינו ו"ק דחכמה, הרי, ששור המועד הי"ס המשכת החכמה ממעלה למטה, בבחינת אור זכר, הנמשך מגבורה עלאה, שהוא מחזה ולמעלה דז"א, והוא כללות הס"א, שכל תאותה להמשיך הג"ר דחכמה מגבורה עלאה דז"א. ושור תם, נמשך מגבורה תתאה, כלומר, המאיר בבחינת אור נקבה כמו המלכות שמחזה ולמטה דז"א, שהוא כללות המוחין דחכמה דשמאל דקדושה, הנקרא שור של המרכבה הקדושה.

פני שור מהשמאל. ושור הוא נקרא שור תם, כי המרכבה של הכסא, יש בה רושם הברית, ומשום זה נקרא שור הזה שור תם. ויעקב אחוה בו בתוכו, ובשור הזה עשה פריעה, והעביר הוזהמא של הפסולת לגמדי.

פירוש בסיום פרצוף הקדושה, דהיינו ביסוד שהוא סיומא דגופא, דבוקים הקליפות. והם ד' קליפות, רוח סערה, וענן גדול, ואש מתלקחת, ונוגה. אשר ג' קליפות הראשונות הם טמאות לגמרי, והם נכללים בעור הא' הנקרא ערלה, הנחתך ונשלך לעפר. וקליפה הד' שהיא נגה, היא טמאה בעוד שג' הקליפות דבוקים בה, ואחר שמסירים ממנה ג' הקליפות היא חוזרת לקדושה. וה"ס עור הב' הנקרא עור הפריעה, שלאחר שחזתכים ממנה הערלה, שה"ס ג' קליפות הטמאות היא חוזרת לקדושה, דהיינו גוף הפרצוף, אמנם נשאר בו זוהמא ופסולת מוזן שהערלה היתה דבוקה בה. וכדי להסיר ממנו הוזהמא והפסולת צריכים לקרוע העור ולהשימו לצדדין, שבקריעה ופריעה זו מתבטל ממנו כל הפסולת. ועתה, הוא שלם בקדושה, וע"כ צריכים למילה, שה"ס הרחקת הס"א כולה, ולפריעה, שה"ס נקוי הפסולת הוזהמא שנשארה בעור הפריעה, ואז מתגלים המוחין בשלמות. וז"ש, ויעקב איש תם, אמאי אקרי איש תם בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל, דהא פריעה הוה ביה, כי הפריעה מנקה ומסיר הפסולת הנשאר בעור הפריעה מזהמת ג' קליפות הטמאות שנבלעה בה מטרם שחתכו אותן. ואז נקרא איש תם.

ודע שב' שורים אלו נוגחים זה את זה תמיד. כי הווכה וממשיך החכמה מבחינת שור דקדושה, דהיינו ממלכות, כנ"ל, שה"ס שור תם. הנה נודע שאין החכמה נגלית אלא עם דינים, שהדינים אלו נופלים על ראש הרשעים הממשיכים החכמה ממעלה למטה בבחינת שור המועד (כנ"ל אד"ר אות ר"ט) הרי ששור תם נוגח עם הדינים שלו את שור המועד, וממיתו, דהיינו שור המועד שמצד שורשו של אותו האדם שהמשיך את השור תם. וכן אם אינו זוכה ורוצה להמשיך החכמה מגבורה עלאה, דהיינו ממעלה למטה, שהיא המשכת שור המועד, הנה אז לפתח חטאת רובץ, ומתגלה המנעולא, והמוחין דשור תם מסתלקים. וע"כ נבחן זה ששור המועד נגח והמית את שור התם. הרי איך שב' שורים אלו נוגחים וממיתים זה את זה.

ויש להבין כי כאן אומר ששור תם הי"ס שור דמרכבה הקדושה, ושור המועד הוא הס"א המתחברת עם החמור, (כדלקמן אות ק"כ) ולהלאה (פרשת חוקת אות י"ט) אומר ששור תם הוא גבורה תתאה, שהיא מלכות. ושור המועד הוא גבורה עלאה, דהיינו גבורה דז"א. אמנם הכל הולך אל מקום אחד. והענין הוא, כי מחזה ולמעלה דז"א שה"ס ג"ר, אסור להמשיך חכמה משמאל שה"ס גבורה עלאה, מפני שכל הנמשך משם הוא אור זכר המאיר ממעלה למטה, שה"ס ג"ר דחכמה שנגנזה. וכל

ובזה תבין פנימיות הכתובים. וכי יגוף שור איש את שור רעהו ומת, שכאן מדבר הכתוב בשור תם, נמצא ששור רעהו הוא שור המועד, שבעת ששור תם שהוא שור של המרכבה שולט, הרי הדינים שלו ממיתים את שור המועד. כנ"ל. ונדע שאפילו הממשיך מן המלכות שהוא ו"ק דחכמה, אי אפשר שיתגלו הו"ק בלי הג"ר, נמצא שגם בשור תם מתגלה

בִּיה. וְעִדְךָ. הַאִי שׁוֹר אַקְרִי תָם. וְיַעֲקֹב אַחִיד בִּיה בְּגוֹוִיָּה. וּבִהְיֵה שׁוֹר עֵבִיד פְּרִיעָה. וְאֵעֵבֵר זֹהֵמָא דְפִסּוּלַת הַ כְּלָא.

(קט) בַּמִּתְנִיתָא דְבַצְלָאֵל כְּתִיב. (ט) וַיִּזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל. בְּשֵׂרָה כְּתִיב (ז) פְּקִידָה, וּבְרַחֵל כְּתִיב זְכִירָה, אִמְאִי. בְּגִין דְּזִכּוֹר אַתְרֵשִׁים בִּיעֲקֹב, דְּאִיהוּ בְּרִית שְׁלִים, כְּדִ וְאִתִּילַד יוֹסֵף. וּבִמְהָ. כְּדִ נָטַל שׁוֹר בְּהֵדִיָּה, דְּלֹא יִתְקִיף לְסִטְרָא אַחְרָא. וּבְגִיכְךָ אַתְקִרִי יוֹסֵף (ק ז) בְּכוֹר שׁוֹר. בְּכוֹר דֵּהֵוּא שׁוֹר * דְּנָטַל יַעֲקֹב בְּכוֹר שׁוֹרוֹ. ח וְדַחֵי ט לֵהֵוּא שׁוֹר.

(כ) שׁוֹר תָם. וְיַעֲקֹב אִישׁ תָם. רַבּוֹן וּשְׁלִיטָה. מֵאֲרִיָּה דְבֵיתָא. דֵּהֵוּא שׁוֹר תָם שְׂאֲרֵי בְּגוֹוִיָּה. בְּגִין דְּאִית שׁוֹר מוֹעֵד בְּסִטְרָא עֲרֵלָה פְּרִיעָה. וּכְמָה גְרַדִּינִי

מסורת הזהר

(ג) שם (ל) וירא קיט צ"ג. (ז) שם (כא) ב"א שם צ"ג. (ק) (דברים לג) ויקרא עב צ"י.

חלופי גרסאות

ד הוי שור תם; ל"ג מן האי עד זומא. ה כלל; כלל כלל. ו אתעביד. ז ל"ג בכור שורו. ח דא: וזהו.

מאמר

הסולם

תם — תמים

המועד, שהוא ג' הקליפות הטמאות, הוא ממית ג"כ אותה הפסולת הנבלע בעוד הפריעה, ומגלה בה המוחין דו"ק דחכמה שלו. וז"ש, וְהֵוּא שׁוֹר אַקְרִי שׁוֹר תָם, דְּחַא רְתִיכָא דְכַרְסִיָּא רְשִׁימָא דְכַרִּית אִית בִּיה, כִּי בַּהֲכַרְח הַמְרַכְבָּה דְקְדוּשָׁה יֵשׁ בּוֹ דוּשָׁם הַבְּרִית, דֵּהֵינּוּ בַחֲיִנַת מִילָה וּפְרִיעָה, מְדַחֵיק וּמְמִית ג' קְלִיפּוֹת הַטְּמָאוֹת שֶׁהֵם שׁוֹר הַמוֹעֵד. וְעִכְכָּ הוּא שׁוֹר תָם. וּבִהְיֵה שׁוֹר, עֵבִיד פְּרִיעָה, שֶׁהוּא הַמְּמִית אוֹתוֹ הַפְּסוּלַת שֶׁבְּעוֹד הַפְּרִיעָה, וְז"ש, וְאֵעֵבֵר זֹהֵמָא דְפִסּוּלַת כְּלָא. כְּמַבּוּרָא. (קט) בַּמִּתְנִיתָא דְבַצְלָאֵל כְּתִיב וְכִי: בְּבִרְיֵיתָא שֶׁל בַּצְלָאֵל כְּתוּב, וַיִּזְכּוֹר אֱלֹקִים אֶת רַחֵל. שׁוֹאֵל, בְּשֵׂרָה כְּתוּב פְּקִידָה. וְהִי פִקְדָת אֶת שְׂרָה, וּבְרַחֵל כְּתוּב זְכִירָה, לְמָה. וּמִשִּׁיבֵי מִשׁוֹם שְׂזָכוֹר, שְׁהִיט הַיְסוּד, נִרְשָׁם בִּיעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּרִית שְׁלֵם בְּשַׁעָה שְׁנוּלַד יוֹסֵף, וּבִמְהָ נַעֲשֶׂה בְּרִית שְׁלֵם. דֵּהֵינּוּ כְּשֶׁלַּקַח אֶת הַשׁוֹר עִמּוֹ הַמִּתְקִיף לְסִטְרָא אַחְרָא, שֶׁהוּא מִתְקִיף וּמְמִית הַזֹּהֵמָא דְפִסּוּלַת שֶׁל שׁוֹר הַמוֹעֵד שֶׁבְּתוֹךְ עוֹד הַפְּרִיעָה, כְּנִ"ל בְּדַבְּרוֹ הַסּוּמָן. וּמִשׁוֹם זֶה נִקְרָא יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹר, דֵּהֵינּוּ בְּכוֹר שֶׁל אוֹתוֹ שׁוֹר שֶׁלַּקַח יַעֲקֹב בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, וְדַחֵי לְשׁוֹר הֵוּא זְסִיָּא, שֶׁהוּא שׁוֹר מוֹעֵד.

(כ) שׁוֹר תָם, וְיַעֲקֹב וְכִי: שׁוֹר תָם. דֵּהֵינּוּ, וְיַעֲקֹב אִישׁ תָם. שְׁפִירוּשׁוֹ דְּבּוֹן וּשְׁלִיטָה אֲדוֹן הַבֵּית שֶׁשׁוֹר תָם שׁוֹדֵה בְּתוֹכוֹ, דֵּהֵינּוּ הַמְּלֻכּוֹת שֶׁמִּמֶּנָּה נִמְשָׁךְ שׁוֹר תָם, כְּנִ"ל בְּסוּמָן, וְלֵהֵלָא (חֻזְקָת אוֹת יִיט) מִשׁוֹם שִׁישׁ שׁוֹר מוֹעֵד מַצֵּד

בו הג"ד עם המשכתו, אלא כיון שנמשך מן המלכות, או נוהג בו, ומכרו את השור החי, דהיינו שממעטים אותו בכח המסך דחידק דקו האמצעי (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר) ואו עי"ז וחצו את כספו, אשר מחציתו העליון, שה"ס ג"ד דחכמה, נעלמים, ומחציתו התחתון, שה"ס ו"ק דחכמה, נשארים להממשיך אותו. (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת) וז"ס וגם את המת יחצו, כי אחר שנגלה תקון החלוקה ע"י קו האמצעי, נוהג זה גם בשור המועד המת, שגם ממנו לוקחים מחצית התחתון שלו וניתן להממשיך, שהוא טהור אבל בשור המועד, אוה"כ, שלם ישלם שור תחת השור, כי אותו הגורם ששור המועד יהרוג את שור התם, דהיינו משום שהמשיך החכמה מגבורה עלאה, כנ"ל, הוא מפסיד הכל, ואין לו תקנה אלא להשלים את שור התם, וז"ס, וחמת יהיה לו, דהיינו שור תם המת, יהיה לו, כדי שיתקן אותו.

ח"ש, כמה אתפרע ואתדכי מההוא פסולת, דהיינו ששואל, מי הוא המטהר והמנקה את עור הפריעה שה"ס נוגה, מאותו הפסולת שבלע מג' הקליפות הטמאות מטרם שחתכו את עור הערלה ממנו. כנ"ל בתחילת הביאור, ומשיב, בגין דההוא אתר דאתקיף לפסולת, דלגו אתר דפריעה שארי, איהו שור וכו', כי נתבאר שהשורים דקדושה ודקליפה מנגחים וממיתים זה את זה, ונמצא ששליטת שור תם שנוגה וממית את שור (דפריי דף קס"ג ע"א *) דף קס"ג ע"ב)

נימוסין נפקין מניה. עד דרגא בתרייתא דאקרי שאייה. ההוא דאפיל ביתין דעלמא. דלא דיירין בהו בני נשא. וכלהו נפקא מההוא שור מועד. ודא בחבורא דחמור בישא. ובג"כ (ו) לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו. בגין דלא לאתערא להו. קכא) ובההוא מתיבתא דבצלאל. וכן בתרין מתיבתא. ויעקב איש תם. בעלה דההוא תם. ומאן איהו א' רזא דוי'. וכד הוו כלל דכר ונוקבא כחדא. כדין נטיל כל אתוון אלין אתים. ואיהו אמ"ת. (ש) תתן אמת ליעקב. כלל דכר ונוקבא כחדא. שלימו דכלא.

קכב) אברהם לא אתפקד על פריעה. וכד עאל. עאל להאי תם. ולגו דרגין דיליה. דאקרון כחדא ים. והיינו תמים. לבתר אסתלק אברהם. ועאל לגו. ואתקשר עם ימינא עלאה.

מסורת הזהר

(ד) (דברים כב) בשלח קכב צ"ע. (ש) (מיכה ז) לך קמח צ"ב.

תם — תמים

הסולם

מאמר

לו משלו א' שה"ס חסדים. ומן המלכות יש לו תם. שה"ס הארת חכמה. שהם אותיות אמת. כי מוחין דג"ר נקראים אמת. וז"ס תתן אמת ליעקב. וכל זה הוא משום שנתחבר במלכות. שה"ס שור תם. ונעשה בעלה דההוא תם. כי אז נכלל מחכמה וחסדים יחדיו. שזהו כל השלמות.

קכב) אברהם לא אתפקד וכו' : אברהם לא נצטוה על פריעה. וכאשר נכנס. דהיינו כשחל את עצמו. נכנס לאותו תם. ולתוך המדרגות שלו שנקראים יחד ים. והיינו תמים. שהוא אותיות תם ים. אח"כ נתעלה אברהם ונכנס לפנימיות. ונקשר עם ימין העליון.

פירוש. כבר ידעת. שג' קליפות הטמאות ה"ס עור הערלה. והם בחינות שור המועד. ונוגה. ה"ס עור הפריעה. שאחר שנפרדה ממנה הערלה. שה"ס הטומאה. נעשתה לבחי' שור תם. שע"י הפריעה ממשיכים שור התם ממלכות שיגח וימית הוזהמא והפסלות שבו. ואז נהפכה הנוגה. לבחינת שור תם ממש. וכולה קדושה. ואברהם לא נצטוה על הפריעה. אלא על המילה לבריה. ונמצא שע"י המילה. שהיא הסרת הערלה שהיא שור המועד. בא אברהם לבחינת שור תם. שה"ס עור הפריעה. וז"ש. אברהם לא אתפקד על פריעה. וכד עאל עאל להאי תם. ולגו דרגין דיליה. דאקרון כחדא ים. כלומר שלא המשיך שור תם מן המלכות שיטהר עור הפריעה. שה"ס הנוגה ונתגלה החכמה. כמו יעקב. אלא שהמשיך מדרגות החסדים מן המלכות שנקראת שור

מצד ערלה ופריעה. דהיינו כל הערלת. חוזהמא דפסולת הנבלע בעור הפריעה. כנ"ל בסמוך. וכמה בעלי דין יוצאים ממנו עד מדרגה התחתונה הנקרא שאייה. אותו המזיק המפיל בתי העולם הריקים מבני אדם. וכולם יוצאים מאותו שור המועד. והיינו בחבור חמור הרע. שה"ס דין הקשה דמנעולא. אשר המתחבר לשור המועד. נאמר עליו לפתח חטאת רובץ שמתגלה הדין של מנעולא שה"ס חמור. ונמצאים שור וחמור מתחברים להשמיד הכל (כנ"ל שמות דף כ"ה ד"ה פירוש). ומשום זה לא תחרוש בשור וחמור יחדיו. כדי שלא לעוררם.

קכא) ובההוא מתיבתא דבצלאל וכו' : ובאותה הישיבה של בצלאל וכן בבי הישיבות. דהיינו בישיבה של מסטרון ובישיבה של הקב"ה. אמרו. ויעקב איש תם. פירוש. בעלה של תם ההוא. שהוא המלכות (כנ"ל באות קי"ח בהסולם). ומי הוא. בעלה דתם. הוא הא'. שבסוד המילוי של ואו. שיעקב ה"ס א'. והמלכות ה"ס תם. וכשהם כלל דכר ונוקבא כלולים יחדיו. אז לוקח יעקב כל אותיות אלו. א' ת"ס. שה"ס אתם. והוא אותיות אמת. וז"ש. תתן אמת ליעקב. כי אמת כולל דכר ונוקבא יחד שאו הם שלמות הכל.

פירוש. יעקב ה"ס ז"א שכולו חסדים מכוסים. והמלכות ה"ס שור תם. דהיינו הארת החכמה שבקו שמאל. וכשז"א ומלכות נתכללו ומדוודגים יחד. וז"א הוא בעלה דההוא תם. נמצא ז"א כלול מחסדים וחכמה יחד. ואז יש

קכג) תמים תהיה עם יי' אלהיך ודאי. כמה דאיהו תמים כללא חדא. אף
 אנת תהא עמיה תמים, עמיה ודאי. כמה אתעביד בר נש תמים. דיהא תים
 ים. תם כמה דאתמר. יים כל אינון דרגין קדישין דיליה אקרון יים. ולא
 אתפרשן מניה לעלמין. אוף אנת כגוונא דא. לאעדאה מנך דרגין נוכראין.
 ולא תקשרא בתמים. למיהוי כך דרגין קדישין. רזא דים. ודרגא קדישא. תים.
 לקבלא א' רזא דיעקב. ב-ג אצטריך למהוי בכל יומא. תים יים. כגוונא דא ממש.
 א/קכד) השתא פריש מאן דפריש, במתיבתא, דסיהרא קדישא שפירא,
 איהו בחורו. וכל גוונין מנצצן בה ומרקמן. ואיהו כההוא שפירו וחורו דשמשא
 ממש. ובההוא ימא דילה. גו שבעין שנין. נפקא כ נונא חדא. ואפיק מניה גוון
 תכלת. ואיהי נטלא גוון דא. ותקינת ליה. ואתחפיא לבר בהאי גוון.

חלופי גרסאות

י בדפריי כתבו תרי גוסחי.

תם — תמים

הסולם

מאמר

א/קכד) השתא פריש מאן וכו': עתה
 ביאר בהשיבה, מי שביאר, שהלבנה הקדושה
 שהי' מלכות, הוא בצבע לבן, שהי' אור
 החסד, וכל הצבעים נוצצים בה ונרקמים,
 דהיינו גם אור החכמה, והוא כאותו היופי
 והלבן של השמש ממש. שהי' ז"א. ובים ההוא
 של המלכות, בתוך שבעים שנה יוצא דג
 אחד, ומוציאה ממנו צבע תכלת, והיא לוקחת
 צבע הזה ומתקנת אותו ומתכסה מבחוץ
 בצבע ההוא.

תם, אשר חסדים אלו כלולים מתם, ואינם
 ממש שור תם, שהוא בחינת שמאל, וי"ש,
 ולגו דרגין דיליה דאקרון כחדא ים, דהיינו
 מדרגות החסדים הכלולים ויוצאים מתם, והם
 נקראים ים. דהיינו תמים, שפירושו, ים
 הכלול מתם, ולא תם ממש. והוא מטעם שלא
 עשה פריעה. ועוד נשאר פסולת בעור הנגה.
 וי"ש לבתר אפתלק אברהם ועאל לגו.
 דהיינו שעלה למעלה לז"א ואתקשר עם
 ימינא עילאה, שהוא חסד דז"א. והשאר
 תקון עור הפריעה ליעקב.

פירוש. המלכות מקבלת ג' קוין מן השמש
 שהוא ז"א, שהם ג' צבעים לבן אדום ירוק.
 ולפיכך יש בה י"ב בחינות, שהם חריג תרי"ג
 שבכל אחד ג' קוין, שהם ג' צבעים הנ"ל.
 אמנם צבע שלה עצמה שהוא אוכמא או
 תכלתא (כנ"ל ב"ב אות רנ"ט ע"ש) אין שם,
 להיות בה מבחינת מנעולא, בסוד האי שחור
 אדום הוא אלא שלקה (כנ"ל באד"ר אות
 רי"ב) וצבע זה נבחן לבחינת מלכות
 דמלכות שלה. וי"ש, ובההוא ימא דילה גו
 שבעין שנין, שהי' חגית נהי"מ שכל אחת
 כלולה מעשר נפקא נונא חדא, דהיינו,
 מלכות דמלכות. ואפיק מניה גוון תכלת,
 שהי' בחינת הדין הכלול ממנעולא (כמ"ש)
 באדרא שם) ואתחפיא לבר בהאי גוון,
 דהיינו רק מבחוץ שתהיה שמירה מפני
 החיצונים כמ"ש להלן, אבל מבפנים אין
 לה אלא ג' גוונים שהם לבן אדום ירוק כנ"ל.

קכג) תמים תהיה עם וגו': תמים תהיה
 עם ה' אלקיך ודאי. כמו שהוא תמים כלל
 אחד, שהי' כלול מתם כנ"ל, אף אתה תהיה
 עמו תמים, עמו ודאי. כלומר עם ז"א שכולו
 חסדים מכוסים, והחכמה שבשמאל שהי' תם
 אינו נגלה בו מטרם שנזדווג עם המלכות
 בסוד בעלה דתם, (כנ"ל באות קכ"א). כמה
 נעשה האדם תמים. דהיינו שיהיה תם ים
 בכלל אחד, תם, כמו שאמרנו, אשר ים, כל אלו
 מדרגות הקדושות של המלכות הנקראת תם,
 נקראות ים ואינן מתפרשות ממנה לעולם.
 אף אתה כעין זה, תסיר ממך כל המדרגות
 הנבריות, שהי' ג' קליפות הטמאות, ותתקשר
 בתמים, שתהיה כך מדרגות הקדושות שהן
 סוד ים, ומדרגה הקדושה תם, שתהיה ראויה
 לקבל אחי"כ הא', שהי' יעקב. ויעשה הצדוף
 אמת. כנ"ל. האדם צריך להיות בכל יום
 תם ים, כעין זה ממש.

ב/קכד) לאו דהאי גוון לבושא דילה, דהא ת) שש וארגמן לבושה. אבל חופאה דלבר האי גוון הוא. כגוונא דא הוה כ משכנא, ג דכוליה בשפירו מרקמא לגו, ולבתר א) ופרשו בגד כליל תכלת. מ"ט. בגין דתחות ים דא. אית מצולות י"ם, כלל דכר ונוקבא, ואית לון עינא בישא לאסתכלא, וכד מסתכלין, זמין לעינייהו גוון תכלא, ולא יכלא עינייהו לשלטאה, ואיהי אתתקנת לגו, בכל גוונין מרקמן כדקא יאות. ת) מתתחמן לד' סטרין דעלמא.

קכה) כגוונא דא ב"ג דלביש ציצית, אתעביד בכל יומא תמים. ת"ם. בד' כנפים מתקנן כדקא יאות. י"ם, בההוא תכלת דנונא, דשבעין דרגין דימא, סטרא בישא כד אסתכל בהאי בר נש לא יכיל לאבאשא ליה בעינא בישא, וכדין איהו תם י"ם, עם י"י אלהיו ממש, בתקונא ג) חדא, איהי לעילא, ואיהו לתתא.

קכו) לבתר אסתלקת איהי גו דרגין עלאין. אוף הכי בר נש, אסתלק איהו לבתר בתפלין, גו דרגין עלאין. וע"ד תמים תהיה עם י"י אלהיך, ס עמיה ודאי, ודאי בשעתא חדא, ברגעא חדא, איהי אתקנת לעילא, וב"ג אתקן לתתא.

חלופי גרסאות

כ) מנא, ג דכלה, ח מתחממן, נ ל"ג חדא, ס ל"ג עמיה.

מסורת הזהר

ח) (משלי לא), א) (במדבר ד).

תם — תמים

הסולם

מאמר

קכה) כגוונא דא ב"ג וכר: כעין זה אדם הלוכש ציצית, נעשה בכל יום תמים בחינת תם של המלכות מקבל בד' כנפים של הבגד המתקנים כראוי, בחינת ים הוא מקבל מן המלכות, בתכלת ההוא של הציצית, שהיט הדג של ע' מדרגות שבים, כנ"ל בסמוך, אשר צד הרע, כשמסתכל באדם הוזה לא יוכל להזיק אותו בעין הרע, כלומר שלא יוכל להמשיכה לרשות שור המועד כנ"ל, כי התכלת מעכב עליהם, כנ"ל בדבור הסמוך, ואז הוא תם ים עם ה' אלקיו ממש בתקון אחד, כי גם המלכות מתתקנת ומתכסית בחוץ עם צבע הונכלת כנ"ל, היא למעלה והוא למטה.

קכו) לבתר אסתלק איהי וכר: אח"כ עולה המלכות למדרגות עליונות, דהיינו למדרגות דז"א, אף כך האדם, מתעלה אח"כ בתפלין אל מדרגות עליונות, דז"א, ועל זה נאמר, תמים תהיה עם ה' אלקיך, עמו ודאי, ודאי בשעה אחת וברגע אחת, המלכות מתתקנת למעלה, תחילה בתם ים, ואח"כ בווג עם ז"א, כן האדם מתתקן למטה, תחילה מתתקן בציצית, שהיא מדרגת תם ים, ואח"כ בתפלין, שהוא מדרגת ז"א.

ב/קכד) לאו דהאי גוון וכר: ולא משום שצבע תכלת הוא לבוש שלה, ע"כ היא מתכסה בו מבחוץ, שהרי כתוב שש וארגמן לבושה, אבל התכלת אינה ראויה ללבוש, אלא צבע זה הוא רק כיסוי מבחוץ על המלכות, כעין זה היה במשכן, שכולו ביופי ומעשה דוקם בפנים, ואח"כ, ופרשו בגד כליל תכלת, מבחוץ, מהו הטעם, הוא, משום שתחת ים הוזה, שהוא המלכות, יש מצולות ים, שהם הקליפות הכלולים מדכר ונוקבא, ויש להם עין הרע להסתכל, וכשמסתכלים בהמלכות, דהיינו שרוצים להמשיך הארת חכמה ממנה ממעלה למטה כדרך הקליפות, אז מוכן לעיניהם צבע תכלת, שהיט הדינין הכלולים ממנועולא, שעל ידו מסתלק אור החכמה, ואין עיניהם יכולות לשלוט בהמלכות, וזה רק מבחוץ, אבל הוא מתתקנת בפנים בכל הצבעים מרוקמים, שהיט לבן אדום ירוק, כראוי להמשכת החכמה, הם מתפשטים לד' צדדי העולם, כלומר שאלו ג' צבעים שהיט ג' קוין, הם נכללים בכל אחת מחו"ג תו"מ שבה, שהם ד' רוחות העולם, שהם י"ב בחינות, ומ"ט מתתחמן, רומז על י"ב תחומין המתפשטים בד' רוחות.

קכו) אִיר אֵילַאי, כל אֵלֵין דֵּהכָא, כְּגוֹנָא דָא מִתְקַנָּן, לְמַהוּי כָל חַד תְּמִים עִם יִי, וְעַל רִזָּא דָא, בְּמִדְבַר הַזֶּה יִתְמוּ, אִי תִימְרוּן דְכַד אֲתַמְר לְבִישׁ אֲתַמְר, הַכִּי הוּא וְדָאִי, דְהוּוּ לֹון לְמַהוּי כָל חַד תְּמִים עִם יִי, בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אֲתַר דִּיִּי, שְׂאֲרֵי תִמְן, לְמַהוּי אֲפִין בְּאַפִּין כַּחְדָּא עִמִּיה, וְהַשְׁתָּא כָל חַד הוּי תְּמִים בְּמִדְבַרָא דָא לְבַר, אֲתַר רַחִיק מִתְמָן, דְלֹא יִסְתַּכַּל אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין בְּהַדִּיה לְמַהוּי עִם יִי כְּדָקָא יֹאוּת, וְשֵׁם יִמּוּתוּ, כְּמַה דְחִמִּיתוּן דְעִבְדִּין בְּכָל יוֹמָא.

קכח) זְכָאָה חוֹלְקוֹן חֲבֵרִיָּא קְדִישִׁין, דְזִכִּיתוּן לְכָל הָאִי, הַנִּי תְרִי מְעֵרְתִי אַחֲרִינִין דִּילְכוּ, דְלֹא תִשְׁכַּחוּ כָל דָּא תִמְן, דְאֵינּוּן גּוֹ מְתִיבְתָא דְמִשָּׁה, יִתְבִּי מְרַחִיק, וְעִיד כְּתִיב בְּמִשָּׁה, (א) עֲנוּ מֵאֵד מְכָל * הָאָדָם, וּנְבִיאָה עֲלָאָה, קְבִיל לֹון לְמִתְיַבְתָּא דִּילִיה, מִיּוֹמָא דְשְׂאֲרֵי לְמַחְמִי כָל דָּא, עַד הֵיאָה שְׁעֵתָא שְׁבַעָה יוֹמִין, וְהָא לֹא הוּוּ מְסַתְּכִלִין בְּהָאִי עֲלֵמָא כְּלוּם.

קכט) אֲמַר לֹון רְבִי אֵילַאי, זְכָאִין קְדִישִׁין, אִימָא לְכוּ מְלִין דְשִׁמְעֵתוּן, וּמְלָה קְדָמָאָה כְּד תִנְדַּעוּן מִדִּידוּ דְמִשְׁחַתָּא, בְּשִׁמָּא גְלִיפָא מְפִרְשׁ, תִנְדַּעוּן ׀ דְבְצִלָּל

חלופי גרסאות

ע לִיג דְבְצִלָּל; מוֹסִיף וְאַעִיג דְבְצִלָּל.

מסורת הזהר

(ב) (במדבר יב) תוליע לט צ"ט.

תם — תמים

הסולם

סאמר

הוּוּ כְּלוּם, כְּלוּמַר שְׁהִיוּ מוֹפְשָׁטִים מְכָל גְשְׁמִיתוּת, קְכָט) אֲמַר לֹון רִי אֵילַאי וְכוּ: אֵיל רִיָּא, צְדִיקִים קְדוּשִׁים, אֹמַר לְכֵם דְבָרִים שְׁמַעְתֶּם אֹתָם, דְהֵינּוּן הַדְּבָרִים שְׁלִמְעֵלָה (בְּאוֹת קָה) וְדָבַר רֵאשׁוֹן מִהַדְּבָרִים אֲשֶׁר שֵׁם, הוּא, כְּשִׁתְּדַעוּ מִדִּידָה שֶׁל הַמְּדָה בְּשֵׁם הַחִיקִיק הַמְּפֹרֶשׁ, שְׁהוּא יִיָּה וְיָה, תְּדַעוּ שְׁבְצִלָּל הוּא רְבִיעִי לְאוֹרוֹת הָעֲלִיוֹנִים, שְׁכְּתוּב, וְאַמְלָא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹקִים בְּחַכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת.

פִּירוּשׁ, כִּי רִי אֵילַאי הוּלֵךְ כָּאֵן וּמְבַאֵר כָּל הַמּוּבָא לְעֵיל (בְּאוֹת קָה), נִדְעָה כִּי שִׁיעוּרָא דְגוּפָא הוּא דִי בְרִיתוֹת, כְּמִשׁ לְהֵלן (בְּלֶק אוֹת שְׁמִיט) שֶׁהַפִּירוּשׁ הוּא כִּי כָל מַה שִׁישׁ בְּגוּף שְׁהִיט זֵיא כּוֹלֵל הַיְסוּד, וְכִיּוֹן שִׁישׁ בְּגוּף יִיב צִירוּפִי הוּיָה, שְׁהִיט חוּרֵב תוּרִם שְׁבַכֵּל אַחַד גִּי קוּיָן, נִמְצָא שֶׁהַיְסוּד כּוֹלֵל אוֹתָם חוּרֵב תוּרִם דְגוּף, אֲשֶׁר בִּיסוּד הֵם נְקֻדָּאִים דִּי בְרִיתוֹת, שְׁכָל בְרִית כּוֹלֵל גִּי קוּיָן, חִיִּשׁ וְאַמְלָא אוֹתוֹ רוּחַ, הִיט תִּית, רִי דְהוּיָה, אֱלֹקִים, הִיט מְלָכוֹת הִי דְהוּיָה, בְּחַכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת, הֵינּוּן יִיָּה דְהוּיָה, וְכָל אֵלוּ כּוֹלֵל בְּצִלָּל, כִּי הַיְסוּד כּוֹלֵל כָּל מַה שִׁישׁ בְּגוּף, וְעִיב כְּתוּב וְאַמְלָא אוֹתוֹ בִּיָּה וְיָה שְׁהִיט רוּחַ אֱלֹקִים: בְּחַכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת, שְׂאֲצֵל בְּצִלָּל נְקֻרָאִים

ד'

קכו) אִיר אֵילַאי כָל וְכוּ: אִיר אֵילַאי כָּל אֵלוּ שְׁבַכָּאֵן דְהֵינּוּן דוֹר הַמְּדַבֵּר, מִתְתַּקְנִים כְּעִין זֶה לְהִיּוֹת כָּל אַחַד תָּם יָם עִם הִי, וְעַל סוּד הַזֶּה נִאֲמַר, בְּמִדְבַר הַזֶּה יִתְמוּ, דְהֵינּוּן שִׁיקְבְּלוּ בְּחִי תָם, וְאֵם תִּאֲמָרוּ כְּשִׁנְאֲמַר זֶה, נִאֲמַר לְרַע, וְלֹא לְשַׁבַּחֵם, כִּךְ הוּא וְדָאִי, שְׂאֵינּוּ לְשַׁבַּחֵם, כִּי הִיָּה לְהֵם לְהִיּוֹת כָּל אַחַד תְּמִים עִם הִי בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה, בְּמִקּוֹם שֶׁהַקְּבִיָּה שׁוֹרָה שֵׁם פְּנִים בְּפְנִים בִּיחַד עִם הַמְּלָכוֹת, וְעוֹזָה הִנֵּה כָּל אַחַד תְּמִים בְּמִדְבַר הַזֶּה בְּחוּץ מְקוֹם רְחוֹק מִשֵּׁם, מְאַרְץ הַקְּדוּשָׁה, שְׂאֵינּוּן הַמְּלָכוֹת מְסַתְּכֵלֵת פְּנִים בְּפְנִים לְהִיּוֹת עִם הִי כְּרָאוּי, וְשֵׁם יִמּוּתוֹ, הֵינּוּן כְּמוֹ שְׂרָאִיתֶם אוֹתָם עוֹשִׂים בְּכָל יוֹם (כְּנִל בְּאוֹת קָג), שְׁמַתִּים וְחוֹזְרִים לְתַחִיָּה.

קכח) זְכָאָה חוֹלְקוֹן חֲבֵרִיָּא וְכוּ: אֲשֶׁרִי חֲלַקְכֶם, חֲבֵרִים הַקְּדוּשִׁים, שְׁזִכִּיתֶם לְכָל זֶה, אֵלוּ בִי מְעוֹרוֹת אַחֲרוֹת שְׁלַכְכֶם, שְׁלֹא תִמְצָאוּ מִי שְׁהוּא שְׁמָה, הוּא מְשׁוּם שְׁהֵם בִּישִׁיבָה שֶׁל מִשָּׁה, הֵם יוֹשְׁבִים מְרַחוֹק, וְעִיב כְּתוּב בְּמִשָּׁה עֲנוּ מֵאֵד מְכָל הָאָדָם, כִּי נְבִיאָה הָעֲלִיּוֹן קְבִיל אוֹתָם לְיִשִּׁיבָה שְׁלוֹ, הִנֵּה מִיּוֹם שְׂאוֹתֶם הַצְּדִיקִים הַתַּחִּילוּ לְרֹאוֹת כָּל זֶה, עַד אוֹתָהּ שְׁעָה, כְּבַר עֶבֶר שְׁבַעָה יָמִים, וְלֹא הִיוּ מְסַתְּכִלִים בְּעוֹלָם (דְּפִרִי דְף קס"ג ע"ב *) דְף קס"ד ע"א

רביעאה איהו. דנהורין עלאין. דכתיב. (ג) ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת. מאן דלא אסתכל חמי ואתפתח.

קל) מאן דלא אסתכל. באינן תלת מלין טמירין. מה לעילא. מה לתתא וכו'. זמין איהו לאתפתח באורייתא. ולפקחא עיינין בה. אילנא דתמני סרי. שדרתו דב"ג. כד כפיף קמי מאריה. יזקוף ויתקיים לתחיית מתייא. אי לא כפיף במודים. אתעביד חויה. ולית ליה תקומה לההוא זמנא.

קלא) מאן דעאל בין תרין כרובים 9 לגו. מאן דעאל שיעור תרין פתחין. לגו בי כנשתא. אתדבק במאריה. ורעותיה אתעביד. מאן דמעיינ בצלותיה. ואסתכל בה. רחיק מרעותיה דשאיל. קרבנא דרביא. כד קרב ב"ג בריה לבי ספרא. או למילה. דא קרבנא שלים לאתקבלא. מכאן ולהלאה רחימין. זילו.

קלב) 3 אלעזר ברי, שפיר קאמרת, כפום מה דאוליפת. אבל ח"ו, דאע"ג דרחל הות עקרא בההוא זימנא. יעקב חכים הוה. ואלמלא לא ידע יעקב. דלאה

מסורת הזהר

(ג) (שמות לא) משפטים קלד צ"ב.

חלופי גרסאות

9 וכר וליג לגו. צ בדפו"י יש סימן חסר.

הסולם

מערת המכפלה

מאמר

שאינו מסתכל באלו ג' דברים נסתרים, מה למעלה מה למטה מה לפניו ומה לאחור. (נראה שמה לפניו ומה לאחור חושב לדבר אחר) עתיד הוא להתפתח בתורה, ולפקח עיניו בה. דבר ג' אילן דתמני סרי כך כפיף יזקוף ויתקיים, פירושו, השדרה של האדם, שיש בה י"ח חוליות, כשכופף אותה לפני אדונו, דהיינו כשכורע במודים, יזקוף ויתקיים לתחיית המתים. ואם אינו כופף במודים, נעשה נחש, ואין לו תקומה לעתיד לבא. ח"ש שט, ואי לא כפיף חויה בישא אכיל ליה. קלא) מאן דעאל בין וכר: (דבר ד) מי שנכנס בין ב' כרובים בפנים, פירושו, מי שנכנס שיעור שני פתחים בפנים בבית הכנסת (ברכות ח). הוא מתדבק באדונו, ורצונו נעשה. דבר ה' מאן דמעיינ רחיק מרעותיה, צ"י מי שמעיינ בתפלה ומסתכל בה. כלומר, שאומר בלבו שתעשה בקשתו, לפי שמתפלל בכונה (דש"י ברכות נה). הוא רחוק מקיום רצונו שבקש. דבר ו' קרבנא דרביא שלים לאתקבלא, פירושו, כשאדם מקרב את בנו לבית הספר או למילה, זהו קרבן שלם להתקבל. מכאן ולהלאה אהובים, לכו.

ד' בדידות. וה"ס רובע ישראל (כמ"ש להלן בלק אות שמ"ט) כי הוא רובע הכולל ג' קוין הוא רביעי לג' קוין דחכמה ורביעי לג' קוין רבינה, ורביעי לג' קוין רת"ת ורביעי לג' קוין דמלכות. וע"כ נק' רובע ישראל, כי ישראל ה"ס ז"א שבו ד' אותיות הוי"ה, שבכל אות ג' קוין, והיסוד הוא רובע אליהם. שכוללם. ח"ש, כד תנדרעון מדידו דמשחתא בשמא גליפא מפרש, דהיינו המדידה די"ב גבולי אלכסון שה"ס י"ב צירופים שבשם המפורש י"ה ר"ה, אשר כל אות כלולה מג' קוין כנ"ל. תנדרעון דבצלאל שהוא יסוד, רביעאה איהו דנהורין עילאין שבכל אות מר' אותיות הויה, הוא רביעי לג' קוין אשר שם, שהוא הכולל שלהם. ובוה מתבאר ג"כ מה שאומר לעיל (באות ק"ה) יוסף רביעאה איהו גו נהורין דאדם קדמאה, כי אדם קדמאה, הוא ז"א, ויוסף הוא יסוד, שהוא אור רביעי לג' אורות הכלולים בכל אחד מהו"ב תר"מ שלו כנ"ל. ובהיותו כולל ד' בדידות אלו ע"כ היסוד עולה עד החב"ד, להיותו אור רביעי לחב"ד, ח"ש שם, פליקו דלעילא חביבא מכלא, שה"ס העליה של היסוד למעלה למוחת, שעליה זו חביבה מכל, כי נוהגת בזמן הזוג. קל) מאן דלא אסתכל וכו': עתה מתבאר דבר הב' המובא לעיל (אות ק"ה) שאומר, מי שאינו מסתכל רואה ומתפקח, ע"ש. פירושו, מי

קלב) אלעזר ברי שפיר וכר: (חסר כאן תחילת הדברים) אלעזר בני, יפה אתה אומר כפי מה שלמדת, אבל ח"ו אע"ג דרחל היתה עקרה באותו הזמן, יעקב היה חכם, ואם לא היה

אנתתיה. לא קביר לה במערתא. לאתחברא בהדיה בחבורא חדא. ויהא קביר לה לבר מארעא. אבל ללאה אעיל לה גו ארעא. ולרחל שוי לבר. מית יעקב. אתקבר בגווה. בחבורא חדא.

קלג) כמה דעבדו כל שאר אבהן. ^ז אופ הכי אדם. מתה חוה בקדמיתא. אתקברת תמן. ותמן ידע אדם. דהאי דוכתא אתחזי ליה. מית אדם. אתקבר בגווה בחבורא חדא. מתה שרה אתקברת תמן. וחווה חמאת. וחדאת לקבלה. וקמת וקבלה לה. ^ח שיעורא דחוה לגבי שרה. שיעורא דתרין אמין. ולא יתיר. מת אברהם. אתקבר ^ו לגבי שרה. בחבורא חדא. מתה רבקה. אתקברת תמן. ושרה חמאת. וקמת וקבלת לה. מת יצחק. אתקבר בהדה בחבורא חדא. מתה לאה. אתקברת תמן. ורבקה חמאת. וקמת. וקבלה לה. מת יעקב. ^ט אתחבר בהדה בחבורא חדא. וכלהו דכר ונוקבא כחדא. בחבורא חדא.

קלד) סדורא דלהון היך שכני. נשין לגבי נשין. ודכורין לגבי דכורין. אדם ברישא. חוה סמיך ליה. שרה לגבי חוה. אברהם סמיך לשרה. יצחק סמיך לאברהם. רבקה סמיך ליצחק. לאה סמיך לרבקה. יעקב סמיך ללאה. אשתכח אדם בסטרא דא. יעקב בסטרא דא. דא רישא. ודא סיפא.

קלה) בספרא ^ה דשלמה מלכא איהו כדקא יאות והכי הוא. אדם וחווה בקדמיתא. ^א ושרה ואברהם סמיך לון. ^ב יצחק ורבקה לזויה אחרא. בארח מישר

חלופי גרסאות

^ז ל"ג אופ הכי. ^ק ל"ג מן שיעורא עד מת. ^ר בה דה. ^ש אתקבר. ^ח ל"ג דשלמה מלכא. ^א ואברהם ושרה. ^ב רבקה ויצחק.

מערת המכסלה

הסולם

מאמר

וקבלה אותה. מת יצחק נקבר עמה בחבור אחד. מתה לאה נקברה שמה. ורבקה ראתה וקמה וקבלה אותה. מת יעקב נתחבר עמה בחבור אחד. וכולם היו דכר ונוקבא יחד בחיבור אחד. קלד) פדורא דלתון היך וכו': שואל, הסדר שלהם איך שוכנים. ומשיב, נשים אצל נשים ודכורין אצל דכורין. אדם בראש. חוה סמוכה לו. שרה אצל חוה. אברהם סמוך לשרה. יצחק סמוך לאברהם רבקה סמוכה ליצחק. לאה סמוכה לרבקה. יעקב סמוך ללאה. נמצא אדם בצד זה. יעקב בצד זה. זה בראש חוה בסוף.

קלה) בספרא דשלמה מלכא וכו': בספרו של שלמה המלך. הוא ערוך כראוי. וכך הוא אדם וחווה בתחילה. ושרה ואברהם סמוכים לו. יצחק ורבקה בזוית האחר כנגדם בדרך ישר בשורה אחת. יעקב ולאה באמצע. חם נשים

היה יודע יעקב שלאה היא אשתו. לא היה קובר אותה במערת המכסלה. להתחבר עמו בחבור אחד. והיה קובר אותה מחוץ למערה. אבל את לאה הכניס לארץ. דהיינו למערת המכסלה. ואת רחל שם לחוץ ממערת המכסלה. מת יעקב נקבר בתוכה במערת המכסלה. בחבור אחד עם לאה.

קלג) כמה דעבדו כל וכו': כמו שעשו כל שאר האבות כן עשה אדם הראשון. תחילה מתה חוה ונקברה שם במערת המכסלה. ושם ידע אדם שמקום ההוא ראוי לו. מת אדם נקבר בתוכה בחבור אחד עם חוה. מתה שרה נקברה שמה. וחווה ראתה ושמתה כנגדה. וקמה וקבלה אותה. שיעור המרחק של חוה משרה. הוא שיעור של ב' אמות. ולא יותר. מת אברהם נקבר אצל שרה בחבור אחד עמה. מתה רבקה נקברה שמה. ושרה ראתה וקמה

בשורה חדא. יעקב ולא באמצעיתא. ואינון נשין לגבי נשין. ודכורין לגבי דכורין. ואדם וחיה, שרה ואברהם, יעקב ולא, רבקה ויצחק. אדם בסטרא דא, ויצחק בסטרא דא, ויעקב באמצעיתא. יצחק לגבי אבוה לאו ארח עלמא. ועכ"ד יעקב אצטריך באמצעיתא.

קלו) ובכל אינון זוגין, כמה דאתקברו, הכי יקומו, והכי ישתכחו. לאה תחדי בהדי משית, בריה דדוד, דנפיק מנה לגו, רחל תחדי בהדי משית, בריה דיוסף, ג דנפיק מנה לבר מירושלם. וכלא ד לדוכתייהו.

קלו) אלין הכא ואלין הכא. דאינון ה מגדלין דאבן טבא כלהו. בין כלהו מגדלין אית חד מגדל ו דאבן טבא באמצעיתא. ודא סליק לרום רקיעא, ולא אתחזי השתא, עד ההוא זמנא דיתגלי. רב מתיבתא חמא ליה, והוא רשים ביה לעילא האי קרא, ד) מגדל עז שם יי' בו ירוץ צדיק ונשגב. ופריש רב מתיבתא קרא דא, מגדל עז: דא כנסת ישראל. * בו ירוץ צדיק: ביה רעותיה דצדיק תדיר. וע"ד, ונשגב ההוא מגדל, דלא ינפול לעלמין, כמה דהוה.

קלח) ורבי כרוספדאי חמיד לבא, פריש האי קרא עד לא ז אסתלק, ופריש שפיר. מגדל עז: דא תיבה, וס"ת דאיהו עז, לשואה ביה, ולאפקא ליה מגו היכל, דיוקנא דהיכל פנימאה, דמניה נפקא תורה, וההוא מגדל שם יי' איהו. ודיוקנא דיליה ואצטריך בשית דרגין.

חלופי גרסאות

ג ל"ג דנפיק, ד ל"ג מן לדוכתייהו עד מגדלין.
ה מרגלאן; דמרגלאן ול"ג דאנון. ו יל"ג דאבן טבא. ז יסתלק.

מסורת הזוהר

ד) (משלי יח) ב"א שמה צ"א.

קריאת התורה

ואינו נראה עתה, עד לאותו הזמן שיתגלה ראש הישיבה דאה אותו, והיה רושם עליו למעלה מקרא הזה, מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב, ומקרא הזה פירש ראש הישיבה כך, מגדל עז זהו כנסת ישראל, דהיינו המלכות, בו ירוץ צדיק, היינו כי רצון צדיק, שהוא יסוד, בו תמיד, כי ירוץ הוא לשון רצון, וע"כ ונשגב, אותו מגדל עז, שלא יפול עוד לעולם כמו שהיה.

קלח) ורבי כרוספדאי וכי: ור"כ חמד הלב, פירש מקרא הזה מטרם שנסתלק, ופירש יפה, מגדל עז, זהו התיבה, לשום בו הס"ת שהוא עז, ולהוציאו מתוך ההיכל, שהוא צורת היכל הפנימי, שה"ס אמא, שממנו יוצאת התורה, שהוא ז"א, ומגדל ההוא שהוא התיבה הוא שם ה', וצורה שלו, דהיינו המלכות, הוא צריך להיות בשש מדרגות, כנגד חגית נה"י שבמלכות.

הסולב

מאמר

נשים אצל נשים, וזכרים אצל זכרים, דהיינו אדם וחיה, שרה ואברהם יעקב ולא, רבקה ויצחק, ונמצא אדם בצד זה, ויצחק בצד זה, ויעקב באמצע, יצחק אצל אביו אינו דרך העולם, וע"כ היה יעקב צריך להיות באמצע, קלו) ובכל אינון זוגין וכי: ובכל אלו הזוגות, כמו שנקברו כך יקומו לתחיית המתים, וכך ימצאו, לאה תשמח עם משיח בן דוד שיצא ממנה, בפנים מערת המכפלה, רחל תשמח עם משיח בן יוסף שיצא ממנה, לחוץ מירושלים, דהיינו במקום שנקברה, בדרך אפרת, וכל אחד במקומו.

מאמר קריאת התורה

קלו) אלין הכא ואלין וכי: (חסר תחילת המאמר) אלו כאן ואלו כאן, שהם כולם מגדלים של אבן טוב, בין כל המגדלים יש מגדל אחד של אבן טוב באמצע, זהו עולה לרום הרקיע, (דמ"י דף קס"ד צ"א *) דף קס"ד צ"ב)

קלט) בו ירוץ צדיק, במאן, במגדל, או בס"ת. אלא קרא דריש בהאי ן ובהאי. כד דרש במגדל, אצטריך צדיק דא דליהוי חזן הכנסת, ן זכאה דקשטו. ודיוקנא דצדיק עלאה. כד דריש לס"ת, ן מאן דסליק לס"ת למקרי ך אורייתא, אצטריך צדיק. וצדיק אקרי. מאן אקרי צדיק מכלהו. שתיתאה. דסליק מאינן שבעה. א"ר שמעון, ודאי, דאיהו לא סליק כל יומי, אלא שתיתאה לאינן דסלקין. בו ירוץ צדיק, בס"ת ירוץ ן דברי צדיק דא. ונשגב ממאן. מדחילו דמלאך המות. דהא אוריך יומין. ונשגב דלא יתנוק לעלמין.

קמ) בההוא מגדל דסלקא בין אינן מגדלין. קיימא נהירו חד. בדיוקנא דס"ת. כד אתי ההוא ן ציפרא. נטלא ההוא מגדל מאתריה. וקאים גו ן אמצעיתא

חלופי גרסאות

ז ל"ג ובהאי. ט ל"ג זכאה. י דיוקנא. כ ל"ג מאן דסליק לס"ת. ל ל"ג אורייתא. ן דבריה. ן צפרא. ן אמצעו.

קריאת התורה

הסולם

מאמר

נאצלת הספר התורה ומקבלת ממנה כל המוחין. וספר התורה, ה"ס ז"א, היוצא ונאצל מן הבינה. והמגדל ה"ס מלכות. ששם מקום הגילוי של קריאת התורה, שה"ס הארת החכמה. באופן שהתורה שה"ס ז"א מקבלת הארת החכמה מן הבינה שה"ס ההיכל ומגלה אותה במגדל, שה"ס המלכות. ואין לדמות הארת חכמה זו להארת החכמה הנגלית בחצות לילה, כי שם נגלה הארת החכמה מבחינת השמאל, בסו"ה שמאלו תחת לראשי. וע"כ אין שם אור היום. משא"כ כאן הארת החכמה נגלית מבחינת קו אמצעי ביחוד, הכולל חכמה וחסדים יחדיו. ומה גם שהכל נמצא תחת שליטת החסדים שהוא אור היום.

קלט) בו ירוץ צדיק: שואל, במי ירוץ, אם במגדל או בספר תורה, ומשיב, אלא שדרש המקרא בזה ובוה, במגדל ובס"ת, כשדרש במגדל, צריך הצדיק להיות חזן הכנסת, ויהיה צדיק אמת וצורת צדיק העליון, שהוא יסוד. כשדרש בספר תורה, מי שעלה לס"ת לקרות בתורה צריך להיות צדיק, ונקרא צדיק, מי נקרא צדיק מכל ז' הקרואים לס"ת. היינו העולה לששי מאלו השבעה. כי פרשה הששית רומזת ליסוד הנקרא צדיק. א"ר שמעון ודאי הוא כן. כי הוא, ר' כרוספדאי, לא עלה כל ימיו אלא לעליה הששית מאלו העולים לתורה. הרומזת ליסוד צדיק. ובו ירוץ צדיק, יהיה פירושו, בס"ת ירוץ דברי צדיק הזה. שואל ונשגב, ממי. ומשיב מיראת מלאך המות, כי יאריך ימים. ונשגב, היינו שלא ינוק לעולם.

זוה אמרו, בין כלחו מגדלין, אית חד מגדל דאבן טבא באמצעיתא, המלכות בכללה נקראת מגדל ונקראת אבן טוב. וע"כ גם מדרגותיה בפרטיות נקראות מגדלים. ומדייק מגדל דאבן טבא באמצעיתא, שה"ס קו האמצעי של המלכות, המקבלת מקו האמצעי דז"א. ודא סליק לרום רקיע, דהיינו שמדווגת עם ג"ר דז"א הנקרא דום דקיע. ולא אתחזי השתא, כי בעת שהיא בנווג עם ג"ר דז"א, אין בה אלא חסדים דז"א, שהיא מדת ז"א, ומדתה עצמה שה"ס חכמה, אינה נראית בה או. עד החווא זמנא דיתגלי, דהיינו בזמן קריאת התורה, שאז מתגלה בה הארת החכמה ע"י קריאת התורה כנ"ל. רב מתיבתא חמא ליה, והוח רשים ביח לעילא וכר. דהיינו שרשם עליו שראיתו היה בסוד צדיק וכנסת ישראל המרומז בכתוב מגדל עוז וגו'.

קמ) בההוא מגדל דסלקא וכו': באותו המגדל העולה בין המגדלים, עומד אור אחד בצורת ספר תורה. כשבא אותה הצפור היא לוקחת את המגדל ממקומו ומעמידה אותו באמצע העזרה, תוך כנפי הכרובים. ומה שהיה דומו לרום השמים נשפל ונכנס תחת הכרובים. וחומות המגדל בין ראשי הכרובים. ביאור המאמר. סוד קריאת התורה ה"ס גילוי הארת החכמה שבקו האמצעי הנקרא תורה. וע"כ יש כאן ג' בחינות. א' הוא ההיכל, דהיינו ארון הקודש שמשם מוציאים ספר התורה. ב' הוא הספר תורה שקוראים בה. ג' הוא המגדל, דהיינו הבימה שעליה מניחים ספר התורה. והנה ההיכל ה"ס בינה, שמשם

דעורה, גו גדפי דכרובים. ^ע ומה דהוה. רומיה לרום שמיא מאיך ועאל תחות אינון כרובים, ושורוי בין רישי כרובים.
קמא (תלת מאה פתחין תמן. ^פ בפתחא דאמצעיתא. קיימא נהירא דא, דיוקנא דס"ת, ביה זמין מלך ישראל למקרי בפרשת הקהל. ודא ליהוי מלכא משיחא, ולא אחרא.

חלופי גרסאות

ע הוה; ומדהתה. ^פ ובפתחא.

קריאת התורה

הסולם

מאמר

זו"ן במוחין דאחוריים (כנ"ל בהקדמת 90 הוה דף ו' ד"ה ואלמלי) ויש להם כנפים לכסות הג"ר דחכמה, וע"כ מעמיד המגדל תחת הכנפים ההם, כדי שלא יתגלו ג"ר דחכמה.

וזה נבחן לירידה כלפי המלכות, כי מקודם לכן היתה בווג עם ג"ר דז"א שה"ס דום דקיע, ועתה ירדה לבחינת עזרה, שהיא ו"ק כנ"ל, ולתחת כנפי אפי זוטרי, שהם הכרובים, שהם בחינת ג"ר דר"ק, וז"ש, ומה דהוה רומיה לרום שמיא, דהיינו שהיתה בווג עם ג"ר דז"א שנקרא שמים. מאיך ועאל תחות אינון כרובין, דהיינו שירדה לתחת אפי זוטרי, הנחשבים לר"ק דמוחין, ולאחוריים. כי אין החכמה מתגלה במלכות אלא בכלים דאחוריים שלה, (כנ"ל בהקדמת 90 הוה דף ו' ד"ה בגי'ו) ושורוי, בין רישי כרובים, החומות, הם הדינים הנגלים עם החכמה השומרים שלא יקרבו החיצונים לג"ר דחכמה (כנ"ל אד"ר נשא אות רי"ט) שנחשבים כחומות על המגדל השומרים מפני החיצונים, ודינים אלו נמצאים בראשי הכרובים, לדחות משם החיצונים.

קמא (תלת מאה פתחין וכו': שלש מאות פתחים שם, בהמגדל, בפתח שבאמצע עומד אור זה של צורת ספר התורה, שבו עתיד מלך ישראל לקרות בפרשת הקהל. וזה יהיה מלך המשיח, ולא אחר.

פירוש, שלש מאות פתחים רומזים על ג"ר, שכל אחת כוללת מאה, ופתח שבאמצע, רומז על קו האמצעי, וקריאת פרשת הקהל, ה"ס גילוי ג"ר דחכמה, שלא תתגלה אלא בגמד התקון, ואז יקרא בו מלך המשיח, אבל לא לפני גמר התקון, וז"ש, ודא לידע מלכא משיחא, ולא אחרא.

וזה מגדל עוז דא תיבה, דהיינו המלכות, וספר התורה שהוא ע"ז, דהיינו הארת החכמה הנקראת ע"ז, לשואה ביה, לשום הארת החכמה במגדל שהיא מלכות, ולאפקא ליה מגו היכל וכו' דמניה תורה נפקא שז"א הנקרא תורה יוצא ומקבל אורותיו מן ההיכל שהוא בינה, וז"ש, וההוא מגדל שם ה' איהו, שהוא המלכות הנקראת שם ה', ואצטרין בשית דרגין, דהיינו ב"ק של המלכות, כי אין החכמה נגלית בג"ר של המלכות אלא ב"ק שלה, בו ירוץ צדיק וכו', דהיינו שהשפעת הארת החכמה הוא ע"י היסוד דז"א, שיתכן בס"ת, מבחינה ההשפעה, שהוא העולה לששי, ויתכן במגדל מבחינת הקבלה, שמקבל מיסוד דז"א.

ומפרש הדברים יותר בפרטות, ואומר, כההוא מגדל דסלקא בין אינון מגדלין, דהיינו במגדל דאמצעיתא (כנ"ל אות ק"ז) קיימא נהירו חד בדיוקנא דספר התורה, שה"ס הארת החכמה בצורת קו האמצעי, אמנם אינה נראית שם מחמת הארת הזווג דז"א כנ"ל, שאין שם מקום לגילוי הארת החכמה, ובחינת החכמה שבמלכות נקראת צפור, וז"ש, כד אתי ההוא ציפרא, דהיינו שהגיע זמן הארת הצפור, שה"ס החכמה שבמלכות, נטלא ההוא מגדל מאתריה, שלוקחת כללות המלכות הנקראת מגדל, ממקומו, דהיינו ממקום הזווג דג"ר דז"א, הנקרא דום דקיע, (כנ"ל באות ק"ז) וקאים גו אמצעיתא דעזרה, שמעמידה את המגדל באמצע העזרה, כי הו"ק דמלכות מכונה עזרה, וההיכל הפנימי וקה"ק ה"ס ג"ר דמלכות, ומשום שאין החכמה נגלית אלא במקום ו"ק ע"כ מכניסה המגדל בעזרה, שהוא מקום ו"ק, ובסוד קו אמצעי שבה, גו גדפי דכרובים, הכרובים ה"ס אפי זוטרי, דהיינו

קמב) ובהוא סִת דהוא נהירו. אי חסידא ז קדישא. זכאה איהו דמפומיה ישמעו. קל נעִימו ק דמלוי מאינון מלין סתימין דפריש באורייתא. בכל ריש ירחי. ושבתי ומועדייא וזמנייא. כד בעאן כל בני מתיבתי לסלקא לעילא לגו מתיבתא דרקייעא. כלהו מתכנפי לגבי מלכא משיחא. ואיהו פריש מלין. ומגו מתיקו דמלוי בתיאובתא. סלקין. כלהו עשר מלין. גניזין לך מאינון מלין דאיהו פריש, ליומא דשאלתן ר דילך.

קמג) כד קיימא ההוא מגדל באמצעו דעזרה. ופתחא דא פתח. פתחין אינון כרובין פומייהו. ופרשי גדפיהו. ונהיר נהירו עלאה על ההוא פתחא. ה וההוא סִת פתיח. ואינון כרובים פתחי ואמרי ה) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. ו סגירו פתחין. וסִת אתגליל.

קמד) מאן חמא. נהירו דנהרא דהוא סִת. כוליה נהורא דנהיר. אתוון דיליה. שלהובי דאשא מד' גווני. דאינון דעלמא עלאה. כלהו בלטי ומנצצי. לית מאן דיכיל למיקם בהו. בר משיח.

חלופי גרסאות

ז ל"ג קדישא זכאה איהו. ק ל"ג מן דמלוי עד בכל. ר לך. ש ופתחי. ת ואיהו. א וסגירו.

מסורת הזהר

ה) (תהלים לא) ב"א רעט צ"ג.

קריאת התורה

ואומרים מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. אח"כ סוגרים הפתחים וספר התורה בגלל.

קמד) מאן חמא נהירו וכו': מי ראה אור המאיר של ספר התורה ההוא. כולו הוא אור המאיר. האותיות שלו הן שלהביות אש מד' צבעים. שהן מעולם העליון. כולן בולטות ומנצצות. אין מי שיכול לעמוד בהם חוץ ממשיח.

פירוש. הארת החכמה שבמלכות נמשכת בג' צבעים. לבן אדום ירוק. שה"ס ג' קוין. אבל הצבע שלה עצמה. שהוא שחור או תכלת. אין נראה בה. מטעם היותה נמתקת כולה בבינה. בסוד נקודת המפתחא. ונקודתה עצמה. שה"ס מנעולא גנוזה ואינה נראית. משא"כ בז"א בו משמשת ג"כ נקודה דמנעולא (כנ"ל ויקרא דף ל"ה ד"ה אמנס). ולפיכך אין מקום גילוי החכמה בז"א אלא במלכות. וז"ש. אתוון דיליה שלהובי דאשא מד' גווני. דהיינו לבן אדום ירוק וגם שחור. ולפיכך. לית מאן דיכיל למיקם בהו בר משיח. משום שיש לו אור היחידה. אבל לאחר אינם מושגים. מפני גוון השחור.

סגיד

הסולם

מאמר

קמב) ובהוא סִת דהוא וכו': ובאותו ספר תורה של אור הזה. כלומר בהארת ו"ק דחכמה שבאותו ספר תורה. בעל המאמר פונה אל השומע, ואמר אהה. חסיד קדוש. אשרי הוא מי שישמע מפיו של המשיח. קול נעימות דבריו מאלו דברים הסתומים שמפרש בתורה דהיינו באור של אותו ספר תורה הנ"ל. בכל ראשי חדשים ושבטות ומועדים וזמנים. וכשכל בני הישיבה רוצים לעלות למעלה לישיבה של הרקיע. שהוא ישיבה של מטטרון. כולם מתאספים אל מלך המשיח. והוא מפרש להם דברי תורה. ומתוך מתיקות דבריו והשתוקקות. עולים למתיבתא דרקייע. ובעל המאמר פונה שוב אל השומע, ואמר לו. כל עשרת הדברים מאלו הדברים שמלך המשיח פירש. גנוזים לך ליום של הבקשות שלך. כלומר. ליום שתתפלל על זה.

קמג) כד קיימא ההוא וכו': כשמגדל ההוא עומד באמצע העזרה (כנ"ל אות ק"מ) ופתח זה פתוח. דהיינו הפתח שבקו האמצעי שבמגדל. אלו הכרובים פותחים פיהם. ופורשים כנפיהם. להסתיר הג"ר דחכמה כנ"ל. ומאירים באור העליון על אותו הפתח. וספר התורה ההוא פתוח. והכרובים פותחים

קמה) סגיר פתחא דא, כרובים משתככי. וההוא מגדל פרת, וקיימא באתריה בין שאר מגדלין.

קמו) בההוא פתחא דאמצעיטא, אית עטרה דפז עלאה ויקירא גניזא, דלא אתחזי השתא, גליפא ב ומחקקא בכל זיני אבני יקר, וזמינא למהוי על רישא דמלכא משיחא, כד סליק בההוא מגדל, ותרין נשרין, דא מסטרא דא, ודא מסטרא דא, נטלי ליה בידיהו.

קמז) כד ג סליק מלכא משיחא, ד מתתקנין נשרין, ונטלי עטרא דא, בשעתא דישרי למקרי, ה יתפתח פתחא אחרא, ומתמן ו תפוק ההיא יונה, דשדר נח בימי טופנא, דכתיב ו¹ וישלח את היונה, ז היונה: ההיא ח דאשתמודעא, ולא מלילו בה קדמאי, ולא ידעו מה היא, אלא מהכא נפקת, ועבדת שליחותא.

קמח) ובשעתא דכתיב ולא יספה שוב אליו, עוד לא ידע בר נש לאן אזלת, ט והיא תבת לאתרה, ואתגניזת בפתחא דא ואיהי תטול עטרה בפומהא, ותשוי על רישיה דמלכא משיחא, מטי ולא מטי, וכדין כתיב, ז תשית לראשו עטרת פז.

קמט) וכיון דיקרי מלכא משיחא בסית, יקומון תרין נשרין, דא מכאן ודא מכאן, ויונה מאיך, ומלכא משיחא, נחית, ועטרה על רישיה, עד דרגא בתראה, ותרין נשרין פרחין לעילא על רישיה, ויונה תבאת * ועטרה בפומה, ויקבלון לה אלין תרין נשרין.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ב מחקקין, ג יסליק, ד יתתקנין, ה יפתח, ו יפוק, ז מוסיף ההיא היונה, ח דאשתמודעו, ט אלא, י ל"ג נחית.

ז (בראשית ח) ח"ג שח, ח"ז תכ"א נח: ת"ע קלו: ז"ל כא ט"א ש"ב שכ"ז, ז (תהלים כא).

העטרה של משיח

הסולם

מאמר

פתח אחר יפתח, ומשם תצא יונה ההיא ששלח נח בימי המבול, שכתוב, וישלח את היונה, היונה, עם ה' הידיעה, היינו יונה ההיא הנודעת, שלא דברו בה הראשונים, ולא ידעו מה היא, אלא מכאן יוצאת ועושה שליחות, קמח) ובשעתא דכתיב, ולא וגר: ובשעה שכתוב, ולא יספה שוב אליו עוד, לא ידע אדם לאן הלכה, והיא חזרה למקומה, ונגנזה בפתח הוה, והיא תקח העטרה בפיה, ותשום על ראשו של מלך המשיח, מטי ולא מטי, ואז כתוב, תשית לראשו עטרת פז.

קמט) וכיון דיקרי מלכא וכו': וכיון שיקרא מלך המשיח בספר התורה, יקומו ב' נשרים זה מכאן וזה מכאן, והיונה משפלת עצמה לרדת, ומלך המשיח יורד והעטרה על ראשו, עד מדרגה האחרונה, ושני נשרים פורחים

קמה) סגיר פתחא דא וכו': נסגר פתח הזה, שבמגדל, הכרובים משתככים, ומגדל ההוא פורח ועומד במקומו בין שאר מגדלים, כלומר, שחוזר לזוג הגר שלו עם ז"א ומדתה של המלכות חוזרת ונעלמת, שנכללת בז"א (כנ"ל אות ק"מ בהסולט).

מאמר העטרה של משיח

קמו) בההוא פתחא דאמצעיטא: בפתח ההוא שבאמצע הפתחים של המגדל, כנ"ל, יש עטרת פז עליונה ויקרה, גנוזה, שאינה נראית עתה, מפותחת ונחקקת בכל מיני אבני יקר, ועתידה להיות על ראשו של מלך המשיח, בעת שיעלה במגדל והוא ובי' נשרים, זה מצד זה וזה מצד זה לוקחים העטרה בידיהם. קמז) כד סליק מלכא וכו': כשעולה מלך המשיח, בהמגדל, מתתקנים הנשרים ולוקחים עטרה הזו, בשעה שיתחיל לקרות בתורה, (דפרי דף קס"ד ע"ב * דף קס"ה ע"א)

קנ) דוד מלכא. זית רענן אקרי כ קמיה קביה. דכתיב ח) ואני כזית רענן
בבית וגו'. עלה זית. דא מלכא משיחא בריה דדוד. ודא איהו דרמיו יונה דא

חלופי גרסאות
כ קמי.

מסורת הזהר
ח) (תהלים נב).

העטרה של משיח

הסולם

מאמר

במלכות דמפתחא. המכונה נקודה אמצעית
דישובא. ול"ב האחרון, שהם ל"ב מלכות
מבחינתה דמדת הדין הנקראות מנעולא.
אינם צדיכים תקון מצדינו כלל, אלא ע"י
תקון כל רפ"ח בחינות בתכלית השלמות, או
מתקבצים כל האורות שיצאו מרפ"ח האלו,
למקום אחד, ואז מתתקן ל"ב האחרון מאליו,
ובסוד זה נאמר, והסירותי את ל"ב האבן
מבשרכם. דהיינו לב האחרון שתקונו בא
מקבוץ הרפ"ח.

וכל התקון האמור מקבל מלך המשיח,
וגואל את ישראל ומתקן את כל העולם עד
למדרגה האחרונה. וע"כ נבחן גמר התקון
להמלכות מלך המשיח ששמים עטרת פז על
ראשו. ומשום שהתקון נחלק לשתי בחינות,
לרפ"ח, שכל עבודתינו היא בהם. ולל"ב האבן,
ששם אין אנו צדיכים לעבוד, וגם אסור
העבודה בה, כי היא מתתקנת מאליה ע"י
השלמת הרפ"ח כנ"ל. לפיכך מבחינים בעטרת
המשיח ג"כ ב' בחינות אלו. א) היא עצם
העטרה, שהיא בירורי רפ"ח. ההולכת ונעשית
ע"י עבודתינו במשך שתא אלפי שני. ב)
שימת העטרה על ראשו של המשיח. שהיא
עצם גמר התקון, כלומר, קהילת כל האורות
שיצאו מבירורי רפ"ח ניצוצין, אשר מקהילתם
למקום אחד מתתקן ל"ב האבן, שהיא גמר
התקון. ונבחן זה לשימת העטרה על ראשו
של המשיח.

זה אמרו (באות קמ"ו) כההוא פתחא
דאמצעיתא, אית עטרה דפז וכו'. דהיינו
בסוד נקודה האמצעית המקבלת מ"קו האמצעי,
שה"ס מפתחא, שם נמצאת העטרה של משיח
כלומר, ששם הולכת ונשלמת ע"י בירורי
רפ"ח ניצוצין ע"י עבודתנו. כי הארות כל
שתא אלפי שני אינן מקובלות רק במלכות
דמפתחא שהיא יסוד דמלכות, ואינה מלכות
ממש, (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף מ"ה ד"ה
ההיא) וע"כ נבחת לקו האמצעי, כמו יסוד.
דלא אתחזי השתא, היינו מטרם שנגמרה
כולה, אינה נראית כלל. אלא בגמר התקון.
וז"ש, כד פליק כההוא מגדל, דהיינו לעתיד
לבא

פורחים למעלה על ראשו. והיונה חוזרת
ועטרה בפיה. ואלו ב' נשרים מקבלים אותה.
קנ) דוד מלכא זית וכו': דוד המלך
נקרא זית רענן לפני הקב"ה, שכתוב, ואני
כזית רענן בבית וגו'. עלה זית זה מלך
המשיח בנו של דוד. וזה הוא שרמזה יונה זו
בימי נח, שכתוב, והנה עלה זית טרף בפיה.
עלה זית ההוא, שהוא המשיח, טרף היינה
חטף את היקר שלו, דהיינו העטרה, במה.
בפיה, שהעטרה עומדת על ראשו ומקבלת
יקר מאותה היונה. וז"ש טרף, לשון זכר,
ולא טרפה. שרומז, שהיא כזכר הזה שעושה
חיל ומנצה, בישיבה של הרקיע, אמרו, יונה
זו היא זכר, משום שהשם יונה שנקראת,
כתוב פעם כנוקבא, דהיינו בלשון נקבה, ופעם
כדוכרא, בלשון זכר, בזמן שמקבלת יקר
זה. בלשון זכר נקראת (חסר כאן).

ביאור המאמר, נודע ששבירת הכלים
בזמן הנקודים נשברו לש"ך ניצוצים, כי ח'
מלכים נשברו, והיה בכל מלך ד' בחינות
ח"ו"ב ת"מ, שבכל אחת עשר ספירות, שהם
מ' בחינות בכל מלך, ושמונה פעם מ', הם
ש"כ בחינות. המכונים ש"ך ניצוצין. והם
נתקנו ע"י המאציל עצמו בעולם התקון, ואחר
כך ע"י חטא של עצה"ד, חזרו ונפלו לקליפות.
וכל מעשינו בשתא אלפי שני אינם רק לתקן
ש"ך ניצוצים אלו, וכשיגמרו להתתקן, אז
יהיה גמר התקון, ובלע המות לנצה.

אמנם אין ביכלתנו לתקן כל ש"ך ניצוצים
אלו, כי בחינות המלכיות שבעשר ספירות
שבכל בחינה, הם בחינת מנעולא שאינה
מקבלת תקון, ואין בנו כח לתקן אלא ט'
ספירות ראשונות, שבכל בחינה, ששם סוד
מלכות דמפתחא המתקנת בבניה, ונכללת
ביסוד, אבל המלכיות עצמן, שהם מנעולא
אין לנו כח לתקן, באופן שח' מלכים הם,
שבכל אחד ד' בחינות, והם ל"ב בחינות, אשר
ט"ס ראשונות של כל בחינה אנו יכולים לתקן,
והם ט' פעם ל"ב, שהם רפ"ח בחינות, ובחינה
אחרונה שבע"ס, שהוא ל"ב האחרון, אין אנו
יכולים לתקן, והאמת הוא, שאין אנו צריכים
לתקן יותר מאלו רפ"ח בחינות, המתקונות

ביומוי דנת, דכתיב (ט) והנה עלה זית טרף בפיה. ההוא עלה זית, טרף וחטף ליקרא ? דיליה. במה. בפיה. דקיימא על רישיה, ומקבלא יקר מהאי יונה.

חלופי גרסאות
? דילה.

מסורת הזהר
(ט) (בראשית ח) ח"ג רמב: ת"ז תכ"א נ"ד:
ת"ע קלו: ז"ח כא ט"א ש"ח ש"ג כ"ג ט"ג
כ"ה ש"ח של"ה תק"ח קב ט"א ש"ב.

העטרה של משיח

הסולם

מאמר

ואתגניזת כפתחא דא, כי נקודה דמפתחא שה"ס הפתח שבאמצע, היא השולטת בבירודי האורות, ונקודה דמנעולא נגזות ואינה נראית (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר אות קכ"ג) ואינה תטול עטרה בפומהא ותשווי על רישיה דמלכא משיחא. היינו בעת קריאת פדשת הקהל, שאז מתקלים כל האורות למקום אחד ול"ב האבן מתתקן, אז תשים העטרה על ראש המשיח, כנ"ל. מטי ולא מטי שהעטרה אינה מתישבת תיכף על ראשו אלא תחילה במטי ולא מטי ואח"כ מתישבת כילה לנצחיות.

וזה אמרו, וכיון דיקרי מלכא משיחא בספר תורה, דהיינו בפדשת הקהל, יקומון תרין נשרין דא מכאן ודא מכאן, שהם נושאים העטרה הבאה מקו האמצעי, כנ"ל. ויונה מאיך והיונה, שה"ס מנעולא, נשפלת ויורדת למדרגתה, שהיא בחינה אחרונה של ש"ך הניצוצין, הנקראת ל"ב האבן כנ"ל, שאין עוד מדרגה נמוכה ממנה, ומשימה משם העטרה על ראשו של המשיח, וע"כ ומלכא משיחא נחית ועטרה על רישיה, עד דרגא בתראת, כי אחר שמדרגה האחרונה נתקנה יורד המשיח עם העטרה לשלוט עד סוף כל המדרגות, ונתבאר לעיל אשר בתחלה עוד העטרה אינה מתישבת על ראשו אלא שהיא בסוד מטי ולא מטי, ולפיכך תרין נשרין פרחין לעילא על רישיה, דהיינו אותם ב' הנשרים שלקחו העטרה ונתנו אותה אל היונה, ויונה תבאת ועטרה בפומה, שהיא חודרת ומקבלת העטרה של משיח, ויקבלון לה אליו תרין נשרין ושני הנשרים מקבלים לה בחזרה, כי שלהם היא העטרה, כנ"ל. ואחר כך לאחר זמן תתישב העטרה על ראש המשיח לנצחיות, כ"ש במקום אחר.

ומפרש יותד, ואומר, דוד מלכא זית רענן אקרי וכו', שה"ס מלכות דמפתחא שהיא רענן וכל האורות נמשכים על ידיה, עלה זית דא מלכא משיחא וכו' שהיא מלכות

לכא בגמר התקון כשמלך המשיח יעלה במגדל ההוא, לקריאת ס"ת בפדשת הקהל (כנ"ל באות קמ"א) שקריאת ס"ת ה"ס גילוי הארת החכמה. ופרשת הקהל דומות לקהילת כל האורות שבס"ת למקום אחד שה"ס שימת העטרה על ראש המשיח, כנ"ל. אמנם יש בזה שתי בחי' (א) עצם העטרה האורות של ספר התורה המתגלים בה במשך שתא אלפי שני, שזה בא רק מקו אמצעי כנ"ל, וזה נבחן לעלית מלך המשיח אל המגדל, שעוד לא קרא בפדשת הקהל, ועל זה אומר, ותרין נשרין, פני נשר ה"ס קו האמצעי, שהוא כולל ב' הקוין ימין ושמאל שה"ס חסדים וחכמה, ולפיכך הם ב' נשרים, דא מסטרא דא, היינו בימין שהוא חסדים, ודא מסטרא דא, היינו בשמאל, שהוא חכמה, וז"ש מתתקנין נשרין ונמלי עטרא, שעטרה זו מקובצת מתקון הנשרים שה"ס ב' הצדדים שבקי האמצעי והם הלוקחים את העטרה, כי הם מקבצים אותה בזה אחד זה ע"י בירודי דפ"ח ניצוצים כנ"ל, וזו היא בחינה ראשונה, ועתה מדבר מבחינה השנייה, שהיא שימת העטרה על ראשו של משיח, ואומר, בשעתא דישרי למקרי, שבשעה שמתחיל לקרות פרשת הקהל (כנ"ל באות קמ"א) שה"ס קהילת כל האורות דרפ"ח ניצוצין למקום אחד המגלים תקון ל"ב האבן, שה"ס שימת העטרה על ראשו של המשיח, יתפתח פתחא אחרא, דהיינו פתח שאינו מבחינת קו האמצעי, אלא היא פתח של בחינת המלכות דמנעולא שהיא מלכות דמדת הדין עצמה שהגיע תקונה ע"י קריאה של פדשת הקהל, ומתמן תפוק ההיא יונה דשרד נח בימי טופנא, שה"ס מלכות דמנעולא, דכתיב, וישלח את היונה, היונה היא ראשתמורעא, דהיינו המצוינת, שהיא המנעולא, ולא מלילו בה קדמאי ולא ידעו מה היא, כי ה"ס, נתיב דלא ידעו עיט, שעייט זה משה, שלא ידעה, כמ"ש חז"ל, אלא מהבא נפקת, שהיא יוצאת מפתח הצדדי הנ"ל, ועושיית שליחות והיא תבת לאתרה (דמרי דף קס"ה ע"א)

והאי דכתיב טרף, ולא טרפה, נ כדכורא דא, דעביד ס חילא ונצח. במתיבתא דרקיע, יונה דכר הוא, ע מגו דאקרי יונה, כתיב כנוקבא, וכתוב כדכורא, בזמנא דמקבלא יקר דא, פ

קנא) מגדל דא כד תב לאתריה, נהיר כנהירו דעינא דשמשא, דכתיב, כסאו כשמש נגדי, ואף דכרסייא אחרא ליהוי ליה בנסין ואתין רברבין. בריש מגדל דא, אית עופין ז דנור דקא מצפצפאן, כד סליק צפרא, צפצופא דנעימו, דלית נעימו ונגונא כהוא נעימו.

קנב) לעילא מכלהו, זינין אחרנין, ושפנינין אחרנין, דקא פרחין באוירא, סלקי ונחתי, נחתי וסלקי, לא משתככיין לעלמין, אתוון רברבין, ואתוון זעירין, פרחין בינייהו.

חלופי גרסאות

מ ומאי, נ מסיף אלא כדכורא, ס ל"ג חילא, ע ומגו, פ בדפו"י כתבו חסר, צ דכורא.

מסורת הזהר

(תהלים סט) ח"ג שב, ר"ז בהשמטות ה"ה קמב, ז"ח כו ט"ד ש"ל פה ט"א שכ"ה.

הסולם

העטרה של משיח

מאמר

כסא אחר, בנסים ואותות גדולים. כלומר הגם שמטרס חזרת המגדל לג"ר דז"א, נקראת ג"כ כסא, והוא באותות גדולים דהיינו בחכמה, עכ"ז לא על זו נאמר כסאו כשמש, אלא אחר חזרתה לז"א נקראת כן, בראש מגדל זה, דהיינו בהיותו למטה מטרס שחזר לג"ר דז"א, יש עופות של אש שמצפצפים, בעת שעולה הצפור, כלומר בעת שמתגלה החכמה דמלכות המכונה צפור, מתגלים עופות אש, דהיינו שיש בהם אש שהיא דינים להרחיק החצונים, ומצפצפים בצפצוף נעימות, שאין נעימות ונגון כנעימות ההיא.

מלכות דמנעולא, ולהיותה שודש למלכות דמפתחא ע"כ נקראת עלה זית, שהיא מעלה את הוית רענן, שהיא מפתחא, ודא איהו דרמזו יונה וכו' עלה זית טרף בפיה, עלה זית, פירושו ההוא עלה זית, שהוא משיח, וטרף, היינו וחטף ליקרא דיליה, שהיונה חטפה היקר שלו, דהיינו שחטפה העטרה מן הנשרים, במוה בפיה, דהיינו בבחינת המנעולא שבפיה, דקיימא על רישיה שהעטרה עומדת על ראשו, וכן ומקבלא יקר, שהעטרה מקבלת יקר, הכל מהאי יונה, וענין החטיפה שאומר, רמוז שגראה כמו החיטף דבר שאינו שלו, כי כל העטרה יצאה מבחינת קו האמצעי וממלכות דמפתחא, שבה נעשה בירודי כל רפ"ח הניצוצין שמהם נעשתה העטרה, ולבסוף באה היונה שה"ס מלכות דמנעולא וחוטפת כל הכבוד הזה מרשות הנשרים ומלכות דמפתחא, ומשימה אותו על ראשו של משיח, הנמשך ממלכות שלה, שע"כ נקרא עלה זית כנ"ל, וע"כ נרמו בכתוב בלשון חטיפה, והאי דכתיב וכו', חסר סיום הענין.

קנב) לעילא מכלהו זינין וכו': למעלה מכולם, דהיינו בבינה, יש מינים אחרים ותורים אחרים הפורחים באויר, בסוד עלית המלכות לבינה שה"ס ה' הנכנסת לאור הבינה והאור נעשה לאויר, עולים ויורדים, יורדים ועולים, כשהי' נכנסת באויר הם יורדים, למדרגה תחתונה, וכשהי' יוצאת מאויר וחזר לאור, הם חוזרים ועולים (כנ"ל ב"א דף מ"ד ד"ה בקע) ואינם נשקטים לעולם, ומפרש, למה הוא כך, הוא משום, אתוון רברבין שהן בינה, ואתוון זעירין שהן מלכות, פורחות ביניהם, שלפעמים עולות אתוון זעירין באתוון רברבין, דהיינו מלכות בבינה, ולפעמים האתוון זעירין חוזרות ויוצאות מאתוון רברבין, שהמלכות חוזרת ויוצאת מבינה, שה"ס ה' הנכנסת באור ויוצאות מאור כנ"ל.

קנא) מגדל דא כד וכו': מגדל זה כשחזר למקומו, דהיינו אחר קריאת התורה (כנ"ל אות ק"ח) שהמלכות חוזרת להתחבר עם ג"ר דז"א, ע"ש, הוא מאיר כעין אור השמש, דהיינו כאור הז"א שנקרא שמש, שהוא חסדים מכוסים, שכתוב, כסאו כשמש נגדי, שהמלכות הנקרא כסא הוא כשמש, כז"א, והגם שיש לו

קנג) אי חסידא קדישא. בשעתא דאתון פרחין. ק חמי ב"ג מאתון רברבן. כתיב באוירא לפום שעתא. ט בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ בטשי אתון זעירן בהו. ופרחין. ואתחזי מנייהו כתיב. ויאמר אלהים יהי אור וגו'. וירא אלהים את האור וגו'. ת לבתר מהדרי אתון זעירן. ובטשי א באתון רברבן, ומתחזי מנייהו דכתיב, ויאמר אלהים יהי רקיע וגו'. וכן כל עובדא דבראשית. פליאן רברבן. ב וחדו לעיינין עובדאן דאתון אלין. זכאה עמא דכל דא מחכאן. ג

קנד) אי חסידא קדישא. מאן דנטיר ברית. שוי ליה אבתרוי. ואיהי לקמא. ואי תימא. מאן נטיר לאחורא. הא נטירו רב ועלאה מכלא. דנטיר ליה. ומאן איהו. צדיק עלאה ברחימו סגי. עאל בין צדיק וצדק. ואשתכח נטיר מכל סטרין. זכאה מאן דנטיר ברית דא. ועיד ישראל. אתחזון כל דכורין. דנטירן את קיימא

מסורת הוהר	חלופי גרסאות
ט (בראשית א) ב"א רסח צ"א.	ק קמי. ר מוסיף הארץ. והארץ היתה תהו ובהו וגו' אהדרי אתון רברבן כמלקדמין. ש הארץ
	היתה תהו וגו' ול"ג ויאמר אלקים; מוסיף והארץ וגו' ויאמר וגו'. ת ל"ג לבתר. א בהו ואתחזי ול"ג באתון רברבן ומתחזי. ב וחרו. ג בדפווי כתוב כאן סימן חסר.

הסולם

מאמר	אותיות פורחות
קנג) אי חסידא קדישא וכו': אהה חסיד הקדוש. בשעה שהאותיות פורחות. רואה האדם כתוב מאותיות גדולות. שהם בינה. באויר. לפי שעה. בראשית ברא אלקים וגו'. שמלות אלו הם מבינה. שה"ס אתון רברבין. ואח"כ מכים אותיות הקטנות בהן. דהיינו המלכות עולה ומכה בבינה. כלומר שממעט אותה. בסוד ה' שנכנסה לאור ונעשה אויר. ופורחות ונראה מהן כתוב. ויאמר אלקים יהי אור וגו'. וירא אלקים את האור וגו'. אח"כ חוזרות אותיות הקטנות ומכות באותיות גדולות. דהיינו ששוב עולה המלכות לבינה וממעט אותה. ונראה מהם שכתוב. ויאמר אלקים יהי רקיע וגו'. וכן כל מעשה בראשית. מעשה אותיות האלו הן פליאות גדולות ושמחה לעינים. אשרי העם. שכלל זה הם מחכים.	שהמלכות הכה בבינה. שז"ס המלה יהי. יכן לבתר מהדרי אתון זעירן ובטשי באתון רברבן ומתחזי מנייהו דכתיב ויאמר אלקים יהי רקיע וגו'. שגם כאן במאמר הזה הקדים בטישת המלכות בבינה. בסוד המלה יהי. וכן כל עובדא דבראשית. שכן היה בכל מאמר ומאמר (כמ"ש ב"א אות ל"א) כל מה דנפק ברזא דא נפק. עש"ה. ואין להאריך.
פירוש כל מעשה בראשית יצאו בסוד כניסת ה' באור הבינה ונעשתה לאויר. שאז יצא הקטנות. ואח"כ ביציאת ה' מאויר יצא הגדלות (כנ"ל בראשית א' אות ל"א) שה"ס המלה יהי הנאמר בכל מאמר ומאמר דמעשה בראשית. ז"ס שאומר שם יהי אור. כל מה דנפק ברזא דא נפק. ע"ש בהסולם. וז"ש כאן. חמי בר נש מאתון רברבן שהם בינה. כתיב באוירא לפום שעתא בראשית ברא אלקים. וזה לפי שעה. אבל כשהגיע סוד המאמר יהי אור. בטשי אתון זעירן בהו.	
	פירוש. סוד הברית הוא מילה ופריעה. אשר ע"י הפריעה מתגלה הארת החכמה. (כנ"ל אות

דא, קמי מלכא ג קדישא. מאן איהו דיכיל לנוקא לברא, דאיהו באמצעו, אבוה מכאן, ואמיה מכאן, ואיהו בינייהו. ודא כד איהו אחרי יי.
 קנה) ת"ח. ההוא רקיע כד ד סחרא בגלגולא מנגנא בנגונא, ומקל נהימו דמיין דנבעין, לא ידיע ההוא נגונא. כל אינון אגנין די בארבע סטרין, מליין מנביעו דמיין דנבעין. מאן דאיהו לגו, בתריין סטריין קיימא תמן. חד בחדוה, דלית חדוה כההיא חדוה בעלמא, לקיימא (ז) עבדו את יי בשמחה, וחד ביראה, דלית דחילו כההוא דחילו בעלמא, לקיימא (ח) עבדו את יי ביראה.
 קנו) חד מעיינא דמייא, דנביע מסטר מזרח, דא הוא דאמר יחזקאל נביאה, מהאי מעיינא, לא יכלין לסיימא שבחא כל בני עלמא, באתר דאתייליד תמן לסטר מזרח, לית עומקא ורומא דיליה, אלא זרתא ולא יתיר.

מסורת הוהד (ל) (תהלים ק) ויצא קלה צ"ה. (ח) (שם ב) ויחי קכט צ"א.
 חלופי גרסאות ג מוסיף משיחא קדישא. ד סליק.

מעיינא דמיא

הסולם

מאמר

מתגלה החכמה (כנ"ל בשלח ל"ט ד"ה וג') הוא מנגן בנגון, שהחכמה מתגלית בסוד הניגון, ומקול נהימת המים, הנובעים, כלומר מריבוי שפע החסדים השולטים בו"א, לא ידוע ניגון הזה, כלומר, שאין התחתונים יכולים לקבל ממנו מטעם, שאין החכמה מתגלה במקום ז"א, אלא במקום המלכות, שהיא חכמה תתאה (כנ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה) כל אלו אגנים שבארבעה צדדים דז"א, דהיינו ד' מלכויות שבד' צדדים חו"ג תו"מ דז"א, הנקראות אגניט, בסו"ה שררן אגן הסהר, מלאים ממים הנובעים, דהיינו שמלאים מחסדים שמקבלים מד' מעיינות דז"א, והם מכוסים מחכמה, להיותם במקום ז"א, מי שהוא בפנים, דהיינו הזוכה לקבל ממנו, עומד שם בב' צדדים, אחד, בשמחה, שאין עוד שמחה בעולם כאותה השמחה, לקיים עבדו את ה' בשמחה, ואחד, ביראה, שאין עוד יראה בעולם כאותה היראה, לקיים עבדו את ה' ביראה.

קנו) חד מעיינא דמיא וכי: מעייני מים אחד הנובע מצד מזרח, שהוא ת"ת, קו האמצעי דז"א, הכולל ימין ושמאל, זה הוא שהוכר יחזקאל הנביא (יחזקאל מ"ז א') מעיין הוה, כל בני העולם אין גומרים עליו את השבת, להיותו מיחד ימין ושמאל, ופותח כל האורות שבבינה חסדים וחכמה יחדי, וממשיכם לתחתונים, במקום שגולד שם, דהיינו לצד מזרח, אין מדת העומק והדרום שלו, אלא זרת ולא יתיר, כלומר שמקור קו האמצעי בתחילת לידתו, אינו אלא כח המסך דחירק שבו המכונה זרת, כנ"ל

אות קי"ח) וע"כ השומר בריתו זוכה לגילוי הארת החכמה, ונודע, שהארת החכמה באה מן המלכות, וע"י הפריעה היא מקובלת רק ממטה למעלה ולא ממעלה למטה, בסו"ה וחצו את כספו (כמ"ש שט). נמצא כששומר בריתו הוא משים את המלכות לפניו, כלומר שהארת החכמה מקובלת לו ממלכות ולמעלה, ואין החכמה מגעת אליו מן המלכות, כי אינה מושפעת ממלכות לאחוריה. וז"ש, מאן דנטייר ברית שוי ליה אבתרוי, שמתוך ששומר ברית דהיינו שלא להמשיך מן המלכות ממעלה למטה, נמצא שהוא אחורי המלכות, כלומר שאינו ממשיך פניה אליו, שפירושו, שאינו מקבל ממנה, וז"ש, ואי תימא מאן נטייר לאחורא, כלומר, כיון שאין ממשיך החכמה אליו מן המלכות, אי"כ מי שומר אותו, והלא אור החכמה שומר את האדם מכל המזיקים. וז"ש, הא נטיירו רב וכו', כי יסוד דז"א משפיע אליו חסדים מגולים, ונמצא פניו של היסוד דז"א אליו, באופן, שפני היסוד הוא אליו לאחוריה, ואחורי המלכות כלפי פניה, והוא ביניהם. וז"ש, עאל בין צדיק, וצדיק, דהיינו בין יסוד דז"א לבין מלכות, וז"ש, מאן איהו דיכיל לנוקא לברא דאיהו באמצעו, אבוה מכאן ואמיה מכאן, כי יסוד דז"א הוא אביו, והמלכות היא אמו, כי נשמות ישראל נולדות מיסוד ומלכות.

קנה) ת"ח ההוא רקיע וכי: בוא ודאה, רקיע ההוא, שהוא ז"א, כשמסב בגלגול, דהיינו כשמגלגל ג' קוין שלו בתלת דוכתי, שאז

קנו) כד נבעין מיא וסלקין. סלקין כל זיני מרגלאן ה דעלמא. ולא נפלין לבר. השתא אתחזון בגוון חד. לפום שעתא נפלין אלין. והא סלקין. אחרנין. כגוון אחרא. בכל זיני גוונין דעלמא. נפלי אינון מרגלאן. ולא נפלי לבר. קנח) ו סחרנין דההוא נביעו. חיזור ושושן סחרין. ולא יכלין כל בני עלמא למיקם על אינון גוונין. כלהו שלהובין מלהטאן. ולא יכלין לאסתכלא בהו. לא ידיע חשיבו דעובדא. טרפין דלהון מנצצן בכמה גוונין. ה קנט) עובד ציור. אומנו דמארי עלמא. חפיין על תלת מאה ושבעין וחמשה כרובין דתחותייהו. בתר ט) שבכין אחרנין לגו. ואינון שבכין ז סחור דעזרה לגו.

חלופי גרסאות

ה ל"ג מן דעלמא עד בגוון. ו סחרניה. ז מוסיף סחור סחור. ח בדפו"י כתב כאן סימן חסר.

דרך אמת ט) חדרים.

מעיינא דמיא

הסולם

מאמר

על שע"ה כדובים שמתחתיהם, אחד שבכות אחרות שבפנים. כי שבכות אלו הן מסביב העזרה מבפנים.

פירוש. מעשה רוקם. היא דקמת ג' מיני צבעים לבן אדום ירוק שה"ס ג' קוין, ותקונם בסוד ד' צורות, אדיה שור נשר אדם. שע"י מעשה רוקם זה, מתתקנת הארת החכמה בחסדים, ומאירים שניהם בתכלית היופי והשלמות. כרובים. ה"ס אפי זוטרי שהם מוחין דאחודים. והם בסוד. לא שע"ה. ע"ד שנאמר בקין, ואל קין ואל מנחתו לא שע"ה וכו' ויפלו פניו דהיינו שנפל לאחורים. אבל הארת הפנים ה"ס שע"ה. וכדי להחזיר אל הכרובים הארת הפנים הם מוכרחים לקבל הכסוי של מעשה רוקם הנ"ל, המכסה על ג"ר שלהם שלא יאירו, ואז חוזרים לבחינת שע"ה ולבחינת מוחין דפנינה. וז"ש, עובד ציור וכו' חפיין על שע"ה כרובין. כלומר שמחמת כיסוי שלהם על הכרובים הם שע"ה כרובים, שהיא בחינת פנים. דתחותייהו, שהיו בבחינת תחת שה"ס אחורים. וע"י כיסוי דמעשה רוקם חזרו לפנים, דהיינו לסוד שע"ה. והכרובים יונקים מקו שמאל דבינה, וז"ש, בתר שבכין אחרנין לגו. שעומדים אחר השבכות, שה"ס בינה, כי שבכה געשית מעירוב חוטים זה בזה, וכן הבינה, כדי שתוכל להשפיע לעולם, העלתה אליה המלכות ונתערבה עמה, כמו חוטי השבכה, לבלי הכר איזהי בינה ואיזהי מלכות. ובינה זו מלובשת בפנימיות העזרה, שה"ס המלכות. וז"ש, ואינון שבכין סחור דעזרה לגו. שמקיפים העזרה בפנימיות העזרה. להיותן בינה, שהיא פנימיות המלכות.

(כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר) שעמו מכניע קו השמאל ומיחדו עם הימין, שכל המוחין יוצאים מיחד זה. כמ"ש שם.

קנו) כד נבעין מיא וכו': כשהמים נובעים ועולים, עולים כל מיני מרגליות שבעולם. כלומר, כשהמים דמזרת, שהוא קו האמצעי דז"א, משפיעים הארת החכמה אל המלכות; שהמדרגות שלה נקראים מרגליות. הן עולות למעלה, כי הארת החכמה שבהן מאירה רק ממטה למעלה. ואינון גופלות לחוץ, כלומר, שאינון מאירות ממעלה למטה, שאז היו נבחן שנפלו לחוץ לקליפות. והארת חכמה המקובלת בהן היא בג' קוין בזה אחר זה, שהם ג' גוונים, לבן אדום ירוק, וכל אחד מהן כלול משלשטם, עתה הן נראות בגוון אחד, ולפי שעה הן נזפלות, דהיינו שגוון הזה נעבר מהם לפי שעה, ואז עולות מרגליות אחרות בגוון אחר, וכן בכל מיני גוונים שבעולם, דהיינו כל גווני המלכות הנקראת עולם, ששורשם לבן שחור ואדום, נזפלות אלו המרגליות בזה אחר זה שאחד נשקע והשני עולה, ואינון נזפלות לחוץ, שאינון משפיעות ממעלה למטה לחיצונים.

קנח) סחרנין דההוא נביעי וכו': מסביב אותו המבוע, מסבבים כפתור ופרח, שה"ס הג"ר דחכמה, המקיפים בבחינת אור מקיף מסביב, ואינם מאירים בפנימיות המעיין, וכל בני העולם אינם יכולים לעמוד על אלו הגוונים שבהם, להיותם ג"ר, כי כולם הם להבית לזהטות ואינם יכולים להסתכל בהם. וע"כ לא ידוע חשיבות מעשיהם. העלים שבפרח, מנצצים בכמה צבעים.

קנט) עובד ציור אומנו וכו': מעשה רוקם שהוא האומנות של רבון העולם, מכסים

קס) ולעילא מנהון, אינון * גופנין פרישאן, תחות גופנין אינון כרובין, כלהו גדפיין פרישן, משלבן אלין באלין. הכא אמר רב מתיבתא. דכל מאן דאסתכל באינון גופנין, מנהרין אנפוי כנהירו דשמשא.

קסא) אינון שבכין ן דאתחמן סחור סחור דעזרה, כלהו מרקמן, בחוטיין דנהרין בגוויין סגיאין, מלהטן בד' מיני זהורין דאשא. שלהובין סלקין, וגוויין מנצצן, ולזמנין שלהובין משתככי, ונהורין וגוויין סלקין, ובטשי אלין באלין.

קסב) שית אלף אגנין, לגבי אינון שבכין, ד' גוויין, לד' סטריין דעזרה, אלין אינון רברבין, ונביעו דמיין חייין בכל סטרי. ואינון נפלי באינון אגנין, ובלעי באתרייהו ואלין מיין לא. ידעי לאן אזלין.

קסג) באמצעו דעזרה, יקומון כלהו ישראל, ויתחזון קמי מלכא קדישא. בסטר דרום בעזרה ן דא. אתייליד חד מעיינא דמיא. ואתדמי דקא ישטפון מיא כל

חלופי גרסאות

ן דאתחממן. ט דאי. י ואתרמי; ואתרבי.

מעיינא דמיא

הסולם

מאמר

ולפעמים דהיינו בזמן הקטנות הלהבות משתככות, ואורות וגוונים עולים, דהיינו שמאירים רק ממטה למעלה. שבזמן הקטנות אינם מאירים אלא ממטה למעלה. ואז בוטשים אלו באלו, שהארות המלכות בוטשות בהארות הבינה וממעטות אותן.

קסב) שית אלף אגנין וכו' : ששה אלף אגנות יש אצל אלו שבכות, דהיינו מלכות המקבלות ו"ק דחכמה מן השבכות, שהם ששה כנגד חג"ת נה"י, והם אלף ע"ש החכמה הנקראת אלף. ד' גוונים הם לד' צדדים של העזרה, דהיינו חו"ג תו"מ, ואלו הם גדולות, דהיינו שהם בחינת ו"ק דגדלות, ומבוע של מים חיים בכל צד, דהיינו חסדים וחכמה יחד, מים, על שם החסדים. חיים, על שם החכמה. והם נופלים באלו האגנות ונבלעים במקומם, כלומר שאינם מושפטים ממעלה למטה, דהיינו לחוץ ממקומם. ומים אלו, אינם יודעים אנה הב הולכים. שלהיותם עם חכמה, שאינה מושפעת ממעלה למטה, אין בהם ידיעה איפה הם הולכים.

קסג) באמצעו דעזרה יקומון וכו' : באמצע העזרה, דהיינו בקו האמצעי של המלכות, יקומו כל ישראל ויראו לפני המלך הקדוש. שממנה מקבלים כל ישראל חכמה הנקראת ראייה. בצד דרום, של העזרה, שהוא קו ימין של המלכות, וחסד, נולד מעיין מים אחד, ונדמה שהמים ישטפו כל העולם. מי שיכנס בהם יכנס עד הברכים, יכנס בהם גבור

קס) ולעילא מנהון וכו' : ולמעלה מן הכרובים, פרושים אלו הגפנים, שתחת הגפנים הם הכרובים, כולם פרושים כנפיהם. משולבות אלו באלו. כאן אמר רב מתיבתא, כל מי שמסתכל בגפנים אלו מאירים פניו כאור השמש.

פירוש. הגפנים הם בחינת מוחין דפנים, שהאחרים שלהם נקראים כרובים. וי"ש, ולעילא מנהון אינון גופנין פרישאן, שהם מוחין דפנים תחות גופנין אינון כרובין, תחת, פירושו אחרים, ואמר שהאחרים של הגפנים, הם הכרובים. כלהו גדפיין פרישאן, שכנפיהם מכסים הארת הג"ר, משלבן אלין באלין, שהכרובים והגפנים משולבים זה בזה. וגם הכרובים חוזרים לבחינת פנים יחד בחבור עם הגפנים. דכל מאן דאסתכל. באינון גופנין מנהרין אנפוי, להיותם מוחזן דפנים, כנהירו דשמשא, כאור הז"א הנקרא שמש.

קסא) אינון שבכין דאתחמן וכו' : השבכות שהם אורות בינה המתלבשים במלכות המתפשטות סביב סביב העזרה מבפנים, כולם נרקמים בחוטים המאירים בגוונים רבים, שחוטי בינה וחוטי מלכות נרקמים ומסובכים זה בזה ומאירים יחד, וחוטים ה"ס הארות החסדים. והם ליהטים בד' מיני זוהר של אש. שה"ס ההארות דקו שמאל, שה"ס הארות החכמה, המאירות עם דינים הנקראים אש. הלהבות, שה"ס הארות החכמה, עולות שמאירים ממטה למעלה. וגוונים מתנוצצים.

(דפוי דף קס"ה ע"א *) דף קס"ה ע"ב)

עלמא. מאן דייעול בהו. יהון עד ברכים. כ ייעול בהו גיבר רב ייעול בהו עד ברכים. אי תינוק בר יומא עד ברכים. מאן דשתי מנייהו יתחכם. ויתפקח בחכמתא.

קסד) מעיינא דא נפיק מגו מרגלא חדא זעירא. בכותלא דדרום. אינון מיין בלעי גו - אתרא. ומתמן יפקון לבר ממקדשא. עד דייעלו לנחל שטים. ישטפו ההוא זמה. דאולדין מיא דשטים. ועיד מיין אלין בעזרה. בגין אינון דאתחזון

חלופי גרסאות

כ מוסיף אי ייעול. ל אחרא. ; אתר דא.

מעיינא דמיא

הסולם

מאמר

גבור גדול וכנס עד הברכים. ואם תנוק בן יומו יכנס בהם. יכנס בהם עד הברכים. מי שוטה מהם יחכם. ויתפקח בחכמה. נודע ששורש ג' קוין הם בסוד ג' נקודות חולם שורק חירק המבוארים לעיל (ב"א דף ט"ו ד"ה ההיא) ומעיין מים ה"ס אור החסד שמקורם בקו ימין. שה"ס דרום דעזרה. ולידתו של אור החסד הוה. הוא ע"י עלית המלכות לבינה. שנתמעטה מג"ר לו"ק. שה"ס נקודת החולם כמ"ש שם. וז"ש. בספר דרום בעזרה דא. דהיינו בקו ימין. שה"ס נקודת החולם. אתייליד חד מעיינא דמיא. שע"י עלית המלכות לבינה נולד מעיין המים שהוא שורש החסד. ואו נדמה שהמלכות לא תצא עוד מן הבינה. והבינה לא תשוב לג"ר. כדי שלא יתבטלו החסדים. וז"ש ואתרמי דקא ישטפו מיא כל עלמא. שנדמה אשר המים שה"ס החסדים שנולדו ע"י עלית המלכות. ישטפו כל העולם. כלומר שיחרבו העולם מבנין הג"ר. ולא יחזרו עוד הג"ר אל העולם. שזה נבחן לחודבן העולם. אמנם לא היה כך אלא ע"י קו שמאל וקו האמצעי חזרו הג"ר לבינה כנודע. אמנם בשעתם ביציאת קו ימין. מי שנבנס בהם. אבד הג"ר שלו. וז"ש. מאן דייעול בהו יחון עד ברכים. כלומר שהמים יעלימו את נה"י שלו. הנקראים ברכים. וכשנעלמו נה"י דכלים נעלמים ג"ר דאורות. והעלמת ג"ר אלו נהגת הן תיכף בעת לידת קו ימין ע"י עלית המלכות לבינה. שאז מכונה תינוק בן יומו. והן אפילו אח"כ כשיוצאת נקודת השורק. שאז יוצאת המלכות מן הבינה בסוד קו השמאל. והבינה חוזרת לג"ר. הגה גם אז אין המלכות יוצאת מבינה בקו הימין. וע"כ נעשה מחלוקת בין ימין לשמאל. (כנ"ל אדר נשא אות ר"י בהטולס) והתגברות הימין על השמאל. נבחן. שקו השמאל. המכונה

גבור גדול. וכנס תוך המים שבימין. ואובד נה"י דכלים שלו וג"ר דאורות. וז"ש. ייעול בהו גיבר רב ייעול בהו עד ברכים. דהיינו אם קו השמאל נכנס בו מתוך שהימין נתגבר עליו. יהיו נעלמים הברכים שלו. שהם נה"י. אי תינוק בר יומא. עד ברכים. דהיינו תיכף בעת לידת קו הימין. כל מי שמקבלם יהיו נעלמים הברכים שלו. והג"ר. כנ"ל. ונודע שכל המחזין המתגלים לתחתונים הוא בסבת עלית המלכות לבינה (כנ"ל ב"א דף ז' ד"ה וכבר) וז"ש. מאן דשתי מנייהו יתחכם ויתפקח. בחכמתא כי נעשה מוכשר על ידיהם לקבל כל המחזין העליונים.

קסד) מעיינא דא נפיק וכו' : מעיין הוה יוצא מתוך מדגלית אחת קטנה בכותל דרום. מים אלו נבלעים במקומם. ומשם יצאו לחוץ מן המקדש עד שעולים לנחל שטים וישטפו זמה ההיא שהולידו המים דנחל שטים. וע"כ מים אלו בעזרה. משום שאלו הזכרים הבאים לתראות שם. כשהיו שותים מן המים. לא חששו בנקבות בבואם להראות לפני המלך הקדוש. ועוד. שטל ידו המים. יתפקחו לדעת דברים סתומים של המלך העליון. במקדש הזה כל הרהורים יהיו נשכחים. חוץ מהרהור שמחת המלך הקדוש.

פירוש. כי נתבאר בסמוך. שאע"פ שבקו שמאל יוצאת המלכות מבינה והבינה חזרה לאור הג"ר. שה"ס שהי' יוצאת מאויר הבינה. והבינה חזרה לאור. ע"כ"ז הקו ימין אינו מוציא הי' מאויר שלו. כי חפץ חסד הוא. ולא באור החכמה. וז"ש. מעיינא דא נפיק מגו מרגלא חדא זעירא. שהיא המלכות דמלכות. הנקראת מרגלא זעירא. שעלתה לבינה דמלכות לתקן קו ימין שלה. בסוד הי' שנבנסה לאויד. כנ"ל. אינון מיין בלעי גו אתרא. היינו בעת שהימין מתיחד עם השמאל והחסד נכלל בחכמה.

תמן דכורין, הוה שתאן מן מיא. לא חיישי בנוקבי, במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא קדישא. תו, דהא יתפקחון למנדע מלין סתימין דמלכא עלאה. גו מקדשא דא כל הרהורין ישתכחון, בר הרהורא דחזוה דמלכא קדישא.

קסה) ענפא חד נפיק, גו אמצעו דההוא מעיינא. אמר רב מתיבתא, כד קריבנא לההוא ענפא גו מעיינא, אסתלק ענפא לעילא לעילא, כל מה דקריבנא.

מעיינא דמיא

הסולם

מאמר

להמשיך מן הצד שלהן שהוא קו שמאל. כי החכמה שבשמאל אסור להמשיך ממעלה למטה. תו, דחא יתפקחון למנדע מלין סתימין דמלכא עלאה, כי מתקון הוה של ה' שבאוויר, נמשכים ויוצאים כל המוחין ד"א.

קסה) ענפא חד נפיק וכו': ענף אחד יוצא באמצע אותו המעיין. אמר רב מתיבתא כשקרבתי לענף ההוא שבתוך המעיין, נסתלק הענף למעלה למעלה, כל מה שקרבתי כך נסתלק יותר. היסוד והשורש של ענף הזה, אינו אלא במים. ענף הזה מכסה עולמות. כל צבעים שבעולם נראים בעלים שלו. הפרי שלו אינו ידוע מה הוא, ואינם יכולים לדעת. ואמר רב מתיבתא, ששאל את המשיח על אותו הפרי, ואמר, פרי הזה גנוז, לאיש משענתו בידו מדוב ימים. מי שזכה לדעת את זה ידע.

פירוש. אע"פ שאמרנו שמעיין הזה הוא קו ימין, עכ"ז הוא כולל ג' קוין, כי כל קו מג' קוין כלול משלשתם. ואין לשאול, א"כ, כל קו מג' הקוין, שוים זה לזה, שהרי בכלם יש ימין ושמאל, וקו האמצעי הכוללם יחד, וזה שמפרש כאן, שיש הפרש גדול בין קו האמצעי הכולל, ובין קו האמצעי הכלול בימין. וז"ש, ענפא חד נפיק גו אמצעו דההוא מעיינא, דהיינו שהוא בחינת קו האמצעי, הכלול במעיין הזה שהוא ימין. אמר רב מתיבתא כד קריבנא וכו' אסתלק ענפא לעילא לעילא, כל מה דקריבנא הכי אסתלק, דהיינו שלא כדרך קו האמצעי הכולל, שמושגים בו הימין והשמאל, זה ממעלה למטה וזה ממטה למעלה (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת) אבל קו האמצעי הכלול בימין, כל מה שמתקרבים אליו כך הוא מסתלק למעלה. והוא ע"ד שנתבאר בדבור שלאחר זה אצל הרקיע שהוא הבחינה שכנגד ענף הזה. ע"ש. וכל זה הוא מטעם, כי יפודא ושרשא

החסדים הנכללים מחכמה מושפעים למטה, הנה כח ה' שבאוויר, שהוא גורם למגיעת החכמה אינה נמשכת עם החסדים אלא בלעזי גו אתרא, והוא כדי שהחסדים יתכללו עם אור החכמה לתחתונים. אמנם אם ישראל חוטאים ומתדבקים בשמאל, כמו שהיה בנחל שטים, שהוא שמאל, שמשכו אותו בחטאם בבנות מואב, או נתעורר כח ה' שבאוויר הימין, המעורב במים שבדרום, ויוצא לחוץ ממקומו למעט השמאל, ולמחוק הזוהמא. וז"ש, ומתכן יפקון לבר ממוקדשא, דהיינו דק בשעת חטא, עך דייעלו לנחל שטים, שהוא שליטת השמאל בלי ימין, שנתדבקו לבנות מואב ולבעל פעור, ישטפון חהוא זמה דאולדין מיא דשפים דהיינו ע"י כח ה' שבאוויר שלהם הם ממעטים קו השמאל, ואז נמחק הזוהמא, כי נמחקים כל הנמשכים מצדו.

ונצטוו ישראל שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך וגו'. דהיינו ע"י ג' קוין הנקרא שלש פעמים, ימשיכו החכמה הנקרא ראייה, בבחי' הזכרים, שהם חסדים, כלומר שהחכמה לא תהיה נמשכת מקו שמאל ששם סוד הנקבות. כי החכמה שבשמאל אסור למשוך ממעלה למטה, אלא החסדים, שה"ס הזכרים, מותר למשוך למטה אע"פ שהראיה עה"ס החכמה כלולה בהם. וז"ס, יראה כל זכורך, שהראיה תהיה בזכרים. וכדי להיות בטוחים, שלא ימשיכו משהו מצד השמאל, שהם נקבות, היו שותים ממעיין הזה שבדרום, שבו ה' נמצאת באויר, שכחה דוחת החכמה, כנ"ל. וז"ש, וע"ד מיין אלין בעזרת, דהיינו עם ה' הנמצא באויר שלהם, בנין אינון דאתחזון תמן דכורין, דהיינו הזכרים שהם חסדים, הוה שתאן מן מיא, שהיו שותים ומקבלים כח ה' הנמצא באויר שלהם, ואז לא חיישי בנוקבי, במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא קדישא, דהיינו בבואם להראות, שפירושו להמשיך החסדים שבהם כלולה החכמה, לא יתעוררו בנקבות, דהיינו שלא יתעוררו

הכי אסתלק. יסודא ושרשא דההוא ענפא. לאו איהו אלא במיא. ההוא ענפא חפי עלמין. כל גוונין דעלמא באינון טרפין דיליה. איבא דיליה. לא ידיע מהו. ולא יכלין למנדע. ואמר. דקא שאיל למשיח על ההוא איבא. ואמר. איבא דא גניז. ^ו לאיש משענתו בידו מרוב ימים. מאן דזכי למנדע ^נ דא. לינדע.

קסו) רקיע חד אית על ההוא ענפא. פריש לעילא. ^נ מההוא רקיע. אזיל טלא ע"ג מעיינא דא. ולא יתיר. כד אסתכל ב"נ לההוא רקיע מרחיק. דמי תכלא. קריב יתיר. דמי סומקא. קריב יתיר. דמי ירוק. קרוב יתיר. דמי חוור. דלית ^ס חוור בעלמא כגניניה. טלא דקא אזיל מניה. אשתאיב ^ע בההוא ענפא. ועביד איבא דא. ואתרבי. ההוא רקיעא. איהו אזיל בגלגולא יתיר. ממה דעיינין יכלין לאסתכלא.

מסורת הזהר

(1 (זכריה ח) וירא קיח צ"ה.

חלופי גרסאות

^נ ל"ג דא. ^נ ההוא. ^ס חוורו. ^ע ההוא.

מאמר

הסולם

מעיינא דמיא

לדקיע ההוא מרחוק. הוא דומה לתכלת. קרב יותר הוא דומה לאדום. קרב יותר הוא דומה לירוק. קרב יותר הוא דומה ללבן. שאין לבן כמותו בעולם. הטל ההולך ממנו נשאב בענף ההוא. ועושה פרי הזו וגדל. רקיע ההוא הולך בגלגול יותר ממה שהעינים תוכלנה להסתכל בו.

פירוש. ז"א נקרא דקיע. דהיינו שמים. והבחינה שכנגד הענף שבאמצע המים, אשר בז"א. הוא סוד. רקיע חד אית על ההוא ענפא פריש לעילא. שגם הרקיע הוא בחי' קו האמצעי של צד ימין. וז"ש. מההוא רקיע אזיל טלא ע"ג מעיינא דא ולא יתיר. להיותו הבחינה שכנגד הענף שבאמצע המעייין. ע"כ הוא משפיע רק לו לבדו ולא לאחר. והזוכה לקבל מרקיע הזה הוא מקבל והולך ממטה למעלה בד' מדרגות שלו. וז"ש. כד אסתכל בר נש לההוא רקיע מרחיק. דהיינו בעת שהוא רחוק ורוצה לקבל מדרגה א'. דמי תכלא. שהוא צבע המלכות. קריב יתיר דמי סומקא. הזוכה יותר רואה בו בחינת השמאל שהוא אדום. קריב יתיר דמי ירוק. הזוכה יותר רואה צבע ירוק. שה"ס קו האמצעי ת"ת. הכולל חסד וגבורה. קריב יתיר דמי חוור דלית חוור בעלמא כגניניה. שה"ס חסד. וחסד הזה משפיע אל הענף ועושה פירות. וז"ש. טלא דקא אזיל מניה אשתאיב בההוא ענפא ועביד איבא דא ואתרבי. שמן החסד הזה גדל פרי הנ"ל על הענף הזה שבאמצע המעייין. ואע"פ שיש ברקיע כל אלו

ושרשא דההוא ענפא לאו איהו אלא במיא. משום שבכל קו שולט היסוד שלו. אם היסוד והשורש הוא חסד. כל ג' הקוין הם בשליטת החסד. ואם היסוד והשורש הוא גבורה. כל ג' הקוין הם תחת שליטת הגבורה. וכיון שיסוד זשורש של ענף הזה הוא במים. שהוא חסד. ע"כ אפילו קו האמצעי בו הוא ג"כ כבחינת חסד. ואין בחינת השמאל ניכר בו. וז"ש. ההוא ענפא חפי עלמין. דהיינו שמכסה העולמות שלא יקבלו מהארת החכמה. ועם כל זה. כל גוונין דעלמא באינון טרפין דיליה. שבבחינת העלים שלו. שאינם למאכל. רק הם משמשים לענף עצמו. יש שם כל ג' גוונים לבן אדום ירוק. דהיינו שלפי עצמו יש שם גם הארת חכמה. אבל איבא דיליה. דהיינו הפרי שהוא למאכל. דהיינו להמשיך ממנו למטה לתחתונים. לא ידיע מהו. ולא יכלין למנדע. דהיינו שאין בו שום השגה. להיותו חסדים בלי חכמה כלל. וז"ש. ואמר דקא שאיל למשיח וכו' ואמר איבא דא גניז לאיש משענתו בידו מרוב ימים. דהיינו לעתיד לבא אחד שיזכו לכל המדרגות יקבלו בחינת חסדים מעתיקא קדישא שהם חשובים הרבה יותר מחכמה ויהיו נמשכים למטה לתחתונים. ואלו החסדים החשובים הם פרי של ענף הזה. כלומר. שעל ידו מתקבלים. קסו) רקיע חד אית וכו': דקיע אחד יש על אותו הענף האמצעי מבחינת הימין. הפרוש עליו מלמעלה. מרקיע ההוא הולך טל על מעיין הזה ולא יתיר. כשארם מסתכל

קסז) כל אינן נטורי קיימא קדישא. 9 בעון לאתחזאה קמי מלכא. דהא לא אתחזון. אלא בגין לאתחזאה דאינן בני גזירו קדישא. וע"ד. 10 יראה כל זכורך. אינן בני קיימא קדישא. דייק רב מתיבתא. זכורך. ולא זכרך. דהא זכר כתיב. ולא זכור. מאי זכורך. אלא כל אינן דנטרין קיימא קדישא. ולא חבאן ביה. אינן הוו בני מלכא. דבכל יומא משתבח בהו. ודכיר לון תדיר. וע"ד זכורך. ההוא דאית ביה קיימא קדישא. דדכיר לון מלכא בכל יומא. דלית שבחא קמי מלכא עלאה. אלא 3 כמאן דנטיר קיימא דא.

קסח) וע"ד בעי דיתחזון תלת זמנין בשתא קמיה. תלת זמנין אמאי. אלא בגין 4 אבהן קדמאי. דקבילו להאי ברית. 7 קדמאה לכל פקודין דאורייתא. ובג"כ תלת זמנין אינן בשתא. אברהם קביל ברית. יצחק קביל ברית. יעקב הוה שלים מכלהו. וע"ד כתיב ביה. 10 ויעקב איש תם. שלים מכלא. קסט) אברהם תמים אקרי. ולא הוה כ"כ שלים. אבל תם: שלים מכלא. מה כתיב בנח. 9 איש צדיק תמים היה בדורותיו. דהוה רשים ברשימו קדישא בינייהו. ואמר רב מתיבתא. בכל אתר דכתיב תמים. דרשים ברשימו קדישא. באת קיימא דברית. ובגין * דנטר ברית. אקרי תמים בדורותיו. מה דלא הוו כלהו הכי. דאינן מחבלן ארחייהו.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר
 (שמות כג) בא לו צ"ש להלן אות רה צ"י. 9 דבעון; בעיין. 3 מוסיף אלא כמאן. 4 דאבהן. 7 בקדמיתא ול"ג קדמאה לכל פקודין דאורייתא. 10 (בראשית כה) תולדות לר צ"ב. 9 (שם 1) נח א צ"א.

יראה כל זכורך

הסולם

מאמר

אותם המלך בכל יום, שאין שבח לפני מלך העליון אלא כמי ששומר ברית הוה.

קסח) וע"ד בעי דיתחזון וכו': ועל כן צריכים שיראו לפניו ג' פעמים בשנה. ג' פעמים למה. אלא בשביל האבות הראשונים שקבלו ברית הזה. בראשונה לכל מצות התורה. ומשום זה הם ג' פעמים בשנה. אברהם קבל ברית. יצחק קבל ברית. יעקב היה שלם מכולם. כי אברהם ויצחק הם כנגד ימין ושמאל, ויעקב הוא כנגד קו האמצעי הכולל את שניהם. וע"כ כתוב בו ויעקב איש תם. שפירושו שלם מכל.

קסט) אברהם תמים אקרי וכו': אברהם נקרא תמים, ולא היה כל כך שלם, אבל תם. שלם מכל (כנ"ל אות ק"ז) מה כתוב בנח. איש צדיק תמים היה בדורותיו, שהיה רשום ברושם קדוש ביניהם. ואמר רב מתיבתא בכל מקום שכתוב תמים, פירושו, שרשום ברושם קדוש באות ברית מילה. ומשום ששמר ברית נקרא תמים בדורותיו, מה שכולם לא היו כן. שלא

ד' הצבעים הנ"ל, עכ"ו אין בחינתם נמשכת למטה כמו בקו האמצעי הכולל. על דרך שבארנו לעיל אצל הענף האמצעי שבמים. ע"ש. וז"ש. ההוא רקייעא איהו אזיל בגלגולא יתיר ממה דעיינין יכלין לאסתכלא. כלומר שהצבעים מתגלגלים כל כך במהרה עד שהעינים אינן שולטות בהם. וכל ד' צבעים שאמרנו לעיל שהוא רואה. היינו בשליטת החסד ע"ד שבארנו בהענף.

קסז) כל אינן נטורי וכו': כל אלו שומדי ברית קדש צריכים להראות לפני מלך הקדוש, כי לא נראים אלא להראות שהם בני ברית קדש. וע"כ יראה כל זכורך, שהם בני ברית קדש. ומדייק רב מתיבתא, זכורך ולא כתוב זכרך עם ז' חרוקה, כי זכר פירושו הכתוב דהיינו זכרים, ולא זכור, שאין הפירוש זכרון שלך. מהו זכורך, למה דוקא זכרים, אלא כל אלו השומרים ברית קדש ואינם חוטאים בו אלו הם בני המלך, שבכל יום משתבח בהם. חוכר אותם תמיד. ועל כן אוה"כ. זכורך שפירושו, אותו שיש בו ברית קדש שזכר (דפרי דף קס"ה ע"ב *) דף קס"ו ע"א)

קע) וע"ד כתיב, את האלהים התהלך נח. וכי מאן יכול למיהך עמיה. אלא כל מאן דנטיר ברית קדישא. אזדווגת ביה שכינתא. ושריאת עליה. ובג"כ. (ז) תמים תהיה עם יי' אלהיך. תמים תהיה, ולבתר עם יי' אלהיך. בזווגא חדא. דכיון דנטיר ברית דא. עם יי' להוי. ולא אתפרש מניה.

קעא) באברהם כתיב. (ק) התהלך לפני והיה תמים. גזירו דאת קיימא. התהלך לפני, מהכא, דלא יהך גבר בתר אתתא. אלא ת קמהא. ארח כשר איהו (הא כתיב. (ו) הנה אנכי שולח מלאך לפניך. (ש) ושלחתי לפניך מלאך. (א) לאברהם דלא הוה גזיר, דחה ליה לקמה. וע"ד ב לא כתיב היה תמים. והתהלך לפני. אלא התהלך לפני. דלא יאות אנת. עד שתהא תמים. וכן בכלהו. כיון דב"ג תמים. ונטיר ליה. מיד היא לקמיה. ואיהו אבתרה. כשר איהו לדא. לגרעונא מה כתיב. (ח) כי שב מאחרי.

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(ז) (דברים יח) וישלח יב צ"ח. (ק) (בראשית יז) ש ושרא. ח כמה. א אברהם. ב ל"ג לא. ויקרא עד צ"ס. (ו) (שמות כג) ויחי יח צ"א. (ש) (שם לג) ויחי קמו צ"ג. (ח) (ש"א טו) שמות קיב צ"ו.

מאמר

הסולם

יראה כל זכורך

שלא היו שומרים ברית, שהם היו משחיתים דרכם.

קע) וע"ד כתיב את וגו': וע"כ כתוב, את האלקים התהלך נח. שואל, וכי מי יכול ללכת עם האלקים. ומשיב, אבל כל מי ששומר ברית קדש, מתחברת בו השכינה ושורה עליו. ומשום זה כתוב, תמים תהיה עם ה' אלקיך. שפירושו, תמים תהיה, ואח"כ עם ה' אלקיך בחבור אחד. כיון ששומר ברית זה, יהיה עם ה', ולא יפרוש ממנו.

קעא) באברהם כתיב התהלך וגו': באברהם כתוב, התהלך לפני והיה תמים. דהיינו מילת אות ברית שנקרא תמים. התהלך לפני, מכאן שלא ילך גבר אחר אשה אלא לפניו, שהוא דרך הישר. שואל, והרי כתוב הנה אנכי שולח מלאך לפניך, שפירושו השכינה המכונה מלאך. וכן ושלחתי לפניך מלאך. הרי שהשכינה הלכה לפניו והם לאחוריה. ומשיב, אברהם שלא היה נמול, דחתה אותו לפניו, ולא נתנה אותו ללכת לאחוריה, וע"כ לא כתוב, היה תמים והתהלך לפני, אלא התהלך לפני כל עוד שאינך נמול, כי אינך ראוי ללכת לאחורי עד שתהיה תמים. דהיינו עד שתמול וכן בכלם, שכן הוא בכל האנשים, כיון שאדם הוא תמים ושומר אותו,

פירוש. כי אין החכמה מקובלת מן המלכות אלא מכלים דאחורים שלה, (כנ"ל ויקהל אות נ"ג) ואם האדם אינו ראוי לזה, דהיינו שלא נמול, והוא עלול להמשיך החכמה ממעלה למטה, אז הוא אסור ללכת אחורי השכינה, שפירושו שלא ימשיך ממנה החכמה מאחורים שלה. וע"ז רמזו ז"ל, אסור לגבר ללכת אחרי אשה. משא"כ אחר שנמול והוא שומר ברית, דהיינו שכבר בטוח שלא ימשיך החכמה ממעלה למטה הוא ראוי ללכת אחר השכינה, דהיינו שראוי לקבל הארת החכמה מאחורים שלה. וז"ש, אלא התהלך לפני, דלא יאות אנת עד שתהא תמים, שכל עוד שאינו נמול נאמר לו התהלך לפני, ולא אחרי, מטעם הנ"ל. אבל כיון דב"ג תמים, ונטיר ליה, דהיינו שנמול ושומר בריתו, מיד היא לקמיה ואיהו אבתרה, דהיינו שמקבל מאחורי השכינה, כי כשר איהו לדא, כי הוא כשר לקבל חכמה מאחורי השכינה. להיותו שומר הברית. כמבואר. לגנאי מה כתוב. כי שב מאחרי. דהיינו שאינו ראוי לינק מאחורי השכינה.

קעב) נח גזיר הוה. ותמים. פריעה לא הוה ביה. ובגין דלא הוה ביה פריעה מה כתיב. את האלהים. ולא אחר האלהים. לקמא לא הוה. בגין דהוה גזיר. לאחורא לא הוה. בגין דלא אתפרע. איך הוה. את האלהים. סמיך ליה. ולא יכיל לאסתכלא ביה. דלאו כשר כ"כ.

קעג) בישראל כתיב (א) וי' הולך לפניו יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו'. כיון דאמרו ישראל (ב) המבלי אין קברים במצרים וגו'. כי טוב לנו עבוד את מצרים. כביכול. אתחלש דעתא. כתיב ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם. ויסע למעבד בהו נוקמין ג.

קעד) וע"ד חדי משיח. וחדי רב מתיבתא. דקא אתבשר בדא. ואמר רב מתיבתא. ד דהא דייק למשיח ואמר. מנא הוה לדניאל דקאמר. ג) פריס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס. מאינן אתוון דופרסין אשתמע ליה. והכא מאי הוה. א"ל. הכי הוא ודאי. פריס פריסת מלכותך ה חייבא. ע"י דמשיח אחרא. ולבתר ישלוט מלך פרס. ויטול מלכוון סגיאין. והוא ישלט על ארעא קדישא תריסר ירחי. והוא ישלוט ויקטול סגיאין. וההוא משיחא. ולבתר יפול. ויקבלון מלכותא קדישי עליונין. וע"ד. ופרסין. מלכא דפרס. אשתמע הכא. קעה) אי חסידא קדישא. כמה חדוה על חדוה. בההוא מעיינא. ו בההוא מעיינא. מגדלא כל זיני אילנין. דנציב קב"ה בג"ע. וכלהו קיימי לאסוותא. טרפין

חלופי גרסאות

ג בדפ"י כתבו חסר. ד ל"ג דהא, דדייק. ה ל"ג חייבא. ו ל"ג בההוא מעיינא.

מסורת הזהר

(א) (שמות יג) פקודי ריח צ"ד. (ב) (שם יד). (ג) (דניאל ה) ויקהל כ צ"ו.

מעיינא דמיא

ההתחלה) ועל זה שמח המשיח. ושמח ראש הישיבה שנתבשר בזה. ואמר ראש הישיבה שהיה מדייק ושאל המשיח. ואמר. מאין ידע דניאל. שאמר פריס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס. הוא ידע זה מאותיות אלו ופרסין. שהיה כתוב. וכאן מה הוא. כלומר. מה נשמע מזה לענין מלך המשיח. אמר לו כך הוא ודאי. שנרמז כאן ענין מלך המשיח. פריס פריסת מלכותך הרשעה על ידי משיח האחר. דהיינו משיח בן יוסף. ואח"כ ישלוט מלך פרס ויכבוש הרבה מלכות. והוא ישלוט על ארץ הקדושה י"ב חדש. והוא ישלוט ויהרוג רבים. ובתוכו משיח ההוא. משיח בן יוסף. ואח"כ יפול מלך פרס. וקדושים העליונים יקבלו המלכות. וע"כ גם כאן. המלה ופרסין משמע שהוא מלך פרס.

קעה) אי חסידא קדישא וכ"ו : אהה חסיד הקדוש. כמה שמחה על שמחה הוא במעין ההוא. במעין והוא גדלים כל מיני אילנות שנטע

הסולם

מאמר

קעב) נח גזיר הוה וכ"ו : נח נמול היה ותמים. פריעה לא היתה בו. ומשום שלא היתה בו פריעה מה כתוב. את האלקים התהלך נח. ולא אחר האלקים. כי לפני השכינה לא היה משום שהיה נמול. לאחר השכינה לא היה משום שלא עשה פריעה. אלא איך היה. את האלקים. דהיינו סמוך לו. אבל אינו יכול להסתכל באחוריים שלו. כי אינו כשר כל כך. משום שלא עשה פריעה.

קעג) בישראל כתיב ו' וגו' : בישראל כתוב. ו' הולך לפניו יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו'. היינו שהיו הולכים אחרי ה'. כיון שאמרו ישראל המבלי אין קברים במצרים וגו'. כי טוב לנו עבוד את מצרים. כביכול. נחלש הדעת. ע"כ כתוב. ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם. דהיינו שנדחו לפני ה'. ויסע. היינו לעשות בהם נקמות. (חסר ההמשך) קעד) וע"ד חדי משיח וכ"ו : (חסר

ואיבין וענפין. ולחדו ז לבא תדיר. ולית בנייהו כפנא. ודאגה. ואנחה. לעלמין. זכאה עמא דכל דא ה מחכאן. וכל דא גניו לון.

קעו) אר"ש. בקרקע דהאי מקדשא. אית מאלין פליאן. א"ל. אי רבי. אי ר' זכאה חולקך דכל האי. א בההוא. ע"ג ההוא מעיינא ה רקימא. אבל לית מאן דיכיל. לאסתכלא ביה. לזמנין נהירו דיליה נהורא. לזמנין חשוכא. לזמנין גזון ארגוונא. מנצצן דלא יכלין עיינין לאסתכלא לעילא. ה ההיא ג דשאלת ה חסידא קדישא. מההוא קרקע דמקדשא. רב מתיבתא לא פריש מניה. דהא גניו איהו גו ירדנא. והא אמינא לך מה דאמינא. אבל נשאל מלה דא. ותנדע מה דתנדע. קעו) ירדן דא. עאל ג ואתמשך זמנא חדא בשתא. גו ההוא נהר דנפיק מעדן. לאו מאינון ה ארבע נהרין דאתמשכן מניה. אלא ביה ט ממש. כיון דמטי לגביה. איהו אתמשך ואתפשט ועאל גו ירדנא. וכיון דמטי גו קרקע דמקדשא. אשתכח תמן תלת יומין. ולא אתפשט ולא אתמשך לאתר אחרא. ואמר רב מתיבתא. דכד אהדר ההוא נהר לאתריה. שביק תמן. כל זיני ציורין. דקא עביד קביה בג"ע. דאינון ציורין ו גניזין. ז דתחות דוכתייהו. ק

קעו) אלין הכא ואלין הכא. וסלקי ונחתי כדקדמיתא. בההוא סטר דרום. אית תלת מאה וחמשין עמודין. מכל זיני מרגלאן. ואלין אינון דנהרין תדיר.

חלוסי גרסאות

ז לבייהו. ח ל"ג מחכאן וכל דא. א בדפריי יש סימן חסר לפני בההוא ואחר בההוא. ט ל"ג מן רקימא. י לאתחלקא. כ היא. ל דשאלה. ז ל"ג חסידא קדישא. נ ואתמשך. ס נהרין ארבע. ט חמש. פ ל"ג גניזין. צ דתחיית המתים לדוכ תייהו. ק בדפריי כתבו חסר.

עמודים ונשרים

הסולם

מאמר

תוך אותו הנהר היוצא מעדן, שהוא יסוד דז"א, שתחילת הזווג היא בבחינת קו שמאל, ולא מאלו ד' נהרות המתפשטים ממנו, אלא בו ממש, בנהר היוצא מעדן עצמו, כיון שהוא מגיע אליו, הוא נמשך ומתפשט ונכנס תוך הירדן, מבחינת קו שמאל תחילה, בסוד פיוסא (כנ"ל ב"ב דף קל"ז ד"ה פנימית) וכיון שמגיע לקרקע המקדש, שה"ס המלכות דמלכות, נמצא שם ג' ימים, דהיינו בסוד ג' קוין, ואינו מתפשט ואינו נמשך למקום אחר, ואמר רב מתיבתא, כשחודר אותו הנהר היוצא מעדן למקומו, עוזב שמה, בקרקע המשכן, כל מיני ציורין שעושה הקב"ה בג"ע, שהם ציורים גנזים תחת מקומם חסר הסיוט).

מאמר עמודים ונשרים

קעו) אלין הכא ואלין הכא וכי' : (חסר ההתחלה) אלו כאן, ואלו כאן ועולים ויורדים כבתחילה, בצד דרום ההוא, שהוא קו ימין, שכולו חסד, יש שינ עמודים מכל מיני מרגליות, ואלו הם שמאירים תמיד, ונוטפים בשמים

שנסע הקב"ה בגן עדן, וכולם עומדים לרפואה, העלים והפירות והענפים, ולשמחת הלב תמיד. ואין ביניהם רעב ודאגה ואנחה לעולם. אשרי העם שמחכים להם כל זה, וכל זה גנוז להם. קעו) אר"ש בקרקע דהאי וכי' : א"ר שמעון בקרקע המקדש יש מאלו הפליאות, אמר לו אהה רבי, אהה רבי, אשרי חלקך שכל זה בההוא (חסר כאן) על אותו מעיין הוא נרקם, אבל אין מי שיכול להסתכל בו, לפעמים תאור שלו הוא אור, ולפעמים הוא חשך, ולפעמים הוא בצבע ארגמן, ונוצצים עד שהעינים אינם יכולים להסתכל למעלה, וההוא ששאלת, חסיד קדוש, מאותו קרקע המקדש, רב מתיבתא לא ביאר ממנו, כי הוא גנוז תוך הירדן, והרי אמרתי לך מה שאמרת, אבל נשאל דבר זה ותדע מה שתדע.

קעו) ירדן דא עאל וכי' : ירדן זה, שהוא יסוד המלכות, נכנס ונמשך פעם אחת בשנה, דהיינו פעם א' שה"ס קו אחד, משלש פעמים בשנה, שה"ס ג' קוין, והיינו בסוד קו שמאל, (דפריי דף קס"ו ע"א) 376

ו ונטפין בוסמין טמירין. דלא אתגלו לעלמין. ארבע אגנין בכל * עמודא ועמודא נעיצין. וכד אינון בוסמין ש נטפין. מאינון עמודין. נפלי בהו. ואתמליין כלהו אגנות. ולא נפקין בוסמין לבר.
 קעט) מאינון בוסמין. זמינין לזמנא דאתי. לאקטרא בכל יומא קטורתא. קמי מלכא קדישא. דלא ה יהו מכתישו דבני נשא. אינון בוסמין לא ידיע עקרא דלהו. וממה הוו. אלא מאינון עמודין נפלין תמן.
 קפ) תרין נשרין בכל עמודא ועמודא. מתנצצן מתלהטין בכל גווינין. שבע מאה נשרין. אינון. פרחין. אלין הכא ואלין הכא. בגלגולא דעמודין. כד אסתחרן. לא יכלין עיינין לאסתכלא. דוכתא א דבהו.
 קפא) תלת אתוון בלטין ופרחין. מפומא דא לפומא דא. בגלגולא דעמודין ונשרין. כל אינון אתוון מרקמן באשא חוורא. ודהבא ירוקא. תרין אלפין ומאה

חלופי גרסאות

ו ונאפין; ונאפן. ש נאפן אינון. ת יהו. א בדי.

עמודים ונשרים

הסולם

מאמר

נה"י. וחמשים בחינות נגד ת"ת. ונמצא. שיש ג' מאות וחמשים בחינות ביסוד. וכן ג' מאות וחמשים בחינות בהוד. וכו'. כי כל אחת כלולה מכולם. וש"נ של היסוד נקראים ש"נ עמודים. וש"נ של נצח. והש"נ של הוד. נקראים ש"נ נשרים. ויש בהם בחינת מלכיות שבגופם דהיינו שכל אחת מתנה"י כלולה מע"ס. ויש מלכות אחת בכל בחינה מש"נ בחינות שבד' הספירות. והם נקראות אגנות. ומלבד אלו. יש מלכות הכוללת. המקובלת מכל תנה"י דז"א. שה"ס המלכות המקבלת מג' קוין נה"י דז"א. והיא נקראת מגורה. ולהיותה מקבלת שפע של ג' אותיות. כמ"ש לפנינו. הפורחות מנשר לנשר. ע"כ יש בה אלפים ומאה בחינות. כי בב' נשרים ב"פ ש"נ שהם ז' מאה. ומכל בחינה שבד' מאה נמשכות ג' אותיות. הנה ג"פ ז' מאה. הם אלפים ומאה. ע"כ יש אלפים ומאה מגורות. והאורות שבהם נקראים גרות. ולהיותם כולם כלולים זה מזה. יש בכל אחת מב' אלפים ומאה מגורות. ב' אלפים ומאה גרות.

בשמים נסתרים שאינם נגלים לעולם. ארבעה אגנות תקועים בכל עמוד ועמוד. וכשהבשמים נוטפים מן העמודים נופלים באגנות וכל האגנות מתמלאים. ואין הבשמים יוצאים לחוץ. קעט) מאינון בוסמין זמינין וכו': מאלו הבשמים. עתידים לעתיד לבא להקטיר קטורת בכל יום לפני המלך הקדוש. שלא יהיו מכתית בני אדם. בשמים אלו לא ידוע עיקר שלהם. וממה היו. אלא שנופלים שם מאלו העמודים. קפ) תרין נשרין בכל וכו': ב' נשרים בכל עמוד ועמוד מתנוצצים ומאירים בכל הצבעים. שבע מאות נשרים הם בכל ש"נ העמודים. הם פורחים אלו כאן ואלו כאן עם גלגול העמודים. כשמסתובבים. לא תוכלנה העינים להסתכל במקום שלהם.

זה אמרו (באות קע"ח) בההוא פטר דרום. דהיינו בצד ימין בחסד דז"א. אית תלת מאה וחמשים עמודין. שהם ש"נ בחינות שביסוד דז"א הנקראים עמודים כנ"ל. סבל זיני מרגלאן. ואלין אינון דנהרין תדיר. שהם מאירים לכל בחינות המלכות הנקראות מרגליות. ולהארתם אין הפסק. ונטפין בוסמין טמירין. הארות החכמה מכונים בשמים ה. ילים ריח ממטה למעלה. ואומר. שהבשמים

קפא) תלת אתוון בלטין וכו': ג' אותיות בולטות ופורחות מפיו של זה לפיו של זה. בגלגול העמודים והנשרים. כל אלו האותיות נרקמות באש לבנה וזהב ידוק. ב' אלפים ומאה מגורות תלויות בין עמודים האלו. וב' אלפים ומאה גרות בכל מגורה ומגורה. דולקים ביום. ונכבים בלילה בשביל צעד ישראל. כשבא הבוקר. נדלקים כולם מאליהם. פירוש המאמר. מחזה ולמטה דז"א יש בו ד' ספירות. שהם תנה"י. וכל אחת מתנה"י כלולה מכולן. ויש בכל אחת מהן תנה"י. והם רק ג' ספירות וחצי. כי רק נה"י הן שלמות. ומת"ת אין בהם רק חצי ספירה שמחזה ולמטה. הן בחוד מאות. ע"כ יש ג' מאות בחינות נגד

מנרתין. תליין בין אינון עמודין. ותרין אלפין ומאה שרגין. בכל מנרתא ומנרתא. דלקין ביממא. ובלילא מתדעכי. על צערא דישראל. כד אתי צפרא. דלקין כלהו מגרמייהו.

קפב) אדהו יתבי. ב אמרי הא רמש ליליא. איל לרש. אי חסידא קדישא. נהירו דעלמא. טול פנקסא. דאחמתא דא. וטול שרגא. וכתוב מלין אלין. דהא

חלופי גרסאות
ב אמר.

דרך אמת (נ) שיש באוצר המלך.

הסולם

מאמר

עמודים ונשרים

שה"ס הסתכלות עינים ע"י גלגול הקוין. הנה כאן אינו כן. אלא שאין העינים יכולים להסתכל. מטעם שכאן הוא שליטת החסד. וז"ש (באות קפ"א) תלת אתוון בלפין ופרחין מפומא דא לפומא דא וכו'. השפע היא כלול מג' קוין המכונים ג' אותיות. ואחר שהשפע מתוקן כולו בנצח והוד. שהם ב' הנשרים הוא בא ליסוד. וע"כ השפע שהוא ג' אתוון פורחות מנשר לנשר. מנצח להוד ומהוד לנצח. בעת הגלגול של העמודים והנשרים. כל אינון אתוון מרקמן באשא חוורא. שהוא שמאל הנקרא אש. כלול בלבן שהוא חסד. ודחבא ירוקא. שהשמאל שהוא זהב כלול בקו אמצעי. שהוא ירוק. וז"ש תרין אלפין ומאה מנרתין תליין בין אינון עמודין כי המלכות המקבלת השפע נקראת מנורה. ולהיות השפע בא מכל נשר בג' אותיות. שכנגד כל אות יש מנורה אחת לקבל אותה. וע"כ הם ג' פעמים ז' מאות אתוון. שהם ב' אלפים ומאה אותיות. המקובלות בב' אלפים ומאה מנורות. והן תלויות בין עמודים כדי לקבל השפע. והאורות שבמנורות נקראים נרות. וז"ש. ותרין אלפין ומאה שרגין בכל מנרתא ומנרתא. כי כל אחת מב' אלפים ומאה כלולה מכולם. וע"כ יש ב' אלפים ומאה בכל מנורה ומנורה. ולהיותם כולם תחת שליטת צד דרום שהוא חסד השולט ביום ולא בלילה. ע"כ. דלקין ביממא. ובלילה מתדעכי. כי בלילה שולט הדין. והחושך. וז"ש. על צערא דישראל. דהיינו מפני שליטת הדין והחושך. שממנו נמשך צעד ישראל. כד אתי צפרא דלקין כלהו מגרמייהו. כלומר. כשמגיע זמן שליטת החסד הם נדלקים מאליהם. ואין צריך להעלות מ"ן מתחתונים.

נוטפים מהם להיותם כלולים מכל ג' קוין. אלא שהבשמים הם בסתר. ואינם נודעים. וז"ש. דלא אתגלו לעלמין. והוא מטעם. כי כאן המדובר היא בצד דרום. שהוא שליטת החסד. וע"כ הארת החכמה שבקו שמאל. שה"ס צפון. אינה יכולה להתגלות בן.

וזה אמרו. ארבע אנגין בכל עמודא ועמודא. דהיינו המלכיות שבגופם של העמודים כנ"ל. והם ד' בכל עמוד כנגד תנה"י. וכד אינון בוסמין וכו' נפלי בהו. כלומר שהבשמים. שהן הארות החכמה שאינן יכולות להתגלות כאן. נופלות באותם האגנות. ולא נפקין בוסמין לבר. שאינם מושפעות לחוץ מהם. אלא נשארות באגנות. מטעם הנ"ל. וז"ש (באות קע"ט) זמינין לזמנא דאתי לאתקטרא וכו'. שלעתיד לבא יתגלו הארות החכמה שבהם. דלא יהוו מכתישו דבני נשא. שלא יהיה בהם שום התעוררות מלמטה מבני אדם. אלא יהיה כולו אתערותא דלעילא בלי אתערותא דלתתא כלל. אינון בוסמין לא ידיע עקרא דלהון וממה הון. דהיינו שאין בהם שום השגה. מטעם היותם בשליטת הימין. אלא מאינון עמודין נפלין תמן. ושום תחתון אינו מתערב בזה.

וזה אמרו (באות ק"ט) תרין נשרין בכל עמודא ועמודא וכו'. כי העמודים הם בחינות היסוד. ונצח והוד הנקראים ב' נשרים עומדים עליו. שעל כל בחינה של יסוד. יש ב' בחינות של נצח. ושל הוד. שבע מאה נשרין אינון. כי יש ש"נ בחינות בנשר של נצח וכן ש"ג בחינות בנשר של הוד. פרחין. אלין הכא ואלין הכא בגלגולא דעמודין. פידוש. בשעת הארת ג' קוין שהם מתגלגלים על ג' דוכתי. (כנ"ל יוחי דף קנ"ט ד"ה קל) אז הנשרים פורחים מדוכתא לדוכתא. והעמודים מתגלגלים. כד אסתחרן לא יכלין עיינין לאסתכלא וכו'. כלומר. אע"פ שבכל מקום מתגלה החכמה

מטא זמנא דילן, לפקדא כל חד וחד לגו קבריה, עד פלגו ליליא, דקביה עאל גו גנתא לאשתעשעא בהדי צדיקייא, וכדין כל חד וחד פרח לתמן. ולמחר נהוי גבך, הואיל ג ויהבו לן רשו, לאשלמא דורונא דקא משדרי לך. פרחי, בכה ר-ש וגעא.

קפג) פתח ואמר, ד) אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד. אורייתא אורייתא, נהירו דכל עלמין, כמה ימין, ונחלין, ומקורין, ומבוועין, מתפשטי מנך לכל סטרין, מנך כלא, עלך קיימי עלאין ותתאין, נהירו עלאה ד מנך נפקא, אורייתא אורייתא, מה אימא לגבך, אילת אהבים אנת, ויעלת חן ה עילא ותתא רחימין דילך, מאן יזכי לינקא מנך כדקא יאות, אורייתא אורייתא שעשועים דמארך, מאן יכיל לגלאה, ולמימר סטרין וגניזין דילך, בכה, ואעיל רישיה בין ברכוי, ונשק לעפרא.

קפד) אדהכי חמא כמה דיוקנין דחברייא סחרניה, א"ל, לא תדחל בריה דיוחאי, לא תדחל ט) בוצינא קדישא, כתוב וחדו גו חדוה דמארך, כתב כל אינון מלין דשמע בההוא ליליא, ולעא לון, ולהג לון, ולא אנשי מלה, וההוא שרגא נהיר קמיה כל ההוא ליליא, עד דאתא צפרא, כד אתא צפרא, זקף עינוי, וחמא חד נהירו דהוה נהיר ברקיעא, מאיך עינוי לתתא, אהדר כמלקדמין, וחמא נהירו בכל רקיע, דנהיר וסליק בההוא נהירו דיוקנא דביתא, בכמה ציורין, חדא ר-ש, ולפום רגעא, אגניזו ההוא נהורא.

מסורת הוהר

ג ויהב, ד מוסיף בדא מנך, ה מוסיף גבי עילא.

מסורת הוהר

ד) (משלי ה) ויקרא קכא צ"ע.

דרך אמת ט) ניצוץ קדוש.

אילת אהבים

הסולם

מאמר

תורה תורה, השעשועים של ארונוך, מי יכול לגלות ולומר הגסטרות והגנוזות שלך, בכה והכניס ראשו בין ברכיו, ונשק את העפר.

קפד) אדהכי חמא כמה וכי: בתוך כך ראה ר' שמעון כמה צורות של החברים מסביב לו, אמרו לו, אל תירא בנו של יוחאי, אל תירא מאוד הקדוש, כתוב ושמה בשמחת רבונוך, כתב כל אלו הרברים ששמע באותו לילה, ושנה אותם והגה אותם ולא שכח דבר, ונר ההוא האיר לו כל אותו הלילה עד שבא הבוקר, כשבא הבוקר, נשא עינוי וראה אור אחד שהיה מאיר ברקיע, השפיל עינוי למטה, חזר כבתחילה וראה אור בכל הרקיע שהאיר, ועלה באותו האור צורת הבית דהיינו בית המקדש, כלומר שנעשה הזווג של מלכות ב"א, בכמה ציורים, שמח ר"ש, וכרגע נגנו אור ההוא.

אדהכי

קח ספר מתיק הוה, שהוא כלי שמשוימים בו כתבים, וקח נר, וכתוב דברים אלו, כי הגיע הזמן שלגו, שיפקוד כל אחד את קברו עד חצות לילה, ואז נכנס הקב"ה לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, ואז כל אחד ואחד ממנו פורח שמה, ולמחר נהיה אצלך משים שניתנה לבו רשות, להשלים המתנה ששלחו לך, דהיינו להשלים גילוי הסודות, פרחו, בכה ר"ש וגעא.

קפג) פתח ואמר אילת וגו': פתח ואמר, אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד, תורה תורה, האור של כל העולמות, כמה ימים ונחלים ומקורות ומבוועים מתפשטים ממך לכל הצדדים, ממך הכל, עליך עומדים העליונים והתחתונים, אור העליון ממך יוצא, תורה תורה, מה אומר לד, אילת אהבים אתה ויעלת חן, למעלה ולמטה הם האהבים שלך, מי יזכה לינק ממך כראוי.

קפה) אדהכי, הא אינון תרין שליחן אתיין. אשכחוהו רישיה בין ברכוי. אמרו ליה שלמא עליה דמר, שלמא למאן דעלאין ותתאין בעאן לאקדמא ליה שלם. קום. קם ר"ש וחדא בהו. אמרו ליה, ולא חמית נייחא דרוחא דעבד לך מארך, חמית נהירו דביתא ברקיעא. אמר לון חמינא, ¹ אמרו ליה ² ביה שעתא, אפיק תהומא בי מקדשא, ואעבריה קביה בימא רבא, ומנהירו דיליה, הוה נהיר ברקיעא.

קפו) אמרו ליה, רב מתיבתא בעא בשלמך, והא ידע דאנן שליחן לגבך, וכמה מלין חדתין עתיקין, אתחדש באורייתא בהאי ליליא, אמר לון, במטו מנייכו, אמרו חד מלה מנייהו, אמרו, לא אתייהיב לן רשו ³ למאי דאתינן לגבך, אבל מלה חדתא הוה לגבך השתא.

קפו) פתח רב מתיבתא ואמר ⁴ ויאמר יי אל אברם לך לך מארצך וגו', דא בגין ⁵ דאתנהרא ביה נהירו כגוונא דא, מאן דלא זכי באתר דא, יהך וינסל גרמיה לאתר אחרא, ויזכי ביה, אעא דדליק, ונהורא לא סליק ונהיר ביה, ינענעון ליה, ויסלק ביה נהורא, ואנהיר, והוינן זמינין למשמע, אבל בגין למיתי גבך, * לא בעינן לאתעכבא, חדי ר' שמעון.

קפח) אמרו ליה, אי חסידא קדישא, כל מלין די בגוון באורייתא, מלין זעירין אינון, בכל מלה ומלה, ואינון מלין זעירין, כמה אינון מלין רברבין ועלאין.

חלופי גרסאות

1 אמר, 2 בה, 3 מוסיף אלא למאי, למאן, 4 לאתנהרא.

מסורת הוהר

ה) (בראשית יב) לך ס צ"ב.

דרך אמת (ע) ע"י לעיל ריש פרשת לך לך.

מאן דלא זכי באתרא דא

הסולם

מאמר

לנו רשות לגלותם לך בזה שבאנו אליך, אלא דבר חדש אחד יש לנו אליך עתה.
קפו) פתח רב מתיבתא וכו': אמרו לו, פר"מ ואמר, ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו'. זה הוא משום שהאיר בו האור באפן זה, כלומר, שע"כ אמר לו הקב"ה לך לך וגו' משום שהאור לא יכול להאיר בו באפן אחר, אלא באפן זה, כי מי שאינו זוכה במקום זה, ילך ויטול עצמו למקום אחר, ויזכה שם, עץ הדולק, והאור אינו עולה ומאיר בו, ינענעו אותו ויעלו בו האור, ויאיר, ואמרו השליחים, היינו מוכנים לשמוע המסך הדברים מרב מתיבתא, אבל משום שהיינו צריכים לבא אליך, לא רצינו להתעכב, שמח ר' שמעון.

קפח) אמרו ליה אי וכו': אמרו לו אהה חסיד קדוש, כל הדברים שלנו בתורה, דברים קצרים הם בכל דבר ודבר, דהיינו שנאמרו בקיצור נמרץ, ואלו דברים קצרים, כמה הם דברים גדולים ועליונים עד שאין להם שיעור.

כי

קפה) אדהכי הא אינון וכו': בתוך כך הנה באו ב' השליחים. מצאו אותו ראשו בין ברכיו, אמרו לו שלום עליך אדוני, שלום למי שעליונים ותחתונים רוצים להקדים לו שלום. קום. קם ר"ש ושמח בהם. אמרו לו, ולא ראית נחת הרוח שעשה לך אדונך, ראית אור בית המקדש ברקיע, דהיינו הארת הזווג של מלכות ב"א שנקרא רקיע, אמר להם, ראיתי, אמרו לו בו בשעה, הוציא הקב"ה התהום שהוא המסך, של בית המקדש, שהוא מלכות, והעבירו בים הגדול שהיא בינה, ומאור שלו, דהיינו מאור המיתוק של המסך שבמלכות, בביוה, היה מאיר ברקיע, צורת בית המקדש, שהי"ס הזווג.

קפו) אמרו ליה רב, וכו': א"ל רב מתיבתא דורש שלומך, והרי ידע שאנו שליחים אליך, וכמה דברים חדשים מעתיק נתחדש בתורה כלילה הזה, אמר להם, בבקשה מכם, אמרו דבר אחד מהם, אמרו לו, לא ניתנה

380 (דפוי דף קס"ו צ"ב *) דף קס"ז ע"א

עד דלית לון שיעורא. דהא לית בגוון ספקא. אלא ברירו דאורייתא על בורייה. והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין על דא. בגין דעקרא דנשמתא. אמאי לא נהיר באתר דא. וזכי לאתנהרא באתר אחרא. ועד כען לא זכינן בהו. בגין למיתי גבך. קפט) ומלה אחרא זכינן למשמע מניה. רוחא דאזלא (9) בערטורא בההוא עלמא בלא בנין. אנתתיה יתעביד ליה מאנא לאתבנאה איהו. מאי טעמא. אנתתיה איהי שרגא. דאתדליקת מניה. ותרואיהו שרגא חדא הוו. נהורא דא נפק מנהורא דא. אתדעך דא. אתדליק מגו נהוריה ממש. בגין דחדא נהורא הוו קצ) השתא רבי. נהדר למלין קדמאין. וכד נהדר לאתרין. נטול רשו מרב מתיבתא. באינון מלין דנקבל מניה. ונימא קמך. זכאה חולקך. דאת זכי לנהורין סתימין. מכל סטרין. מעילא ומתתא. מהאי עלמא. ומעלמא. אוחרא. אמר ר' שמעון. מלה חדא בעינא למנדע. אי תיכול לאודעא לי. נשין בההוא עלמא. אי זכאין לסלקא לעילא. או היך אינון תמן. אמר ליה. אי רבי אי רבי. בדא אית לן רוזא כ יקירא. בגין דלא לגלאה סטרין דתמן. אבל דא יהך ויטול רשו. ונימא לך. אדהכי פרח חד. (10) ואתכסי ל מנייהו. ואזל ליה.

קצא) ולפום שעתא תב לגבייהו. אמר לון. זמינא הוינא למיעאל. והוו כלהו בעטורא חדא. דדייני דינא דחד בר נש. דקאים על פתחא דגן עדן. ואינון כרובין אחידו ביה. ולא שבקו ליה למיעאל תמן. והוה בצערא בינייהו. וצווח צווחין על גבי פתחא. ושמעו כולהו צדיקיא דתמן. והשתא הוו מתכנפי כל בני מתיבתא. למיעאל לגבי מלכא משיחא. לעיינא בדיניה. ואתינא לאודעא

חלופי גרסאות

י דאתי כ יתירא. ל ל"ג מנייהו.

דרך אמת (9) בעירום. (10) ונתעלם.

הסולם

מאמר

דינא דחד בר נש — בגן עדן

הדברים שנקבל ממנו. ונאמר לפניך. אשרי חלקך שזכית לאורות סתומים מכל הצדדים מלמעלה ומלמטה. מעולם הזה. ומעולם האחר. אמר ר' שמעון דבר אחד רציתי לדעת. אם תוכלו להודיע לי. נשים בעולם ההוא. אם זוכות לעלות למעלה. או איך הן שם. אמר לו. אהה רבי. אהה רבי. יש לנו בזה סוד יקר. רק אין לגלות הסתרים משם. אבל ילך זה ויטול רשות. ונאמר לך. בתוך כך. פרח אחד ונעלם מהם. והלך לו.

קצא) ולפום שעתא תב וכו': וכדגע. חזר אליהם. אמר להם. מוכן הייתי להכנס והיו כולם בעגול אחד. דהיינו שהיו יושבים בעגול. שהיו דנים דין של אדם אחד שעמד על פתח יי עדן. והכרובים אחזו בו. ולא נתנו אותו ל זכנס שמה. והיה בצער ביניהם. וצעק צעקות בפתח. ושמעו כל הצדיקים אשר

כי אין לנו ספקות. אלא בירודה של התורה על מכוונה. ועתה ביאר רב מתיבתא דברים סתומים על זה. על עיקר הנשמה. למה אינה מאירה במקום זה וזוכה להאיר במקום אחר. ועד עתה לא זכינו בהם. שהיינו צריכים לבא אליך.

קפט) ומלה אחרא זכינן וכו': ודבר אחר זכינו לשמוע ממנו. רוח ההולך ערום בעולם ההוא. בלא בנין. אשתו נעשית לו כלי שהוא יבנה. דהיינו ע"י יבוס. מהו הטעם. היינו. כי אשתו היא נר הנדלק ממנו. ושניהם נר אחד היו. אור זה יצא מאור זה. נתכבה זה. דהיינו שמת בלא בנין. הוא נדלק מתוך אור אשתו ממש. משום שהיו אור אחד.

קצ) השתא רבי נהדר וכו': עתה רבי נחזור לדברים הראשונים שלנו. וכשנחזור למקומנו. נקבל דשות מרב מתיבתא על אלו

לכו. ודא חבראי אצטריך למהך תמן. דכרוזא הוה אעבר בכל אינון בני מתיבתי. דליהוון כנישין השתא קמי משיח. נטל פתקא חדא. ויהב לר' שמעון. אמר. טול דא. ועיין במה ^ח דתמן. עד דניתי גבך. פרחו תרווייהו.

קצב) ור' שמעון נטל פתקא. וחמא מה דחמא. ברוין דתמן. כל ההוא יומא. בליליא חמא שרגא. ונפיל ביה שינתא. ודמך עד צפרא. כך נהר יממא. קם ופרח ההוא פתקא מניה. והא אינון תרווייהו אתיין. אמר ליה. קום רבי. זכאה חולקך. קום. בגינך חמינן וזכינן לכמה סטרין עלאין. כמה חדוה אחזיו לן. כד יהבו רשו לגלאה לך. כל מה דאת בעי. ריש מתיבתא עלאה נפק לגבן. ואמר. שאילו בשלמיה דבר יוחאי. אתריה דבר יוחאי. הא פנו ליה מכמה יומין. לית מאן דיקרב לגביה. זכאה איהו.

קצב) רבי רבי. ^ז כד פרחנא מגבך. ^ט עאלנא וחמינא כל בני מתיבתי. ^ט דהא מתכנפי ^פ לגו היכלא חדא. דמשיח תמן. ודיינו דינא דההוא בר נש. דקאים על פתהא. שמיה לית לן רשו לגלאה. אצטער ר' שמעון על דא. אמר ליה. לא תצטער רבי ^צ על דא. אנת תדע בדא ליליא בחלמך. אבל דינא ^ק דינו עליה. דגזר משיח. דלהוי ההוא בר נש לבר בההוא צערא ארבעין יומין. לסוף ארבעין יומין. יצערון ליה בדינא. בצערא דגיהנם. שעתא ופלגא.

קצד) וכל דא. בגין דיומא חדא. חד מן חברייה הוה פריש מלין דאורייתא. כד מטא לחד מלה. ידע האי ב"נ דיתכשל ביה. ואמר לחברייה שתוקו. לא תימרון מדי. ובגין דשתיקו חברייה אתכשל בההוא מלה. ואכסיף. וההוא כסופא.

חלופי גרסאות

^ח ל"ג מן דתמן עד דתמן. ^ז ל"ג כד. ^ט מוסיף בנינך עאלנא; ^ט עיילנא. ^פ ל"ג דהא. ^ק לגבי. ^צ וע"ד. ^ק דדיינו.

הסולם

דינא דחד בר נש — בגן עדן

מאמר

מקומו של בן יוחאי פנוי לו מכמה ימים. אין מי שיקרב לו. אשרי הוא. קצב) רבי רבי כד וכו': רבי רבי כשפרחנו ממך. נכנסנו ודאינו כל בני הישיבה. שמתאספים להיכל אחד. ששם משיח. ודנו דין של אותו האדם שעמד על הפתח. אין לנו רשות לגלות שמו. נצטער על זה ר' שמעון. אמר לו אל תצטער. רבי. על זה. אתה תדע זה בלילה בחלומך. אבל דין דנו עליו. שגזר משיח. שיהיה אדם ההוא בחוץ בצער הזה ארבעים יום. לסוף מ' יום. יצערו ליה בדין צער הגיהנם. שעה ומחצה.

קצד) וכל דא כגין וכו': וכל זה הוא משום שיום אחד. היה אחד מן החברים מפרש דברי תורה. כשהגיע לדבר אחד ידע אותו האדם שיכשל בו. ואמר לחברים שתוקו. אל תאמרו כלום. ומשום ששתקו החברים. נכשל בדבר

שם. ועתה נתאספו כל בני הישיבה להכנס למלך המשיח לעיין בדינו. ובאתי להודיע לכם. וחברי זה. צריך ללכת שמה. כי כרח עבר בין כל בני הישיבה. שיהיו מתאספים לקראת המשיח. לקח כתב אחד ונתן לר' שמעון. אמר קח את זה. ועיין במה שכתוב שם. עד שנבא אליך. פרחו שניהם.

קצב) ור' שמעון נטל וכו': ור"ש לקח הכתב. וראה מה שראה בהסודות אשר שם כל אותו היום. בלילה. ראה גר. ונפל עליו שינה. וישן עד הבקר. כשהאיר היום קם ופרח אותו הכתב ממנו. והנה אלו השנים באו. א"ל. קום רבי אשרי חלקך. קום. בשבילך ראינו וזכינו לכמה סתרים עליונים. כמה שמחה הראו לנו כשנתנו לנו רשות לגלות לך כל מה שאתה רוצה. ראש הישיבה העליונה. יצא אלינו. ואמר שאלו בשלום בן יוחאי.

דגרים האי בר נש. דיינין ליה בהאי דינא * קשיא. בגין דלא בעי קביה לשבקא חובא דאורייתא. אפילו כמלא גימא.

קצה) דיינו דיניה. ונפקו כל בני מתיבתא. ואנא שאילנא רשו. דהא בריה דיוחאי. שאיל שאלתא דא. ועל דא אחזיו לי. מה דלא ידענא מקדמת דנא. אי רבי. שית היכלין אחזיו לי. בכמה ענוגין ועדונין. ה באתר דפרוכתא פרישא בגנתא. דהא מההוא פרוכתא ולהלאה. לא עאלין דכורין כלל.

קצו) בהיכלא חדא. אית בתיה בת פרעה. וכמה רבוא ואלפי נשין. זכין בהדה. וכל חדא וחדא מנייהו. דוכתין דנהורין ועדונין. בלא דחקא כלל אית לה. תלת זמנין בכל יומא. כרוזי אכריזו. הא דיוקנא דמשה נביאה מהימנא אתי. ובתיה נפקת. לאתר דפרגודא חדא דאית לה. וחמאת דיוקנא דמשה. וסגידת לגביה. ואמרה. זכאה חולקי דרביתי נהירו דא. ודא איהו ענוגין דילה. יתיר מכלהו.

קצז) אהדרת לגבי נשין. ואשתדלן בפקודי אורייתא. כלהו באינן דיוקנין דהוו בהאי עלמא. בלבושא דנהורא. ט כלבושא דדכורין. בר דלא נהרי הכי. פקודין דאורייתא ה דלא זכו לקיימא לון בהאי עלמא. משתדלי בהו. ובטעמייהו. בההוא עלמא. וכל הני נשין. דיתבין בהדי בתיה בת פרעה. אקרן א נשים שאננות. דלא אצטערו בצערא דגיהנם כלל.

קצח) בהיכלא אחרא. אית סרח בת אשר. וכמה נשין רבוא ואלפין בהדה. תלת זמנין ביומא מכריזין קמה. הא דיוקנא דיוסף צדיקא אתא. ואיהי חדאת.

חלופי גרסאות

ה ואמר; אתר; ואתר. ט בלבושא. ת. לא. א ל"ג נשים.

היכלין דנשמחין נוקבין

הסולם

מאמר

יוצאת למקום מחיצה אחת שיש לה. ודואית צורת משה. ומשתחזה לפניו. ואומרת אשרי חלקי. שגדלתי אור הזה. וזה הוא התענוג המיוחד שלה יותר מכולן.

קצו) אהדרת לגבי נשין וכו': בתיה חוזרת אל הנשים. ועוסקות במצות התורה. כולן הן בצורות שהיו בעולם הזה בלבוש אור. כמו לבושי הזכרים. חוץ מה שאינם מאירים כל כך כלבושי הזכרים. מצות התורה שלא זכו לקיים אותן בעולם הזה. הן עוסקות בהן ובטעמיהן בעולם ההוא. וכל אלו הנשים היושבות עם בתיה בת פרעה בהיכל אחד. נקראות נשים שאננות. שלא נצטערו כלל בצער הגיהנם.

קצח) בהיכלא אחרא וכו': בהיכל אחר יש סרח בת אשר. וכמה נשים רבבות ואלפים עמה. ג' פעמים ביום מכריזים לפניו. הנה צורת יוסף הצדיק באה. והיא שמחה ויוצאת למחיצה

בדבר ההוא ונתכוה. ומשום בזיון ההוא. שגרם לו האדם. דנו אותו בדין קשה. משום שאין הקבי"ה רוצה לעזוב עון של תורה אפילו כמלא שצרה.

קצה) דיינו דיניה ונפקו וכו': דנו דיניה ויצאו כל בני הישיבה. ואני שאלתי רשות כי בנו של יוחאי שאל שאלה זו. וע"כ הראו לי מה שלא ידעתי מקודם לכן. אהה רבי. ששה היכלות הראו לי. בכמה תענוגים ועדוניים. במקום שהפרוכת פרושה בגן. כי מפרוכת היא ולהלאה. אין זכרים נכנסים כלל.

קצו) בהיכלא חדא אית וכו': בהיכל אחד יש בתיה בת פרעה. וכמה רבבות ואלפים נשים צדקניות עמה. וכל אחת ואחת מהן יש לה מקומות אור ועדונים בלי דוחק כלל. ג' פעמים בכל יום כרוזים מכריזים הנה הצורה של משה הנביא הנאמן באה. ובתיה

ב ונפקת לגבי פרגודא חדא דאית לה. וחמאת נהירו דדיוקנא דיוסף. וחדאת. וסגידת לגביה. ואמרת. זכאה האי יומא. דאתערית בשורה דילך לגבי סבאי. לבתר אהדרת לגבי שאר נשין. ומשתדלין בתושבחן דמארי עלמא. ולאודאה שמיה. וכמה דוכתין וחדו. אית לכל חדא וחדא. ולבתר אהדרן לאשתדלא בפקודי אורייתא. ובטעמייהו.

קצט) בהיכלא אחרא. אית יוכבד. אמיה דמשה נביאה מהימנא. וכמה אלפין ורבבן בהדה. בהיכלא דא. לא מכרזי כלל. אלא ג' זמנין בכל יומא ויומא. אודת ומשבחת למארי עלמא. איהי וכל אינון נשין די בהדה. ושירתא דימא מזמרין בכל יומא. ואיהי בלחודהא אמרת מהכא. (1) ותקח מרים הנביאה וגו'. את התוף בידה וגו'. וכל אינון צדיקייא די בגן עדן. צייתין לקל נעימו דילה. וכמה מלאכין קדישין אודאן ומשבחן עמה לשמא קדישא.

ר) בהיכלא אחרא. אית דבורה. אוף הכי וכל שאר נשין בהדה. אודן ומזמרן בהיא שירתא דאיהי אמרת בהאי עלמא. אי רבי. אי רבי. מאן חמי חדוה דצדיקייא. ודנשין זכיין דעבדין לגבי קביה. לגו לגו דאינון היכלין. אית ארבע היכלין ד טמירין. דאמהן קדישין דלא אתמסרן לאתגלאה. ולית מאן דחמי לון. ה בכליה יומא אינון בלחודיהו. כמא דאמינא לך. וגוברין אוף הכי.

רא) ובכל ליליא אתכלילן כלהו. כחדא. בגין דשעתא דווגא איהו בפלגות ליליא. בין בהאי עלמא. בין בההוא עלמא. וווגא דההוא עלמא. אתדבקוּתא דנשמתא. בנשמתא נהורא בנהורא. וווגא דהאי עלמא. גופא בגופא.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ב ל"ג מן ונפקת עד וחמאת. ג ל"ג אית. ד ל"ג טמירין. ה בכל יומא כמה דאמינא לך אינון בלחודיהו. ו מוסיף כחדא כמה דאתמר. ז ל"ג בנשמתא.

(1) (שמות טז) ח"ג קפא :

היכלין דנשמתין נוקבין

הסולם

מאמר

ד) בהיכלא אחרא וכו' : בהיכל אחר יש דבורה הנביאה. וגם כן. כל הנשים שעמה מודות ומזמרות בשירה ההיא שהיא אמרה בעולם הזה. אהה רבי. אהה רבי. מי דאה שמחת הצדיקים ונשים צדקניות העובדים להקביה. לפני ולפנים של אלו ההיכלות. יש ארבעה היכלות נסתרים של האמהות הקדושות. שלא נמסרו לגלות. ואין מי שדאה אותן. בכל יום הן בלבדן כמו שאמרתי לך והגברים ג"כ לבדם.

למחיצה אחת שיש לה. ורואית אור צורת יוסף. ושמחה ומשתחוית אליו. ואומרת אשרי אותו יום שהערתי הבשורה שלך אל זקני. ואח"כ חוזרת אל שאר הנשים. ועוסקות בתשבחות לרבון העולם. ולהודות לשמו. וכמה מקומות ושמחה יש לכל אחת ואחת. ואח"כ חוזרות לעסוק במצות התורה ובטעמייהו.

קצט) בהיכלא אחרא אית וכו' : בהיכל אחר יש יוכבד אמו של משה הנביא הנאמן. וכמה אלפים ורבבות עמה. בהיכל זה אין מכריזים כלל. אלא ג' פעמים בכל יום ויום היא מודית ומשבחת לרבון העולם. היא וכל אלו הנשים שעמה. ומזמרות שירת הים בכל יום. והיא לבדה מתחלת מכאן. ותקח מרים הנביאה וגו' את התוף בידה וגו'. וכל אלו הצדיקים שבגן העדן. מקשיבים לקול נעימות שלה. וכמה מלאכים קדושים מודים ומשבחים עמה לשם הקדוש.

דא) ובכל ליליא אתכלילן וכו' : ובכל לילה מתכללים כולם יחד. משום ששעת הזווג הוא בחצות לילה. בין בעולם הזה ובין בעולם ההוא. הזווג של עולם ההוא. הוא התדבקות הנשמה בנשמה. אור באור. הזווג של עה"ז. הוא גוף בגוף. והכל כמו שראוי. מין אחר מינו. וזג אחר זווג. גוף אחר גוף. הוא בעולם הזה. והזווג

וכלא כמה דאתחזי, n זינא בתר זיניה, זחגא בתר זווגא, גופא בתר גופא, זווגא דההוא עלמא, נהורא בתר נהורא. היכלין דארבע אמהן, אקרון היכלין דבנות בוטחות. t ולא זכינא בהו למחמי. זכאה חולקהון דצדיקייא, גוברין ונוקבי דאזלי בארח מישר בהאי עלמא, וחכאין לכלהו ענוגין דההוא עלמא.

(רב) אי רבי, אי רבי, אלמלא בר יוחאי אנת, לא אתמסר לגלאה. זווגא דההוא עלמא, אתעביד איבא * יתיר, מאיבא דאתעביד בהאי עלמא. בזווגא דלהון, בזווגא דההוא עלמא, בתיאובתא דלהון כחדא, כד מתדבקן נשמתין דא עם דא, עבדי איבין, ונפקי נהורין מנייהו, ואתעבדי שרגין, ואינון נשמתין, לגיורין דמתגיירין, וכל הני עיילין להיכלא - חדא.

(ג) וכד מתגיירא גיורא כ חדא, פרחא מההוא היכלא נשמתא, ועאלת תחות גדפהא דשכינתא, ונשקת לה, בגין דאיהו איבא דצדיקייא, ומשדרת לה לגו ההוא גיורא, ושראת ביה, ומההוא זמנא, אקרי גר צדק, והיינו רזא דכתיב, t פרי צדיק עץ חיים, מה אילנא דחיי אפיק נשמתין, אוף הכי צדיק, איבא דיליה עביד נשמתין.

(ד) רב מתיבתא אמר, כתיב n ותהי שרה עקרה אין לה ולד, ממאי דאמר ותהי שרי עקרה, לית אנא יודע דלית לה ולד, מאי אין לה ולד, אלא ? הכי אמר רב מתיבתא, ולד לא הות מולדא, אבל נשמתין הות, מולדא כאתדבקותא דתיאובתא דאינון תרין זכאין, הוו מולידי נשמתין לגיורי כל

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (משלי יא.) n (בראשית יא) וארא סב, צ"פ. n ל"ג מן זינא עד היכלין, t גורס ולא זכינא בהו למחמי, בסוף האות, י דא, כ ל"ג חדא, ? ל"ג הכי אמר רב מתיבתא.

מאמר

הסולם

היכלין דנשמתין נוקבין

(ג) וכד מתגיירא גיורא וכו': וכשמתגייר גר אחד, פורחת נשמה מהיכל ההוא, ונכנסת תחת כנפי השכינה, והשכינה נושקת אותה, משום שהיא תולדה של נשמות הצדיקים, ושולחת אותה לתוך אותו הגר, ושוכנת בו, ומזמן ההוא הוא נקרא גר צדק, והיינו הסוד שכתוב, פרי צדיק עץ חיים, מה עץ החיים, שהוא ז"א, מוציא נשמות, אף הצדיק, כך הוא הפרי שלו, שעושה נשמות. (ד) רב מתיבתא אמר וכו': רב מתיבתא אמר, כתוב, ותהי שרה עקרה אין לה ולד, שואל, ממה שאמר ותהי שרה עקרה, אני יודע שאין לה ולד, למה, כתוב, אין לה ולד, אלא כך אמר רב מתיבתא, בנין לא היתה מוליד, אבל היתה מוליד נשמת, ברבקות התשוקה של ב' צדיקים אלו, היו מולידים

הזווג של עולם ההוא, הוא אור אחד אור. ההיכלות של ארבע אמהות נקראים היכלוח של בנות בוטחות, ולא זכיתי לראות בהם, אשרי חלקם של צדיקים גברים ונקבות ההולכים בדרך הישר בעולם הזה, וזוכים לכל התענוגים שבעולם ההוא.

(ב) אי רבי אי וכו': אהה רבי, אהה רבי, אם לא היית בן יוחאי, לא היה נמסר לגלות. הזווג שבעולם ההוא, עושה פירות יותר מבזווג שנעשה בעולם הזה, בהזווג שלהם, בזווג של עולם ההוא, בתשוקה שלהם כאחד, כשמתרדקות הנשמות זו עם זו, עושים פירות, ויוצאים מהם אורות, ונעשים נרות, והם הנשמות אל הגדים שמתגיירים, וכל אלו הנשמות שנולדות מאלו הזוגים, נכנסים להיכל אחד.

ההוא זמנא דהוו בחרן. כמה דעבדין צדיקייא בגן עדן. כמה דכתיב. (ט) ואת הנפש אשר עשו בחרן. נפש עשו ודאי.

(רה) חדי ר"ש. א"ל ההוא גברא. אי רבי. מה אימא לך. בכל ריש ירחי ושבתי ומועדייא וזמנייא. אינון דכורין סלקין לאתחזאה קמי מלכא קדישא. דכורין ולא נוקבין. כד"א (ו) יראה כל זכורך. וכד אהדרן ׀ מהדרן בכמה מלי חדתין. ואהדרן ׀ מלין קמי רב מתיבתא.

(רו) יומא דא אהדרן מלין חדתין קמי רב מתיבתא. על רזין עתיקין. צדיק וטוב לו. צדיק ורע לו. דכלהו סלקין גו מתקלא דאילנא. עד לא ייתון לעלמא. וכפום טקלא דמתקלא. הכי אית לון בהאי עלמא. רב מתיבתא. נחית וגלי ממה דשמע לעילא. מלה חדא גלי ולא יתיר. אעא דלא סליק נהוריה. יבטשון ביה ואנהיר. גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא. יבטשון ביה. ויסלק נהירו דנשמתא. ויתאחדון דא בדא לאנהרא.

(רי) ׀ בגין דאית גופא דנהירו דנשמתא לא נהיר ביה. עד דיבטשון ביה. כדין נהיר נהירו דנשמתא. ׀ ואתאחדת בגופא. וגופא אתאחד בה. גופא כדין סליק נהירו מגו נשמתא. מהדר מרומם ׀ ומשבח. מצלי ׃ צלותיה ובעותיה. מברך למאריה. הא כדין כלא נהיר. בגין דאית גופא. דלא יכילת נשמתא לאנהרא ביה. עד דיבטשון ביה. וכדין נהיר ואתאחד דא בדא. אית אעא דלא אתאחד בנהורא. ולא סליק נהורא ביה. עד דיבטשון ביה. וכדין נהיר.

(רז) סטרא ׀ אחרא. בעי למעבד הכי. ובטש בחייביא. ׀ וכל מה דבטש.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

׀ אהדרן. ׀ ל"ג מלין. ׀ בדפריי כתבו תרי נוסחי. ׀ ואתאחד בגופא וגופא אתאחיד. ׀ משבחי. ׃ צלותין ובעותין. ׀ חכא. ׀ ועל.

(ט) (שם יב) ויקהל יט צ"ו. (י) (שמות כג) בא לז צ"ש לעיל אות קסז צ"ט.

הסולם

מאמר

היכלין דנשמתין דכורין

שהוא מלכות, מטרם שיבואו לעולם, וכפי המשקל שבמאזנים כך יש להם בעולם הזה. רב מתיבתא ירד וגילה ממה ששמע למעלה, דבר אחד גילה ולא יותר. העץ שאינו מעלה אורו כותשים אותו ומאיר. הגוף, שאור הנשמה אינה עולה בו מכים בו ויעלה אור הנשמה, ויתאחדו זה בזה, הגוף בנשמה, להאיר. (רו) בגין דאית גופא וכו': משום שיש גוף שאור הנשמה לא יאיר בו עד שמכים אותו, אז מאיר אור הנשמה ומתאחדת בגוף. והגוף מתאחד בה. ואז הגוף כשעולה אורו מתוך הנשמה, הוא מהדר ומרומם ומשבח ומתפלל תפלתו ובקשתו, ומברך לאדונו. הנה אז הכל מאיר. ולפיכך יש צדיק ורע לו.

(רז) סטרא אחרא בעי וכו': סטרא אחרא רוצה לעשות כן, והיא מכה ברשעים, וכל

מולידים נשמות לגרים, בכל זמן ההוא שהיו בחרן, כמו שעושים צדיקים בגן עדן. כמו שכתוב, ואת הנפש אשר עשו בחרן. נפש עשו ודאי.

(רה) חדי ר"ש א"ל וכו': שמח ר' שמעון, אמר לו איש ההוא, אהה רבי, מה אומר לך. בכל ראשי חדשים ושבחות ומועדים וזמנים, הזכרים עולים להראות לפני מלך הקדוש, זכרים ולא נקבות, כמו שאתה אומר, יראה כל זכורך, וכשהזכרים, חוזרים בכמה דברים חדשים, וחוזרים אותם הדברים לפני רב מתיבתא.

(רו) יומא דא אהדרן וכו': ביום הזה חזרו דברים חדשים לפני ראש הישיבה, על סודות עתיקים, צדיק וטוב לו צדיק ורע לו. שכל הנשמות עולות תוך המאזנים של האילן,

כדין (ז) ונר רשעים ידעך. מחרף ומגדף לכל סטרין. ולא יכיל לאנהרא כלל. וכדין כתיב (ז) כי מה האדם שיבא אחרי המלך. ובעי לאתדמי ליה. ולא יכיל. ועל דא (ח) יי צדיק יבחן. ובטש ביה. וכדין נהיר ואתקף בנהירו. יבחן. כד"א (ט) אבן בחן. גחין ר' שמעון. ונשיק לעפרא. אמר. מלה מלה אבתרך רדיפנא. מיומא דהוינא. והשתא אשתמודעא לי מלה. מגו שרשא ועקרא דכלא. (ט) א"ל. אי רבי. אי רבי. כד סלקין לעילא. כל אינון רוחין דבורין ונוקבין. בההוא זמנא. ש שמעין מלין חדתיך ועתיקיך. נחתין ועאלין לגו מתיבתא. ת ואהדרן מלי קמי רב מתיבתא. ואיהו אולף לון מלה על קיומיה. כד סלקין מתפשטין מלבושיהון וסלקין. כד נחתין מתלבשין בלבושיהון דההוא גופא. (י) אי רבי. אי רבי. כמה חדתיך מלין מגו רב מתיבתא. זכאה איהו מאן דאזער גרמיה א בהאי עלמא. כמה איהו רב ועלאה בההוא עלמא. והכי פתח רב מתיבתא. מאן דאיהו זעיר. ב איהו רב. ומאן דאיהו רב. איהו זעיר. דכתיב. (ט) ויהיו (*). חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. מאה דאיהו חשבון רב. כתיב ביה שנה. זעירו דשנין. חד אזעיר ליה. שבע. דאיהו ג חשבון זעיר. אסגי ליה. ד ורבי ליה דכתיב שבע שנים. ה ת"ח. דלא רבי קב"ה. אלא לדאזעיר. לא אזעיר אלא לדרכי. זכאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא. כמה איהו רב בעלויא בההוא עלמא.

ריא) אדהכי שמעו שירתא דימא. בקל נעימו דלא שמעו מיומא דאתבריא.

חלופי גרסאות

ש כמה. ת ומהדרין. א ל"ג מן בהאי עד איהו רב. ב מוסיף במאי זעיר איהו. ג ל"ג חשבון. ד ל"ג והכי ליה. ה ל"ג ת"ח. ו רב תמן ועלאה בעלויא; רב תמן ועלאה בההוא עלמא בעלויא.

מסורת הוהר

(כ) (משלי יג). (ז) (קהלת ב) שמיני א צ"ו. (ח) (תהלים יא) תולדות לו צ"ד. (ט) (ישעיה כח) תולדות לט צ"ג. (ט) (בראשית כג) חיי שרה א צ"א.

מאן דזעיר איהו רב

הסולם

מאמר

(י) אי רבי אי וכו': אהה רבי אהה רבי. כמה חדשים הם הדברים מן ראש הישיבה. אשרי הוא מי שמשפיל את עצמו בעולם הזה. כמה הוא רב ועליון בעולם ההוא. וכך פתח ראש הישיבה. מי שהוא קטן הוא גדול. ומי שהוא גדול הוא קטן. שכתוב. ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. מאה שהוא חשבון גדול כתוב בו שנה. המיעוט ביותר של שנים. עד לאחת הקטין אותו. שבע. שהוא חשבון קטן. הגדיל אותו והרבה אותו. שכתוב שבע שנים. לשון רבים. בוא וראה שלא הגדיל הקב"ה אלא למשפיל עצמו. ולא השפיל הקב"ה אלא למגדיל עצמו. אשרי הוא מי שמשפיל עצמו בעולם הזה. כמה הוא רב בהתעלות בעולם ההוא.

זכל מה שמכה. הוא. ונר רשעים ידעך. כי מחרף ומגדף לכל הצדדים. ואינו יכול להאיר כלל. ואז כתוב. כי מה האדם שיבא אחרי המלך. שרוצה להתדמות אליו ואינו יכול. וע"כ. ה' צדיק יבחן ומכה בו ואז מאיר ומתחזק בהאור. יבחן. כש"א. אבן בחן. כפף עצמו ר' שמעון ונשק העפר. אמר. מלה מלה. רדפתי אחרוך מיום שהייתי לאיש. ועתה נודע לי הדבר. מתוך השורש ועיקר הכל.

(ט) א"ל אי רבי וכו': א"ל אהה רבי. אהה רבי. כשכל אלו הרוחות זכרים ונקבות עולים למעלה. בלילה בעת השינה. בזמן ההוא שומעים דברים חדשים וישנים. יורדים ונכנסים תוך הישיבה. וחוזרים הדברים לפני ראש הישיבה. והוא מלמד אותם דבר על מכונן. כשעולים מתפשטים מלבושיהם שבעולם הזה. ועולים. כשיורדים חוזרים ומתלבשים בלבושיהם של גוף ההוא.

ריא) אדהכי שמעו שירתא וכו': בתוך כך שמעו שירת הים בקול נעימות. שלא שמעו מיום שנבראו קול נעימת שירה. כאותה הנעימות

קל נעימו דשירתא. כההוא נעימו דהווא אמרי. וכד סיימו (ט) יי ימלוך לעולם ועד. חמו ד' דיוקנין ברקיע. וחד מנייהו רב ועלאה מכלהו. ז וההוא רב ועלאה מנייהו. ח אתער קלא ואמר. (ט) כה אמר יי זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך וגוי. ט שאט ברקיעא ואגניז, קם אחרא אבתריה ואמר. (ז) והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגוי. סיים ושאט ברקיעא ואגניז.

(יב) פתח אידיך ואמר. (ז) ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת. ושאט ברקיעא. ואגניז. פתח אידיך ואמר. (ז) כה אמר יי בוראך יעקב וגוי. (ט) כה אמר יי הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה וגוי. תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה וגוי. סיים ושאט ברקיעא. ואגניז. כדין דחילו סגיא ואמתני נפל עליהו. (יג) כד הוה נהיר יממא. קלא אתער כמלקדמין. ואמר. עמא תקיפא כאריה. גברין כנמרין. הבו יקר למאריכון. דכתיב (ח) על כן יכבדוך עם עז וגוי. שמעו קל. חילין ומשריין דהווא אמרי. (ט) לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגוי. עד ומרומם על כל ברכה ותהלה. תוהו ואזלו. אדהכי נהר יממא. כ אהדרו רישא. וחמו כל מדברא חפי בענני יקר. מנהרן. מנצצן. בגוונין סגיאין.

ריד) אמרו דא לדא. ודאי קב"ה בעי לאשתבחה בתושבחתא דדרא דמדברא. זלא הוה בעלמא. דרא עלאה. כדרא דא. ולא יהא עד דייתי מלכא משיחא ודאי כל מה דאחמי לן קב"ה. לא הוה. אלא בגין לאודעא לן חביבו

מסורת הזהר

(ט) (שמות טו) ח"ג צב. (ט) (ירמיה ב) וירא קטו צ"א. (ז) (ישעיה מב) ח"ג רסא : (ק) (שם לה). (ו) (שם מג) ויצא סז צ"ד. (ט) (ישעיה מג) ב"א רנב צ"ג. (ח) (שם כה). (א) (דח"א כט) ב"א רעה צ"ב.

חלופי גרסאות

ז ל"ג זיהוא רב ועלאה מנייהו. ח קלא אתער. ט מוסיף זיהוא רב ועלאה מנייהו שאט. י מלך. כ ל"ג אהדרו רישא.

מאמר

הסולם

מתי מדבר

ריג) כד הוה נחיר וכי : כשהאיר היום. נתעורר קול כבתחילה ואמר, עם החזק כאריה, גבורים כנמרם, תנו כבוד לאדונכם, שכתוב, על כן יכבדוך עם עז וגוי. שמעו קול צבאות ומחנות שהיו אומרים, לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגוי עד, ומרומם על כל ברכה ותהלה. תמהו והלכו. בתוך כך האיר היום. החזירו ראשם, וראו כל המדבר מכוסה בענני יקר, המאירים ומנצצים בצבעים רבים.

ריד) אמרו דא לדא וכי : אמרו זה לזה, ודאי, הקב"ה רוצה להשתבח בתשבחות דור המדבר, שלא היה בעולם דור עליון כדור הזה, ולא יהיה עד שיבא מלך המשיח. ודאי כל מה שהראה אותנו הקב"ה, לא היה אלא כדי להודיענו אהבת רבונם עליהם, להודיענו

הנעימות שהיו אומרים. וכשגמרו, ה' ימלוך לעולם ועד, ראו ד' צורות אנשים ברקיע, ואחד מהם גדול ועליון מכולם. ואותו גדול ועליון מכולם עורר קול ואמר, כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך וגוי. עף ברקיע ונגנו. קם אחר אחריו, ואמר והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגוי. גמר ועף ברקיע ונגנו.

ריב) פתח אידיך ואמר וכי : פתח אחר ואמר. ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת. ועף ברקיע ונגנו. פתח אחר ואמר, כה אמר ה' בוראך יעקב וגוי. כה אמר ה' הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה וגוי, תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה וגוי. גמר ועף ברקיע ונגנו. אז פחד גדול ואימה נפל עליהם.

דמאריהון עלייהו. לאודעא ג דאית לון חולקא ה טבא, ואינון בני עלמא דאתי. ג ולזמנא דאתי כד יוקים קביה מתייא, זמינין אלין לאחייא בקדמיתא. כד"א (ב) יחיו מתיך, ואלין אינון ה דרא דמדברא.

ר(טו) א"ל, אי מלה חדתא ידעת, דאנא ט ערטירא בה. פ א"ל אימא, אמר קלא דהדרא ז בעינא למנדע. ב"נ יהיב קלא בחקלא, או באתר אחרא, והדרא קלא אחרא, ולא ידיע. א"ל, אי חסידא קדישא, על מלה דא, כמה קלין אתערו, וכמה דקדוקין הוו קמי רב מתיבתא, וכד נחת רב מתיבתא, אמר, הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקיעא, ורזא יקירא איהי.

ר(טז) [ק] תא חזי, תלת קלין אינון, דלא אתאבידו לעלמין. בר קלין דאורייתא וצלותא, דאלין סלקין לעילא, ובקעין רקיעין. אבל קלין אחרנין אינון דלא ק סלקין, ולא אתאבידו.

ר(יז) ואינון תלת: קול חיה בשעתא דאיהי על קלביטא, ההוא קלא משטטא ד ואזלא באוירא, מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, קול דבר נש, בשעתא, ש דנפיק נשמתיא מגופיה, ת ההוא קלא משטטא ואזלא א באוירא, מסייפי ב עלמא עד סייפי ג עלמא, ד קול נחש, בשעתא דפשיט משכיה, ההוא קלא משטטא באוירא, ואזלא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא.

ר(יח) אי חסידא קדישא, כמה מלה דא רבא ויקירא, אלין קלין, מה אתעביד

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

(ב) (ישעיה כו) וירא קטו צ"ו תק"ח צו ט"ד ג דלהק ול"ג דאית, ה ל"ג טבא, נ חמינין [זמינין] לאחייא כד יוקים קביה מתין דמתערין שי"א. בארעא קדישא בקדמיתא; וזמינין לא בקדמיתא, ול"ג מן ולזמנא עד בקדמיתא, ט ל"ג דרא דמדברא, ע ל"ג ערטירא, פ ל"ג א"ל, ז בעיתא, ק ל"ג סלקין ולא, ר ל"ג ואזלא באוירא, ש ל"ג דנפיק נשמתיא מגופיה; עלמא, ת ההוא; ההיא, א ל"ג באוירא, ב דעלמא, ג דעלמא, ד ל"ג מן קול נחש עד סוף האות.

דרך אמת (ק) ע"ל בפרשת משפטים.

הסולם

מאמר

ג' קלין דלא אתאבידו לעלמין

שלושה קולות הם שאינם נאבדים לעולם. לבד מקולות תורה ותפלה שהם עולים למעלה ובוקעים רקיעים (כנ"ל ויקהל אות ק"ל) אבל קולות אחרים יש שאינם עולים ואינם נאבדים. ר(יז) ואינון תלת קול וכר: והם שלשה קולות. (א) קול חיה, בשעה שהיא על האבנים, קול ההוא הולך ומשוטט באויר מסוף העולם עד סוף העולם. (ב) קול האדם בשעה שהגשמה יוצאת מגופו, קול ההוא משוטט והולך באויר, מסוף העולם עד סוף העולם. (ג) קול הנחש, בשעה שפושט עורו (כנ"ל פקודי אות תתע"ט) קול ההוא משוטט באויר והולך מסוף העולם עד סוף העולם.

ר(יח) אי חסידא קדישא וכר: אהה חסיד קדוש, כמה דבר זה גדול ויקר, אלו הקולות מה נעשה מהם ולאיהו מקום נכנסים ושורים

שיש להם חלק טוב, והם בני עולם הבא. ולעתיד לבא, כשיקים הקביה את המתים לתחת, עתידין אלו דור המדבר, לקום לתחיה תחילה. כשי"א יחיו מתיך, שאלו הם דור המדבר.

ר(טו) א"ל אי מלה וכר: א"ל, אם אתה יודע דבר חדש שאני עירום ממנו, א"ל אמור, אמר לו, קול החוזר אני רוצה לדעת, אדם הנותן קול בשדה או במקום אחר, וחוזר קול אחר אחריו, ולא ידוע מאין הוא בא, אמר לו, אהה חסיד קדוש, על דבר זה כמה קולות נתעוררו, וכמה דקדוקים היו לפני ראש הישיבה, וכשיריד ראש הישיבה, אמר, כך העמידו הדבר במתיבתא דרקיע, והוא סוד יקר.

ר(טז) תא חזי תלת וכר: בוא וראה

מינייהו, ולאן אתר עאלין ושארן. אלין קלין דצערא אינון. ואזלין ומשטטי באוירא. ואזלי מסייפי ה עלמא. עד סייפי דעלמא. ועאלין גו נקיין ומחילין דעפרא. ואתמרן תמן. וכד * יהיב בינ קלא. אינון מתערין לגבי ההוא קלא. קלא דנחש. לא אתער ו לגבי קלא דבינ. היאך יתער. במחאה. כד מחי בינ מחאה אתער קלא דנחש. דאתמר לגביה ההוא קלא. ולא קלא אחרא. קלא אתער ז בתר קלא. זינא ה בתר זיניה.

ריט) ועל דא ביומא דר"ה. קול שופר. אתער קול שופר ה אחרא. זינא בתר זיניה אזלא. ארחה דנחש לביש איהו. לקטלא ולמחאה. ה בההוא קלא ממש. כ לא אתער קלא דהאי נחש. אלא בתר זיניה. ודא איהו. כד בינ מחי בחוטרא בארעא. וקרי ליה לזיניה. כדין אתער ההוא קלא דנחש. לאתבא לזיניה. ורזא דא ל איהו טמירו.

רכ) אר"ש. ודאי מלה דא מלה סתימא היא. ותוהנא איך שלמה מלכא לא ידע מלה דא. א"ל. שלמה מלכא מנדע ידע. ולא כ"כ. אבל מה דלא ידע. ההוא קלא מה תועלתא אית בה. והיך יתבא.

רכא) ורב מתיבתא הכי אמר. דקדוקא דא לא ידע שלמה מלכא. דהא ההוא קלא. ה איהי כלילא רותא ונפשא. ה והבל גרמי מעצבונא דבשרא. ומשטטא באוירא. וכל חד מתפרש דא מן דא. וכד מטא לההוא אתר דעאל ביה. יתבא כמיתא. וכל אינון חרשין וקוסמין ידעין ה אתרין אלין בחרשייהו. וגחנין לארעא.

חלופי גרסאות

ה דעלמא. ו לגביה. ז ל"ג בתר. ח ל"ג בתר. ט ל"ג אחרא. י ל"ג בההוא קלא ממש. כ ל"ג מן לא אתער עד ורזא. ל הי טמירא. מ כלילא איהו. נ מהבל. ס מלין ול"ג אתרין אלין.

ג' קלין דלא אתאבידו לעלמין

הסולם

מאמר

ממש אין מתעורר קול הנחש. אלא אחר מינו. וזה הוא כשאדם מכה במקל בארץ. שקול הזה קורא את מינו. אז נתעורר קול ההוא של הנחש לענות אל מינו. וסוד זה הוא נסתר. רכ) אר"ש ודאי מלה וכו': א"ד שמעון. ודאי דבר זה היא דבר סתום. ותמה אני איך שלמה המלך לא ידע דבר זה. שאמר שלשה אלה וגו' דרך נחש עלי צור. אמר לו. שלמה המלך ידע. ולא כל כך. אבל מה שלא ידע. הוא שלא ידע קול ההוא איזה תועלת יש בו ואיך הוא מתישב.

רכא) ורב מתיבתא הכי וכו': ירב מתיבתא אמר כך. דקדוק זה לא ידע שלמה המלך. אשר קול ההוא הוא כלול מן רוח נפש. והבל העצמות מעצבון של הבשר. והקול משוטט באויר. וכל אחד מאלו הג' נפרדו זה מזה. וכשהקול מגיע למקום ההוא שנכנס בו. הוא יושב כמת. וכל אלו המכשפים הקוסמים יודעים מקומות אלו בכשפיהם. וכופפים

ושורים. אלו הקולות. של צער הם. והולכים ומשוטטים באויר. והולכים מסוף העולם עד סוף העולם. ונכנסים תוך בקעים ומחילות עפר. ומסתתרים שם. וכשאדם נותן קול הם מתעוררים כלפי קול ההוא. רק קול של הנחש אינו מתעורר כלפי קולו של אדם. ואיך הוא מתעורר. זיינו בהכאה. כשאדם נותן הכאה באיזה דבר. נתעורר כלפי קול ההכאה ההוא. קולו של נחש שנסתתר שם. במקום הריק או בשדה. ולא לקול אחר של אדם. קול מתעורר אחר קול אבל מין הולך אחר מינו. שב' קולות הראשונים שהם של אדם מתעוררים אחר קול אדם. וקול הג'. שהוא של הנחש מתעורר אחר קול הכאה.

ריט) וע"ד ביומא דר"ה וכו': וע"כ ביום ראש השנה. קול שופר מעורר קול שופר אחר. שה"ס קול הבינה (כנ"ל ויקרא ק' ד"ה פ"רוש) מין הולך אחר מינו. דרך הנחש הוא לרע. להרוג ולהכות. וע"כ בקולו של אדם (דפ"י דף קס"ח ע"ב *) דף קס"ט ע"א)

ושמעין קלא דא דמתחברון אינון רוחא ונפשא. והבל דגרמי. ואודעין מלה ודא איהו (ג) אוב ע מארץ. ועל דא רדיף שלמה. למנדע מה דאתעביד מההוא קלא. ולא ידע. זכאה חולקך פ רבי. דאתבריר לך מלה דקשוט.

רכב) כד ב"נ אתער קלא. מיד ז אתער ההוא קלא. ולית ק ליה רשו ר לארכא יתיר. אלא כעין ההוא קלא. דאתער ב"נ. ולא יתיר. ואי אריך ב"נ קליה. איהו לא אריך כל כך ש בהדיה. אלא לסופא דקלא. בגין דלא יכיל לארכא. ח מאי טעמא. בגין דכד נפקא בקדמיתא. אתאריך מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. והשתא דעאל תמן. לא יכיל לארכא קלא. א דהא לית ליה אתר ב לאתפשטא תמן כדבקדמיתא.

רכב) חדי ר"ש ואמר. אלמלי לא זכינא למשמע. אלא מלה דא. די לי.

חלופי גרסאות

ע ליג מארץ. פ זכאה קשוט ול"ג רבי דאתבריר לך מלה דקשוט. צ מוסיף מתחברון ואתער. ק לה. ר ליג לארכא. ש בהדיא. ח ליג מן מ"ט עד ליה אתר. א דלית ול"ג דהא. ב למשטטא.

מסורת הוזהר

(ג) (ישעיה כט).

הסולם

ג' קלין דלא אתאבידו לעלמין

מאמר

אם דרכם להתבטל, למה האירו בכלל. ועליהם סובב כל המאמר הזה, לבאר שאינם נאבדים, אע"פ שמתבטלים. ואלו ג' אורות ה"ס ג' קולות ההולכים מסוף העולם עד סוף העולם. כלומר שמדרגתם שלמה לגמרי, ע"ד שאמרו רואה מסוף העולם עד סופו. וכאן אינו אומר רואה משום שהם אורות דשמאל בלי ימין, שהם אינם מאירים אלא בבחינת ג"ר דו"ק. שה"ס נפש רוח, ונקרא ג"כ קול. אלא מפני שהם שלמים בג"ר דחכמה דשמאל, ע"כ אומר עליהם, מסוף העולם עד סוף העולם.

עצמם לארץ ושומעים קול זה, שרוח נפש והבל העצמות מתחברים בו. והם מודיעים הדבר ששאלו. זה הוא אוב מארץ. וע"כ רדיף שלמה לדעת מה שנעשה מקול הזה, ולא ידע. אשרי חלקך רבי, שנתברר לך דבר אמת. מעצבונוא דבשרא, פירושו, שההבל, הוא עיצוב של הגוף, מלשון ידיך עצבוני ויעשוני (איוב י' ח') שהוא אינו מסתלק מן הגוף כמו הנפש.

ח"ש (באות רט"ז) ת"ח ג' קלין אינין דלא אתאבידו לעלמין וכו' דלא פלקין ולא אתאבידו, כי להיותם הארת שמאל בלי ימין, אינם יכולים לעלות למעלה מפני הדין שבהם. ואע"פ שאח"כ מתמעטים, מ"מ אינם נאבדים, כמ"ש לפנינו. וז"ש (באות רי"ז) קול חיה בשעתא דאיהו על קלביטא, דהיינו שצועקת ע' קולות על האבנים, והיא רומת על חיה העליונה, שהיא המלכות, בעת הולדה נשמות, שאז רחמה צר ואינה יכולה ללדת, שהוא מטעם שאז מגולה בה הארת החכמה שבשמאל בלי ימין (כמ"ש באורן לעיל משפטים דף ק' ד"ה פנימיות ע"ש) וז"ש, שהוא קלא משטטא ואזלא באורא מבייפי עלמא עד סייפי עלמא, דהיינו שיש בקול הזה הארת הג"ר דחכמה, שה"ס מסוף העולם עד סופו. כי העולם ה"ס מלכות, וכשהחכמה מקובלת

רכב) כד ב"נ אתער וכו': כשאדם מעורר קול, מיד מתעורר קול ההוא, של החיה או של יציאת נשמה, ואין לו רשות להאריך יותר, אלא בשווה כעין אותו הקול שעורר האדם, ולא יותר. ואם האדם מאריך קולו, הוא אינו מאריך כל כך עמו, אלא נתעורר לסוף הקול של האדם, משום שאינו יכול להאריך. מהו הטעם, הוא, כי כשיצא מתחילה נתארך מסוף העולם עד סוף העולם, ועתה שנכנס שם, אינו יכול להאריך הקול, כי אין לו מקום להתפשט שם כבתחילה.

רכב) חדי ר"ש ואמר וכו': שמח ר"ש ואמר, אם לא זכיתי לשמוע רק דבר זה היה די לי להיות שמח, שזכיתי לשמוע דברי אמת של עולם ההוא. א"ל, אהה חסיד קדוש, אם היית יודע שמחת הדברים בעולם ההוא לפני ראש הישיבה, היית שמח יותר.

ביאור המאמר. ג' מיני אורות יש שמאירים ואח"כ מתבטלים. ויש להבין אותם,

למהוי חדי. דזכנא למשמע מלין דקשוט. דההוא עלמא. א"ל. אי חסידא, קדישא, אלמלי ידעת חדוה דמלין בההוא עלמא קמי רב מתיבתא. תהא חדי יתיר.

חלופי גרסאות

ג מוסיף אי קדישא.

הסולם

ג קלין דלא אתאבידו לעלמין

נעשה מהם. וז"ש אלין קלין וכי ועאלין בו נקיין ומחילין דעפרא. דהיינו אחד שנסתלק מהם הארת השמאל באים בנקיין הסלעים ובמחילות עפר, ששם כמו מקום קבורתם. דהיינו שנתמעטו עד לאפס. ואתמרין תמן. שהם שם בהסתד במיעוט.

והאדם הנותן קולו רומז לאדם העליון ז"א שבסוד הקול שלו הוא מיחד הימין והשמאל זה בזה, ואז יש תקון גם לג' קולות הנ"ל, עם שליטת קו האמצעי. אבל לא לגמרי כמו שהיו מתחילה. כמ"ש לפנינו. וז"ש. וכד יהיב ב"נ קלא אינון מתערין לגבי ההוא קלא. שמתעוררים להדבק בקולו של אדם שעייז הם מקבלים תקון ממנו כנ"ל. ויש בזה ב' בחינות. א', קולו של אדם, שהוא מרמו על ז"א, שאע"פ שמיחד שניהם מ"מ רק הימין שולט בו ולא השמאל. ב', קול הכאת מקל על הארץ, שהארץ שה"ס מלכות, משמעת קול. ומתיחדים בה ע"י קולה זה הימין והשמאל. וכיון שרומז על המלכות, נמצא שיש בה גילוי לשמאל, כי המלכות נבנית משמאל. ולפיכך קול אדם מספיק לתיקון ב' קולות הראשונים. קול חיה, וקול אדם לפני יציאת נשמתו, אבל לא לתקון קול נחש. להיותו כולו רק שמאל. ולתקון קולו של נחש. שהוא שמאל צריכים לקול הנשמע מארץ, שה"ס מלכות. שבנינה משמאל. וז"ש (באות ר"יח) קלא דנחש לא אתער לגבי קלא דב"נ. כי אינו מינו. כי האדם רומז לז"א שכולו ימין חסד, והנחש כולו שמאל. וז"ש, כד מחי ב"נ מחאה וכי ודא איהו כד בר נש מחי בחוטרם בארעא וכי כדון אתער ההוא קלא דנחש לאתבא לזיניה (באות ר"ט) שכיון שקול הנשמע מארץ הוא מינו של הנחש הוא מקבל תקון מקול הזה.

ח"ש (באות ר"כ) ותזחנא איך שלמה מלכא לא ידע מלח דא, שאמר שלשה אלה נפלא ממני וגוי דרך נחש עלי צור, שפירושו, קולו של נחש, הנסתר בנקיין הסלע. ולמה נפלא ממנו. ומשיב. אבל סח דלא ידע ההוא קלא, מה תועלתא אית בה, ואיך יתבא. שלא ידע איזה תקון הוא מקבל, ואיך

הוא

מאמר

מקובלת מקו אמצעי, שהשמאל והימין כוללים זב"ז, אין החכמה ממלאה אותה כולה, מסוף עד סוף, אלא רק הו"ק שלה בלבד, כנודע. אבל כשמאיר השמאל בלי ימין החכמה ממלאה אותה כולה. אפילו הג"ר שלה. וז"ס מסוף העולם עד סופו.

קול הב' הוא, קול דבר נש בשעתא דנפיק נשמתיה מנופיה, כי אז מתגלה בו ג"כ הארת השמאל בלי ימין, בבחינת הג"ר דחכמה, וע"כ נקרא אז יום הדין הגדול, כי גדול, יורה ג"ר, וז"ס שלא נפטר אדם מן העולם עד שרואה את השכינה (כמ"ש) לעיל וירא אות ל' ע"ש) וז"ש, ההוא קלא וכי מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, דהיינו שהוא הארת ג"ר כנ"ל.

קול הג' הוא, קול נחש בשעתא דפשיט משכיה, כי בעת שפושט עורו, שהוא ממלכות, תחילה היא עולה ונאחו בשמאל דבינה, בלי ימין, ואח"כ מעלים המלכות לבינה, והוא חוזר ומתמעט בסוד המוקש שמשימים לנחש (כמ"ש) באורן לעיל וראא אות ק"ט בהסולם ע"ש) ונמצא בעת שנאחו בשמאל בלי ימין דבינה, זההוא קלא וכי מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. להיותו ג"ר דחכמה הממלא את כל העולם כנ"ל.

אמנם כל אלו ג' הארות השמאל אינם אלא לשעתם, כי אח"כ חוזרים ומתמעטים. כי תחיה על האבנים, הרי אינה יכולה ללדת מחמת הארת השמאל, וע"כ בא נחש ונשך בערייתא, והארת השמאל מסתלקת (כמ"ש) במשפטים דף ק' ד"ה פנימיות). וכן קול אדם בשעת יציאת נשמה, הנה בביאת מלאך המות מסתלקת ממנו הארת השמאל והוא מת. וכן קול נחש, הנה תיכף מעלים המלכות לבינה, והארת השמאל מסתלקת. (כמ"ש) לעיל וראא אות ק"ט בהסולם ע"ש) הרי שכל אלו ג' קולות שהיו תחילה מסוף העולם עד סוף העולם, חוזרים ומסתלקים.

זה אמרו (באות ר"יח) אלין קלין מה אתעביד מנייהו ולאן אתר עאלין ושארין, כיון שנעלמים תיכף, למה יצאו מתחילה, ובהכרח שנעשה מהם דבר מה, ושואל, מה

רכד) א"ל מאי חדושא הוה השתא. כד אתית ד לגבי ה אמר, ו רב מתיבתא פתח ואמר, ד) ויוסף ישית ידו על עיניך. ז חדוה הוא. אמאי סתימו דעיינין למיתא. בגין ח דעיינין, גוונין דהאי עלמא ט אינון. ו חזיוו כ ודיוקנא דהאי עלמא בהו. איהו אסתים מניה האי עלמא. חזיו דהאי עלמא. ג אסתיתו ט עינוי, כל חזיו דהאי עלמא, נ הא אתחשך מניה. ט וחשכין מניה חזיו ע דעיניו, לית ליה חזיו בהאי עלמא. מתמן ולהלאה. אר"ש. יאות תקונא דקדמאי. וחכמתא דלהון יתיר ממלאכין קדישין.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ד) (בראשית מו) ויחי לט צ"ב. ד לגבאי. ה ל"ג אמר; אמר קרא. ו פתח ר"ש ואמר. ז ל"ג חדוה הוא; חד. ח דא עיינין. ט איהו. י ל"ג סן חזיוו עד אסתים. כ ל"ג ודיוקנא. ל סתימו דעיינו. מ ל"ג עינוי. נ ל"ג הא. ס חשכין; ע דעיינין.

מאמר

הסולב

ויוסף ישית ידו על עיניך

הוא שם בנדיקי הסלע. כי אם מקבל תקון, למה אינו יוצא משם. ואם אינו יכול לצאת משם הרי שאינו מקבל תקון, וחזר הקושיא למקומה, מה אתעביד מנייהו (נבאות ר"ד) ח"ש (באות רכ"א) ההוא קלא איהי כלילא רוחא ונפשא והבל גרמי, דהיינו מטרם שנתמעט, היה בו ג' מדרגות אלו קשורות זו בזו, כי שיעור קומתו היה עד ג"ר דרוח כנ"ל. וכל חד מתפרש דא מן דא, דהיינו אחר שנתמעט, נסתלקו ממנו האורות דנפש רוח, ונשאר בהבל דגרמי, ונמצאו נפרדות זו מזו, וז"ש יתבא כמיתא, שהבל דגרמי הנשאר הוא כמו מת, כי גם במת נשאר הבל דגרמי, שאינו מסתלק מקברו, ולפיכך בעת שנתעורר ומקבל תקון מקול ההכאה, חוזרות ג' מדרגות אלו ומתחברות, אבל לא בג"ר דרוח, כמקודם לכן, אלא בור"ק דרוח, כמ"ש לפנינו, וז"ש, וכל אינון חרשין וכו' ושמעין קלא דא דמתחברן אינון רוחא ונפשא והבל דגרמי, דהיינו מחמת שקבלו תקון מקול ההכאה בארץ, כנ"ל. ואז הנחש מודיע להם צרכי הכשפים שלהם, וז"ש ואודעין מלת, ח"ש, ועל דא רדיף שלמה למנדע, מה דאתעביד מוחהו קלא, ולא ידע, שלא ידע תקון זה שנעשה מסוד הכאה בארץ מהו.

ח"ש (באות רכ"ב) ולית ליה רשו לארבעא יתיר וכו'. כיון שג' קולות הנ"ל מקבלים תקונם מן קולו של אדם ומקול הכאת אדם בארץ כנ"ל, אין בהם יותר אריכות, דהיינו הארת חכמה הנק' ארוך, מקול אדם.

רכד) א"ל מאי חדושא וכו': אמר לו, איהו חדוש היה עתה כשבאת אלי. אמר, רב מתיבתא פתח ואמר, ויוסף ישית ידו על עיניך. הוא בשורה של שמחה, שואל, למה צריכים סתימת עינים למת, ומשיב, משום שהעינים, הם הגוונים של עולם הזה, והמראה והצורה של עולם הזה נמצא בהם, וע"כ בסתימת עינים הוא סותם ממנו עולם הזה, והמראה של עולם הזה, כי כשנסתמו עיניו כל

רכה) א"ל, יוסף אמאי ישית ידו פ מכל בניו, ואי תימא על בשורה דיליה, מבעי ליה ויוסף חי תראה. צ א"ל ישית ידו ק בגין ר דרחימו דיליה הוה, ובג"כ דא אסתים מנייה נהירו דהאי עלמא, ודא נטיל ליה. ט מאן דאסתים עינוי, רחימא דיליה אחזי הכי: חיזו דילך ה דהאי עלמא אתאביד, הא אנא חיזו דילך באתרך, מכאן ולהלאה יתקנון לך חיזו אחרא, דההוא עלמא.

רכו) אר"ש, מה אתהני האי למיתא, ומה תועלתא אית ליה בהאי, מאן ר דיבעי למשאל ב יומא מה דאצטרך לאפקחא עינוי, בגין לאחזאה דעדיין אזדמן איהו, לאתבא לחיזו דהאי עלמא כדבקדמין.

רכז) א"ל אי חסידא ג קדישא, ודאי אי לא אסתים מניה כל חיזו דהאי עלמא, ולא אתאביד כלא מניה, לא להוי ליה חיזו וחולקא דההוא עלמא. עלמא דא, כהפוכא איהו מההוא עלמא דאנן ביה, ד בזמנא דתחיית מתייא, אפילו כחוטא דשערא לא ה הוה מעובדא דהאי עלמא, דכלא אתאביד ו בקדמיתא, (בהוא *) ז טלא ויתעבר מניה כל זוהמא, ולבתר יתעביד ו כחמירא דא, ומניה יתעביד גופא בריה חדתא, כך הכא.

רכח) א"ל רבי שמעון, ודאי ידענא דאתון מלובשין תמן, בלבוש יקר,

חלופי גרסאות

פ ל"ג מן כל עד בגין, צ ל"ג א"ל; אבל, ק אלא, ר רחימו, ט דמאן, ת דהא, א דבעי, ב ל"ג יומא, ג מוסיף אי קדישא ד מנא, ה הוא, ו מוסיף בקדמיתא, טלא יבטיל ליה וישוי ליה, ז מוסיף שלא בקדמיתא.

דרך אמת ו) כעיסה זו.

לבושין דההוא עלמא

הסולם

שמעון, מה יועיל זה אל המת, ואיזה תועלת יש בו בזה, מי שידצה לשאול, צריכים לומר לו, שצדיכים לפקוח את עיני המת, כדי להראות שעוד הוא מוכן לחזור אל המדאה של עולם הזה כבתחילה, דהיינו שיקום בתחיית המתים.

רכז) א"ל אי חסידא וכו': אמר לו אהה חסיד קדוש, ודאי, אם לא נסתם ממנו כל מדאה של עולם הזה, ולא נאבד ממנו הכל, לא יהיה לו מראה וחלק בעולם ההוא, כי עולם הזה הוא הפוך מעולם ההוא שאנו בו, ובזמן תחיית המתים אפילו כחוט השערה לא יהיה ממעשה עולם הזה, כי הכל יאבד תחילה באותו הטל, דהיינו בטל התחיה, ויעביד ממנו כל הזוהמא, ואח"כ הוא נעשה כעיסה זו, וממנו יעשה הגוף כבריה חדשה, כך כאן, בעולם העליון גם מטרם התחיה.

רכח) א"ל רבי שמעון וכו': א"ל ר"ש, ודאי ידעתי שאתם מלובשים שם בלבוש יקר של

מאמר

כל מראה של עולם הזה נחשך לו, ואם מחשיכים לו מראה עיניו, אין לו עוד מדאה בעולם הזה משם ולהלאה, א"ר שמעון, יפה הם התקונים של הראשונים, וחכמתם היא יתרה ממלאכים הקדושים.

רכה) א"ל יוסף אמאי וכו': אמר לו, יוסף, למה ישית ידו, מכל בניו, ואם תאמר שאמר לו כן משום הבשורה שלו, שיוסף עודנו חי, א"כ היה צריך לומר ויוסף חי תראה, ולמה אמר ויוסף ישית ידו על עיניך, אמר לו, ישית ידו, הוא משום שהיה אוהבו, ומשום זה הסתים ממנו האור של עולם הזה, והוא לקח אותו, מי שסותם עיניו של אוהבו, מדאה כך: המראה שלך מעולם הזה, נאבד, ואני לוקח המדאה שלך במקומך, מכאן ולהלאה, יתקנו לך מדאה אחרת של עולם ההוא, וע"כ ניתן הדבר ליוסף, משום שהיה אוהבו של יעקב יותר מכל בניו.

רכו) אר"ש מה אתהני וכו': א"ר (דפו"י דף קס"ט ע"א *) דף קס"ט ע"ב)

דגופא דכיא קדישא. אי ה הוה ס בגוונא דא בהאי עלמא. ב"נ דאתחזי בההוא גופא. כגוונא דאתון קיימין בההוא עלמא.

רכט) א"ל, מלה דא שאילו קמי רב מתיבתא. (ט) תרין עולימין דאתלבשו ביננא. בתר דסבלו צערא על חובא. דלא אתחזי לגלאה. ושאילו דא קמי רב כ מתיבתא. ואיהו אמר. דהא הוה ג בהאי עלמא הכי. מנלן. דכתיב (ה) ויהי ביזם השלישי ותלבש אסתר מלכות. אתלבשת בההוא דיוקנא דההוא עלמא. מלכות: דא רוחא דקודשא. ה דהא מלכות שמיא. נשיב רוחא. מההוא רוחא דאורא דההוא עלמא. ואתלבשא ביה אסתר.

רל) וכד עאלת קמי ג מלכא אחשורוש. וחמא ההוא לבושא דנהורא. ה דיוקנאה אדמי למלאך אלהים. פרחא ו מניה נשמתא לפום שעתא. ו מרדכי אוף הכי. דכתיב ו) ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות. לבוש מלכות. ודאי. דיוקנא דההוא עלמא. וע"ד כתיב. ז) כי נפל פחד מרדכי עליהם. פחד מרדכי. ולא פחד אחשורוש. אמר רבי שמעון. כמה מתיקין ז אינון מלין. זכאה חולקי. ק והא ידענא דצדיקיא ג בהאי עלמא. מתלבשן בלבושא דאקרי לבוש מלכות. והכי הוא ודאי.

רלא) א"ל, אורא דג"ע. נשיבו דרוח קודשא אינון. ומתלבשן ביה

מסורת הזהר

(ה) (אסתר ה) ח"ג קט. קפג. ערה: ר"ז תכ"א
נו: ו) (שם ח) פקחי קפ צ"ב. ז) (שם ט).

מסורת הזהר

ח הכי. ט ל"ג מן בגוונא עד כגוונא. י מוסיף
חובא דדא. כ מוסיף מתיבתא בהאי. ל ל"ג בהאי.
מ דהוא. נ ההוא רשע ול"ג מן מלכא עד פרחא.
ס דיוקנא דמי. ע מינה נשמתה. ו נשמתיה מניה. פ דמי לבר אלהין ול"ג מן מרדכי עד מלפני.
צ ל"ג אינון. ק דא. ר בהאי.

דרך אמת (ש) שני נערים.

פאמר

הסולם

לבושין דההוא עלמא

לפני מלך אחשורוש. ודאה לבוש ההוא של אור, צורתה נדמה לו למלאך אלקים. ופרחה נשמתו ממנו לרגע. מרדכי, גם כן, לבש לבוש של עולם ההוא, שכתוב, ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות. לבוש מלכות ודאי, דהיינו צורה של עולם ההוא. וע"כ כתוב, כי נפל פחד מרדכי עליהם. פחד מרדכי, ולא פחד אחשורוש. כלומר, לא מטעם שגדלו אחשורוש, אלא מפני הלבוש שלו שמעולם ההוא. אר"ש, כמה מתוקים הם אלו הדברים, אשרי חלקי. והריני יודע, שצדיקים בעולם הזה מתלבשים בלבוש, שנקרא לבוש מלכות. וכך הוא ודאי.

של גוף טהור וקדוש. ושואל, אם יש כעין זה בעולם הזה, אם יש אדם הנראה כאן באותו הגוף, כעין שאתם עומדים בעולם ההוא. רכט) א"ל מלה דא וכו': א"ל, דבר זה שאלו ב' עלמים, דהיינו נערים, לפני רב מתיבתא, שנתלבשו ביננו אחר שסבלו צער על חטא שאינו ראוי לגלותו, ושאלו זה לפני רב מתיבתא. והוא אמר, שהיה בעולם הזה כך, מאין לנו, כי כתוב, ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות, שפירושו, שנתלבשת באותה הצורה של עולם ההוא. מלכות, פירושו רוח הקדש, כי מלכות שמים, דהיינו מלכות דז"א הנקרא שמים, נושבת רוח, מרוח ההוא של אויר עולם ההוא, ונתלבשה בו אסתר.

רלא) א"ל אורא דגן ע"דן וכו': אמר לו, האויר של גן עדן, הוא נשיבת רוח הקדש, ומתלבשים

צדיקיא, כגוונא דהוּוּ בהאי עלמא. וּלבתר, רוח קודשא שראת, על רישא דכל חד וחד. ואתערט ר ואתעבידא ליה עטרא. וכך א הוּוּ למרדכי, דכתיב בלבוש מלכות, דיוקנא דההוא עלמא. ולבתר ועטרת זהב גדולה, דא עטרת, דשריאת על רישיהון דצדיקיא בההוא עלמא. כד קבילו ישראל אורייתא. כגוונא דא הוּוּ ב. להון. עד ג דחבו, דכתיב בהו, ח ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. אתפשטו מההוא בלושא.

רלב) וכן כתיב ביהושע כהנא ד רבא. ט) הסירו הבגדים הצואים מעליו. וכתוב וילבישוהו בגדים. אלין לבושין דההוא עלמא. מהכא מלין קדמאין. ומהכא, ה דכל זמנא דגופא דהאי עלמא קיימא בקברא בקיומא, לא אתלבש רוחא בלושא דההוא עלמא. דכתיב ויסירו הבגדים הצואים מעליו בקדמיתא, ולבתר וילבישוהו בגדים. ומלאך יי' עומד, מהו עומד. אלא דא, ו הוא עטרא. דאקרי מלאך יי', דקיימא על רישיהון דצדיקיא, ודא איהו עומד. עומד על רישא לעילא. לבתר דאתלבשן ז בהאי בלושא דיקר.

רלג) תרין גופין כחדא, לא יכלין למיקם. כל זמנא דהאי קיים. רוחא לא מקבלא אחרא. אתעבר דא, הא אחרא זמינא מיד, ודאי, דא נפיק, ודא עאל. כגוונא דיצר טוב ויצר רע. בהאי עלמא. לא בעי קביה דתרווייהו יקומן כחדא.

חלופי גרסאות

ש ל"ג ולבתר, ח ל"ג ואת עבידא. א ל"ג הה. ב עליהון. ג דחטו. ד ל"ג רבא. ה כל. ו ל"ג הוא. ז בלושין.

מסורת הזהר

ח) (שמות לג) נח לג צ"ב. ט) (זכריה ג) ח"ג ריד.

בלושין דההוא עלמא

הסולם

מאמר

יהושע. ומכאן משמע, שכל זמן שהגוף של עולם הזה שנקרא בגדים הצואים נמצא בקבר בקיומו, אין הרוח מתלבש בלבוש של עולם הזה. שכתוב, ויסירו הבגדים הצואים מעליו, בתחילה, ואחר כך, וילבישוהו בגדים. וכתוב, ומלאך ה' עומד. שואל, מהו עומד. ומשיב, אלא זה הוא העטרה, שנקראת מלאך ה', העומדת על ראש הצדיקים, כנ"ל, וזהו שכתוב, עומד, דהיינו שעומד על הראש מלמעלה, אחר שנתלבשו בלבוש יקר הזה.

רלג) תרין גופין כחדא וכי: ב' גופים יחד אינם יכולים להמצא, כל זמן שזה, של עוה"ז, נמצא אין הרוח מקבל לבוש אחר של עולם ההוא. נעבר זה, של עולם הזה, הרי מוכן האחר מיד. ודאי, זה יוצא זה נכנס. והוא כעין יצר הטוב ויצר הרע בעולם הזה, שהקביה אינו רוצה ששניהם יקומו בגוף אחד. אלא שאם היצר הרע שולט ברוח יצר הטוב, ואם יצר הטוב ש ט ברוח יצר הרע.

ומתלבשים בו הצדיקים, כעין שהיו בעולם הזה, ואח"כ, רוח הקודש שורה על ראש כל אחד ואחד, ונתערב בו, ונעשה לו עטרה, וכך היה למרדכי, שכ' בלבוש מלכות, שפירושו בצורה של עולם ההוא, ואח"כ, ועטרת זהב גדולה, זו היא העטרה השורה על ראש הצדיקים בעולם ההוא. כשקבלו ישראל את התורה, היה להם ג"כ כעין זה. דהיינו לבוש של עולם ההוא, עד שחטאו, שכתוב בהם, ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. דהיינו שנתפשטו מלבוש ההוא.

רלב) וכן כתיב ביהושע וכי: וכן כתוב ביהושע כהן גדול, הסירו בגדים הצואים מעליו. וכתוב, וילבישוהו בגדים. אלו הם הבלבושים של עולם ההוא. מכאן משמע דברינו הראשונים, שצריכים מקודם לסתום העינים מכל מראה עולם הזה, שהם נחשבים כבגדים צואים, ואח"כ יוכל לזכות למראה של עולם ההוא, שהם הבגדים החדשים, שהלבישו את

רלד) אמר ליה, תוהנא על מה דכתיב (והשטן עומד על ימינו לשטנו. וכי יהושע בן יהוצדק כך, שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה. א"ל, חסידא קדישא, כמה טמירין סתימין מלין אלין, ה אע"ג דחברייה ידעין במלין דההוא עלמא, ה לא יכלין למנדע ברזין אלין.

רלה) א"ל, כיון דבר נש בההוא עלמא, מה תועלתא אית לההוא שטן לאסטאה ליה, ולא די ליה דאפיק נשמתייה מניה, וקטיל ליה. אמר ליה אי חסידא קדישא, זכאה חולקך, ת"ח תיאובתא דשטן לא הוה, אלא בגין דלא יתלבש ההוא זכאה בלבושא דכיא קדישא, כ דכיון דחוי ג ההוא שטן, דלבושא ה דיליה נ אתדחיא, ולא אתחשיב, על דא אסטי ליה, מאי טעמא, בגין דאי אתלבש בההוא לבוש יקר, מיד לבושא דזוהמא, ועבידתא דההוא שטן, יתבטל ה ויעבר מעלמא, ו ולא ניחא ליה לשטן.

רלו) ותו, ה דבכל זמנא דלא אתלבש, פקדא רוחא לההוא גופא דזוהמא דיליה, וניחא ליה לשטן, וכיון דאתלבש * בההוא לבוש יקר, הא אתבטל ז גווני דיצרא בישא, ק וגופא דיליה, ולית ליה ג דוכרנא בהדיה לעלמין. רלז) ואי תימא, דאנן פקדין לבי קברי בריש כל ליליא, לאו על גופא אלא על ש נפשא, ת דהא כל זמנא דבשרא קיימא, א רוחא פקדא עלה דנפשא.

חלופי גרסאות

ח מוסיף א"ל אע"ג, ט אי ניכול, י דכיון ול"ג א"ל, כ כיון, ל ל"ג ההוא שטן, מ דא, נ אתדחא, ז ל"ג גווי דיצרא בישא, ק גופא דא, ר דוכתא, ת ל"ג דהא, א ורוחא עלה ונפשא לגופא.

מסורת הזהר

(י) (שם) וירא קו צ"ה.

ט ויתעבר, ע ל"ג ולא ניחא ליה לשטן, פ דכל, ש מוסיף נפשא דאזלא [אזלא] ת) ערטיראה.

דרך אמת ת) ערום.

הסולם

לבושין דההוא עלמא

מאמר

הטעם, הוא משום שאם יתלבש בלבוש יקר ההוא, מיד הלבוש דזוהמא, ופעולת השטן יתבטל ויעבור מן העולם. וע"כ, לא רצה בזה השטן.

רלו) ותו דבכל זמנא וכי: ועוד, כי בכל זמן שלא נתלבש בלבוש של עולם ההוא, פוקד הרוח לגוף המזוהם שלו, ורצוי זה לשטן, וכיון שנתלבש באותו לבוש יקר של עולם ההוא, הרי נתבטל כל גווי היצר הרע, והגוף שלו, ואין לו זכרון עמו לעולם.

רלז) ואי תימא דאנן וכי: ואם תאמר הרי אנו, הרוחות, פוקדים בית הקברות בתחילת כל לילה, ואם הגוף נעבר מן העולם, יש לשאול למה אנו פוקדים הקבר, ומשיב, זה אינו על הגוף, כי אם על הנפש, כי כל זמן שבשר הגוף נמצא, הרוח פוקד את הנפש והנפש

רלד) אמר ליה תוהנא וכי: אמר לו תמה אני על מה שכתוב, והשטן עומד על ימינו לשטנו, ואם יהושע בן יהוצדק כך, שאר בני העולם על אחת כמה וכמה, אמר לו, חסיד קדוש, כמה נסתרים וסתומים דברים אלו, אע"פ שהחברים יודעים בדברים של עולם ההוא, אינם יכולים לדעת בסודות האלו.

רלה) א"ל כיון דכ"נ וכי: אמר לו כיון שהארם בעולם ההוא, איהו תועלת יש לשטן להסטיין עליו, ולא די לו שהוציא נשמתי והרגו, אמר לו, אהה חסיד קדוש, אשרי חלקך, בוא וראה תשוקתו של השטן לא היה, אלא כדי שלא יתלבש, צדיק הזה, יהושע בן יהוצדק, בלבוש טהור וקדוש, כיון שראה השטן, שלבוש שלו נדחה ולא נחשב, דהיינו בגדים הצואים, על זה השטין עליו, מהו

ונפשא פקדא לגופא. אבל השתא. פקדונא ב דילן איהו לנפשא. דאיהי נ משתככא. ואשתארת בשכוכי גו גרמי. ובג"כ. בריש כל ליליא. פקדונא ד דרוחא לנפשא. ולא על בשרא.

רלח) אי חסידא קדישא. תא ואגלי לך ה מלה סתימא. בניינא דגופא דבר נש הכי הוא. רוחא מעם רוחא דקודשא. נשמתא מגו אילנא דחיי. כיון דרוחא קדישא. ירב חילא. מיד רתיכין דיליה. יהבין חילייהו. חילא דלהון. גרמי ושייפין. כלהו ומסטרא דלהון. וותקונייהו דא על דא. סט"א ירב בשרא. ומסטרא דילה. אתיא בשרא. ולא מלה אחרא. רתיכין דילה. יהבין כל אינון גידין וערקין. לאמשכא דמא לבשרא. בתר דאלין יהבי ה חילייהו. שמיא יהבי חילייהו. ומאן אינון. עור דאתמשך על כלא. כגוונא דלהון.

רלט) לבתר מתחברן שמיא וארעא כחדא. ויהבי ט ד' יסודי אלין : אשא. ומיא ואוירא. ועפרא. לאגנא על אלין. ולחפיא על כלא. לבתר. כל חד נטיל חולקיה דיהב. ואתבטל. רוחא דקודשא. ורתיכין דיליה. חולקייהו קיימא. רוחא דקודשא. רוחא דילה קיימא ונשמתא סלקא. רתיכין דרוחא דקודשא. גרמין דלהון קיימין. וע"ד חשיבו דגופא. גרמין הוו. ובג"כ כתיב. ו) ועצמותיך יחליץ. ובשרא לא כתיב ג ביה הכי.

רמ) וכל זמנא דבשרא ה דסטרא אחרא קיימא בקיומא. ההוא שטן קיימא

חלופי גרסאות

מסודות הוהר

ב ל"ג דילן. ג משתבחה. ד לרוחא דנפשא. ה במלה. ו וסטרא. ז דתקונייהו. ח ל"ג חילייהו. ט ל"ג ד' יסודי אלין. י ל"ג חולקייהו קיימא. כ גופא. ל ל"ג ביה הכי. מ דבסטרא.

כ) (ישעיה נח) משפטים יח צ"ס.

בניינא דגופא דבר נש

הסולם

מאמר

גידים ועורקים להמשיך דם אל הבשר. ואחר שאלו נותנים כחם. השמים שהם ז"א נותנים כחם. ומה הוא. הוא העור הנמשך על הכל. כמו שהם. דהיינו כמו השמים שהם מקיפים על הכל.

רלט) לבתר מתחברן שמיא וכו' : אחר כך מתחברים שמים וארץ. שהם ז"א ומלכות. ונותנים. ד' יסודות אלו. אש. מים. אויר ועפר להגן אל אלו ולכסות על הכל. ואח"כ. כשמת. כל אחד לוקח חלקו שנתן אל הגוף. והוא מתבטל. רוח הקדש והמרכבות שלו. חלקם שנתנו אל האדם. מתקיים. רוח הקדש. הנה הרוח שלו קיים. והנשמה. עולים למעלה. המרכבות של רוח הקודש. הנה העצמות שלהם מתקיימים. וע"כ חשיבות הגוף הוא העצמות. ומשום זה כתוב. ועצמותיך יחליץ ובבשר לא כתוב כך.

רמ) וכל זמנא דבשרא וכו' : וכל זמן שהבשר מסטרא אחרא קיימת בקיומו. שטן ההוא

הנפש פוקדת את הגוף. אבל עתה. שבשר הגוף נעבר מן העולם. הפקידה שלנו היא אל הנפש. שהיא נשתככה ונשארת בהשקט בתוך עצמות הגוף. שעצם אחד נשאר ממנו תמיד בקבר. שממנו נבנה לתחיית המתים. ומשום זה בתחילת כל לילה הפקדון של הרוח. הוא לנפש. ולא על בשר.

רלח) אי חסידא קדישא וכו' : אהה חסיד קדוש. קום ואגלה לך דבר סתום. הבין של רוח האדם כך הוא. הרוח שלו נמשך מרוח הקודש. שהוא מלכות. הנשמה שלו נמשכת מעץ החיים. וכיון שרוח הקודש. שהוא המלכות. נותן כחו. מיד המרכבות שלו נותנים כחם. והכח שלהם הוא. העצמות והאברים כולם הם מן הצד של מרכבות המלכות. ותקונייהם הוא על זה. דהיינו עצם על עצם אבר על אבר. הסטרא אחרא. נותנת בשר. ומן הצד שלו בא רק בשר ולא דבר אחר. המרכבות שלו. של הס"א. נותנות כל אלו (דפרי דף ק"ע ע"א) 398

נ לאסטנא ם אתאביד בשרא, לית ליה רשו לאסטנא, דהא לית ליה על מה דיסתמך. ועיד כתיב, (ז) יכל בשרו מרואי ושפו עצמותיו לא ראו. מההוא חיזו דשטן דקיימא לאסטנא, דלא יכיל, כיון דיכל בשרו. ושפו עצמותיו לא ראו, לא אתחזון ן לקרבא לגביה. דלית ליה בהון חולקא, ן כיון (א) דשף כל חד וחד מדוכתיה. לא תבע עלייהו, ולא קאים לאסטנא ץ בגינייהו. לבתר דבשרא מתעכלא, הא לא יתבע דינא, ולא קאים לאסטנא, ק דהא לית ליה על מה דיסתמך, ולא אדכר לבינ בשום מלה דעלמא. א"ר שמעון, השתא ידענא מלין על תקונייהו, ודאי יאות הוא ך ליה לאסטנא.

רמא) א"ל ן ר', חגור זינך, ותקין גרמך, אי תבעי למנדע (ב) מלין דשארית. או אי תשאל בהני מלין, אימא ת לי. א א"ל ודאי, הא ידענא דביתאי שכיבת. דלא ב ידענא מנה ג כלום. וחברייא ידעין. נשין מ"ט דעתייהו קלה. רמב) ד א"ל דעתא אתיא בשית דרגין, וכל חד נטיל ה חולקיה, מה דאשתאר, קל איהו. אבל יקירא דא, אי לאו דאשת כסילות אשתתף בה. ן במלה דא לא

מסורת הזהר
(ז) (איוב לג).
נ לאסטנא. ם ל"ג מן אתאביד עד דהא. ע ל"ג לקרבא. ן דכיון; אע"ג. צ ל"ג מן בגינייהו עד ולא. ק ל"ג דהא לית ליה על מה דיסתמך. ר ל"ג ליה. ן ר' שמעון. ת ליה. א ל"ג א"ל. ב ידעת; ידעת. ג ל"ג כלום. ד ל"ג א"ל. ה ל"ג מן חולקיה עד במלה. ו מוסיף א"ל במלה.

דרך אמת (א) שנעקר ממקומו כל אחד ואחד. (ב) דברים שהתחלת.

הסולם

נשין דעתייהו קלה

מאמד

ההוא עומד להסטיין, נאבד הבשר אין לו רשות להשטיין, כי אין לו על מה שיסמוך, שכבר אין לו חלק בו, וע"כ כתוב, יכל בשר מרואי ושפו עצמותיו לא ראו. מרואי, פירושו מראהו ההוא של השטן העומד להשטיין, שאינו יכול, משום ריכל בשרו. ושפו עצמותיו לא ראו, היינו, לא נראו לשטן שיקרב אליו, כי אין לו חלק בו, כיון שניתק כל אחד ואחד, דהיינו כל עצם ועצם ממקומו, אינו תובע עליהם ואינו עומד להשטיין בשבילם. כי אחר שהבשר נעכל לא יתבע עוד דין, ואינו עומד להשטיין, כי אין לו על מה שיסמוך, ואינו מזכיר את האדם בשום דבר שבעולם. א"ר שמעון, עתה אני יודע הדברים על תקונם. דהיינו מ"ש, והשטן עומד על ימינו לשטנן, ודאי יפה הוא לו להשטיין, כל עוד שלא הסיר בגדים הצואים.

רמא) א"ל רבי, חגור וכו': אמר לו, רבי, חגור נשקך, ותקן את עצמך, אם אתה רוצה לדעת הדברים שהתחלת בהם, או אם תשאל באלו הדברים, אמור לי, אמר לו ודאי הרי אני יודע, שאשתי מתה, כי איני יודע ממנה

תשאל, דהא ידענא דלאו על ז דביתך שאלת, אלא על מה דכתיב, (ח) הנה יי רוכב על עב קל. וההוא עב קל אקרי דעת, מההיא כלה יראת יי, ואיהי קיימא באמצעייתא כגוונא דדעת עלאה, ה אבל אקרי קל. והא ידענא שאלתא דילך מאי היא.

רמג) אבל שארי וחגור זינך, (ג) וקטיר קטרך, דהא עידנא הוא לגלאה, כמה דשארית עובדא, דעל אנפי רוחב ביתא, אולם דעורה לגו, בהאי עזרה, אית תריסר פתחין, לפום חושבן שבטיא דישראל, בפתחא חדא, כתיב ראובן, ובפתחא אחרא, כתיב שמעון, וכן כל שבטיא דישראל, רשימין על אינון פתחין, בזמנא דיסלקון לאתחזאה קמי מאריה דעלמא, מאן דעייל בפתחא ו דרשים ביה ראובן, אי משבטא דראובן ו איהו, מקבלין ליה פתחין, ואי לא פלטיין ליה לבר, וכן בכלהו, דלא יקבלון פתחין, אלא למאן דאיהו מההוא שבטא דרשים בהון, ובדא יתחקקון וישתמודען כל חד וחד.

א/רמד) תלת מאה ושתינ וחמש עמודין דנהורא מלהטא, אית בכל סטרא, מאינון ארבע סטרין, כל אלין עמודין, אקרין עמודים חיים, בגין דלא קיימא נהורא דלהון * שכיך באתר חד, וכלהו, אלין סלקין, ואלין נחתין, יהבי דוכתא דא לדא, אלין דסלקין ו בטשין דא בדא, ומנגני נגונא, ואלין דנחתי אוף הכי.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז ביתך, ח וע"ד, ט וקטרי, י ל"ג דשארית, כ דא ול"ג דרשים ביה ראובן, ל הוא פתחין ול"ג איהו מקבלין ליה, מ כנישין.

(ח) (ישעיה יט) שמות כט צ"כ.

דרך אמת (ג) וקשור קשרך.

גשין דעתייהו קלה

הסולם

מאמר

בהקסה"ז דף מ"ה ד"ה ההיא, וז"ש, וההוא עב קל אקרי דעת מההיא כלה יראת ח', ואיהי קיימא באמצעייתא דהיינו שהוא משמש לקו אמצעי שלה כמו הדעת דז"א.

מאמר עמודין וגלגלין

רמג) אבל שארי וחגור וכו' : אבל התחל וחגור נשקך וקשור קשרך, כי עת הוא לגלות כמו שהתחלת הדבר, כי על פני רוחב הבית, יש אולם העזרה בפנים, בעזרה ההיא יש י"ב פתחים לפי חשבון שבטי ישראל, בפתח אחד כתוב ראובן, בפתח שני כתוב שמעון, וכן כל שאר שבטי ישראל דרשומים על אלו הפתחים, בעת שעולים להראות לפני אדון העולם, מי שנכנס בפתח שרשום בו ראובן, אם משבט ראובן הוא מקבלים אותו הפתחים, ואם לא הפתחים פולטים אותו לחוץ, וכן בכלום, שהפתחים אינם מקבלים אלא מי שהוא מאותו השבט שרשום בהם, וזוהו יהיו נחקרים ונודעים כל אחד ואחד.

רמד/א) תלת מאה ושתינ וכו' : ג' מאות וששים וחמשה עמודי אוד לזהט, יש בכל צד מאלו ד' צדדים שבעזרה, כל אלו עמודים נקראים

כי כאן אסור השאלה, כי ידעתי דמה שאמרת שאשתך מתה, ואינך יודע ממנה כלום, לא על אשתך שאלת, אלא על מלכות דמנעולא כנ"ל, אלא, מותר לשאול, על מה שכתוב, הנה ה' רוכב על עב קל, ואותו עב קל נקרא דעת של כלה ההיא יראת ה', שהיא המלכות, והיא עומדת באמצע, כמו דעת העליון, אבל נקראת קל, והנה ידעתי השאלה שלך מה היא.

פירושו, הדעת בא בששה מדרגות, דהיינו ממשיך רק ו"ק דחכמה בהכרעתו בין ימין לשמאל, וז"ש, הטעם מה שגשים דעתן קלה, שאין בהם אלא דין קל של המפתחא, שהוא משום כי, דעתא אתיא בשית דרגין, דהיינו שבכח הדינים שבו, ממנעולא וממפתחא (כנ"ל) לך י"ג ד"ה ונתבאר) אינו ממשיך רק ששה קצוות דחכמה, ולא הג"ד, וכל חד נטיל חולקיה, וכל אחד מן הקוין לוקח חלקו, כי המנעולא מאירה בקו ימין והדינין דכורא בקו שמאל, מה דאשתאר קל איהו, מה שגשאר מן הדינים שלא נמתקו ע"י דעת דז"א הוא נקרא קל, כי היא בחינת מפתחא שדיניה קלים וראויה לקבלת החכמה (כנ"ל)

ב/רמד) אלין דסלקי דנגני, נגונא, מאי נגונא מנגני. שיר יתמא. (1) מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'. שיר חדש, וכי אית שיר עתיק, אלא שיר, דעד כען מלאכין קדישין לא שבחו ליה, בגין דאיהו חדש. מאי טעמא איהו חדש. בגין דההוא דמחדש עולימיו, משבח ליה, ואמר ליה, והכי אמר רב מתיבתא, דא אקרי חדש ואיהו חדש. בגין דדביק בשמשא, ולא אתפרש מניה. לאפקא סטרא אחרא, דלית ביה חדושא, דכתיב ביה (2) ואין כל חדש, זקן הוא ואתבלי, ולא (3) אתחדש.

רמה) תו פתח רב מתיבתא, שרה אתחדשת בעדונא, דרגא דילה (4) גרים, דכתיב (5) אחרי בלותי היתה לי עדנה, מאי עדנה, משיכו דעדן עלאה, ובגין דאתמשך עלה מסטר דנוקבא, כתיב עדנה בה"א ובג"כ כתיב היתה, ולא היה. רמו) ואדני זקן, וכי אע"ג דאיהו זקן, לא אתחזי לאולדא, אלא (6) לאו מלתא זעירתא אמרה (7) לגביה, (8) דבגין ההוא (9) זקן, לא אתחדש ולא עביד תולדין, דאלמלא הוה עביד תולדין הוה מטשטשא עלמא, ועל דא אהדר (10) מלין קודשא בריך הוא, למה זה צחקה שרה וגו'. ואי תימא והא כתיב (11) ואברהם זקן (12) בא בימים, אלא בא בימים, באינן יומין עלאין, דמחדשי עולמין כנשרא, וע"ד נגונא

חלופי גרסאות

נ מוסיף אתחדש, ולא עביד תולדין דאלמלא עביד תולדין הוה מטשטש עלמא. (13) ל"ג גרים. (14) לאזער, לאזער גרסה דאתרבקת (15) דאתדבאק; אמרה לגבי דאברהם בגין דהוא זקן לא אתחדש ולא עביד דההוא. (16) מוסיף מלך זקן וכסיל. (17) ל"ג מלין.

מסורת הזהר

(1) (תהלים צח) חיי שרה, י צ"ב. (2) (קהלת א) לך קין צ"א. (3) (בראשית יח) וירא מד צ"ב. (4) (שם כד) ב"א כז צ"ס.

תולדין. (5) מוסיף לגביה דאברהם אלא. (6) צ בגין (7) ל"ג בא בימים.

עמודין וגלגלין

רמה) תו פתח רב וכו': עוד פתח רב מתיבתא, שרה נתחדשה בעדון, כי המדרגה שלה שהיא נקבה גרמה, שכתוב אחרי בלותי היתה לי עדנה, מהו עדנה, היא המשכה של עדן העליון, שהוא חכמה, ומשום שנמשך עליה מבחינת נקבה, כתוב עדנה עם ה', וע"כ כתוב היתה ולא היה. (וע' להלן חקת אות נ"ט).

הסולם

מאמר

נקראים עמודים חיים, משום שהאור שלהם אינו עומד שקט במקום אחד, שכל העמודים, אלו עולים ואלו יורדים, נותנים מקום זה לזה, אלו שעולים, מכים זה בזה, ומנגנים נגון, וגם כן אלו שיוורדים מנגנים.

רמד/ב) אלין דסלקי דנגני וכו': אלו העמודים העולים שמנגנים נגון, איזה נגון הם מנגנים, הוא שיר יתום, שלא נזכר שם אמרו, מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'. שואל, שיר חדש, וכי יש שיר ישן, אלא הוא שיר, שעד עתה עוד המלאכים לא שבחו אותו, משום שהוא חדש, מה הטעם הוא חדש, הוא משום שאותו שמחדש נעודיה, דהיינו נער מטטרון, משבח אותו ואמרו, וכך אמר רב מתיבתא, מטטרון זה נקרא חדש, הוא חדש, משום שמחדש נעוריו תמיד, והוא משום שדבוק בשמש, שהוא ז"א, ואינו נפרש ממנו, להוציא את סטרא אחרא שאין בו חידוש, שכתוב בו, ואין כל חדש, כי זקן הוא, ונבלה ואינו מתחדש.

רמו) ואדני זקן: שואל וכי משום שהוא זקן אינו דאוי להוליד, הרי גם זקנים מולידים, ומשיב, אלא, לא אמרה עליו דבר קטן, שאמרה, משום אותו זקן, שהוא הס"א, כנ"ל, שאין בו חידוש ותולדות כנ"ל, אין אברהם מתחדש ואינו עושה תולדות, כי אם היה הס"א מעמיד תולדות היה מטשטש העולם, ועל זה השיב הקבי"ה למה זה צחקה שרה וגו'. לומר, שזקן דס"א שולט באברהם, שואל, וא"ת והרי כתוב ואברהם זקן בא בימים, הרי שגם הכתוב, קורא לאברהם

דא נגונא דההוא חדש איהו. הושיעה לו. למאן. לההוא חדש. הושיעה ימינא דמלכא עלאה. ודרועא ה דיליה.

(רמז) אינון דנחתי. אוף הכי מנגני. ואמרי שירה אחרא יתמא. ומאן איהו. מזמור לתודה. דאיהו יתמא. אוף הכי.

(רמח) נהורא דלהון חד אתחזי. וכד מתגלגלי. אתחזן חמש גוונין דנהורין.

חלופי גרסאות
ח ל"ג דיליה.

מסורת הזהר
(ז) (תהלים ק).

עמודין וגלגלין

הסולם

מאמר

למדדגה תחתונה בעת קטנות. ומחזיר ומעלה את הבינה ותרי"מ של המדרגה. ביחד עם המדרגה התחתונה המחוברת בבינה ותרי"מ אלו. בעת גדלות. הנה המסך הזה נבחן לפתח בשביל התחתונה. כי לאלא המסך הזה לא היה שום מציאות שיוכל התחתון להכנס לעליון ולקבל ממנה אורותיו. כמ"ש שם. עש"ה. והנה בשמות ישראל הן מעולם הבריאה. שהן מדרגה תחתונה של המלכות. ונמצא שהמסך שמתחת כתר וחכמה שבי"ב בחינות דעזרה. שהיא המלכות. מוריד הבינה ותרי"מ די"ב בחינות שבמלכות. ליי"ב השבטים של ישראל. בעת קטנות. ואותו המסך חוזר ומעלה את הבינה ותרי"מ עם י"ב שבטי ישראל אל מדרגת העזרה שהיא המלכות. בעת גדלות. ונמצא שהמסך שמתחת חרי"ב שבכל בחינה שבעזרה. הוא הפתח להעלות את אותו השבט שבישראל. שבינה ותרי"מ דאותה הבחינה היו מלובשים בו בעת קטנות. וי"ש (באות רמ"ג) כחאי עזרה אית י"ב פתחין לפום חושבן שבטיא דישראל. דהיינו י"ב המסכים שמתחת כ"ח די"ב בחינות שבמלכות הנקראת עזרה. אשר הבינה ותרי"מ דכל בחינה ובחינה מלובשת בהבחינה שכנגדה בשמות די"ב שבטי ישראל. וי"ש. בפתחא חדא כתיב ראובן ובפתחא וכו' וכן כל שבטיא דישראל. כי במסך דכל בחינה נבחן הבחינה שכנגדה בי"ב שבטי ישראל. מאן דעייל בפתחא דרישים ביה ראובן. אי משבטא דראובן איהו. דהיינו שבינה ותרי"מ דאותו בחינה מלובשים בו בקטנות. מקבלין ליה פתחין. כלומר. שבעת גדלות. בזמן הראיה. שהמסך מעלה את הבינה ותרי"מ שלו. נמצא מעלה גם אותו השבט המחוברים מעת קטנות בבינה ותרי"מ אלו. ואי לא. פלטיין ליה לבר. שאם אינו מחובר בבינה ותרי"מ של אותו בחינה. לא יוכלו להעלותו. כי אין לו שום מגע עמו. וכן בכלה. וכדא יתחקקון. וישתמודעון כל חד וחד. יתחקקון

לאברהם זקן. ומשיב. אלא הכתוב אומר בא בימים. שהפירוש הוא. שבא באלו ימים העליונים דז"א. שמחודשים געוריהם כנשר. וע"כ. על שם ימים העליונים אלו. נגון זה דמזמור לה' שיר חדש. הוא ניגון של חדש ההוא. שהוא מטטרון הדבוק בימים העליונים דז"א. הושיעה לו. למי. היינו הושיעה לאותו חדש. שהוא כולל הימין של מלך העליון. שהוא ז"א. והזרוע שלו. דהיינו גם השמאל. וע"כ כתוב. ימינו וזרוע קדשו.

(רמז) אינון דנחתי אוף וכו' : עד כאן פירש השירה של העמודים העולים למעלה. ועתה מפרש. אלו העמודים היורדים ממעלה למטה. מנגנים גם כן ואומרים שירה אחרת. יתומה. דהיינו שלא נזכר שם אומרה. ומה היא. היא מזמור לתודה. שהיא יתומה גם כן. (רמח) נהורא דלתון חד וכו' : האור של העמודים. נראה אור אחד. וכשמתגלגלים נראים בכל עמוד ועמוד חמשה אפנים של אור. עמודים אלו חלולים המה כולם מבפנים. וכשעולים ויורדים. יוצאות מהם להבות אש כעין כפתור ופרח. למעלה מכל עמוד ועמוד יש שלשה תפוחים. שמדווגים בהם ג' צבעים. אדום ירוק לבן. ובכל צבע וצבע לזהות אותיות בולטות. מלהבות אש ירוקות. ואינם שקטים לעולם. ואין מי שיעמוד עליהם וישג אותם.

ביאור המאמר. כבר ירעת שסוד השלמות באה בי"ב בחינות. שה"ס חרי"ג תרי"מ שבכל אחד ג' קוין. והעזרה. ה"ס מלכות. המקבלת אלו י"ב בחינות מתנהי"י דז"א. ונקראים אצלה י"ב שבטים. ועדין הכלל ישראל. מחולק ליי"ב שבטים. שכל שבט מקבל מבחינה שכנגדו בי"ב הבחינות שבעזרה. שהיא המלכות. וסוד הפתחים כבר נתבאר לעיל. (פרשת ויקהל אות קל"א בהסולס) ותראה שם שהמסך החוצה בין כרי"ח של המדרגה ובין בינה ותרי"מ שלה. שהמסך הזה מוריד בינה ותרי"מ של המדרגה (דפרי דף ק"ע ע"ב)

בכל עמודא ועמודא. עמודין אלין כלהו חללין מלגאוו. וכד סלקי ונחת. נפקי

עמודין וגלגלין

הסולם

פאמר

יורדים. כי אין זווג אלא מסוד הדעת. וע"כ לפני כל זווג עולה היסוד עד הדעת. ופירוש הדבר. כי כל המוחין דז"א באים מסוד הכרעתו בין ב' קוין דבינה, שאז כיון דתלת פחד נפקי, כיון שחב"ד דבינה יוצאים ע"י ז"א שנעשה לקו אמצעי, שה"ס דעת, ליחד חו"ב דבינה, חד בתלת קיימא. גם הו"א זוכה באלו המוחין חב"ד שגרם בכינה (כנ"ל ב"א דף רפ"ז ד"ה תלת) ועיקר כח הכרעה שבז"א ליחד ב' קוין דבינה, הוא מכח היסוד שלו, שה"ס המסך דחירק שבו (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר) והדינים שבצד שמאל דדעת דז"א, יש בהם בחי' השפעה ובחינת קבלה, ובחינת ההשפעה שבהם נקראת יסוד, ובחינת הקבלה שבהם נקראת מלכות. ונמצא שהיסוד גרם למוחין דחב"ד דז"א, וכל השעור של אור שהתחתון גרם לעליון זוכה בו גם התחתון, ולפיכך, אחר שז"א קבל חב"ד מבינה, נבחן, כיון שכח ההכרעה שבדעת דז"א הוא יסוד נמצא שיסוד הוא הגורם שיצאו חב"ד בז"א ע"כ זכה בהם גם היסוד. כי כל מה שהתחתון גורם לעליון זכה בו גם התחתון, וכן קו האמצעי שבחג"ת דז"א, שכח ההכרעה שבו הוא היסוד, ע"כ זכה בהם גם היסוד, ומכ"ש במקומו עצמו שהוא תנה"י דז"א, ומטעם זה נכלל היסוד דז"א משפע המוחין דחב"ד דז"א, ומשפע המוחין דחג"ת דז"א, ומנר"ה דז"א, וממשיכים למקומו לבחינת יסוד דז"א, ומשם משפיע אותם אל המלכות.

ולפני כל השפעה והשפעה שהיסוד משפיע למלכות, הוא צריך להתחדשות, כלומר שצריך לעלות מחדש אל הדעת דז"א, ולהכריע בין חו"ב דז"א, ולקבל משפע הג"ר, ואח"כ יורד לחג"ת ואח"כ למקומו לנה"י, ואח"כ משפיע אל המלכות, וז"ש, וכלהו, אלין סלקין, ואלין נחתין, דהיינו שעולים עד הדעת לקבל שפע הג"ר, ואח"כ יורדים ונותנים ההשפעה אל המלכות, ואע"פ שיש שינוי בין עליה לירידה, כי העולים הם עולים בכח שליטת הימין, כי רוצים למעט השמאל ולכללו בימין, והיורדים להשפיע למלכות הם משפיעים מבחינת השמאל בעיקר, כי המלכות צריכה לשפע החכמה שבשמאל, עכ"ז אינם מעכבים זה לזה, וכל אחד עושה כפי שצריך, וז"ש, יהבי דוכתא דא לדא, שאינם מעכבים משהו זה לזה.

וגילוי אודות העליונים, נמשכים בסוד הנגון, וז"ש (באות רמ"ד/א) אלין דסלקין בטשין

יתחקקון, פירושו קטנות, כי כל אחד ואחד נמצא נחקק בעת קטנות, מבינה ותו"מ שבבחינה שכנגדו בהפתח דעורה, שהוא המסך, כי המסך מוריד, בינה ותו"מ של בחינתו שבמלכות, אליו בעת קטנות, ועל דרך זה, וישתמורעון, שפירושו גדלות, שאז המסך מעלה אותו, מחמת שבינה ותו"מ דבחינתו נמצאים בו.

ונודע שד' ספירות תנה"י דז"א, דהיינו מחזה ולמטה מלובשים במלכות (כנ"ל ויקהל אות ש"י ד"ה וצרי"ד) דהיינו בעזרה, והם כלולים זה מזה, באופן, שכל אחת ואחת מתנה"י כלולה מכל ד' ספירות תנה"י, כי היסוד כלול מתנה"י וכן ההוד כלול מתנה"י וכו', ובהיות בהם המוחין מבינה, נחשבת כל ספירה למאה ספירות כמו הספירות דבינה (כנ"ל ב"א דף קס"ז ד"ה ומכאן) ונמצאות ג' ספירות נה"י, שהם שלש מאות, וספירת הת"ת, שאינה בשלמותה אלא מחזה שלה ולמטה, לפעמים נחשבת לחצי ספירה דהיינו לחמשים, ומבחינה זו נמצאות ד' ספירות תנה"י, שהם ג' מאות וחמישים (כנ"ל אות קע"א) ולפעמים אנו מחשבים את הת"ת לג' שלישים, ששליש עליון נמשך עד החזה, ומחזה ולמטה נמצאים ב' שלישי הת"ת, וכשאלו המאה מתחלקת בהם, נמצאות ל"ה מהם בשליש העליון דת"ת עד החזה, וס"ה בב' השלישים דת"ת שמחזה ולמטה, ומבחינה זו נמצאות מספר ד' ספירות תנה"י, שהם שלש מאות וששים וחמשה, שלש מאות מגה"י, וס"ה מב' שלישי ת"ת, והטעם ששליש עליון יש לו חלק אחד וב"ש יותר מן חלק התחתון שבת"ת, הוא משום שכתר דב"ש ת"ת התחתון, שה"ס חזה, נחשב לרגלים דשליש עליון.

וז"ש (באות רמ"ד/א) תלת מאה ושתין וחמש עמודין דנהורא מלהטא, כי היסוד דז"א נקרא עמוד, ובהיותו כלול מתנה"י יש בו שס"ה בחינות כנ"ל וע"כ יש שס"ה עמודים, בכל סטרא מאינון ארבע סטרין, ד' רוחות דעודה היינו חו"ג תו"מ שבמלכות, וכל אחת מהם כלולה משס"ה עמודים, שהם בחינות היסוד דז"א, והיסוד דז"א נקרא חי, וז"ש, כל אלין אקרין עמודין חיים, שה"ס שס"ה עמודים חיים, בנין דלא קיימא נהורא דלחון, שכ"ד באתר חד, וכלהו אלין סלקין ואלין נחתין, פירושו, שהם תמיד בבחינת הזווג עם המלכות, אלא פעם עולים ופעם

מנייהו שלהובין דנורא. כגוני חיזור ושושן. לעילא מכל עמודא ועמודא. אית תלת תפוחין. דבטשי בהו תלת גונין. סומק ירוק וחור. בכל גוון גוון מלהטן

מאמר

הסולם

עמודין וגלגלין

שהם יסוד דו"א. מנגנים שיר הזה בעת עליה. כי הכתוב מדבר בהכרעת קו האמצעי. שחדש הוא, שהוא יסוד. מיחד ימינא דמלכא עלאה חרוע קדשו. שהוא השמאל בעת עליתו זו כנ"ל. ח"ש (באות רמ"ז) אינון דנחתי אוקף הכי מנגני וכו' מזמור לתודה. והוא מטעם שכתוב בו. הריעו לה' כל הארץ. שהיא המלכות הנקראת ארץ. וכיון שהעמודים יורדים להשפיע למלכות. ע"כ אומרים זה.

ח"ש (באות רמ"ח) נחורא דלהון חד אתחזי. שהוא של כל שס"ה העמודים הם אור אחד. כי כולם בחינת יסוד הם. וכד מתגלגלי. דהיינו כשמאירים בהארת הקרין הנקרא גלגול (כנ"ל ויחי דף קנ"ט ד"ה קל גלגלא) אז נכלל היסוד מכל ה' בחינות כח"ב תו"מ. אשר מבחינת החסדים. נקראים חג"ת נ"ה (כנ"ל בהקדמת ספר הזוהר דף י"א במראות הסולם ד"ה ומה) ח"ש אתחזן חמש גוונין דנחורין בכל עמודא ועמודא. כי כל אחד משס"ה העמודים כולל אז חג"ת נ"ה. אמנם היסוד עצמו אינה בחינה ששית. כי אין יותר מה' בחינות שמבחינת החכמה נקראות כח"ב תו"מ ומבחינת החסדים נקראות חג"ת נ"ה. אבל היסוד אינו בחינה נוספת עליהן. אלא שהוא רק בחינת כולל. שכולל את ה' בחינות אלו. ח"ש. עמודין אלין בלהו חללין מלגאוו. כלומר. שאין בהם בחינת תוך ותוכן. משום שזולת ה' בחינות אין עוד שום בחינה של אור וע"כ אין בהם שום תוכן. ונבחן שהם חללים בלי תוכן של צורת אור. אלא שיש בהם ב' בחינות דינים. דינים דימין. ודינים של שמאל. שהיסוד נושא אותם כי ע"כ נבחן לשמאל של הדעת כנ"ל בדבור הסמוך. כי המכריע כולל ימין ושמאל וכמו שהימין דדעת כולל ב' האודות דימין ושמאל כן השמאל דדעת כולל ב' הדינים דימין ושמאל. והם נקראים כפתור ופרח. כי דינים דימין. שה"ס ה' שנכנסה באויר. שה"ס נקודת החולם. נקראים כפתור. והוא אותיות כפת אור. כי האור נקשר בימין בכח דינים הללו. ודינים דשמאל. שהאור דחסדים פורח מהם ונשארים בחכמה בלי חסדים. שאינה יכולה להאיר. היא נקרא משום זה פרח. מלשון פריחה. שהאורות פורחים משם. כי אפילו החכמה אינה מאירה. ועוד טעם. משום שכל כח השמאל בא ע"י יציאת

בטשין דא כדא. שהעולים מיחדים בין ב' הקוין חו"ב. ובטישא פירושו יחוד חווג הבא ע"י כח מלמטה. דהיינו היסוד. ומנגני נגונא. דהיינו שמתגלה השפע דג' קוין חב"ד. ואלין דנחתי אוקף הכי. כמ"ש לפנינו. ח"ש (באות רמ"ד) מאי נגונא מנגני. שיר יתמא. מזמור שירו לה' שיר חדש וגו'. שיר חדש וכו' דעד כען מלאכין קדישין לא שבחו ליה בגין דאיהו חדש. כלומר. שגילוי האודות הנמשכים ע"י עלית היסוד מחדש אל הדעת. היא גילוי חדש. שהמלאכים עוד לא ידעו ממנו לשבח אותו. כי בכל עליה ועליה נמשכת השפעה חדשה שלא היתה עוד בעולמות. ח"ש מאי טעמא איהו חדש. בגין דהוא דמחדש עולימוי משבח ליה. ואמר ליה. שהוא מטטרון. שהוא מרכבה אל חווג יסוד דו"א ומלכות. והוא הראשון המקבל הארה החדשה הזו שהמשיך היסוד מלמעלה. וממנו מקבלים כל המלאכים. ח"ש דא אקרי חדש ואיהו חדש בגין דרביק בשמשא ולא אתפרש מניה. שהוא דבוק בז"א שנקרא שמש. ואינו נפרד ממנו. וע"כ הוא הראשון. המקבל שפע החדש מיסוד דו"א. לאפקא סטרא אחרא דלית ביה חרשא. כי הסטרא אחרא אין להם מוח הדעת. ששם עולה היסוד ומחדש חווגם בכל פעם. ובאים ע"י חווג זה תמיד אורות חדשים ותולדות חדשות. אלא שיש להם רק ב' מוחין חכמה ובינה בלבד. וכיון שהם מחוסרי דעת לא יצא מחכמה ובינה שלהם שום דבר חדש. אלא אותה מדת ההארה הנקלטת בחכמה ובינה שלהם בתחילת היותן. הולכות ונשנות ומחוזרות בכל פעם כמו שהיו בתחילה. בלי הוספה כל שהוא. עד שנבחנו שנסחקת ונבלה מרוב שמוש בה. ח"ש. זקן הוא ואתבלי ולא אתחדש. דהיינו שהולך ובלה כמו זקן. שכחותיו הולכים ועוזבים אותו לאט לאט עד שנתבלה והולך לו. ח"ש (באות רמ"ו). וע"ד נגונא דא שהעמודים מנגנים בשעת עלייתם לחב"ד. נגונא דההוא חדש איהו. שהוא מטטרון כנ"ל. וגם העמודים מנגנים אותו משום שהם מתחדשים בשפע חדש בעת עלייתם לחב"ד כנ"ל. וזה שממשיך הכתוב. חרשיעה לו. למאן. להחוא חדש חרשיעה ימינא דמלכא עלאה. וחרועא דיליה. כלומר שהוא טעם ב' למה שהעמודים

אתון בלטי. משלהובא ירוקא דאשא. ולא משתככי לעלמין. ולית מאן דיקום עלייהו.

רמט) ארבע גלגלין מתחמן עובד ציור. בכל עמודא ועמודא. באינון א גלגלין. אית פליאן רברבן. כד מסתחרן מפקין מנייהו זגין דדהבא ואבני יקר. ומיד מתכנשי בגווייהו. ולא נפלי לארעא. כד נפקין אינון זגין דדהבא. ואינון אבני יקר ב גו אסתחרותא דגלגלין. אשתמע קלא דאמרי. (ר) זאת נחלת עבדי יי וצדקתם מאתי נאם יי.

רנ) תרין אריין בכל גלגלא וגלגלא. אריא חדא מסטרא חדא. ואריא חדא מסטרא חדא. וכלהו מאשא ירוקא. ובגלגולא דקא מסתחרן גלגלין. מתחבקן אלין באלין. ואזלי כלהו. בגלגולא מתדבקן דא בדא. כד סלקין עמודין. מנהמן אריין אלין ג באלין. ותפוחין פרחין באוירא. וסלקין לעילא. ובטשי אלין באלין

מסורת הזהר
(ר) (ישעיה נד) ח"ג קג.

חלופי גרסאות
א עמודין. ב ל"ג גו. ג ל"ג באלין.

הסולם

עמודין וגלגלין

מאמר

יציאת ה' מאויר שחזור לאוד שה"ס נקודת השורק וע"כ נבחו. שה' פורחת באויר. ויוצאת משם. וז"ש, וכד סלקי ונחתי. נפקי מנייהו שלחובין דנורא. דהיינו ב' בחינות דינים הנ"ל. כגוויי חיוור ושרשן. שדינים דימין הי"ס חיוור. דהיינו כפתור. ודינים דשמאל הי"ס שושן. דהיינו פרח.

והנה אחר שביאר היטב סוד העמודים שבעזרה. שה"ס יסוד דו"א. מבאר עתה. צורת השפע הקבועה במדת היסוד. להשפיע למלכות. כי אע"פ שאין בחינת השפעה אחת דומה לחברתה. וכל השפעה והשפעה היא צורה חדשה שהיסוד משפיע למלכות כנ"ל. עכ"ז יש צורה אחת קבועה וכוללת לכל ההשפעות שבעולם המחויבת בכלן. שה"ס צורה השלמה של י"ב בחינות. שתוכנם הוא ד' ספירות חו"ב תו"מ או חו"ג תו"מ. שבכל אחת ג' קוין. וג"פ ד' הם י"ב. וז"ש. לעילא מכל עמודא ועמודא. דהיינו למעלה מיסוד. אית תלת תפוחין. שה"ס ג' קוין. דבטשי בהו תלת גוויין סומק ירוק וחזור. שהם חסד גבורה ת"ת. הבוטשים ומזדווגים עם ג' תפוחין אלו. בכל גוון וגוון מלהמן אתון בלטי.

שה"ס המלכות הנקראת אותיות. המתחברת עם ג' הגוונים שהם חג"ת. וגוון של האותיות הוא משלהובא ירוקא דאשא. דהיינו מת"ת. שהוא גוון ירוק. כי המלכות היא דבוקה תמיד בת"ת. ולא משתככי לעלמין ולית מאן דיקום עלייהו. כי מלכות זו היא נחשבת מבחינת היסוד. ואין הארת החכמה מתגלה

(דפרי דף ק"ע ע"ב)

זווג דחצות. וכי. רמט) ארבע גלגלין מתחמן וכי. ארבעה גלגלים מעשה רוקם. מתפשטים ומסבבים בכל עמוד ועמוד. משט"ה עמודים הנ"ל. שבכל צד של העזרה. באלו הגלגלים יש נפלאות גדולות. כשמסתובבים מוציאים מהם זגי זהב ואבני יקר. ומיד נאספים בתוכם. ואינם נופלים לארץ. בעת שיוצאים אלו זגי זהב ואלו אבני יקר. נשמע קול מתוך הסתובבות הגלגלים. שאומרים. זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם מאתי נאום ה'.

רנ) תרין אריין וכי. ב' אריות הם בכל גלגל וגלגל. אריה אחד מצד אחד ואריה אחד מצד אחד. וכולם מאש ירוקה. ובגלגולא שהגלגלים מסתובבים מתחבקים האריות אלו באלו. והולכים כולם. בגלגול מתדבקים זה בזה. כשהעמודים עולים. נהמים האריות אלו

שלח לך

באורא ותבו לאתרייהו ומתמן נפלי ואריין פשטי ידיהו לגמלא ד לון וסלקין אלין מגרמייהו אי חסידא קדישא מאן חמא חכמתא דאומנו דצייר קב"ה בעמודין אלין.

רנא בפלגו יומא נפקי ה תרין נשרין ו בכל גלגלא וגלגלא ד ולא ידיע אתר דנפקי מתמן ושריין על רישיהון דאלין אריין וכדין משתככי עמודין וגלגלין וקיימי בקיומייהו ותפוחין נפלי על פומייהו דנשרי ומקבלי לון ומיד פרחין ח מפומא לפומא ואזלין ומשטטי בינייהו ותבו לאתרייהו ולא ידיע מאן היא.

חלופי גרסאות

ד ל"ג לון ה תמן ו ל"ג מן בכל עד ושריין ד ל"ג ולא ידיע אתר דנפקי מתמן ח לפומא מפומא.

עמודין וגלגלין

הסולם

מאמר

דהיינו שמכריו שזה השפע מוכן להתקבל לעבדי ה' והוא נחלתם. עתה מבאר סדר זווג הבוקר. שאז שילט החסד. ואומר (באות ר"ג) ב' אריין בכל גלגלא וגלגלא, שבכל גלגל שהוא מלכות, יש ב' אריות המקבלים השפע, אריה חדא מספרא חדא ואריה חדא מספרא חדא, דהיינו אחד מבחינת ימין המלכות ואחד מבחינת שמאל המלכות. ואפילו אותו שבשמאל גקרא ג"כ אריה, שהוא שם החסד, להורות שבבוקר שליטת הימין הוא, וגם השמאל הוא בצורה של ימין, שהוא אריה. אבל וכלהו מאשא ירוקא, שהוא הגוון הנקרא ת"ת, מפני שהמלכות בכללה היא נמצאת באמצע בין ימין לשמאל, שנבחן לת"ת, וגוון ירוק. ובגלגולא דקא מסתחרן, דהיינו בעת גילוי השפע, שאינה באה אלא ע"י גלגול, כנ"ל, מתחבקן אלין באלין, שהימין והשמאל מתחבקים להיות אחד, ואזלי בלהו בגלגולא, מתדבקן וכו', דהיינו כלולים זה בזה. כד סלקין עמודין, דהיינו כשהיסוד עולה לחביד לקבל שפע ולהתחדש כנ"ל, (באות רמ"ח) מנהמן אריין אלין באלין, דהיינו אותם שבימין באותם שבשמאל, כי מטרם הגלגול אינם עוד בחינה אחת, ותפוחין, שהם השפע שעל היסוד, כנ"ל, פרחין באורא וסלקין לעילא, דהיינו שהם עולים יחד עם העמודים שהם היסוד, כדי לפרוח באויר, דהיינו לקבל שפע מג"ד שהם בסוד כניסה ויציאה מאויר, ובטשי אלין באלין באורא, שהם נכללים אלו באלו שם, ותבו לאתרייהו, דהיינו שיורדים יחד עם העמודים, למקומם, שה"ס המלכות שנקראת מקום, ומתמן נפלי, דהיינו מכח חבורם עם המלכות גופלים התפוחים

אלו באלו, ותפוחים פורחים באויר ועולים למעלה, והתפוחים בוטשים אלו באלו באויר, ואח"כ, חוזרים למקומם, ומשם גופלים, והאריות פושטים ידיהם לקבל אותם, והתפוחים עולים מעצמם, אהה חסיד קרוש, מי דאה החכמה של האומנות, שצייר הקב"ה בעמודים האלו.

רנא בפלגו יומא נפקי וכו': בחצות היום, יוצאים שני נשרים בכל גלגל וגלגל. (ל"ג ולא ידיע אתר דנפקי מתמן), והם שורים על ראשיהם של האריות האלו, ואז משתככים העמודים והגלגלים, ועומדים בקיומם. תפוחים גופלים על פיהם של הנשרים, והם מקבלים אותם, ומיד פורחים התפוחים מפה לפה, (ל"ג ואזלין ומשטטי בינייהו ותבו לאתרייהו ולא ידיע מאן היא), לאחר שעה ומחצה הנשרים מרימים קולם ומנגנים גוון נחמה, ומסתתרים, (ל"ג ולא ידיע בהי אתר). ביאור המשך המאמר. אחר שכבר ביאר כל הבחינות שביסוד והשפע שעליו, ממשיך לבאר את המלכות המקבלת ממנו שספירותיה נקראים גלגלים, וסוד הזווג של יסוד ומלכות, ח"ש, (באות רמ"ט) ארבע גלגלין מתהומן עובד ציור בכל עמודא ועמודא, כי השפע היוצא מכל עמוד כלול מחוג ת"מ, וצדיך לארבע מלכיות דחוג ת"מ שיקבלו, וע"כ יש כנגד כל עמוד ד' גלגלים, ומפרש סוד השפע המקובל במלכות בשביל התחתונים, ואומר, כד מסתחרן, כי אין השפע מתגלה אלא בדרך גלגול, כנ"ל, מספין מנייהו וגי דדהבא ואבני יקר, וגי דדהבא, פירושו הארות החכמה מקו שמאל, ואבני יקר, ה"ס הארות החסדים, כד נפקין אינון וכו' אשתמע קלא דאמרי זאת נחלת עבדי ה' וגו'.

לבתר שעתא ופלגא. נשרין ארימין קלא. ומנגנין נגונא ׀ תאיבא. ואתמרן. ׀ ולא ידיע ׀ בהי אתר.

רנב) סחרנייהו דאינון עמודין, אית שבכין עובד ציור. אשא סומקא. ונהורא חורא. וחוטין דדהבא. סחור סחור. סחרין לכל סטר. ומעיינא דמיא * כד"א והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון.

רנג) הכא פריש רב מתיבתא קרא דא ׀ לגו. וקליה אשתמע לבר. ׀ מדהוה פריש קרא ׀ דא. קל ינוקא אתער מלבר, ההוא ינוקא דהוה פריש תלמודיה.

חלופי גרסאות

׀ דאיבא ׀ שאיכ. ׀ ל"ג ולא ידיע בהי אתר. ׀ כ בהו. ׀ גו ולבר וליג וקליה אשתמע. ׀ ׀ ואדהתח. ׀ נ מוסיף דא. אי קדישא אי קדישא.

עמודין וגלגלין

הסולם

מאמר

וע"כ אינו נמשך אלא שעה וחצי, שה"ס קו וחצי קו דימין שבעת ההוא, כי ג' קוין מכונים ג' שעות. וכשנגמר זה ומתחיל להאיר קו וחצי קו משמאל, אז נפסק זוג הזה. וי"ש, לבתר שעתא ופלגא, דהיינו אחר שנגמר להאיר קו וחצי קו של צד הימין, שהם חכמה, וחצי הימני של הרעת, ומתחיל להאיר קו וחצי קו דשמאל, שהם בינה וחצי השמאלי של הרעת, אז נשרין ארימין קלא, ומנגנין נגונא תאיבא, דהיינו שמתחילים לקבל מן השמאל, ששפעו בא בהרמת קול ובניגון נחמד, אבל ואתמרן, שהם מסתתרים תיבת, וההארה נפסקת. כי מחמת שה"ס פני נשר הכלולים מימין ומשמאל הם יכולים לקבל תחילת הארת השמאל, אבל מפני שהימין מתחיל להתמעט אז בזמן שליטת קו וחצי דשמאל, ע"כ הם מסתתרים ונעלמים.

רנב) סחרנייהו דאינון עמודין וכי: מסביב אלו העמודים, יש שבכות מעשה דוקם, שה"ס הארת הבינה המלובשת שם, המעורבת ומסובכת ונקלעת יחד עם המלכות, וע"כ נקראת, שבכה מעשה דוקם. והיא מקולעת מאש אדום, שהיא הארת השמאל, ומאש לבן, שהוא הארת הימין, וחוטי זהב, שהוא הארת השמאל שבבינה הנקרא זהב. סביב סביב מקיפים אותו מכל צד, ויש שם מעין של מים. כש"א, היה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון.

רנג) הכא פריש רב וכי: כאן פירש רב מתיבתא כתוב הוה בפנים, וקולו נשמע לחוץ. ומשפירש כתוב הוה נתעורר קול ילד מבחוץ. שהיה אותו ילד, שפירש תלמודו ולמד לפני עמוד

מן היסוד אל המלכות, ואריין, שהם מקבלי השפע שבמלכות, פשטו ידיהו לנפלא לון, דהיינו לקבל התפוחים, ופלקין אלין מנרמייחו, כלומר שהארתם עולה ממטה למעלה מעצמם, והאריות מקבלים אותם, ואינם נמשכים ונופלים למטה ממלכות. והיינו מפני שפע החכמה הכלולה שם, שאינה מאירה אלא ממטה למעלה. והנה נתבאר זוג הבוקד שהוא בשליטת הימין. שהוא חסד.

ועתה מבאר זוג דחצות היום. וי"ש (באות רנ"א) בפלגו יומא נפקי תרין נשרין בכל גלגלא וגלגלא, כי חצי יום הראשון הוא חסד דהיינו ימין, וחצי יום השני הוא דין, דהיינו שמאל, ובאמצע שהוא חצות היום, כלול משניהם מחד ודין, שהוא צורת פני נשר הכלול מאריה ושור שהם ימין ושמאל, וע"כ יוצאים אז בחינת המקבלים שבמלכות שבימינה ושבשמאלה, בצורת ב' נשרים בכל גלגל, אחד לימין ואחד לשמאל, כנ"ל אצל ב' אריות. ושריין על רישיהון דאלין אריין, דהיינו שהם שולטים בעת ההוא על האריות. ואז זמן הזוג של העמודים הגלגלים שהם יסוד ומלכות, וי"ש, וכדין משתכחי עמודין וגלגלין דהיינו שמשתכחים מגלגולם, וקיימי בקיומייחו, דהיינו שמזדווגים אלו עם אלו. ואז ותפוחין נפלי, שהשפע נופל מן העמודים, שהם יסוד, על פומייחו דנשרי, שהם מקבלי השפע שבמלכות, ומקבלי לון, והם מקבלים התפוחין מן העמודים, ומיד פרחין מפומא לפומא, שהשפע פורח מפיהם של נשרים שבימין לפיהם של הנשרים שבשמאל וכן להיפך, כדי להכליל מימין ומשמאל, ועם כל זה גם הזוג הזה שבחצות, נוטה אל הימין,

וגמיר קמי חד עמודא דעלמא. בריה דרבי יהודה. דרבית אנת. והוּו אחדי ביה לדינא. וקליה אתער מלבר. בהאי קרא. ואמר. מיא דאינון מלרע היך סלקין לעילא מניה. לאתר עלאה יתיר מניה. בכמה דרגין. ומה אצטרך לון לאינון מיין ם לעילא. ומה אתר דכל ם מבוועין ונחלין נפקין מניה. ולית פסיקו למבוועי ונחלי, אתשקיא מאתר נגיב, מאן חמא חפירא דבירא, יהיב מיין למבוועא דנביע. וכי ירושלם. יהיב מיין אל הים הקדמוני. אתר דכל מימין דעלמא נפקי מתמן. ונבעין ם מניה. אי חסידא קדישא. לקלא דא. אשתככו וצייתו כל קלין דבני מתיבתי דתמן. ובג"כ לא יכילו מארי דדינא למקרב גביה.

רנד) בכה ר' שמעון. א"ל לא תבכי בוצינא קדישא. זכאה חולקך. דאפילו ינוקי. מנך ץ אמרי רוין סתימין דאורייתא. תא. ואימא לך. מה דעבדו בני מתיבתי על קליה דההוא ינוקא. כד עאל קליה דההוא ינוקא. כגירא לגו. וכלהו צייתי ליה. בההוא שעתא אזדוע רב מתיבתא, וכל אינון דהוּו קמיה, ואמר, מאן אינון דלא שבקין לההוא ברא דאלהא חייא. למיעל. קמו ואחידו ביה תלת עמודין דקיימי קמי רב מתיבתא. ועאל. וכל בני מתיבתי אתכנשו לגביה. אמר רב מתיבתא. אימא קראיך ברא קדישא.

רנה) אמר, עד כען דחילנא, דהא אנא ממתבתא אחרינא הוינא, והכי אמדו לי. כד מארי דדינא הוּו אחדין בי. א"ל. לא תדחל ברא קדישא. הכא תהא ביננא שבעה יומין. ותתסחי בכל יומא מטלא קדישא. ולבחר יסלקון לך. לגו ההוא מתיבתא בשאר ינוקא דהכא.

חלופי גרסאות

ם ל"ג לעילא. ם מוסקי תסחי מבוועין. ם ל"ג מניה. ץ ל"ג אמרי רוין סתימין דאורייתא.

חצים אל הים הקדמוני וגר

הסולם

מאמר

ועמוד העולם אחד בנו של ר' יהודה, מן רבית אנת, שהוא שם מקום. והיו מלאכים בעלי דין אווזים בו לדון אותו, וקולו נתעורר מבחוץ כששמע פסוק הוה מפני רב מתיבתא, ואמר, מים שהם מלמטה בירושלים, איך יעלו למעלה ממנו למקום עליון ממנו בכמה מדרגות, דהיינו אל ים הקדמוני שהוא בינה. ועוד, מה הצורך בהם, במים האלו, למעלה, בבינה. ועוד, איך מקום, שכל המבוועים והנחלים יוצאים ממנו, ואין הפסק למבוועים ונחלים אלו היוצאים ממנו, שהוא הים הקדמוני שהוא בינה, יהיה נשקה ממקום יבש, שהוא ירושלים. מי ראה, בור חפור שיתן מים למבוע הנובע. וכי ירושלים יתן מים אל הים הקדמוני, שהוא מקום שכל מימי העולם יוצאים משם ונובעים משם. אהא חסיד קדוש, אמר לר"ש, לקול זה נשתככו והקשיבו כל קולות בני הישיבה שהיו שם.

ומשום זה לא יכלו בעלי הדין לקרב אליו לדון אותו.
רנד) בכה ר' שמעון וכו': בכה ר"ש. אמר לו אל תבכה מאור הקדוש, אשרי חלקך, שאפילו ילדים אומרים ממך, דהיינו בזכותך, סודות סתומים שבתורה, בוא ואומר לך, מה שעשו בני הישיבה בשביל הקול של אחזו ילד. כשהקול של אותו הילד נכנס כחץ לפנים, וכולם הקשיבו לו, באותה שעה נודעו ראש הישיבה, וכל אלו שהיו לפניו, ואמר, מי המה שאינם עוזבים אותו בן אלקים חיים, להכנס. קמו ואחזו בו ג' עמודים, שה"ס הארת ג' קוין, שהיו עומדים לפני רב מתיבתא, ונכנס. וכל בני הישיבה נתאספו אליו. אמר רב מתיבתא, אמור המקרא שלך. בן קדוש.

רנה) אמר עד כען וכו': אמר, אותו הילד, עד עתה יראתי, כי אני הייתי מישיבה

(רנו) [ד] פתח ההוא ינוקא ואמר, והיה ביום ההוא. ההוא, לא ידיע מאן הוא. אלא בכל אתר ביום ההוא. יומא בתראה הוא. אמאי אקרי ק יום ההוא. אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא. שירותא אקרי הוא. כד"א (ר) ועבד הלוי הוא ר פולחנא דלוי, ש לדרגא דאקרי הוא, ת סמיר וגניז. ואקרי א ההוא, לאחזאה סופא דכל דרגין, דאיהו שירותא, וכלא חד. ובגין דאיהו סופא. אתוסף ביה ה'. (רנו) זמינא ירושלם לאפקא מיין. ולנבעא נביעו. הכא. אית לומר. סופא דכל דרגין. לאו איהו ירושלם. אלא ודאי ירושלם ויומא ההוא כלא חד. מה בין האי להאי. אלא ירושלם, כל דרגין קדישין דילה, כד אסתחרן, ב אקרן ירושלם. והכי אתחמאן. ואית דרגין דסחרן. ואקרן עזרות. אלין פנימאין. ואלין לבר. ואית דרגין דאקרן כד אסתחרן. לשכות. ואית דרגין דאקרן כד אסתחרן. היכל ודביר. לגו מכל אינון דרגין. אית חד נקודה. (ש) כבודה בת מלך פנימה. נקודה דא. אקרי ג יום ההוא. וסימניך (ח) ההוא יקרא ארץ. (רנח) וכד יקום יומא דא. מגו שבכין דעזרה יקום נביעו דמיא. וההוא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ר) (במדבר יח) ויצא סו צ"ד. (ש) (תהלים מה) ק ל"ג יום. ר הוא סמיר וגניז ודא אקרי יום ההוא לאחזאה-סופא דכל דרגין דאחיד בשירותא וכלא חד. ש ל"ג לדרבא. ת ל"ג סמיר וגניז ואקרי. א מוסיף ההוא ה' הוא. ב אלין פנימאין ואלין לבר אקרן ירושלם ואית דרגין דסחרן ואקרן עזרות ואית דרגין דאקרן לשכות. ג ל"ג יום.

דרך אמת ד' עיין בפרדס רמונים מהרמ"ק שער יד 99

חציים אל היים הקדמוני וגר

הסולם

מאמר

(רנו) זמינא ירושלם לאפקא וכר: עתידה ירושלים להוציא מים, ולהיות למעיין בזבע. וכאן יש לומר, שהסוף של כל המדרגות, הנקרא ההוא, אין זה ירושלים, אלא ודאי שירושלים ויום ההוא הכל אחד. ששניהם זם: מלכות. ומה ההפרש בין זליז. אלא ההפרש הוא, כי ירושלים, היינו, כשמקיפים אותה כל המדרגות הקדושות שלה היא נקראת ירושלים. וכך תק נראות. ויש מדרגות המקיפים שנקראות עזרת, אלו הם פנימיים ויש מקיפים עליה מבחוץ, ויש מדרגות יותר פנימיות, הנקראות, כשהן מקיפות, לשכות. ויש מדרגות הנקראות כשהן מקיפות, היכל ודביר. לפנים מכל אלו המדרגות, יש נקודה אחת, כבודה בת מלך פנימה, שה"ס נקודת המנעולא הנסתרת וגנוזה במלכות לפני רופנים (כנ"ל בהקסה"ז דף מ"ז ד"ה גו) נקודה זו נקראת יום החווא, והסימן שלך, החווא יקרא ארץ, דהיינו המלכות הנקראת ארץ, אבל רק נקודה הגנוזה שלה.

אחרת. וכך אמרו לי, כשבעלי הדין היו אוחזים אותי, א"ל, אל תירא בן קדוש, כאן תהיה בינינו שבעה ימים, ותתרחץ בכל יום מטל הקדוש, ואח"כ יעלו אותך לתוך ישיבה ההוא של שאר הילדים שבכאן.

(רנו) פתח ההוא ינוקא וכר: פתח ילד ההוא ואמר, והיה ביום ההוא, שואל, החווא, לא ידוע מי הוא. ומשיב, אלא בכל מקום, ביום החווא, הוא יום האחרון. למה נקרא יום ההוא, אלא משום שזה הוא יום שהסוף אחוז בראשיתו, ראשיתו שהיא בינה, נקראת הוא כש"א, ועבד הלוי חווא, כי עבודת הלוי, היא למדרגה הנקראת חווא, הנסתרת וגנוזה, שמשום שהיא נסתרת, ע"כ נקראת חווא, כי הוא, הוא לשון נסתר. וכשנקראת החווא עם ה' הידיעה, שהיא מלכות, הוא בא להראות שהסוף של כל המדרגות, שהוא מלכות, היא ראשית המדרגות, שהיא בינה, שהכל אחד, ומשום שהמלה החווא, הוא סוף דהיינו מלכות, ע"כ נתוספה בה ה', דהיינו שנתוספה ה' שהיא מלכות על המלה חווא, שהוא בינה המלובשת תוך המלכות, ונמצא, שהמלה החווא היא מלכות, אלא בעת שהבינה מלובשת בה.

(רנח) וכד יקום יומא וכר: וכשיקום יום הזה, שהוא נקודת המנעולא הגנוזה, דהיינו בגמר

נביעו מן הים הקדמוני להוי. כגוונא דאמא. דברה בין דרועהא. ומסגיאו חלבא דיניק. אתמלי פומיה. ואתרבי ביה. אריק חלבא לפומא דאמיה. כך חצים אל הים הקדמוני.

רנט) ד נטליה רב מתיבתא. ונשקיה. אמר ה חייך. הכי אוקמוה במתיבתא דרקייעא והכי הוא ודאי. ים האחרון: דרגין בתראין דילה. אי חסידא קדישא. כמה חדוה על חדוה, אתוסף בההוא ינוקא. גו בני מתיבתי. כ"ז טעמי דאורייתא, אמר ההוא ינוקא. ושבעין כתרין אעטרוה לאבוה בההוא יומא. זכאה חולקיה. מאן דזכי למילף לבריה. אמר רבי שמעון. לא זכה אבוה למילף ליה. אמר. אבוה שבק.

רס) ורזא סתימא * הוה בהאי ינוקא, על ו מה דאסתלק מעלמא, ועל דבעו למידן ז דיניה. ואשתזיב מניה. דא הוה באתגלייא. דהוה מכסיף לרביה קמי כלא. בשאלתין וקושיין ה דיליה. ולא חייש למהך לאחרא. לאתקנא תלמודי. וחליש דעתא דרביה. וע"ד בעו למידן ליה בדינא תקיפא. ובג"כ. אף על גב דאשתזיב ממאריהון דדינא. לא אשתזיב הכא. שבעה יומין הוי דלא אשתלים ה דיוקניה. וכד הוה אסתחי, בכאבא יתירא קמי כלא, כל אינון שבעה יומין, עד דאשתלים כ דיוקניה. ל ועל דאסתלק מעלמא לא תבעי למנדע. אי רבי. אי רבי. זכאה חולקך.

חלופי גרסאות

ד אתא. ה חייך דעלמא דמלה דא (תא) הכא. ו ל"ג מה. ז ליה דיניק [; דיניה] באתגליא [החז] ואשתזיב מניה דהוה מכסיף. ח מלה. ט דיניה. י אתסחי. כ ל"ג דיוקניה. ל על.

מאמר הסולם חצים אל הים הקדמוני וגר

ים האחרון. פירוש. מדרגות אחרונות שלה. דהיינו נקודה דמנעולא. אהה חסיד קדוש. אמרה הנשמה לר' שמעון. כמה שמחה על שמחה נתוסף בילד ההוא בין בני הישיבה. וכ"ז טעמים בתורה אמר אותו הילד. ושבעים כתרין העטירו לאביו באותו יום. אשרי חלקו מי שזכה ללמד לבנו. א"ר שמעון וכי לא זכה אביו ללמוד אותו. אמר לו אביו מת.

רס) ורזא פתימא הוה וכו': וסוד סתום היה בילד ההוא. על מה שנסתלק מן העולם. ועל שרצו לרין דינו. וניצול ממנו. זה היה משום שבגלוי היה מבייש את רבו לפני כל בשאלות וקושיות שלו. שלא היה יכול לתרץ לו. ולא חשש ללכת לרב אחר לתקן תלמידו. והחליש דעתו של רבו. וע"כ רצו לרין אותו בדין קשה. ומשום זה אע"פ שניצול מבעלי הדין. לא ניצל כאן. ז' ימים היו שלא נשלמה צורתו. וכשהיה רוחך בכאב גדול לפני הכל כל אלו ז' ימים. עד שגשלמה צורתו. ועל מה שנסתלק

בגמור התקון. מתוך שבכין דעזרה שה"ט הארת הבינה המתלבשת במלכות. (כנ"ל אות רנ"ב עש"ה) יקום מבויע מים, ומבויע ההוא יהיה כן ים הקדמוני, דהיינו מבינה, שממנה היא נמשך אל המלכות, וזה דומה כמו אם שבנה בין זרועותיה, ומרוב החלב שהוא יונק, מתמלא פיו, ומתרבה בו. עד שמחזיר החלב לפיה של אמו. כך חצים אל הים הקדמוני. פירוש על כן כתוב, והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני. דהיינו מרוב השפע שנקודה זו לוקחת או מים הקדמוני, השפע עובר על גדותיו ומוחזר חציו לים הקדמוני, כלומר, שהבינה תקבל גדלות גדולה מן המלכות, וחצים אל הים האחרון, דהיינו לנקודה דמנעולא עצמה. שתקבל או כל תקוניה, משפע ים הקדמוני.

רנט) נטליה רב מתיבתא וכו': לקחו רב מתיבתא ונשקו. אמר לו. חייך. שכך העמידו בישיבה של הרקיע, וכך הוא ודאי.

רסא) ת"ח. ם תחות עגולא דאינון שבכין, ן דתמן באינון מיינ דההוא נביעו דמעיינא. אתרשים נביעו חד, ואתפשט ונפיק לבר, ועאל גו ימא ם רבא. ורשים ביה ארחא בלבא דימא. ומיניה שתי לויתן, ורוי, וחדי, ואתרבי ברבוייא. וכד נפיק נביעו אחרא, ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו, תחות ן תהומא, לגו ימא בתראה. וכל אינון מים זדונים, ומיין תקיפין, מאיך לון, וכפיף לון, דלא יפקון לחבלא בני עלמא. וסימן א) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה.

רסב) ובאמצעיתא דההיא עזרה, אית ן תרין כרובים, עובדא דאומנא דמלכא קדישא. ץ ולא יכלין לקיימא בהו, עלאין ותתאין. ותחותיהו זמינן כל ישראל לקיימא, דלא יפקון מתחות גדפיהו לבר, זכאין ליהוון, כל דעאלין תחות גדפיהו. ן תליסר אלפי מגדלין דשמשא, ך דנהיר ן בצעצועא, כדקא יאות. רב מתיבתא בג"כ זכה לההוא יקר.

רסג) מאן יכיל למימר, מאינון מלין דקא מתחדשן בכל יומא. מקמי רב מתיבתא. אי רבי, בכל זמנא דרוחין דכורין סלקין לעילא. נשין בההוא זמנא נפקי כלהו, ומתכנשי לגו היכלא דבתיה תמן, וחדאין תמן, בכמה מלין עתיקין.

חלופי גרסאות

ח נחית. ן ל"ג דתמן. ן מוסיף רבא דתמן. ע תחומי.
 ן תמן. ץ לא. ן תלת; תלת עשר. ך מוסיף דנהיר
 מנצוצא [ו; מבוציצא] דמרגלא. ן בניצוצא.

מסורת הוזהר

א) (ישעיה מג) ב"א רנב צ"ג.

הסולם

חצים אל הים הקדמוני וגר
 רסב) ובאמצעיתא דההיא עזרה וכו':
 ובאמצע העזרה, יש ב' כרובים מעשה אומן
 של מלך הקדוש, שה"ס אפי זוטרי (כנ"ל אות
 ק"מ) ועליונים ותחתונים אינם יכולים לעמוד
 עליהם, כי הג"ר שלהם מכווסים בכנפים,
 ותחתיהם, דהיינו בבחינת ו"ק דג"ר שבהם,
 עתידים לעמוד כל ישראל, דהיינו לקבל
 הארתם, ובלבד שלא יצאו מתחת כנפיהם לחוץ,
 דהיינו שלא יציצו, בג"ר המכווסים בכנפים.
 מאושרים יהיו, כל אלו הנכנסים תחת כנפיהם
 של הכרובים. כי י"ג אלף מגדלים של השמש,
 שה"ס ז"א, דהיינו י"ב צירופי הויה, והכולל
 אותם, שה"ס חז"ב תו"מ שבכל אחד ג' קוין,
 מאירים בצעצועים כראוי, דהיינו בהכרובים. כי
 צעצועים פירושו אנפי זוטרי, כמיש מעשה
 צעצועים (ד"ה ב' ג' י') רב מתיבתא זכה
 משום זה, שנכנס תחת כנפי הכרובים, לכל
 יקר ההוא.

רסג) מאן יכיל למימר וכו': מי יכול
 לומר, מאלו הדברים המתחדשים בכל יום
 לפני ראש הישיבה, אהה רבי, בכל זמן שרוחות
 זכרים עולים למעלה, בזמן ההוא יוצאות כל
 הנשים ומתאספות שם אל היכל בתיה, בת
 פרעה (כנ"ל אות קצ"ו) ושמחים שם בכמה
 דברים

מאמר

שנסתלק מן העולם, אל תבקש לדעת. אהה
 רבי, אהה רבי, אשרי חלקך.

רסא) ת"ח תחות עגולא וכו': .חוזר
 לפרש הכתוב חצים אל הים הקדמוני וגו',
 בדרך אחר, ובמילים אחרות, בוא וראה, תחת
 העגול של שבכות האלו (כנ"ל אות רנ"ב) אשר
 שם, בעזרה, שה"ס הארת הבינה שבמלכות
 המקולעת עמה, כנ"ל, באלו המים של מעיין
 הנובע אשר שם, נרשם נביע אחד שמתפשט
 ויוצא לחוץ, ונכנס לים הגדול, שה"ס מלכות
 מבחינת החכמה, ורושם בו דרך אל לב הים,
 ששם שליטת המלכות הממותקת בבינה, שה"ס
 נקודת המפתחא, וממנו שותה הלוייתן, שפירושו
 תמצא לעיל (בא דף י"א ד"ה פנימיות) וריה
 ושמה ומתרבה וגדל ברבוי, שז"ס חצים אל
 הים הקדמוני, דהיינו לב הים, וכשיוצא נביע
 אחר, אותו הנביע הולך ומתפשט בסתר תחת
 התהום, דהיינו תחת מלכות דמפתחא שנקרא
 תהום, לתוך ים האחרון, שהוא מלכות דמנעולא
 הגנוחה. וכל אלו מים הזדונים ומים קשים
 הוא משפיל אותם וכופף אותם, שלא יצאו
 לחבל בני העולם, והסימן הוא, הנותן בים
 דרך, שפירושו בלב הים, ובמים עזים נתיבה,
 שפירושו בים האחרון.

ומתמן נפקין. ועאלין כלהו. והיא עמהון. לגו היכלא דסרת. וחדאן בכמה מלין
חדתינ ועתיקין. ומתמן נפקין והיא עמהון. ועאלין לגו היכלא דיוכבד. וכן בכל
אינון היכלין.

רסד) השתא ת ר', אימא לך רזא חדא. ת"ח. בכל שמטה ושמטה. כרוזא
נפיק. א אתכנישו גוברין ונשין. וכל אינון בני מהימנותא. וסליקו. כדין כלהו
מתפשטין דכורין ונשין. וסלקין. ב וכל אינון ינוקי מחלב. עאלין לגו מתיבתא
דרקיעא. וחדאן חדוה. ועלויא דלהון. ותמן חדו על חדו. והוא נער דמפתחון
דמאריה בידיה. ג קם. ואמר לון כמה מלין חדתינ ועתיקין. וכלהו חמאן חדוה.
דלית חדוה כההיא חדוה.

רסה) לבתר עאלין כלהו לגו כמה פרוכתין. וכמה היכלין גניזין תמן. דאינון
נהרין בנעם יי, בגו היכלא דאהבה ד דקב"ה. ודא הוא דכתיב. ה לחזות בנועם
ה' ולבקר בהיכלו. לבתר פרחין ינוקין לעילא. ואינון פרחין לתתא. ומהדרין
לדוכתייהו. ומתלבשן כדבקדמיתא. זכאה עמא דכל טובא דההוא עלמא מחכאן.
רסו) אר"ש. כמה מתיקין מלין דשמענא. זכאה חולקא דידי. דזכינא לכל
האי למשמע, זכאה יומא דנפיקנא הכא. אמרי ליה רבי, תלת יומין אית לן רשו
למיתי גבך. ו לבתר ז חד יומא ח חדוה דילך.

חלופי גרסאות

ח ל"ג ר'. א אתכנישו בני מהימנותא גוברין ונשין
וכל אינון ינוקי מחלב וסליקו כדין כלהו מתפשטין
דכורין ונשים וסלקין וכלהו עאלין לגו מתיבתא. ב ולא
עאלין ולי"ג וכל אינון ינוקי מחלב. ג קפד.
ד ל"ג דקב"ה. ה ל"ג לחזות בנוע ה'. ו ל"ג ולבתר. ז יומא חד. ח גיזיל ולא אית לן רשו
למיתי ובההוא יומא יתוסף חדוה; ובדפרי"י יש סימן חסר לפני חדוה דילך ואחר חדוה דילך.

מסורת הוהר

ב) (תהלים כז) שמות נו צ"צ.

רוחין דכורין ונוקבין דסלקין לעילא

רסה) לבתר עאלין כלהו וכו': לאח"כ
עולים כולם לפנים. כמה פרוכיות וכמה היכלות
גנוזים שמה, שהם מאירים בנעם ה', בתוך
היכל האהבה של הקב"ה. ח"ש, לחזות בנועם
ה' ולבקר בהיכלו. לאח"כ פורחים הילדים
גמולי מחלב למעלה, דהיינו למתיבתא עלאה,
רל"ג) והם, הגברים והנשים, פורחים למטה
ששט מקומם (כמו שכ' להלן בלק אות
והזורים למקומם, בגן עדן התחתון. ומתלבשים
שט בלבושם כבתחילה. אשרי העם, שכל טוב
של עולם ההוא, מחכה להם.

רסו) אר"ש כמה מתיקין וכו': א"ר
שמעון. כמה מתוקים אלו הדברים ששמעתי.
אשרי חלקי שזכיתי לשמוע כל זה. אשרי
היום שיצאתי לכאן. אמרו לו, רבי ג' ימים יש
לנו רשות לבא אליך. ולאחר יום אחד. השמחה
שלך (חסר ההמשך).

הסולם

מאמר

דברים עתיקין. ומשם יוצאות כולן ונכנסות.
ובתיה עמהן. אל היכל של סרח בת אשר
(כנ"ל אות קצ"ח) ושמות בכמה דברים
חדשים וישנים. ומשם יוצאות וסרח עמהן.
ונכנסות אל היכלה של יוכבד (כנ"ל אות
קצ"ט). וכן בכל אלו היכלות.

רסד) השתא רבי אימא וכו': עתה רבי,
אומר לך סוד אחד. בוא וראה, בכל שמטה
ושמטה יוצא כרוז בגן עדן. התאספו גברים
ונשים, וכל אלו בני האמונה, ועלו. אז כולם
מתפשטים, זכרים ונשים, ועולים, וכל אלו
גמולי מחלב עולים, אל הישיבה של הרקיע
שהוא הישיבה של מטטרון, ושמחים בשמחה
על התעלות שלהם, ושם שמחה על שמחה.
ואתו הנער, שמפתחות אדוניו בידו, דהיינו
מטטרון, קם ואמר להם כמה דברים חדשים
וישנים. וכולם רואים שמחה, שאין שמחה
כאותה השמחה.

רסז) איהו משיך משיכו מסטרא דיליה, ואתטמר ואתחפא תחות אתר דאקרי (א) תא הרצים, עד פלגו ליליא. מבתר פלגו ליליא, שלהובא דעמודא דיצחק נפיק, ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר, כגוונא דגבר אחרא עלאה עליה. כיון דבטש ביה האי גבר, קרי ויהיב שית קלין, וכלהו בסכלתנו.

רסט) בשעתא דאיהו קרי, כל תרנגולין דהאי עלמא קראן. ונפיק מניה שלהובא אחרא, ומטי לון תחות גדפייהו, וקראן. איהו מה קרי. בשעתא קדמאה קרי ואמר, (ד) קול יי בכח קול יי בהדר. ובשעתא תניינא קרי ואמר, (ה) קול יי שובר ארזים. בשעתא תליתאה קרי ואמר, קול יי חוצב להבות אש. * בשעתא רביעאה קרי ואמר, (ו) קול יי יחיל מדבר וגו'. בשעתא חמישאה קרי ואמר, קול יי על המים וגו'. בשעתא שתיתאה קרי ואמר, קול יי יחולל אילות וגו'. לבתר קרי ואמר, (ז) קול אומר קרא ואמר מה אקרא וגו'. ודא איהו תרנגולא ט דקרי, ולא שכיך ולבתר קרי כמלקדמין.

רסט) ומאי קרי. כל עובדין דבני עלמא, בגין דאיהו מאריה, דאחמתא וקסת הסופר בחרצוי. וכל עובדין דבני עלמא כ כתיב בכל יומא. ובליליא בתר דקרי כל קריאן אלין, קרי כל מה דכתב ביומא.

רע/א) ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה, דאינון תרין דרגין, חד ההוא דקיימא באמצעיתא, דאיהו רב. וההוא דקיימא מאחורא, דאיהו זעיר, דקא מעכבין ליה.

חלופי גרסאות

ח (מיכה ו) לעיד יקרא וגו'. ט דאקרי. י דחכמתא. כ כתב.

מסורת הזהר

ג (מ"א יד) פקודי קפ צ"ת. ד (תהלים כט) בהשמטות ח"ב ער: ת"ז תע קכב. ה (שם). ו (תהלים כט) בהשמטות ח"ב ער: ת"ז ת"ע קכב: ז (ישעיה מ) ת"ז ת"ל עג: תק"ח צו ט"ג ש"ל שליח ש"מ"א.

הסולם

קריאת הגבר

מאמר

רסז) איהו משיך משיכו וכו': (חסר ה'התחלה) הוא משך המשכה מן הצד שלו ונסתתר ומתכסה תחת מקום שנקרא תא הרצים, עד חצות לילה. מאחר חצות לילה, יוצא שלהבת מן העמוד של יצחק, שהוא קו השמאל, ומכה בתרנגול הזה שנקרא גבר שהוא גבריאל, כעין גבר אחר עליון שעליו, שהוא גבורה דו"א, עמודא דיצחק, כיון שהשלהבות דקו שמאל מכה בגבר ההוא, שהוא גבריאל, קורא ונותן ששה קולות, וכלהו בתבונה. (וביאורו, לעיל ויקהל דף ח' ד"ה פירושו).

רסט) בשעתא דאיהו קרי וכו': בשעה שהוא קורא, דהיינו גבריאל, קוראים כל התרנגולים של עולם הזה, ויוצא ממנו, וזו גבריאל, שלהבת אחרת ומגיע אליהם תחת כנפיהם, והם קוראים. הוא, גבריאל, מה קורא. היינו. בשעה ראשונה, קורא ואומר, קול ה' בכח קול ה' בהדר, ובשעה שניה קורא ואומר קול ה' שובר ארזים. בשעה שלישית קורא

רע/א) ואלמלא רגלוי אצבעאן כו': ולולא אצבעות רגלים שלו, שיש בהם ב' מדרגות, א' הוא האצבע העומד באמצע, שהוא גדול, וא' הוא האצבע העומד מאחור, שהוא קטן, ולולא

(דפרי דף קע"א ע"ב * דף קע"ב ע"א)

יהא מוקיד עלמא בשלהובוי. ומה עבדי. כיון דסליק צפרא. וחוטא דנהירו נפיק מסטר דרום. כדין מתחברין כלהו. ואתעבדין תרין רגלין תרין טלפין כעגלא. לקיימא דכתיב (ח) וכף רגליהם ככף רגל עגל. והא ידעת רזא דא. שאלת ענפא דגורן. ^ג

רע/ב) לגו בעזרה דא. אית תלת מאה ושתי' וחמשה היכלין. כחושבן יומי שתא. ובכל פתחא ופתחא כתיב. (ט) יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך. לא ידיע

מסורת הזהר

(ח) (יחזקאל א) ב"ב מב צ"א. ח"ג רל"ד. ת"ז
ת"ח לב: ת"ע קלא. ז"ח לח ט"ד ש"א ש"ס
לט ט"א ש"ג. ט) (תהלים קכב) בהשמטות ח"ב רע"ד: ח"ג ק"ח. ז"ח לו ט"ב ש"מ"ד.
חלופי גרסאות
ל בדט"ו יש כאן סימן חסר.

הסולם

מאמר

קריאת הגבר

שהוא מאיר בבחינת גדלות. וההוא דקיימא מאחורא. והיינו האצבע המקבל מאחורים דשמאל שבמלכות שאינה מיוחדת עם קו האמצעי וע"כ נבחתת האצבע הזה. דקיימא מאחורא. שהוא אחורים, דאיהו זעיר. שהוא קטן שאינו יכול להאיר. ואלו ב' מדרגות האמורות. שגבריאל מקבל מקו שמאל שבמלכות. מעכבים אותו שלא יוכל להמשיך החכמה ממעלה למטה. שהיה שורף בזה את העולם. וז"ש. ואלמלא רגלוי אצבען דיליה דאינון ב' דרגין וכי דקא מעכבין ליה. שמעכבים אותו שלא יוכל להמשיך החכמה ממעלה למטה. יהא מוקיד עלמא בשלהובוי שהיה ממשיך החכמה ממעלה למטה. והיה שורף את העולם.

ובבווקד כשמתחיל שליטת החסד. אז יוצא חוט של חסד לגבריאל. והוא מקבל בזה גם מדרגת הימין של ז"א. ואז מתחברים ב' מדרגות שבשמאל שלו. דהיינו מדרגת האמצעי ומדרגת האחור. ונעשו אחד והחסד שקבל נעשה בו מדרגה שניה לימין. ואז נעשים ב' אצבעותיו לבחינת ב' טלפים לימין ושמאל. שה"ס חסדים מימין וחכמה משמאל. וז"ש. כיון דסליק צפרא וחוטא דנהירו נפיק וכי ואתעבדין תרין רגלין תרין טלפין. דהיינו אחת לימין ואחת לשמאל. שהם רמוזים לחסד וחכמה. וז"ש. כדין מתחברין כלהו. שהחוט של חסד. עם האצבע דאמצע. ואצבע דאחור. כולם מתחברים ואעבדין בתרין רגלין ב' טלפין. שאלו הג' נעשו שנים. שהם ימין ושמאל. ואחור אין בהם.

רע/ב) לגו בעזרה דא וכי: לפנים העזרה הזו. שה"ס המלכות. יש שס"ה היכלות כחשבון ימי השנה ובכל פתח ופתח שבכל היכל. כתוב. יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך

ולוא ב' אצבעות אלו המעכבים עליו. היה שורף את העולם בשלהביותיו. ומה עושים. כיון שהאיר הבוקר. וחוט של חסד יוצא מצד דרום. אז כולם מתחברים. דהיינו אצבע האמצעית עם אצבע האחורית. ונעשו ב' טלפים בכל אחד מב' רגלים. כמו עגל. לקיים מה שכתוב וכף רגליהם ככף רגל עגל. וכבר ידעת סוד הזה. שאלת ענף הגורן (חסר ההמשך).

פירוש. האצבעות ה"ס הארת החכמה. כמ"ש לעיל (ב"א אות ק"ל ע"ש) וכיון שבחצות לילה מתייחד קו האמצעי עם המלכות (כנ"ל ויקהל אות ט"ו ע"ש). יוצא בקו שמאל שבמלכות ב' בחינות. א) הארת החכמה שבשמאל המחובר עם קו האמצעי. וכל תקונו. דהיינו בעיקר. שלא תאיר החכמה ממעלה למטה אלא ממטה למעלה כדרך קו האמצעי (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת) והארתו על כן היא הארה גדולה. ב) בחינת קו שמאל שלה מקודם חצות. דהיינו מטרים שקבלה קו האמצעי. והוא מלא דינים ואינו מאיר. ונבחן לבחינת אחורים. וקטנות.

והנה גבריאל. הוא מקו שמאל של המלכות. וע"כ יוצא בו ב' מדרגות האלו של המלכות. הנזכרות. ונבחנו בו בסוד ב' אצבעות רגליו. אותה האצבע שהוא מקו האמצעי הוא אצבע גדול שאורו רב. להיותו מתוקן מקו אמצעי שלא יאיר אלא ממטה למעלה. ואותה האצבע שהיא מבחינת האחור והקטנות דקו שמאל שבמלכות. נקרא אצבע האחור. והוא קטן. וז"ש ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה. שהם הכלים של החכמה. דאינון תרין דרגין. הנמשכות מב' מדרגות שבשמאלה של המלכות חד. ההוא דקיימא באמצעיותא דהיינו האצבע המיוחדת בקו האמצעי. דאיהו רב. (דט"ו דף קע"ב ע"א)

מאי הוא כהני היכלין, אלא כלהו. 7 אתחמן עובד ציור. שבע סדרין דמרגלאן
 8 אתחמן אלין באלין. בכל חד וחד.

רעא) אי חסידא קדישא, כמה משבח רב מתיבתא היכלא חדא. דאיהו בריש
 סטר מזרח דעזרה דא. בגין דארבע אינון בד' סטרין דעלמא. אבל היכלא דסטר
 מזרח. אסגי נהורין דיליה יתיר מכלהו.

רעב) יומא חד. בימא רבא. לויתן נפיק. וכל ימא אזדעזע, וכל גוני אזלין
 לכאן ולכאן, כד מטי לויתן בפתחא דפתחא דתהומא, שארי למחדי, ואשתכך
 תמן 8 תהומי, אלא ההוא כחיוז דמעייין, ואתחפיין נהורין, ולא אתחזון כל אינון
 נהורין. בר נהורא דהיכלא דבסטר מזרח דא.

רעג) ההוא מרגלא דקא אפיק לויתן. מגו ההוא תהומא דאקרי 9 סגדרין.
 ממה אתעביד. אלא יומא דא דקא אפיק לויתן. דאזדעזע ימא. יומא דאתחרב
 בי מקדשא. ט' באב איהו. וההוא מרגלא. דכד דכיר קב"ה לבנוי, ואושיד תרין
 דמעין לגו ימא רבא, חד נפיל לגו תהומא דא דאקרי 10 סגדרין. וחד נפיל לגו
 תהומא אחרא דאקרי 11 גילב"א.

רעד) בגין דחמש תהומי אחרנין אינון בימא רבא. אבל לא חשיבין כהני

חלופי גרסאות

7 מתחממן.. 8 אתחממן. א בדפריי ישנם סימן חסר לפני תהומי ואחר תהומי ואחר אלא והוא.
 9 סידגן; סגדרין. 10 סגדרין. 11 גילפ"א.

מאמר הסולם ב' דמעין חד לסגדן חד לגילבא

כשהקב"ה זוכר את בניו ושופך ב' רמעות
 לים הגדול, דמענה אחת נופלת לתהום הזה,
 שנקרא סגדרין, ודמענה אחת נופלת לתוך
 תהום אחר, שנקרא גילב"א.

רעד) בגין דחמש תהומי וכו'; משום
 שה' תהומות אחרות הם בים הגדול, אבל
 אינון חשובות כאלו אחרות שהם סגדרין
 וגילב"א. וכיון שאלו הדמעות הן נופלות הן
 נקפאות תוך תהום אחת, ודמענה אחת נטבעת
 תוך התהום שנקרא גילב"א.

ביאור המאמר. העזרה הי"ס ורק דמלכות.
 ובפנימיות העזרה מלובשים ההיכלות שהי"ס
 עי"ס שלמות. ולפיכך הם שסי"ה היכלות, כי
 ג' מאות הי"ס ג"ד שכל אחת כוללת מאה.
 להיותם מבינה שספירותיה הן בסוד מאות
 ששים הי"ס ו"ק, שכל אחת כוללת עשרה.
 להיותם מבחינת ז"א שספירותיה הן בסוד
 עשרות. והמלכות, ספירותיה בסוד יחידות.
 והיו צריכות להיות עשרה, אלא מפני שהמלכות
 חסדה חצי פרצוף שמבחינת עצמותה (כנ"ל
 ב"ב דף קנ"ח ד"ה בארבעין), עי"כ נחשבת רק
 לחמשה, והם שסי"ה הי"ס, (באות ר"ע/ב) לגו
 בעזרה דא, בפנימיות העזרה הזו, אית
 שסי"ה היכלין, דהיינו עי"ס שלמות כנ"ל, וכדי
 שלא נטעה לומר שהם בחשבון של מחזה
 ולמטה

בארמנותיה. לא ידוע מה הוא באלו היכלות
 אלא כולם מסובכים זה בזה, מעשה דוקם.
 שבע סדרים של מרגליות מסובכים אלו בתוך
 אלו בכל אחד ואחד, דהיינו בכל היכל והיכל.
 רעא) אי חסידא קדישא וכו'; אהה
 חסיד קדוש, כמה משבח רב מתיבתא היכל
 אחד העומד בראש צד מזרח של עזרה הזו,
 משום שארבע בחינות הם בעזרה, ל' רוחות
 העולם, שהם, חו"ג, בימין ושמאל, שהם דרום
 וצפון, ותו"ם במזרח ומערב. אבל ההיכל שבצד
 מזרח מגדיל האורות שלו יותר מכולם.

רעב) יומא חד בימא וכו'; יום אחד,
 יוצא לויתן בים הגדול, וכל הים מזדעזע, וכל
 הדגים הולכים לכאן ולכאן, כשמגיע הליתן
 אל הפתח של פתח התהום הוא מתחיל לשמח,
 תחתהומות נשקטים שם (חסר ההמשך) אלא
 ההוא, הוא כעין מעין והאורות מתכסים.
 ואינם נראים כל אלו האורות, חוץ האיר
 שבהיכל הזה שמצד מזרח הזה.

רעג) ההוא מרגלא דקא וכו'; שואל,
 מרגלית ההוא שהליתן מוציא מתוך התהום
 ההוא הנקרא סגדרין, ממה היא נעשה, ומשיב,
 אלא יום הזה, שהליתן הוציא המרגלית, שהים
 נזדעזע, יום שנחרב בו בית המקדש היה.
 שהוא יום ט' באב, ואותה המרגלית, הנה

אחרגין. וכיון דנפלי אינון דמעין. קפאן גו תהומי חד. וחד אטבע גו תהומא. דאקרי גילב"א. ^ע

חלופי גרסאות

ע בדפוי יש כאן סימן חסר.

הסולם

ב' דמעין חד לסגדן וחד לגילבא

מאמר

ולמטה כנ"ל אצל שס"ה עמודים (באות רמ"ד/ר) עד כן אומר כחושבן יומי שתא, שימי השנה ה"ס ע"ס של פדצוף המלכות. וככל פתחא ופתחא כתיב יהי שלום וגו' שיה מראה על שליטת קו האמצעי העושה שלום בין ימין לשמאל של כל הספירות. לא ידע מאי הוא כהני היכלין. משום שהם ג"ה, ומה שמושג מהם, הוא שבע סדרין דמרגלאן אתחמון אליון כאליון בכל חד וחד. נקראים מדגליות, משום שהם בחינות מחזה ולמטה. שם בחינת דגלין, ומדגלית הוא מלשון מדגלין, והם ז' סדרים, משום שיש בהם ז' ספירות חג"ת נהי"מ, כלומר, בחי' מחיה ולמטה של כל אחת מז"ס חג"ת נהי"מ הם ז' סדרים של מדגליות, והם בכל היכל והיכל, ובהם יש השגה. וההיכלות מחולקים לר' רוחות, דרום צפון מזרח ומערב, שבעזרה, שה"ס חג"ת ומלכות, וצד המזרח הוא ת"ת שהוא קו האמצעי, וז"ש (באות רע"א) היכלא דספיר מזרח אפני נהורין דיליה יתיר מכלהו, להיותו בחינת קו האמצעי הכולל דרום צפון, שהם חו"ג, והוא המשפיע אותם למערב, שהוא מלכות.

ונודע שבעת שליטת קו השמאל בים הגדול, נעשה שם מחלוקת בין ימין לשמאל, בסו"ה יעלו שמים ירדו תהומות (כנ"ל באדרא רבא אות רי"ד בהסלט ע"ש) וכן המלכות, הנקראת בית המקדש, נפרדת מז"א, ונחרכת. זה נמשך עד שקו האמצעי שה"ס לויתן ממעט קו השמאל ומיחד אותו עם הימין, ואז נשקט הים. וחזר השמחה בעולמות. וז"ש, (באות רע"ב) יומא חד בימא רבא, דהיינו היום שנחרב בו המלכות שה"ס בית המקדש, מחמת התגברות השמאל, לויתן נפיק, יוצא קו האמצעי שנקרא לויתן, והוא משום, וכל ימא אזרעזע וכל נוני אזלין לכאן ולכאן, דהיינו מחמת המחלוקת דימין ושמאל, כד מטי לויתן בפתחא דפתחא דתהומא, דהיינו שהגיע לעשות שלום בין ימין ושמאל, שבוה נעשה פתח בתהום הגדול שנפתחו האורות, שארי למחרי, הוא מתחיל לשמוח ואשתכך תמן תהומי, שהתהומות נשתככו, מהדגו והכעס שבמחלוקת, מפני שהלויתן עשה שלום ביניהם.

וימין שבים ומיחדם זה בזה, נמצא מגלה בזה הארת החכמה שבשמאל, כי אחד שהשמאל מתיחד עם הימין, החכמה שבשמאל מתלבשת בחסדים שבימין, ואז יכולה החכמה להתגלות. משא"כ מטרם שעשה שלום, היתה החכמה כלי חסדים והיתה מלאה דינים ולא יכלה להאיר. וגילוי חכמה זו ע"י הלויתן נקרא מרגלא, על שם שאינה נגלית אלא מבחינת מחזה ולמטה בלבד, שנקראת דגלין, ומרגלאן הוא כמו מרגלין, וזה ששואל, (באות רע"ג) ההוא מרגלא, דקא אפיק לויתן מגו ההוא תהומא דאקרי סגדוין ממה אתעביד. שואל, איך נעשה הוצאת המרגלא מן התהום ע"י הלויתן, ומשיב, אלא יומא דא דקא אפיק לויתן, יום הזה שהלויתן בא להוציא המרגלא, דאזרעזע ימא, שאז נודעו הים מחמת המחלוקת של ימין ושמאל כנ"ל, יומא דאתחרכ בי מקדשא, הוא היום שבת המקדש שה"ס מלכות נחדבה, מטעם שנפרדה מז"א, ט' באב איהו, והוא מכונה ט' באב, שהוא יום חורבן בהמ"ק שלמטה, וההוא מרגלא, ומרגלא ההוא שהוציא הלויתן אז, הוא כך, דכד דכיר קב"ה לבנוי, כשהקב"ה זוכר את בניו לגאלם, דהיינו להחזיר אליו המלכות שה"ס בנין בית המקדש, וגאולת ישראל, ואושריך תרי דמעין לגו ימא רבא, שה"ס ב' מלכיות אחת סומקא מחמת שמיחדת עם הבינה, ואחת אוכמא, שה"ס מלכות דמדת הדין (כנ"ל באדרא רבא אות רי"ד) והנה דינים דימין שיש בתהומות נקראים גילב"א, שמשם אין הי' יוצאת מאויר, ודינים דשמאל שיש בתהומות נקראים סגדוין, שמשם יוצא הי' מאויר, והשמאל שולט, ועי"ז המים נקפאים (כנ"ל ב"א דף רמ"ז ד"ה ימא דקא 199), וז"ש, חד, נפיל לגו תהומא דא דאקרי סגדוין, והיינו הדמעה שהיא סומקא הממותקת ומיוחדת היטב בבינה, וחד, נפיל לגו תהומא אחרא דאקרי גילב"א, היינו הדמעה שהיא אוכמא, שיש בה ממלכות דמדת-הדין שאינה נמתקת בבינה, היא גופלת לתהום שנקרא גילבא, שהיא הדינים דימין, שמשם אין הי' יוצא מאויר, וע"כ הדמעה האוכמא נכללת בדינים ההם והוה כל תקונה, לא יותר.

ויש שם בים ז' תהומות, כנגד ז' ספירות, כי יש בכל אחת ע"ס, והמסך שבין כרית דכל

הנה שלום זה שהלויתן עושה בין שמאל

(דפוי דף קע"ב ע"א)

רעה) דתתא גו שמרים דחמרא. דורדיין בישין. נפיק חד ערעורא מקטרגא. מזיקא קדמאה, ואיהו ברוחא דיוקנא דאדם, ^ע כד קריב לגו קודשא. כיון דמתעבר מתמן. וכעי לנחתא לתתא. לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא. נחית הוא ורתיכו. ולבושא קדמאה דקא נקיט תבנית שור. דיוקנא דשור. וקדמאה לנזיקין מאינון ארבע. שור איהו. ואינון ארבע אבות לנזקא עלמא. וכלהו תלתא אבות נזיקין. בר שור. כלהו דיליה.

רעו) וע"ד כתיב. ^ה וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב. מהו אוכל עשב. הא דרשינן ביה אבל עקרא דמלה, מתמצית הלחם, ולא שבעת זיני דגן, לית ^ג ליה בהו חולקא, ולא יאות ליה למהוי תמן. ^ז

חלופי גרסאות

^ה בדפו"י יש כאן סימן חסר. פ ל"ג ליה.
^ז בדפו"י יש כאן סימן חסר.

מסורת הוהר

^ה (תהלים קו) כי תשא יט צ"ל.

הסולם

מזיקא קדמאה

כי אז הוא מתיחד עם הימין. ולא זולת. רעה) דתתא. גו שמרים וכו' : למטה, בתוך שמרי היין, שמרים הרעים, יוצא מערעד ומקטרג אחר, מזיק הראשון בעולם, והוא בסוד צורת אדם כשקרב אל הקודש. כיון שנעבר מן הקודש ורוצה לרדת למטה, להתלבש בלבוש להזיק העולם, יורד הוא ומרכבותיו. ולבוש הראשון שלוקח הוא תבנית שור, דהיינו צורת שור. והראשון לנזיקין מאלו ארבעה אבות נזיקין, הוא שור. כמ"ש בתחילת ב"א קמא, השור והבור המבועה וההבער. והם ארבעה אבות להזיק העולם, וכל שאר ג' אבות נזיקין חוץ משור, כולם של השור הוא.

פירוש. המוחין דשמאל של המלכות הבאים ים הארת חכמה מלובשת בחסדים נקראים יין. ומחמת הדינים הנמצאים בקו שמאל, יש בסופם, דהיינו בסוף המלכות, פסולת הנקראת שמרי היין. ומפסולת הזאת, יצא מזיק הראשון של הקליפות בעולם. וז"ש, דתתא גו שמרים דחמרא וכו' מזיקא קדמאה. ובעוד שהמזיק נכלל בשמרי היין, שבמקום המלכות, יש לו צורת אדם, כמו המלכות, וז"ש, ואיהו ברזא דיוקנא דאדם כד קריב לגו קודשא, דהיינו בעוד שהוא נכלל בשמרי היין, שהם במלכות שה"ס פני אדם. כיון דמתעבר מתמן וכו' נקיט תבנית שור וכו', כי הוא מתדבק בקו שמאל בלבדו, שנקרא פני שור. והוא שורש כל המזיקים. וז"ש, וקדמאה לנזיקין וכו'.

רעו) וע"ד כתיב וימירו וגו': וע"כ כתוב, וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב. שואל, מהו אוכל עשב. ומשיב, כבר דרשנו בו, אבל עיקר הדבר הוא, כי מתמצית הלחם, וכן לא משבעת מיני דגן, שהם מן המלכות,

אין

מאמר

דכל אחת לבין בינה ותו"מ דכל אחת הוא נקרא תהום, וע"כ יש ז' תהומות, תהום אחד בכל ספירה. ואלו ב' תהומות גילבא וסגדון. הם בחסד וגבורה של ז"ס. וז"ש, בגין דחמש תהומי אחרנין אינון בימא רבא, שהם התהומות שבה' ספירות תנהי"מ, אבל לא חשיבין כהני אחרנין, שאינם חשובים כמו גילבא וסגדון, משום שהם בב' ספירות העליונות חסד וגבורה. וכיון דנפלי אינון דמעין קפאן גו תהומי חד, דהיינו בסגדון, ששם יוצא ה' מאויר, והשמאל שולט שמחמת זה המים נקפאים, כנ"ל, וחד אטבע גו תהומא דאקרא גילב"א, ודמעה האוכמא, שמגולה בה עצם המלכות דמדת הדין לא תוכל לקבל תקונה בתהום שנקרא סגדון, אלא שיוצאת משם ונטבע בגילב"א שהם דינין דימין, מסוד נקודת החולם, וזהו כל תקונה, כי מתערבת שם עם הדינין דימין, שהם מבינה, ואח"כ כשהלויתן עושה שלום בין ימין ושמאל והים נפתח, והארת חכמה שבשמאל מקבלת תקונה ומאירה שהיא נקראת מרגלא, כנ"ל הוא מוציא אותה מאותה דמעה סומקא שנפלה לסגדון ונקפאה. שהלויתן, ע"י שמיחד השמאל עם הימין, הוא פותח את סגדון מקפאונה, והדמעה מקבלת הארת החכמה, ונתבאר איך הלויתן מוציא המרגלא מן התהום. ומרגלא זו כוללת ז' ספירות וה"ס ז' סדרין דמרגלאן שאומר (באות ר"ע). הדינים דימין נקראים גילב"א, שהם אותיות גיל בא, כי ה"ס נקודת החולם הממשיכים חסדים אל הימין, וע"כ בא עמהם גיל, והדינין דשמאל נקראים סגדון, שפירושו משתחוה, כי אין תקונו אלא ע"י הרכנת הראש, שפירושו מיעוט הג"ר דג"ר,

רעז) מדוכתייהו. ואלין יתבין בדוכתייהו. עד לא נפקי אלין. זמינין אלין. נהירו ונציצו דלהון. לא יכלין עיינין למסבל. אזלין בסחרנין. לית להון שכיכו לעלמין.

רעח) כד אסתכל ב"נ בהאי היכלא. מיד באסתכלותא קדמאה. אתחזי זעיר ולא זעיר. אסתכל יתיר. רב. תו אסתכל. אתחזי יתיר רב. כל מה דאסתכל. הכי אתחזי באתפשטותא רב ועלאה. עד דדמי * באסתכלותא כמלא נימא. דלית ליה שיעורא.

רעט) עובדין סגיאין לגו. דלא ידיע אומנו דלהון. מניה נהרא עזרה. וכל מה דאית בה. בר כרובים דנהורא דלהון סלקא עד רום רקיעא. בגווינין סגיאין. ונהורין מנצצן. אלף וחמש מאה וחמשה ושבעין גופנין. עבדין איבין בעזרה דא. רפ) יתיר * חובק את ידיו, במרירו ואנינו דיליה, ולבחר אוכל את בשרו בעל כרחיה, דלית ליה רשו לשלטאה על מלה אחרא. מה * אתהני ליה בכל מה דאסטי ועביד ועמל. דלבחר לית ליה רשו. אלא על * דיליה לבחר מרקיד וחדי. ככסיל בלא דעתא כלל. ואזיל בלא תועלתא. ואכיל לבשרא. ובשאר לית ליה רשו. מרירו דעילא ותתא. כד ישראל בעאקו. ואכלי לון שנאיהון ולא יהבי חילא בעובדין טבין דלהון. לאפקא מניה.

רפא) ואפילו מבשריה דאיהו מהאי סטר, אבאיש קמי מלכא קדישא, דאיהו

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

9 בדפרי יש כאן סימן חסר. צ אתקני. ק דילה.

כ) (קהלת ד).

חובק את ידיו ואוכל את בשרו

הסולם

סאמר

ושבעים גפנים עושים פירות בעזרה זו. (מפני שחסר ההתחלה והסוף של הענין איני יכול לפרשו).

רפ) יתיר. חובק את וגר: (חסר תחילת הענין) יותר. הכסיל. שהוא הסי' חובק את ידיו. במרירות ואנינות שלו. ואחיכ אוכל את בשרו בהכרח. כי אין לו רשות לסטרא אחרא. לשלוט על דבר אחר. חוץ מבשר. מה הוא נהנה בכל מה שהשטיין ועשה ועמל עד שהמיתו. שלאחר כך אין לו רשות להנות ממנו אלא על מה שהוא שלו. שהוא הבשר. כי הסי' נותנת לאדם את הבשר (כניל אות רליח ע"ש) ואחיכ הוא רוקד ושמח ככסיל בלא דעת כלל. והולך בלא תועלת. ואוכל את הבשר. ובשאר אין לו רשות. והוא מרירות שלמעלה ושלמטה. כשישראל בצרה ושונאיהם אוכלים אותם. ואינם נותנים כח במעשים טובים שלהם להוציאם ממנו. מן הסי'.

רפא) ואפילו מבשריה דאיהו וכר: ואפילו מבשר שהוא של צד ההוא. רע לפני מלך הקדוש לתת אותו לסי'. כי הוא רחום וחנון. אבל על שלו. של הקדוש ברוך הוא. שהוא רח

אין לו בהם חלק. ולא ראוי לו להיות שם. כלומר. שאין ראוי לינק ממאכל אדם. שהוא מלכות. ועיכ אומר אוכל עשב.

רעז) מדוכתייהו ואלין יתבין וכר: (חסר תחילת הענין) ממקומם. ואלו יושבים במקומם. עוד מטרים שיצאו אלו מוכנים אלו. באוד והתנוצצות שלהם לא יוכלו העינים לשלוט. הולכים מסביב ומקיפים. ואין להם שקט לעולם.

רעח) כד אסתכל בר וכר: כאשר אדם מסתכל בהיכל הזה. מיד בהסתכלות ראשון. נראה לו שהוא קטן ולא קטן. הסתכל יותר נראה שהוא גדול. הסתכל עוד. נראה גדול יותר. כל מה שמסתכל בו. כך הוא נראה בהתפשטות גדול ועליון. יותר. עד שלבסוף בהסתכלותו. כמלא השערה בהיכל ההוא נדמה לו שהוא גדול כל כך עד שאין לו שיעור.

רעט) עובדין סגיאין לגו וכר: מלאכות רבות בסנים שאומנותם אינה ידועה. ממנו מאירה העזרה וכל מה שיש בה. חוץ מהכרובים שהאור שלהם עולה עד רום הרקיע בגוונים רבים ואורות נוצצים. אלף וחמש מאה וחמשה (דפרי דף קצ"ב ע"א * דף קצ"ב ע"ב) 418

רחום וחנן. אבל על דיליה, רוחא קדישא ונשמתא קדישא. לית עלאין ותתאין יכלין לשלטא עלוי כלל. ועיד כל תסקופין. וכל מה דאסטי ההוא רע. דחשיב למשלט על רוחא קדישא. ולבתר לא יכיל. וישוב ואוכל את בשרו. מה תועלתא הוה ליה. ועוד דאינון חפאן כלהו כערטיראה תקיף. ולית שכיכו לעלאין ותתאין. רפב) תא ואימא לך מלה. אי תימא. דחדו הוא למלאך המות. כד קטיל בני נשא. לאו. אלא בגין דחמי דרעותא דמאריה בכך. אחזי גרמיה בחדו. למעבד רעותיה ^ט דקביה, דכתיב ^ז רוח סערה עושה דברו. איל ^ח ר"ש, והא איהו אזיל ומרקד בחדוה קמי נשין. איל אי חסידא קדישא. ודאי הכי הוא. לאחזאה קמי מלכא דניחא ליה ברעותיה דמלכא. אבל נייחא דיליה בהספדא דנשין. איהו רקיד ואודניה להספדא.

רפג) איל אי הכי אמאי אזיל ואסטי על בינ לעילא. ואדכר לחובוי. איל. בגין דאיהו זקן וכסיל. וחשיב למשלט על רוחא. ^א וכל תאובתיה בגיני כך איהו. לסוף לא שליט אלא על דיליה. בשרא דיליה. ועיד כתיב. ^ט ישוב עמלו בראשו. רפד) ^ט אזיל ובעי ^ב לארגשא עלמא, ומיא סליקין מגו שאר. ^ג תהומין, ובעאן לחפיא עלמא. אינון דמעין רתיחין יתיר מכל אשא דעלמא. ומגו תוקף דרתיחו דלהון. אקפו מיא. גו ימא דנקפא. ואלמלא דרמו קביה חד נשיבו מסטרא דאברהם. מעמודא דיליה. ואחזי על עלמא. לא יכיל למיקם אפילו רגעא חדא.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ד חשיב. ^ט ל"ג דקביה. ^ח ת"ת. ^א ועל. ^ט בדש"י יש כאן סימן חסר. ^ב ארגשא. ^ג תהומין.

(ז) (תהלים קמח) פקדי ענ אות רכב ז"ח עה ט"ד ש"מ"ג עח ט"א ש"כ"ג. (ט) (שם ז) משפטים קג צ"ט.

הסולם

דמעין רתיחין

תאמר

שלו בהספד הנשים. הוא. שהוא רוקד ואינו אל ההספד. רפג) איל אי הכי זכר: אמרו לו איכ. למה הולך ומסטיין על האדם למעלה. ומזכיר את עונותיו. כיון שאין לו שמחה מהריגת האדם. אמר לו. משום שהוא זקן וכסיל. וחושב לשלוט על הרוח. וכל תאוותו הוא בשביל זה. אבל לסוף אינו שולט אל על מה שהוא שלו. הבשר הוא שלו (כנ"ל באות רל"ח ע"ש) וע"כ כתוב. ישוב עמלו בראשו. דהיינו שאינו נהנה מן העמל שלו. שהסית למטה והסטיין למעלה.

רוח הקדוש ונשמה הקדושה. אין העליונים והתחתונים יכולים לשלוט עליו כלל. וע"כ כל העלילות וכל מה שהסטיין אותו הרע ה"ס"א. שחשב לשלוט על הרוח הקדוש. ולבסוף אינו יכול. וישוב ואוכל את בשרו. ואיזה תועלת היה לו. מן הקטרוגים שלו. (חסר כאן איזה טלות) ועוד שהם מכסים כולם כערפל חזק. ואין מנוחה לעליונים ותחתונים.

תסקופין פירושו. עלילות. כי על עלילות דברים מתרגם תסקופי מלין (דברים כ"ב י"ד) ערטייראה הוא ערפל. לפי הענין.

רפב) תא ואימא לך זכר: בוא ואומר לך דבר. אם תאמר שהיא שמחה למלאך המות כשהורג בני אדם. לא. אלא משום שרואה שרצונו של אדונו הוא בזה. מראה את עצמו בשמחה לעשות רצונו של הקב"ה. שכתוב. רוח סערה עושה דברו. איל ר"ש והרי הוא הולך ורוקד בשמחה לפני הנשים. איל אהה חסיד קדוש. ודאי כך הוא. כדי להראות לפני המלך. שיש לו נחת מרצון המלך. אבל הנחת

רפד) אזיל ובעי לארגשא זכר: (חסד ההתחלה) הולך ורוצה להרעיש העולם. הימים עולים מתוך שאר התהומות. ורוצים לכסות העולם. אלו הדמעות. דהיינו ב' דמעות שמוריד הקב"ה לים הגדול (כנ"ל אות רע"ג) הם רותחים יותר מכל אש שבעולם. ומתוך תוקף רתיחתם הם מקפיאים המים בתוך ים הקסוי. כי הדמעה האדומה הנופלת לתהום הנקרא סגורין

רפה) אינון דמעין כד נפלין גו ימא אשתמע קלא בין ימא. עד מערתא דכפלתא. מקל נהימו דלהון דקא אשתמע תמן. כד עאלין גו ימא. מתערן אבהן קדמאי, וקמו, וחשבו דקביה בעי לאהפכא עלמא, עד דקלא נפיק ואמר לון. לא תדחלו רחימין קדישין. בגינכון דכיר קודשא בריך הוא לבניכון. ואיהו ד בעי דמפרק לון. ואתון תחמון.

רפו) א אלפא ביתין כלהו, משלבן ומתצרפאן אלין באלין, ואתחברן בצרופא דשמא קדישא. כיון דאתחזון אתון בצרופא דא. אלין גניזין. ונפקין אחרנין. וכן כלהו. אלין גניזין. ואלין נפקין. כלהו לגו בחלולא דאינון כפתורים.

רפו) תו פרחי תלת זמנין ביומא באוירא ונפקא לבר. וקיימא שמא בארבע אתון. תליין באוירא שעתא ופלגא. לבתר גניז דא. מיד נפיק מגו אוירא. מחלולא דיליה. שמא דתריסר אתון. פרח ותליא באוירא. שעתא חדא. ולא יתיר. לבתר גניז דא. ונפקא מיד צרופא דאתון אחרנין. שמא ה דכ"ב אתון.

חלופי גרסאות

ד יבעי למפרק. א בדפרי יש כאן סימן חסר. ה דכ.

דמעין רחימין

הסולם

מאמר

ו"ש מקל נהימו דלהון וכי מתערן אבהן קדמאי. שהם אברהם ויצחק. להיותם מרכבה לב' הקוין ימין ושמאל. וקמו וחשבו דקביה בעי לאהפכא עלמא. מכח המחלוקת דימין ושמאל. עד דקלא נפיק. שהוא קו האמצעי הנקרא קול. והוא יעקב. ואמר לון לא תדחלון. כי הקול. עושה שלום ביניהם ומקיים הארת שניהם ו"ש. בגינכון דכיר קביה לבניכון וכי. כי אחר שמקיים הארת שניהם. הרי כל המוחין וכל הגאולות נמשכים לישראל מהארתם של ב' הקוין ימין ושמאל.

מאמר האלפא ביתות השמות רפו) אלפא ביתין כלהו וכי: (חסר תחילת הענין) כל האלפא ביתות משתלבים ומצטרפים אלו באלו. ומתחברים בצירוף השם הקדוש. אחר שנראו האותיות בצירוף זה. אותיות אלו נגנזות. ואחרות יוצאות ומצטרפות לצירוף אחר. וכן כולם. אלו נגנזות ואלו יוצאות. וכולם בפנים בתוך החלל של אלו הכפתורים.

רפו) תו פרחי תלת וכי: עוד פורחית האותיות ג' פעמים ביום באויר, ויוצאות לחוץ. והשם עומד בארבע אותיות תלויות באויר. שעה ומחצה. לאחר כך נגנז שם הזה. ומיד יוצא מתוך האויר. מן החלל שלו. השם של י"ב אותיות. הוא פורח ותלוי באויר. שעה אחת ולא יותר. ולאחר כך נגנז שם הזה. ויוצא מיד צירוף אותיות אחרות. השם של כ"ב אותיות. ותלויות באויר שעה אחרת. ונגנז. ומיד יוצאות אותיות מחלל אחר. השם של כ"ח אותיות. מתעטרות

סגדוין. מקפאת המיס (כנ"ל אות רע"ד) כי הם מעוררים שליטת השמאל, ושליטת השמאל בלי ימין מקפאי הים (כנ"ל ב"א דף רמ"ז ד"ה ימא דקאפו) ואם לא היה רומז הקב"ה שהוא קו האמצעי. ע"י מסך דחירק (כנ"ל לך דף י"ג ד"ה ונתבאר) שבזה רומז לנשיבת רוח אחד מצד אברהם, שהוא חסדיס, מן העמוד שלו. דהיינו קו הימין. שיתיחד עם השמאל. ומראה הארתו על העולם. לא היה העולם יכול לעמוד אפילו רגע אחד.

רפה) אינון דמעין כד וכי: אלו הדמעות. כשהן נופלות תוך הים. נשמע הקול בין גלי הים עד מערת המכפלה. מקול נהימתם הנשמע שם כשכונסים תוך הים. מתעוררים אבות הראשונים. וקמים. וחושבים. שהקב"ה רוצה להפוך את העולם. עד שהקול יוצא ואומר להם. אל תראו אהובים הקדושים. בשבילכם זוכר הקב"ה את בניכם. והוא רוצה לגאול אותם. ואתם תראו.

פירוש. כשהדמעות נופלות תוך הים נופלים תחילה לתהום הנקרא סגדון. ואז יוצא ה' מן האויר (כנ"ל אות רע"ד) והקו שמאל מתחיל לשלוט. ואז נעשה מחלוקת בין ימין ושמאל. בסוד יעלו שמים ירדו תהומות (כנ"ל באדרא רבא אות רי"ד בהסולס) ו"ש. אינון דמעין כד נפלין גו ימא אשתמע קלא. דהיינו קול גלי הים העולות שמים מתוך הארת השמאל. ונופלים ויורדים בחזרה תהומות. מתוך הארת הימין (כמ"ש שם)

ותליין באוירא שעתא אחרא, ואגניז. ומיד נפקי אתוון מחלולא אחרא, שמא דתמניא ועשרין אתוון. מתעטרין כלהו בכתרייהו. וקיימי שעתא ופלגא. ואגניז דא. ומיד נפקי תליא באוירא. שמא דעשרין וחמש אתוון בצרופייהו. וקיימא שעתא ותלת רגעי, נפקי אתוון דארבעין ותרין אתוון. ה לעלמא קיימא.

רפח) שמהן. אלא אתוון כולהו. לא * משתככי לעלמין. בלטי ומנצצי ו לבר. וסלקי ונחתי. ז לית מאן דיכיל לקיימא בהו. בר משיח בטורח סגי. דא גניז. לבתר דקיימא תרין שעתין ועשרין ותרין רגעין. והאי שמא גליפא דעיב אתוון קא נפיק. וקיימא ותליא באוירא. שעתא ופלגא. כל הני שמהן לא נפקי. ולא אתחזון. אלא זמנא חדא ביומא. אבל אינון אלפא ביתין. אתחזון פרחין באוירא. ומצרפין אלין באלין. תלת זמנין ביומא.

רפט) כד פרחן אתוון דאלפא ביתין. אלין פרחין מכאן. ואלין מכאן. ומתצרפן כלהו. כד נחית תמן רב מתיבתא. שארי. משיח חמא בצרופא דאלפא ביתא. אתוון כמה דחמא דניאל. דאינון ממתוס נקפי אאלרן.

רצ) כל מעלי שבתא. כד מקדשין ישראל יומא לתתא. ה כרוזא כריז לארבע סטרי עלמא. אתכנשו משריין ו קדישין. אתקנו ב) כרסיין. מאן חמי חדוה. בתלת מאה ותשעין רקיעין. כמה ממנו. כמה שלטונין. מתכנשין לאתרייהו. כיון דישראל לתתא ו מקדשין. ז כדין אתער אילנא דחייא. ואקיש באינון

חלופי גרסאות

ה בדפרי י' ש' סימן חסד לפני לעלמא קיימא ואחר כך. ו ליה. ז לית. ח ל"ג כרוזא כריז לארבע סטרי עלמא. ט עלמא; מוסיף קדישין. עלמא. י מוסיף כרסיין קדישין. כ מתקדשין. ל מוסיף וקביה פין; אתער כד'ן.

האלפא ביתות השמות

הסולם

מאמר

שם רב מתיבתא. התחיל. משיח ראה בצירופי אלפא ביתא אותיות כמו שראה דניאל. שהוא ראה האותיות ממתוס נקפי אאלרן. אשר ידע לצרף מהם, מנא מנא תקל ופר פין. כי ג' אותיות ראשונות של ג' צירופים אלו הם מנא וג' אותיות שניות שבהם מצטרפים ג"כ, מנא וג' אותיות שלישיות מצטרפות. תקל. וג' אותיות רביעיות מצטרפות ופר. וג' אותיות חמישיות מצטרפות. פין. (שפירושם בסנהדרין כב.) איני יכול לפרש. מאמר החשוב הזה, מפני רוב החסרים שבו.

מתעטרות כולן בכתריהן, ועומדות שעה ומחצה, ונגנו השט הזה. ומיד יוצא תלוי באויר השם של כ"ה אותיות בצירופיהם. ועומד שעה וג' רגעים (יש כאן חסד) יוצאות אותיות במ"ב אותיות. (יש כאן חסד) עומד לעולם. (חסד ההמשך).

רפח) שמהן. אלא אתוון וכו': (חסד תחלת הדברים) השמות. אלא אותיות כולן אינון שקטות לעולם. בולטות ונוצצות לחוק. ועולות ויורדות. אין מי שיכול לעמוד עליהם. חוק ממשיח ביגיעה רבה. השט הזה נגנו אחר שעומד ב' שעות וכ"ב רגעים. ושם הזה החוק בע"ב אותיות, יוצא. ועומד ותלוי באויר שעה ומחצה. כל אלו השמות אינם יוצאים ואינם נראים אלא פעם אחת ביום. אבל האלפא ביתות נראות פורחות באויר. ומצטרפות אותיות עט אותיות. ג' פעמים ביום.

מאמר נשמתין סלקין ונחתיך רצ) כל מעלי שבתא וכו': בכל ליל שבת, כשישראל מקדשים היום למטה הכרח יוצא לד' רוחות העולם. התאספו מחנות הקדושים, התקינו כסאות. מי ראה השמחה, כאשר בש"צ רקיעים כמה ממונים כמה שליטים מתאספים למקומותיהם. כיון שישראל למטה מקדשים היוס. או נתעורר עץ החיים שהוא ז"א. ורוח אחד נושב מן עולם הבא שהוא בינה.

רפט) כד פרחן אתוון וכו': כשפורחות האותיות של אלפא ביתא. אלו פורחות מכאן ואלו פורחות מכאן וכולן מצטרפות. כשירד

טרפין דיליה. רוח נשיבו חד מגו עלמא דאתי. ואינון ענפין דאילנא מתנענען. וסלקין ריחין דעלמא דאתי.

רצא) ההוא אילנא דחיי אתער. ואפיק נשמתין ם קדישין. ופריש על עלמא. ועם כל דא. נשמתין נפקין. ונשמתין עאלין. אלין מתערי אלין. אלין נפקין ואלין עאלין. ואילנא דחיי בחדוה.

רצב) וכדין. ישראל כלהו מתעטרין בעטרין דאינון נשמתין קדישין. כלהו בחדוה בנייחא. וכל ן השבת. אית לון ההוא חדוה. וההוא נייחא. ם וכל צדיקיא די בגנתא. כלהו סלקין ומתענגין בענוגא עלאה. דעלמא דאתי. כיון דנפיק שבתא. כלהו נשמתין פרחין וסלקין.

רצג) ת"ח. כד עייל שבתא נשמתין נחתין לשרייתא על עמא קדישא. ונשמתין דצדיקיא סלקין לעילא. כד נפיק שבתא. נשמתין סלקין. אינון דשארן עלייהו דישראל. ונשמתין נחתין. אינון נשמתין דצדיקיא.

רצד) כיון דסלקין כלהו נשמתין דשארן עלייהו דישראל. סלקי וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא. וקביה שאל לכלהו. מאי חדושא הוה לכו בההוא עלמא באורייתא. זכאה איהו מאן דחדושא דאורייתא אמרת קמיה. כמה חדוה עביד קביה. כניש לפמליא דיליה. ואמר. שמעו חדושא ן דאורייתא. דאמרת

חלוסי גרסאות

ם ל"ג קדישין. ן שבת. ם וכן צדיקיא די בגנתא דכלהו. ן ואורייתא.

נשמתין סלקין ונחתין

הסולם

מאמר

ומתענגים בעונג העלין של עולם הבא. בגן עדן העליון. כיון שיוצא השבת כל הנשמות פורחות מישראל. ועולות למעלה.

רצג) ת"ח כד עייל וכו' : בוא וראה כשנכנס השבת. יורדות הנשמות. דהיינו נשמות יתרות. לשרות על עם הקדוש. ונשמות הצדיקים מגיע התחתון עולות למעלה. לגיע העליון (כנ"ל תרומה אות קע"ו) וכשיצא השבת. עולות אלו הנשמות ששרו על ישראל. דהיינו נשמות היתרות. ויורדות אלו הנשמות של הצדיקים שעלו לגיע העליון. שחזרות לגיע התחתון.

רצד) כיון דסלקין כלהו וכו' : כיון שעלו כל הנשמות ששרו על ישראל. עולות ועומדות בצורה לפני המלך הקדוש. והקביה שואל את כולם. איזה חידוש היה לכן. בעולם ההוא. בתורה. אשרי היא. מי שאומרת לפני חירושי תורה. כמה שמחה עושה הקביה. מקבץ הפמליא שלו. דהיינו הנשמות העליונות. והמלאכים. ואומר. שמעו חירושי תורה שאומרת נשמה הזו של פלוני. וכולם מעמידים דבר ההוא בבי הישיבות. דהיינו בסתיבתא

מכה בעלים שלו. ואלו הענפים שבאילן מתנענעים. ומעלים ריחות של עולם הבא. אילן הוא ד"א. ענפיה. הם הספירות שלו. עלים הם הנשמות שמוליד. שיצ רקיעים. הים חריב תרי"מ שכל אחד כולל מאה. רק המלכות חסרה העשר האחרונות שלהיותן ממלכות דמלכות שהן ממדת הדין. הן נגזרות. וע"כ הן די מאות חסר עשר.

רצא) והוא אילנא דחיי וכו' : עץ החיים זהו התעורר ומציא נשמות קדושות. ופורש אותן על העולם. ועם כל זה. נשמות יוצאות ונשמות נכנסות. כלומר. שנשמות יוצאות להתלבש בישראל בעולם הזה. ונשמות הצדיקים עולים מגן עדן התחתון ונכנסות למעלה לגן עדן העליון. ואלו היוצאות מעוררות לאלו שיכנסו. וע"כ אלו יוצאות ואלו עולות. ועץ החיים שהוא ד"א. הוא בישמחה.

רצב) וכדין ישראל כלהו וכו' : ואז כל ישראל מתעטרין בעטרות של אלו הנשמות הקדושות שהיט נשמות יתרות. וכולם בשמחה ובגנת. וכל השבת יש להם שמחה והיא נתת ההיא. וכל הצדיקים שהם בגן כולם עולים

נשמתא דא דפלוני, וכלהו מוקמי ההיא מלה בתרי מתיבתא. אינון לתתא. וקביה לעילא, חתים 9 לההיא מלה.

רצה) ת"ח, כד מלה אתחדש באורייתא, ונשמתא דנחתא בשבתא אתעסקת באינון מלין חדתין, וסלקי לעילא, כל פמליא דלעילא, צייתין להווא מלה, וחיות הקדש מתרבין בגדפין, ומתלבשן בגדפין, וכד שאיל לון קביה, ולא תבין ושתקין, כדין חיות הקדש מה כתיב, (1) בעמדם תרפינה כנפיהם, כמה דאת אמר (2) כי עמדו לא ענו עוד, (3) וכפתחו עמדו כל העם.

רצו) ואי תימא, 4 שתיקה אמאי קרו ליה עמידה, אלא, בדבורא אית ק 5 ושייפין 7 דמתנענען בהדיה, לבא, ריאה, קנה, לשון, שניים, שפון, בשר, 8 ובשתיקה קיימו בקיומיהו, בלא נענועא, 6 ועיד קרי לשתיקה עמידה.

רצו) א דהא רב המנונא סבא אמר, 9 ישלח עזרך מקדש וגו', מקדש, דא קדוש ידים, 10 ומציון יסעדך, דא המוציא, דאיהו סעיד לבא דבר נש, 11 יזכור כל מנתותיך, כל לאסגאה מלה אחרא, דא נטילת ידים בתרייתא, ועולתך ידשנה סלה, דא ברכת המזון 12 בזמן, ואי את עביד כן, יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא, ובשבת מקדש, דא קדושא רבא, ועל מלה דא, 13 אתעטרו צדיקיא בגן עדן, משבת לשבת אחרא.

חלוסי גרסאות

מסורת הזוהר

9 ההוא, 3 עמידה אמאי קרו ליה שתיקה, ק ל"ג ז', 7 מתנענען בהדיהו, 8 ל"ג ובשתיקה, 11 ועיד איהו עמידה [דרב המנונא סבא], א פתח ואמר ול"ג דהא רב המנונא אמר, דהא רב מתיבתא אמר: יסעדך דא המוציא, 11 ל"ג יזכור, ד ומזין, 13 אצטערו.

(1) (יחזקאל א) נח צג צ"א ז"ח מב ט"א ש"ם ט"ב ש"ל של"ד ת"ק-ח צו ט"ב ש"ז, (2) (איוב לב), (3) (נחמיה ח) ויקהל עב צ"מ, 9 (תהלים כ), דהא רב המנונא סבא פתח אמר, 11 ל"ג ומציון

נשמתין סלקין תחתין

הסולם

מאמר

אלא בדבור יש ז' אברים המתנענעים עמו, בשנת הדיבור, שהם, לב, ריאה, קנה, לשון, שנים, שפתים, בשר, ובשתיקה הם עומדים במעמדם בלי נענוע, ועיכ קורא לשתיקה עמידה.

דקביה ובמתיבתא דמטטרוין, הם למטה, והקביה למעלה חותם על דבר ההוא.

רצו) דהא רב המנונא וכו', (חסד ההתחלה) כי רב המנונא הוקן אמר, ישלח עזרך מקדש וגו', מקדש זהו קדוש ידים, דהיינו מ"ס ראשונים לפני הסעודה, ומציון יסעדך, זהו המוציא, שהוא סעד לבו של אדם, יזכור כל מנתותיך, הגה כל בא לרכת דבר אחר, שהו נטילת ידים האחרונה, דהיינו מ"ס אחרונים, ועולתך ידשנה סלה, זהו ברכת המזון בזמן, ואם אתה עושה כן, יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא, ובשבת חמלא מקדש רומח על קדוש תגדול בבוקר, ועל דבר

רצה) ת"ח כד מלה וכו'; בוא וראה, כשנתחדש דבר בתורה, והנשמה היתירה שירדה בשבת נתעסקה באלו חידושי דברי תורה, ועולה למעלה, אחר השבת, כל פמליא של מעלה מקשיבים לדבר ההוא, וחיות הקודש מתגדלות בכנפיהן, ומתלבשות בכנפיהן, וכששואל אותן, דהיינו את הנשמות, על חידושי תורה, ואינן משיבות, ושוקות, או חיות הקדש, מה כתוב בהן, בעמדם תרפינה כנפיהם, בעמדם פירושו בשתיקתם, כש"א, כי עמדו ולא ענו עוד, וכו', וכפתחו עמדו כל העם, שפירושו שתקו.

רצו) ואי תימא שתיקה וכו'; ואם תאמר, שתיקה למה קורא עמידה, ומשיב, (דפריי דף קע"ג ע"א)

רצח) תו פתח ואמר. (צ) על הר (* גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו'. על הר גבוה. האי ודאי הר העברים. אתר דמשה אתקבר. והא אוקמה. דשכינתא תסלק לתמן. ותבשר עלמא. אבל כלא איהו. מבשרת ציון. דא איהי חפצי בה. אתתא דנתן בר דוד. אימא איהי דמשיחא. מנחם ב"ר עמיאל. ואיהי תיפוק ותבשר. ואיהי בכללא דמבשרת ציון.

רצט) קלא ישתמע בעלמא. ותרין מלכין יתערון בעלמא. לאגחא קרבא. ויפוק שמא קדישא על עלמא. מה תבשר ותימא. (ק) הנה יי אלהים בחזק יבא וזרועו מושלה לו. הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. הנה שכרו אתו. דקביה כריז בכל פמליא דלעילא, ויימא לון, אתכנשו ודאינו דינא. מאן דמטר נשמתיה על קדושת שמי. אגריה מאי הוא. ואינון יימרן כך וכך. מאן דסביל כמה חרופין וגדופין בכל יומא עלי. מהו אגריה. אינון אמרי כך. מאן דאתענש בכל יומא עלי. מהו אגריה. אינון אמרי כך. הה"ד. הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. (ש) מהו ופעולתו. אלא כמה דכתיב. (ז) מה רב טובך וגו'. פעלת לחוסים בך. דא הוא פעולתו. נגד בני אדם מהו. אלא נגד עכורים. אשר צפנת ליראיך. מהו אשר צפנת. וכי מאן יגזול ויטול מן ידוי. מה דהוא בעי למיהב. דכתיב צפנת.

שא) אלא פוק וחמי עובדין דרחמנו דעבד קביה. במה דאיהו מחי. ביה יהיב אסוותא. במה מחי בשמאלא. בימינא קריב. ובשמאלא מחי. במה דמחי.

מסורת הזהר

(צ) (ישעיה מ) ז"ח נו ט"א ש"ג תק"ח ק ט"א ש"ג. (ק) (ישעיה מ) ח"ג רנב. (ז) (תהלים לא) ב"א רעט צ"ג.

מאמר

הסולם

הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו

דיבר זה נתעטרו הצדיקים בגן עדן משבת לשבת אחר. (חסר הסייג). מאמד הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו רצח) תו פתח ואמר וכי: עוד פתח ואמר. על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו'. על הר גבוה. היינו ודאי הר העברים. המקום שמשנה נקבד בו. והרי העמדנו. שהשכינה תעלה שמה. ותבשר אל העולם. אבל הכל היא כלומר שכל הפשטים כוללת המלה מבשרת ציון. מבשרת ציון זו היא חפצי בה. שהיא אשת נתן בן דוד. שהיא אמו של משיח. מנחם בן עמיאל. שהוא יצא מחלציה. והיא תצא ותבשר על הגאולה. והיא בכלל מבשרת ציון. רצט) קלא ישתמע בעלמא וכי: קול ישמע בעולם. ושני מלכים יתעוררו בעולם לערוך מלחמה. ואז יצא השם הקדוש למלוך על העולם. מה תבשר ותאמר. היינו הנה ה' אלקים בחזק יבא וזרועו מושלה לו. הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. הנה שכרו אתו.

שא) אלא פוק וחמי וכי: ומשיב. אלא צא וראה פעולת הרחמים שעושה הקביה. כי במה שהוא מכה. בו נותן הרפואה. במה הוא מכה

בִּיה יִהְיֶה אֲסוּחָא וְלַעֲוֹלָם. (ז כתיב) מִצְפּוֹן תִּפְתַּח הָרְעָה. וּבִצְפוֹן מַחִי. ה דַּמְתַּמְן
 נִפְקִי כָל דִּינִין וְכָל גְּזִירֵי קִשְׁיִין. וּבִיה שְׂרִי כָל אַגְר טַב. וְכָל טִיבוֹ. דּוּמִין
 קַבִּיָּה לְמִיָּהֵב לְיִשְׂרָאֵל. לְזִמְנָא דַּאֲתִי. קְרִי קַבִּיָּה לְצְפוֹן. וְיִימָא לִיה. בְּךָ יִהְיֶיב
 כָּל טִיבוֹ. וְכָל אַגְר טוֹב לְבַנִּי. דְּסַבְלוּ כִּמְה בִישִׁין בַּהֲאִי עֲלֵמָא. עַל קְדוּשַׁת שְׁמִי.
 הֵב אַגְרִין טַבִּין דִּיהִיבִית בְּךָ.

(ש) הַהִיד (ת) אֹמֵר לְצְפוֹן תִּנִּי וְלִתִּימָן אֵל תְּכַלְאִי וְגוֹ. וְכִי אֲרַחֵא הַכִּי
 הוּא. דְּדָרוּם. לְמַמְנַע בְּרַכָּאן. וְהָא כָל בְּרַכָּאן מִסְטְרָא דְדָרוּם. וְכָל טַבִּין דְּעֲלֵמָא
 מְדָרוּם נִפְקִי. וְאִיְהוּ אֹמֵר כ לְתִימָן אֵל תְּכַלְאִי.

(שג) אֵלָא בַּהֲהִיא שַׁעְתָּא. יִתְעַר קַבִּיָּה לְאַבְרָהָם. וְיִימָא ל לִיה קוּם. דְּהָא
 מִטָּא זִמְנָא דַּאֲנָא פְּרִיק לְבַנְךָ. מ לְמִיָּהֵב לֹון אַגְר טַב. עַל כָּל מָה דְּסַבְלוּ בְּגִלּוּתָא.
 וּמַגּו דַּאֲבְרָהָם הוּהוּ בּוּזְבִינוּ דְּלֵהוּן, דְּכִתִּיב (ק) אִם לֹא כִי צוּרִם מְכָרִם, דַּא אֲבְרָהָם.
 הוּהוּ לִיה כִּמְאָן דְּלֹא טַב בְּעִינֵינוּ, וְאַחֲמֵי גְרַמְיָה, כִּמְאָן נ דְּבַעֵי דִּילְקוֹן עַל חוּבִיָּהוּן
 יִתִּיר. וְיִימָא גְבוּ מַחוּבִיָּהוּן. גְבוּ מַחֲטָאִיהוּן. אֵל קַבִּיָּה לְאַבְרָהָם. יִדְעָנָא כִּלְא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ש) (ירמיה א) ויצא מב צ"ב. (ת) (ישעיה מג). ו לעלמא. ז ל"ג כתיב. ח ומתמן. ט נפיקו נפקו.
 י ל"ג דדרום לממנע ברכאן. כ ל"ג לתימן. ל ל"ג
 ליה. מ ולמיהב. נ ל"ג דבעי; דגבי דלהן.

הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו

הסולם

מאמר

תהיה נפרע מחטאיהם. א"ל הקב"ה לאברהם
 אני יודע שהכל מה שאמרת הוא רק לפניך.
 ולא מאמיתיות הלב. אני גם כן אנהג עמך
 לפניך. ואומר לך. אל תכלאי. אני רוצה
 לרצות אותך בשביל בניך. אל תמנע חסד
 מהם. אל תמנע שכר טוב מהם. כמה וכמה
 סבלו על עונותיהם. ומשום זה. אומר לצפין
 תני. שהצפון יתן שכר הטוב והכל. והדרום
 אל ימנע. והיינו אשר צפנת שהיא לשון
 צפון. שהוא הנותן הכל. וזה הוא הדבר של
 אותה מבשרת. דהיינו מ"ש לעיל על הר גבוה
 עלי לך מבשרת ציון וגו'.

ביאור המאמר. כבר ידעת שאין ג"ר אלא
 ע"י הארת החכמה שבשמאל. והיינו רק על ידי
 התכללות הימין עם השמאל ביחד. שאז
 מתלבשת החכמה בחסדים ומאירים הג"ר.
 וכל השכר וכל הטוב שלעתיד לבא. הוא רק
 בהארת הג"ר. אמנם אם ע"י חטאי התחתונים
 מתגבר השמאל על הימין ורוצה לשלוט בלבדו.
 אז נעשה מחלוקת בין ימין לשמאל. וקו הימין
 מסיר החסדים שלו מקו השמאל. שאז השמאל
 מתכבה. כי אין החכמה יכולה להתאיר בלי
 חסדים. ומתגלים דינים הקשים שבו. יכן
 הימין נשאר ברוק בלי ג"ר. כי אין ג"ר אלא
 מהארת החכמה שבשמאל. ומחמת זה נחרב
 בית

מכה. בשמאל. כי בימין הוא מקרב ובשמאל
 מכה. הנה במה שהוא מכה בו נותן רפואה
 לעולם. כי כתוב. מצפון תפתח הרעה. שהוא
 השמאל. שבצפון הוא מכה. כי משם יוצאים
 כל הדינים וכל גזירות הקשות. ובו שורה כל
 שכר טוב וכל חסד שעתיד הקב"ה לתת לישראל.
 כי לעתיד לבא קורא הקב"ה לצפון. שהוא
 השמאל. ויאמר לו בך נתתי כל טוב וכל שכר
 טוב לבני שסבלו כמה רעות בעולם הזה על
 קדושת שמי. תן כל שכר הטוב שנתתי בך.

(ש) הַהִיד אֹמֵר לְצְפוֹן וְגוֹ: ז"ש, אֹמֵר
 לְצְפוֹן תִּנִּי וְלִתִּימָן אֵל תְּכַלְאִי וְגוֹ. שְׂוֹאֵל, וְכִי
 כֵּךְ הוּא הַדְּרָךְ שֶׁל הַדְּרוּם, שֶׁהוּא יִמִּין, לְמַנּוּעַ
 בְּרַכּוֹת. וְהִרִי כָּל הַבְּרַכּוֹת הֵם מִצֵּד דְרִיָּם,
 וְכָל טוֹב שֶׁבְּעוֹלָם יוֹצֵא מְדָרוּם. וְהוּא אֹמֵר
 לְתִימָן אֵל תְּכַלְאִי.

(שג) אֵלָא בַּהֲהִיא שַׁעְתָּא וְכוּ': וּמַשִּׁיב.
 אֵלָא בְּשַׁעָה הִיא יַעוּרֵר הַקַּבִּיָּה אֶת אֲבְרָהָם,
 וְיֹאמֵר לוֹ. קוּם. כִּי הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁאֲנִי גּוֹאֵל אֶת
 בְּנִיךָ וְלִתֵּת לָהֶם שְׂכָר טוֹב עַל כָּל מָה שֶׁסַּבְּלוּ
 בְּגִלּוּת. וּמִתּוֹךְ שֶׁאֲבְרָהָם הִיא בְּמַכִּירָה שֶׁלֹּהֶם
 לְגִלּוּת. שְׁכַתּוּב, אִם לֹא כִי צוּרִם מְכָרִם. שְׁזֵהוּ
 אֲבְרָהָם. ע"כ הִיָּה לוֹ כְּמִי שֶׁאִינּוּ טוֹב בְּעִינֵינוּ,
 וְהִרְאָה אֶת עֲצָמוֹ כְּמִי שֶׁרוּצֵה שְׂיוֹכוֹ יוֹתֵר עַל
 עוֹנוֹתֵיהֶם. וְיֹאמֵר, תִּהְיֶה נִפְרַע מְעוֹנוֹתֵיהֶם.
 יִתְחַיֵּי דַּח כְּעִיב ע"ב

איהו מה דאמרת לאנפין. אנא אוף הכי לאנפין. אל תכלאי. אנא בעי לפייסא לך על בנך. לא תמנע טיבו מנהון. לא תמנע אגר טב מנהון. כמה וכמה

מאמר

הסולם

הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו

בית המקדש וישראל נגלו בין האומות. ונודע מה שאמרו חז"ל על הכתוב אני ה' בעתה אחישנה אם זכו אחישנה, אם לא זכו בעתה (סנהדרין צח.) ויש להבין, איך אפשר זה, שיגאלו ישראל אפילו אם לא זכו, ועוד עומדים במדרם. והענין הוא, כי הגלות היה מחמת שע"י חטאיהם גרמו שיתגבר השמאל על הימין וישלוט לבדו, שאז מסיד הימין החסדים ממנו וכו' כנ"ל. וע"כ כשישראל עושים תשובה, ומתדבקים בהקב"ה שהוא קו האמצעי, אז חוזר קו האמצעי, ומיחד הימין עם השמאל ומקיים אודות שניהם והחכמה מתלבשת בחסדים, ומתגלים הג"ר, שישראל נגאלים עם הארתם, ומקבלים כל שכרם הטוב. שז"ס אם זכו אחישנה. שעל זה אין זמן קצוב. אלא מתי שעושים תשובה נגאלים. אמנם אם אינם עושים תשובה, יש זמן קצוב המביא את הגאולה אע"פ שלא עשו תשובה. הוא, אחר שאפשר לקבץ כל הדינים הקשים שסבלו ישראל בזמן הגלות, לשיעור שלם. דהיינו באפן שיספיקו, שישראל יפחדו ולא יחטאו עוד, להגביר את השמאל על הימין, כמו שעשו בעת החדון, אז הם ראויים לגאולה אפילו בלי תשובה. כי גם בלי תשובה מובטחים שלא ישוכו לכסלה עוד, דהיינו מחמת רוב הדינים הקשים שסבלו. ח"ס, לא זכו בעתו. שזה נעשה מאליו עם גילוי הדינים שבגלות לשיעור מספיק, ואין צריכים כלל להתעוררות ישראל לתשובה.

זה אמרו (באות ש"א) ובצפון מחי דמתמן נפקי כל דינין וכל גזירי קשיין. כי כל הגלות, ודינים הקשים שבגלות, באים משליטת שמאל בלי ימין, שה"ס צד צפון. כמו שנתבאר. וביה שרי כל אגר טב וכל טיבו דזמין קב"ה למיהב לישראל, דהיינו שעל ידי השמאל מתגלות הג"ר, שמשם כל השכר וכל הטוב העתיד לבא לישראל. ח"ש (באות ש"ג) בהחיא שעתא, דהיינו בזמן הגאולה, יתער קב"ה לאברהם, שה"ס קו ימין, וסוד דרום, ויימא ליה קום, דהא מטא זמנא דאנא פריק וכו' דהיינו, אע"פ שלא זכו, שלא עשו תשובה להדבק בקו האמצעי, כבר, מטא זמנא דאנא פריק, שהגיע הזמן, לגאלם אפילו בלא תשובה. ומצו דאברהם חזח בזמניו דלחון, כי כל הגלות היה, מחמת (דטרי דף קע"ג ע"ב)

שקו הימין הסיד החסדים שלו מן קו השמאל, שע"כ נסתלקו הג"ר ונגלו הדינים של הגלות כנ"ל. הוה ליה כמאן דלא טב בעיניו וכו', שהיה בשורת הגאולה לא טוב בעיניו, שהרי עוד לא עשו תשובה מחטאם, ועלולים להגביר שוב השמאל על הימין, וע"כ, ויימא גבו מחוביהון גבו מחטאיהון, דהיינו שיכבד עליהם הגלות עד שיעשו תשובה, ואז יתיחדו הימין עם השמאל כנ"ל. א"ל קב"ה לאברהם ידענא בלא איהו מה דאמרת, לאנפין, שהקב"ה העירו, שאומר כל זה לא מלב שלם, שהרי גם הקו ימין חסר ג"ר בימי הגלות, וגם הוא משתוקק להתייחד עם השמאל ולגלות הג"ר. אנא אוף הכי לאנפין, כלומר, שאשיב לך על דבריך, ולא לפי לבך, אנא בעי לפייסא לך כי הקב"ה, שה"ס קו האמצעי בא לעשות שלום בין ימין לשמאל, ולפייס הימין שלא יפחד עוד מהתגברות השמאל, לא תמנע טיבו מנהון, שאל תמנע מהם החסד, דהיינו שאל תסיר עוד החסד מן השמאל, ולא תמנע אגר טב מנהון, דהיינו, שאל יעכב הארת הג"ר, עם הסרת חסדו, שמן הג"ר הוא כל אגר טב כנ"ל. וכל זה הוא, מטעם שכבר הגיע הזמן, לגאלם אפילו בלי תשובה, כנ"ל, ח"ש, כמה וכמה פבלו על חוביהון, דהיינו שכבר קבלו עונשים קשים על עונותיהם בשיעור המספיק שלא ישוכו לכסלה עוד, וע"כ הגיע קצם, ובגין כך, אומר לצפון תני, שיתן הארת חכמה שלי ויתגלה הג"ר, ולתימן אל תכלאי, ולדרום, שהוא אברהם, וקו הימין, אומר, שלא יעכב זה, דהיינו שלא ימנע ממנו החסדים, אלא שיתיחד עמו. כנ"ל. וחינו אשר צפנת, מטעם שכל שכר הטוב המקוה הוא בצפון, וע"כ אומד מה רב טובך אשר צפנת, כלומר הגנו ברוח צפון.

ח"ש, ודא הוא מלה דהחיא מבשרת, שאומר, על הר גבוה עלי לך מבשרת וגר הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו (כנ"ל באות רצ"ט), כלומר, שמתוך שפעולתו לפניו, דהיינו כל העונשים שסבלו ישראל בגלות עד שנתקבץ לשיעור המספיק לגאלם כנ"ל, ע"כ שכרו אתו, שיוכל ליחד הימין עם השמאל ולגלות הג"ר, שמשם כל שכרו הטוב וגאולת ישראל, כי עתה אין עוד פחד שישוכו לכסלה

ס סבלו על חוביהון. ובגיני כך אומר לצפון תני. והיינו אשר צפנת. ודא הוא מלה ן דההיא מבשרת.

שד) ותו ן תבשר זמנא תניינא. בשעתא דשכינתא תסלק על ההוא טורא עלאה. ותהך ותבשר ץ לאבהן. מיד תהך לירושלם. ותחמי לה בחרבנא. תיעול לציון. ותמן תקרקר קירא כמלקדמין. על אתר בי מותבה. ועל ן יקרא דילה בההוא אתר. ותמן אומיאת. דלא תיטול מתמן. ולא תפוק. עד דקביה יפרוק לבנהא. ודא חפצי בה תבשר כמלקדמין ואמרת. ב) צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו'. מאי גדול בקרבך. דא קביה דאיהו אתי לגבה. לאקמא לה ך מעפרא. ויימא לה ג) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם. ן ירושלם איהי. וירושלם שמה ודאי.

שה) ובדא אוף הכי. כמה חזו על חזו הוי לצדיקייא בגן עדן. ובגיכ זכאה איהו. מאן דנשמתייה ן בשבת אסהידת קמי מלכא. על חדושא דאורייתא. דקביה. וכל פמליא דיליה. וכל אינון נשמתין דצדיקייא דהוו בגן עדן. כלהו מתעטרין בההוא מלה.

שו) תו שמענא בוצינא * קדישא. דכמה יקר על יקר. ועטרה על עטרה. מעטרן לאבוה דההוא בינא ן תמן. בשעתא דאמר קביה. אתכנשי למשמע חדושא

חלוסי גרסאות

ס תאבו. ן מבשר ן דבשר. ץ לאבות. ן יקרא דיליה. ך מוסיף מעטרא דציון. ש ל"ג ירושלם איהי. ל"ג ירושלם איהי וירושלם שמה. ח ל"ג בשבת. א ל"ג תמן.

מסורת הזהר

ב) (ישעיה יב) ח"ג ריב: ג) (שם נב) שמות לב צ"צ.

הסולם

מאמר

הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו זהו הקביה. שהוא בא אליה להקימה מעפר. ויאמר לה התנערי מעפר קומי שבי ירושלים. הנכינה היא ירושלים. וירושלים הוא שמה ודאי.

שה) ובדא אוף הכי וכי: (זה סיוס המאמר שלעיל מאות ר"צ עד אות רצ"ו) ובה גם כן. כמה שמחה על שמחה יש לצדיקים בגן עדן. ומשום זה. אשרי הוא. מי שנשמתי מעידה בשבת לפני המלך על חידושי תורה שאמרה שהקביה וכל הפמליא שלו. וכל אלו נשמות הצדיקים שהם בגן עדן. כולם מתעטרין בדבר חידוש ההוא.

שו) תו שמענא וכי: עוד שמעתי: מאיר הקדוש. שכמה יקר על יקר ועטרה על עטרה מעטרים שם את אביו של אותו אדם. שנשמתי מעידה לפני המלך על חידושי תורה שלו. בשעה שהקביה אומר לפמליא שלו התאספו לשמוע חידושים ורברים חדשים בתורה של פלוני בן פלוני. שאז מזכיר הקביה את אביו של המחדש. כמה הם שנושקים על ראשו של

לכסלה. כנ"ל. ח"ש (באות רצ"ט) דקביה פריז וכי. מאן דמסר נשמתייה וכי. מאן דפביל כמה חרופין וכי מאן דאתענש כפל יומא וכי. דהיינו שקבץ כל העונשים והדינים הקשים שסבלו ישראל בגלות והוכיח להם שכבר קבלו שיעור המספיק לגאלם. חח"ד הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. שמתוך שפעולתו לפניו שהם העונשים ע"כ שכרו אתו. כי מתגלים בבת אחת. כמבואר. שד) ותו תבשר. זמנא וכי: ועוד היא תבשר פעם שניה. בשעה שהשכינה תעלה על הר גבה ההוא ותלך ותבשר אל האבות. מיד הנכינה תלך לירושלים. ותראה אותה בחרבנה. תכנס לציון. ושם תקרקר קיר כבתחילה. על מקום בית ישיבתה ועל יקר שלה שהיה לה באותו מקום. ושם נשבעת. שלא תלך משם. ולא תצא. עד שהקביה יגאל את בניה. וחפצי בה זו (הנ"ל באות רצ"ח) תבשר כבתחילה. ואמרת. צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו'. מהו גדול בקרבך.

ומלין חדתינ דאורייתא. משמיה דפלוני בר פלוני. כמה אינון דנשקין על רישיה. ^ב כמה צדיקיא ג מעטרין ליה. כד נחתין. זכאה חולקיהון דכל אינון דמשתדלין באורייתא. יומא דשבתא משאר יומין. ע"כ

רעיא מהימנא

(שז) ראשית עריסותיכם חלה תרימו וגו'. פקודא דא להפריש חלה לכהן. חליה הכי חושבניה. מ"ג ^ד ביצים. וחומש ביצה. חד מחמש. ואית חומש חד מן חמשין. דאיהו ה ^ה ודא סימן מגין. דאיהו מיכאל גבריאל נוריא"ל. חלה שכינתא. דבאתר דאלין מלאכין תמן. אבהן תמן. ובאתרא דאבהן תמן. שכינתא תמן. ובה ויחל. בה צלינא. הה"ד ^ה ויחל משה את פני יי' אלהיו. ^ו אדני ידוד אתה החלות להראות את עבדך. ובה חלה זכות אבות. ^ז ובה תמה זכות אבות לרשעים. דהוו מקבלים אגרייהו בהאי עלמא.

(שח) דמסטרא דימינא, דתמן י' דאיהו חכמה, שרותא דשמא דידוד. דאיהו אחזי זכותא על בנהא מימינא. דתמן רמ"ח פקודין דעשה. מסטרא דאת ה' בתראה. דאיהי לשמאלא דגבורה. דתמן לא תעשה. דאינון שס"ה. דתמן נדונין רשעים גמורים. תמה לון זכות אבות. ואתהפך לון שם יהויה. הוה"י. ואוליפנא מהמן הרשע. ^ז וכל זה איננו שוה לי. ע"כ.

חלופי גרסאות

ב ל"ג כמה צדיקיא. ג מתעטרין. ד ל"ג ביצים. ה מוסיף ו' ביצים. ו ל"ג ובה.

מסורת הזוהר

(ד) ב"א רסח צ"ב ה (שמות לב) ויקרא עט צ"מ. (ו) (דברים ג) שמות סו צ"ה. ז) (אסתר ה) ת"ז בהקדמה ס: תק"ח ק ס"ג שמי"ג קי ט"ב שכיז.

ראשית עריסותיכם חלה

ובה חלה. דהיינו מתחלת זכות אבות ושהוא מלשון החילות. ובה מסתיימת זכות אבות לרשעים. שזכות אבות אינה עומדת להם. כי הב מקבלים שכרם בעולם הזה.

הסולם

(שח) דמסטרא דימינא דתמן וכר': כי מצד ימין. ששם י' שהיא חכמה. כי החכמה בימין והבינה בשמאל. שהם י"ה. שהוא ראשית שם הויה. השכינה. מראה זכות על בניה. בשעה שמקבלת מימין. ששם רמ"ח מצות עשה. שה"ס חסדים. ומצד אות ה' אחרונה של הויה. שהיא לשמאל מגבורה. כי המלכות נבנית מצד שמאל. ומטרם שמקבלת מימין. ששם לא תעשה. שהם שס"ה. שהם בשמאל. ששם רשעים גמורים נדונים. להם תמה להם זכות אבות. ש"ן להם חסדים מחגית הנקראים אבות. ומתהפך להם שם הויה. אל הוה"י. דהיינו למפרע הרומז על דין. ולמדנו מהמן הרשע. שאמר וכל זה איננו שוה לי. שבסופי תיבות מרומז הוה"י. מכאן שמורה על דינים (ע"כ רעיא מהימנא).

ויאמר

מאמר

של אבי המחודש. כמה צדיקים מעטרים איתו כשירודים. אשרי חלקם של כל אלו העוסקים בתורה. וביום השבת יותר מבשאר ימים. (ע"כ רב מחיבתא).

רעיא מהימנא

(שז) ראשית עריסותיכם חלה וגו': מצוה זו. הוא להפריש חלה לכהן. חלה חשבון שלה הוא מ"ג. שזה מראה שאין עיסה חייבת בחלה אלא אם כן יש בה מ"ג ביצים. וחומש ביצה. דהיינו אחד מחמשה שבביצה. ויש חומש אחד מן חמשים. שהוא ו'. והסימן. פ"גן שהוא מ"ג עם ו' ארוכה. והוא ראשי חיבות מיכאל גבריאל נוריא"ל. שהם כנגד חגית דז"א. חלה. היא השכינה. כי במקום שאלו מלאכים מגיני שם. שם הם האבות. שהם חגית. ובמקום שהאבות שם. דהיינו חגית. שם היא השכינה. כי חגית ה"ס ג' קוין. והמלכות היא המקבלת מהם. ובה. במלכות. ויחל כי בה מתפללים. שהיא נקראת תפלה. דש ויחל משה את פני ה' אלקיו. אדני אלקים אתה החילות להראות את עבדך.

שט) ויאמר יי אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו'. ר' חזקיה פתח, ט) ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו'. ז כמה זכאין אינון ישראל. דקב"ה בעי ביקרהון על כל בני עלמא. ויהב לון אורייתא קדישא. ויהב לון נביאי מהימני. דמדברי להו באורייתא. בארח קשוט.

שי) תא חזי. כל נביאי ונביאי דאוקים קב"ה לישראל. כלהו אתגלי קב"ה עלייהו. בדרגין עלאין קדישין. וחמו זיו יקרא קדישא דמלכא מאתר עלאה. אבל לא קריב כמשה. דהוה קריב למלכא יתיר מכלא. דהא זכאה חולקיה יתיר מכל בני עלמא. דעליה כתיב. י) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות. ושאר נביאי. הו חמאן מאתר רחיקא. כמה דאת אמר ט) מרחוק יי נראה לי.

שיא) א"ר חזקיה. הכי אוליפנא. כתיב ז) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. וילך איש: דא קב"ה כד"א ט) יי איש מלחמה. מבית לוי: דא קב"ה. אתר דחכמה עלאה. וההוא ט) זוהר מתחברן כחדא. דלא מתפרשן לעלמין. מבית לוי: ט) דאשרי לויתן. כל חידו כ בעלמא. הה"ד ז) לויתן זה יצרת לשחק בו. ויקח את בת לוי. דא קב"ה. אתר דנהירו דסיהרא נהיר.

שיב) ותהר האשה ותלד בן. האשה ודאי. כד"א ט) לזאת יקרא אשה. בקדמיתא בת לוי. הכי הוא ודאי. וכי בת לוי בקדמיתא. והשתא אשה. אלא

מסורת זוהר

חלופי גרסאות

ח) ח"ג קעה. רכח. ש: ט) (זכריה ג) וירא קו צ"ה. י) (במדבר יב) משפטים קלא צ"פ. כ) (ירמיה לא) שמות סא צ"צ. ז) (שמות ב) שמות נד צ"ס. ח) (שם טו) נח ז צ"צ. ז) (תהלים קד) ב"א שטו צ"א. ט) (בראשית ב) ב"א רח צ"ב. י) דחדו, י) דחדו, להדו, בלחדוי. כ) לעלמא.

מאמר

הסולם

לידת משה

מאמר לידת משה

שט) ויאמר וגו' ועשו להם ציצית וגו': ר' חזקיה פתח. ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו'. כמה מאושרים הם ישראל. שהקב"ה רוצה ביקדם על כל בני העולם. ונתן להם התורה הקדושה. ונתן להם נביאים נאמנים המנהיגים אותם בתורה בדרך אמת.

שי) תא חזי כל וכו': בוא וראה. כל נביאים ונביאים שהקב"ה הקים לישראל. כולם נגלה הקב"ה עליהם במדרגות עליונות קדושות. וראו זיו יקר הקדוש של המלך ממקום עליון. אבל לא קרוב כמשה. שהיה קרוב למלך יותר מכולם. כי חלקו היה מאושר יותר מכל בני העולם. שעליו כתוב. פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות. ושאר הנביאים היו רואים ממקום רחוק. כמו שאתה אומר. מרחוק ה' נראה לי.

שיא) א"ר חזקיה וכו': אר"ח. כך למדתי.

כתוב. וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. וילך איש. זה הקב"ה. שהוא ז"א. כשי"א ה' איש מלחמה. מבית לוי. זה הקב"ה. שהלך מן המקום שחכמה העליונה וזוהר ההוא שהוא בינה עליונה. מתחברים יחד ואינם נפרדים לעולם. ודוילך לוי. מלשון דבקות. מלשון לויתן. ופירוש אחר. מבית לוי. שהלויתן שהוא יסוד דז"א. השרה כל שמחה בעולם. ודורש. לוי. מלשון לויתן. ז"ש לויתן זה יצרת לשחק בו. ויקח את בת לוי. זהו הקב"ה. שהוא המקום שאור הלבנה מאיר. שהיא המלכות. ושיעור הכתוב הוא. וילך איש. שהוא ז"א. מבית לוי. שהוא ארי"א עלאין. ויקח את בת לוי. שהיא המלכות. דהיינו שז"א השפיע אורות דארי"א עלאין אל המלכות.

שיב) ותהר האשה ותלד בן. האשה. ודאי. שהיא המלכות. כשי"א לזאת יקרא אשה חצאת

הכי אוליפנא, אתתא עד לא אזדוגת. 7 אתקריאת בת פלוני, בתר דאזדוגת, אתקרי אשה, והכא, בת ואשה, כלא בחד דרגא היא.

שיג) ותצפנהו ג' ירחים, אלן תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא, ומאי נינהו. תמריז ואיב וטבית, מאי קא משמע לן. דעד דלא נחת משה לעלמא, שכיח הוה הוא לעילא, ועל דא אזדוגת ביה שכינתא מן יומא דאתיליד. מכאן אמר רבי שמעון, רוחיהון דצדיקייא שכיחין אינון לעילא, עד לא יחתון לעלמא. שיד) ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו' מאי ותקח לו תיבת גמא. דחפת ליה בסימנהא, למהוי נטיר מאינון נוני ימא, דשאטין בימא רבא. כמה דכתיב (ט) שם רמש ואין מספר. והיא חפת ליה למהוי נטיר מנייהו ה) בחפו מ דסטרא דיובלא יקרא בתרי גוונין, בחיור ואוכם, ואנח ליה למשה נ למישט בנייהו, (*) לאשתמודע בנייהו, בגין דזמין הוא ע לסלקא בנייהו. זמנא אחרא, לקבלא אורייתא.

שטו) ותרד בת פרעה. דא היא, דאתיא מסטרא שמאלא דדינא קשיא, כמה דאתמר לרחוק על היאור. על היאור דייקא, ולא על הים. ואי תימא, הא כתיב (ג) ומטך אשר הכית בו את היאור. ומשה לא הכה אלא בים, וקרייה קרא יאור. אלא יאור הוה דמחא אהרן על ידא דמשה, ושווייה קרא דאיהו עבד.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ע) (תחלים קד) שמות ס צ"כ. (ג) (שמות יז) בשלח
 ז אקרי. מ דבני ימא בלא יקרא; [; יתירא];
 דטיסטי רובלא יתירא; דטיסטירו בלא יתירא.
 נ ליג למישט; לאשתמודע. ס דאשתמודע.
 ע לאסתלקא.

דרך אמת ה) מכסה ונראה מלשון סתר כמו חסתירו בלא יקירו מכסה בלא כבוד אלא מכוסה בחמד חפת כנודע.

לדת משה

הסולם

מאמר

בסמנים, שיהיה נשמר מאלו דגי הים, דהיינו מלאכים עליונים, השטים בים הגדול. שכתוב, שם רמש ואין מספר, והיא כסתה אותו, שיהי נשמר מהם, בצפוי מצד יובל היקר, שהיא בינה, בבי' גוונים, לבן ושחור, שהיט חמר וזפת. כנגד בי' קוין ימין ועמאל. כי זפת היט שמאל, אלא שמעורב עם המלכות דמדת הדין, ועיכ האדום שבשמאל נעשה שחור (כנ"ל באד"ר נשא אות רי"ד) שז"ס האי שחור אדום היא אלא שלקה, והניחה את משה לשוט ביניהם, בין המלאכים, ולהיות נודע ביניהם משום שהוא עתיד לעלות ביניהם בזמן אחר, לקבל התורה.

שטו) ותרד בת פרעה לרחוק על היאור; זה בת פרעה, שבאה מצד שמאל של דין הקשה, כמש"א לרחוק על היאור, על היאור הוא בדיוק, ולא על הים. כי היט רומז על המלכות, אבל היאור היא דין קשה נצד

וזאת היא שם המלכות, בתחילה קראה בת לוי, וכך הוא ודאי, ולמה קראה תחילה בת לוי ועתה אשה, ומשיב, אלא כך למדנו, אשה, מטרם שנשאת נקראת בת פלוני, ואחר שנשאת נקראת אשה. אף כאן בת ואשה מדרגה אחת היא, דהיינו מלכות, אלא מטרם שלקחה לזוג, נקראת בת לוי, ואח"כ אשה.

שיג) ותצפנהו ג' ירחים; אלו הם ג' ירחים שדין קשה שורה בעולם, ומה הם, תמת, אב, וטבת. ועיכ השכינה הצפינה אותו, שואל, מה משמיענו בזה, ומשיב, שמשמיענו, שמטרם שירד משה לעולם היה נמצא למעלה, ועיכ נתחברה עמו השכינה מיום שנולד, ושמרה אותו. מכאן אמר ר' שמעון, שהרוחות של הצדיקים נמצאים למעלה מטרם שירדו לעולם.

שיד) ולא יכלה עוד הצפינו וגו'; שואל, מהו ותקח לו תיבת גמא, ומשיב, שצפתה אותו (דפרי דף קע"ד ע"א *) דף קע"ד ע"ב)

שטז) כהאי גוונא ז) וימלא שבעת ימים אחרי הכות יי' את היאור, ואהרן
הכה, אלא פ על דא דאתא מסטרא דקב"ה, קרייה קרא הכות יי', לבתר קרייה
בשמא דמשה, ונערוותיה הולכות, אינון שאר משריין דאתיין מסטרא דא.
שיז) וּתפתח ותראהו את הילד, ותראהו, ותרא מבעי ליה, מאי ותראהו.
והא אמר רבי שמעון לית לך מלה באורייתא, או את חד באורייתא, דלא אית
ביה רזין יקירין ועלאין, אלא הכי אוליפנא, רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכחת
ביה, ואינון רשימא דוא"ו ה"א, מיד ותחמול עליו וגו'. עד כאן לעילא, מכאן
ולהלאה לתתא, בר האי קרא, דכתיב ותתצב אחותו מרחוק, אחותו דמאן.
אחותו ז) דהאי איהו, דקרא לכנסת ישראל ק) אחותי, כד"א ו) פתחי לי אחותי.
מרחוק: כד"א, ו) מרחוק יי' נראה לי.
שיח) מאי משמע, משמע דאינון זכאין, עד דלא נחתו לעלמא, אשתמודען
אינון לעילא לגבי כלא, וכ"ש משה, ומשמע דנשמתהון דצדיקיא, אתמשך מאתר,
עלאה, כמה דאוקימנא, ורזא דמלה אוליפנא, דמשמע דאב ואם אית לנשמתא,
כמה דאית אב ואם לגופא, בארעא.
שיט) ומשמע דבכל סטריין, בין לעילא, בין לתתא, מדכר ונוקבא כלא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

פ עד ול"ג ע"ד, צ דהא איהו קרא לכ"י; דהאי קרא לכ"י [דכ"י]. ק ל"ג אחותי.

צ) (שם ז) שמות ס צ"ג. ק) (שם ב) שמות סא צ"ס. ו) (שירי ה) צו גה צ"ה. ש) (ירמיה לא).

לידת משה

הסולם

מאמר

עליונים, מכאן ולהלאה מדבר למטה בעולם הזה, חוץ מבכתוב הזה, שכתוב ותתצב אחותו מרחוק, שואל, אחותו של מי, ומשיב, אחותו של ההוא דהיינו ז"א, שקרא את כנסת ישראל אחותי, כשי"א פתחי לי אחותי, מרחוק, פירושו כשי"א, מרחוק הי' נראה לי, ושיעור הכתוב, ותתצב אחותו של ז"א, שהוא המלכות, על משה, מרחוק, בסו"ה מרחוק הי' נראה לי, שנראית למשה אז מרחוק.

מצד השמאל שהמצרים עשו אותו אלוהי שלהם (כמ"ש לעיל וארא אות קל"ז) ואם תאמר, הרי כתוב ומטך אשר הכית בו את היאור, ומשה לא הכה אלא הים וקראו הכתוב יאור, הרי שיאור אינו בדיוק, ומשיב, אלא יאור הוא, שהכהו אהרן על ידי משה, ושם אותו הכתוב, כאלו משה הכהו.

שיח) מאי משמע וכי: שואל, מה משמע מכל המאמר הזה, ומשיב, שמשמע שאלו הצדיקים מטרם שיורדים לעולם הם נודעים לכל למעלה, וזהו לכל הצדיקים, וכל שכן משה (דהיינו כמ"ש באות שי"ג) ומשמע שנשמותיהם של צדיקים נמשכות ממקום עליון כי מבית לוי רומז מחו"ב עליונים, כמו שהעמדנו (באות שי"א) וסוד הדבר למדנו, שמשמע שיש אב ואם לנשמה, כמו שיש אב ואם לגוף בארץ, (כמ"ש באות שי"א) כי איש זה ז"א, בת לוי, זו היא המלכות, שמזוגגם נולד נשמת משה.

שטז) כהאי גוונא וימלא וגו': כעין זה, וימלא שבעת ימים אחרי הכות הי' את היאור, אע"פ שאהרן הכה אותו, אלא משום שבא מצד הקב"ה שצוה אותו, קראו הכתוב, הכות הי', ולאח"כ קראו על שם משה, מאותו הטעם, ונערוותיה הולכות הן שאר המחנות הבאות מצד שמאל הנה.

שיז) ותפתח ותראהו את הילד: שואל, ותראהו, ותרא, היה צריך לומר, מהו ותראהו, והרי אמר ר' שמעון, שאין לך דבר בתורה, או אות אחת בתורה, שאין בה סודות עליונים ויקריב, ומשיב, אלא כך למדנו, רושם של המלך ומטרוניתא, שהם ז"א ומלכות שה"ט ו"ה דהויה, נמצא בו, והם הרושם של ו"ה הנוסף על ותרא, וע"כ כתוב ותראהו, מיד, ותחמול עליו וגו', ע"כ למעלה, בעולמות

שיט) ומשמע דבכל סטריין וכי: ומשמע שבכל הצדדים בין למעלה שהם ז"א, ובין למטה

אתיא ואשתכת. והא אוקמוה רזא דכתיב. (ח) תוציא הארץ נפש חיה. הארץ. דא כנסת ישראל. נפש חיה. נפשא דאדם קדמאה עלאה. כמה דאתמר. אתא רבי אבא ונשקיה. אמר ודאי שפיר קא אמרת. והכא ר' הוא כלא.

(שכ) זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא, על כל שאר נביאי עלמא. בגין כך. לא אשתדל ביה כד אסתלק מעלמא. בר קביה. דאעליה לפרגודיה. ועל דא סליק משה בנבואה עלאה. ובדרגין יקירין. מכל נביאי עלמא. ושאר נביאי חמאן בתר כותלין סגיאין.

(שכא) (א) ויראני את יהושע הכהן הגדול. מאי קא חמא. דהוה קאים קמי מלאכא. ומתלבש בלבושין מלוכלכין. עד דכרוזא נפיק. ואמר הסירו הבגדים הצואים מעליו. אמר רבי יצחק. כתיב הכא ועומד לפני המלאך. מאי לפני המלאך. דהוה דאין דינוי. ההוא דכתיב ביה. (ב) ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא. מאי קא משמע לן. דכל בר נש דלא זכי בהאי עלמא. לאתעטפא בעטופא דמצוה. ולא תלבשא בלבושא דמצוה. כד עייל בהווא עלמא. קאים בלבושא טנופא. דלא אצטריך. וקאים בדינא עליה.

(שכב) ת"ח. כמה לבושין מזדמנין בהווא עלמא. והווא בר נש דלא זכי בהאי עלמא בלבושין דמצוה. (ט) כד עייל להווא עלמא. מלבשין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהון דגיהנם. והווא לבושא. ווי למאן דאתלבש ביה. דהא

חלופי גרסאות
ר כלא הוא. ש כד נטיל.

מסורת הוהר
(ת) (בראשית א) ב"א קב צ"ב. א) (זכריה ג) וירא
קז צ"ה. ב) (קהלת ה) יתרו קט צ"ח.

הציצית

הסולם

מאמר

המלאך ומתלבש בלבושים צואים. עד שיצא הכרוז ואמר. הסירו הבגדים הצואים מעליו. אמר ר' יצחק. כתוב כאן ועומד לפני המלאך. מהו לפני המלאך. היינו שהיה דן דיניו. אותו שכתוב בו. ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא. שהוא המלכות. מהו משמיענו. היינו. שכל אדם שלא זכה בעולם הזה להתעטף בעטוף של מצוה. ולהתלבש בלבוש של מצוה. דהיינו בציצית. כשנכנס בעולם ההוא. עומד בלבוש מטונף. שאינו צריך להיות כך. ועומד עליו בדין.

(שכב) ת"ח כמה לבושין וכו': בוא וראה. כמה לבושים מזדמנים בעולם ההוא. ואותו האדם שלא זכה בעולם הזה בלבושים של מצוה. דהיינו בטלית בצצית. כשנכנס לעולם ההוא. מליפשים אותו בלבוש אחד הנודע לאדוני הגיהנם. ואותו הלבוש. אי למי שנתלבש בו. כי כמה חוקרי הדין עתידים לאחו

למטה שהם או"א דעוה"ז. הכל בא ונמצא מדבר ונוקבא. וכן העמידו סוד הכתוב. תוציא הארץ נפש חיה. הארץ. זו היא כנסת ישראל. שהיא המלכות. נפש חיה זו היא נפש של אדם הראשון. העליון. כמו שלמדנו. כי המלכות היא אם של נפשו דאדה"ר. בא ר' אבא ונשקו. אמר ודאי יפה אמרת. וכך הוא הכל.

(שכ) זכאה חולקיה דמשה וכו': אשרי חלקו של משה נביא הנאמן על כל שאר הנביאים שבעולם. משום זה כשנפטר מן העולם לא נתעסק ביה חוץ מהקביה. שהעלו למחיצתו. וע"כ עלה משה בנבואה עליונה ובמדרגות יקרות מכל נביאי העולם. ושאר הנביאים ראו מאחורדי קירות רבים.

מאמר הציצית

(שכא) ויראני את יהושע הכהן הגדול: שואל. מה ראה. ומשיב. שהיה עומד לפני

כמה * גרדיני נמוסין. זמינין לאחדא ביה. ועיילי ליה לגיהנם. ושלמה מלכא צווח ואמר א) בכל עת יהיו בגדיך לבנים. (שכג) תאנא ברזא דספרא דצניעותא, ארבע מלכין, נפקין לקדמת ארבע. ת בהו תליין כענבים באתכלא, צירין בהו ז' רהיטין, סהדין א סהדותא. ולא קיימין בדוכתייהו.

ב רעיא מהימנא

שכד * ציצית, פקודא דא איהו, לאדכרא כל פקודי אוייתא בגינה. כדא וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אותם. דא איהו סימנא דמלכא, לאדכרא ולמעבד.

שכה) כתיב ד) ועשית ציץ זהב, והא אוקימנא רזא דציץ לאתעטרא ביה כהנא רבא. ודא איהו ציץ, לאסתכלא ביה עיינין, דאיהו סימן דעלמא עלאה, דאתעטר ביה כהנא רבא.

שכו) ובגין כך אסתכלותא דיליה מכפרא על עזות פנים, דלא קיימא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג) (קהלת ט) תרומה קעא צל. ד) (שמות כח) ת מוסף סהדי בהו. א ל"ג סהדותא. ב תוספתא. פקודי צג צ"כ.

הציצית

הסולם

מאמר

מלכות, ולא ז"א. הטעם הוא, מפני שחגתים זז"א אינם מאירים בהארת החכמה במקומם עצמם בז"א, אלא במקום המלכות, וע"כ מרומזים במקום המלכות שה"ס ציצית. ח"ש, ולא קיימין בדוכתייהו. כי הן כנפי הבגדים והן הציצית והן הכריכות, הכל הוא בחינת מלכות. כי אין להם גילוי במקום ז"א. וע"י להלן (אות של"ג).

רעיא מהימנא

שכד) ציצית פקודא דא וכו': הציצית מצוה זו היא לזכור כל מצות התורה בשבילה. כש"א וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם. זה הוא סימן המלך לזכור ולעשות.

שכה) כתיב, ועשית ציץ זהב, והרי העמדנו סוד הציץ לעטר בו כהן גדול. וזה הוא שנקרא ציץ, שפירושו ראה, מלשון הציץ ונפגע (חגיגה יד) שיסתכלו בו העינים. שהוא סימן של עולם העליון שהוא ז"א, ששם סוד ההשפעה של הארת החכמה המכונה הסתכלות עינים שנתעטר בו הכהן הגדול.

שכו) ובגין כך אסתכלותא כו': ומשום זה ההסתכלות שלו, של הציץ, מכפרת על עזות פנים, משום שאין עומד לפניו, אלא פנים של אמת, כי הסוד של כל אלו פנים העליונים. שה"ס

לאחז בו, ומכניסים אותו לגיהנם. ושלמה המלך צווח ואמר, בכל עת יהיו בגדיך לבנים. (שכג) תאנא ברזא דספרא וכו': למדנו בסוד ספרא דצניעותא, דז"א, יוצאים ונאצלים מלכים שהם חגתים דז"א, וימין דדעת, לפני ארבעה, שהם חכמה, ובינה, וימין דדעת, ושמאל דדעת, חסד מחכמה, גבורה מבינה, ת"ת מימין דדעת, מלכות משמאל דדעת. וחגתים תלויים בחב"ד כענבים באשכול, כלומר שנמשכים ויונקים מהם, כל אחד מהבחינה שכנגדו, ונכללים בהם, בחגתים, ו' רצים שבד' ספירות חגתים, יש ז"ס חגת' נה"מ. מעירים עדות, שמגלים הארת חכמה שנקראת עדות, ואינם עומדים במקומם, בשעה שמעידים עדות, כלומר בשעה שמגלים הארת חכמה אינם עומדים במקומם, בז"א, אלא במקום המלכות. שאין חכמה מגולה אלא במלכות (כ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה).

פירוש. ארבע מלכין, שהם חגתים דז"א הם רומזים על ד' ציצית, וד' כנפות שהציצית תלויות בהם, הם רומזים על ד' בחינות מוחין, חו"ב, וימין דדעת, ושמאל דדעת, שחגתים, שהם ד' ציצית, תלויות בהם כענבים באשכול, ו' כריכות שאנו עושים בכל ציצה, רומזים על ז"ס הכלולות בחגתים. ואע"פ שאלו ז' מלכים חגתים, הם בז"א, וציצית הם בחינת

לקמיה, אלא פנים דקשוט, רזא דכל אינון פנים עלאין, דאינון פנים * דקשוט. פנים דאמת. דכלילן באמת די'עקב.

שכז) ציצית איהו נוקבא, רזא דעלמא תתאה. אסתכלותא לאדכרא. ציץ זכר, ציצית נוקבא, ודא לכל בינ. ציץ לכהנא.

שכח) ותנינן, אסור לאסתכלא בשכינתא, בגי' אית תכלא. ד בגין דתכלת, ה איהו כרסייא לבית דוד, ותקונא דיליה. ודא איהו דחלא, מן קדם יי' לדחלא מההוא אתר. ועל דא וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי', ודא כרסייא ז דדיינין בה דיני נפשות, כמה דאוקמוה, דכל גוונין טבין לחלמא, בר תכלא, דאיהו כרסייא דסליק בדינא דנפשות.

שכט) כתיב ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת. ונתנו על הכנף לא כתיב, אלא ונתנו על ציצית. דדא איהו דחפי על שאר חוטיין.

חלופי גרסאות

ג ל"ג דכר. ד גזח. ה דאיהו. ו ל"ג מן מן עד מההוא. ז דיינין.

הסולם

מאמר

הציצית

המלכות, שלא להמשיך החכמה ממנה ממעלה למטה, ומי שממשיך החכמה ממעלה למטה היא מתעוררת עליו ולוקחת נשמתו. וי"ש, אסור לאסתכלא בשכינתא, החכמה נקראת הכתכלות עינים, שאסור להמשיך אותה ממעלה למטה כניל, בגין כך אית תכלא, משום זה יש תכלת בציצית, בגין דתכלת איהו כרסייא לבית דוד, שהוא כסא דין אל המלכות הנקראת בית דוד, ותקונא דיליה, שהתכלת הוא תקון המלכות, לשמרה שלא ימשיכו ממנה החכמה, ממעלה למטה, וכיון שסוד הציצית הי"ס הארת החכמה, כניל בסוד ציץ וציצית, ע"כ צריכים לשום עליהם תכלת לשמירה. שלא ימשיכו רק ממטה למעלה. וי"ש, וע"ד וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' וגו' שמפחד התכלת תזכרו לקיים כל מצות ה' כהלכתן. וע"י היטב לעיל (אות קכ"ד) בהסולם, ששם הארכנו.

שכט) כתיב, ונתנו על וגו'. כתוב, ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת. ונתנו על הכנף לא כתיב, אלא ונתנו על ציצית, כי זה הוא המכסה על שאר החוטים. כלומר, שציצית, רומזת על הארת חכמה, ע"כ רק הם צריכים כיסוי ושמירה מן פתיל התכלת, וע"כ כתוב ונתנו על ציצית.

וראיתם

שהי"ס הארת חכמה המלובשת בחסדים, שנקרא פנים. שהם פנים של אמת, היינו פנים של אמת הכלולים באמת של יעקב, שהוא ז"א. בסו"ה תתן אמת ליעקב.

שכז) ציצית איהו נוקבא וכי': ציצית היא נקבה, שהיא סוד עולם התחתון, דהיינו מלכות. שהיא הסתכלות לזכור. דהיינו כמי"ט, וראיתם וגו' וזכרתם. ציץ הוא זכר, דהיינו ז"א. ציצית היא נקבה, שהיא מלכות. וזה ציצית, היא לכל אדם. ציץ, הוא רק לכהן.

שכח) ותנינן אסור לאסתכלא וכי': ולמדנו, אסור להסתכל בשכינה. משום זה יש תכלת בציצית, משום שתכלת הוא כסא לבית דוד שהוא המלכות, ותקון שלו. וזה הוא כדי לירא מפני ה', לירא ממקום ההוא, וע"כ, וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה', ותכלת, הוא כסא שדנים בו דיני נפשות, כמו שהעמידהו, שכל הצבעים טובים לחלום חוץ מתכלת, שהוא כסא העולה בדיני נפשות.

פירוש. תכלת, הי"ס התכללות בגוון אוכמא, שהיא כח המסך דנקודה דמנעולא שהי"ס מלכות דצמצום א' הבלתי ממותקת בבינה, וכיון שיש התכללות הזו בתכלת, ע"כ הי"ס כסא שדנים בה דיני נפשות, שהיא שומרת על

של) וראיתם אותו וזכרתם, וכתוב, (ה) זכור את אשר עשה לך עמלק. מ"ט
 דא. אלא לברא דפריץ ה גדרא, ונשכיה כלבא. כל זמנא דאבוי נעי לאוכחא לבריה,
 הוה אמר הוי זכיר כד נשיך לך כלבא. אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם, דדא
 איהו אתר דסלקין נשמתין למידן.

של) כגוונא דא, (ו) והיה כל הנשוך וראה אותו וחי, אמאי. אלא כד סליק
 לעינוי, וחמי דיוקנא דההוא דנשיך ט ליה, הוה דחיל, וצלי קדם יי, והוה ידע
 דאיהו עונשא דחייביא. כל זמן דברא חמי רצועה דאבוי, דחיל מאבוי. אשתזיב
 מרצועה, אשתזיב מכלא. מאן גרים ליה לאשתזבא. ההוא דחמי בעינוי ההוא
 רצועה, ההוא רצועה גרים ליה ז לאשתזבא. וע"ד וראה אותו וחי, חמי רצועה
 דאלקי ליה, ואיהו עביד ליה לאשתזבא. אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם,
 ועשיתם ודאי. ואי לאו, הא רצועה, דהאי יגרום לכון, למהוי ז תבין לפולחנא
 די לי תדיר, וכדין ועשיתם.

של) ולא תתורו אחרי לבבכם, ימנע מנכון בישין ארחין אחרנין, ודאי,
 לא תתורו, ולא תעבדו בישין. ועל דא סלקא גוון תכלא. דא תכלת, דמיא לכסא
 הכבוד, מה כסא הכבוד, עביד לבר נש למהך לארחא דמישר, לדכאה ליה. אוף
 האי תכלת, עביד לבינ למהך בארח מישר, ודאי דכלא אית לדחלא מהאי אתר,
 למיהך במישר.
 של) כתיב (ז) מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי וגוי.

חלופי גרסאות

ח גרית. ט ל"ג ליה; קא. י ואיהו. כ ל"ג מן
 לאשתזבא עד לאשתזבא. ל טבין.

מסורת הוהר

(ה) (דברים כה). (ו) (במדבר כא) בהשמטות ח"ב
 רעב. ז"ח ל ט"ג שי"א שיד. (ז) (ישעיה כד) ח"ג
 רפר .:

הציצית

הרצועה גרמה לו להנצל. וע"כ, וראה אותו
 וחי, ראה הרצועה שהכה אותו, והיא גורמת
 לו להנצל. אף כאן, וראיתם אותו וזכרתם,
 ועשיתם ודאי. ואם לא, הרי הרצועה, דהיינו
 התכלת, שזה יגרום לכם שתשובו אל העבודה
 שלי תמיד, ואז ועשיתם.

של) ולא תתורו אחרי לבבכם: שראית
 התכלת תמנע מכם דרכים רעים אחרים, ודאי
 לא תתורו ולא תעשו רעות. וע"כ עולה על
 הציצית מראה תכלת. תכלת זה, דומה לכסא
 הכבוד. מה כסא הכבוד עושה את האדם שילך
 בדרך הישר לטהר אותו, כן תכלת זו עושה
 את האדם ללכת בדרך הישר, ודאי שלכל אדם
 יש לפחד ממקום זה ללכת בדרך הישר.

של) כתיב, מכנף הארץ וגוי: כתוב,
 מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר
 רזי לי וגוי. מכנף הארץ, זהו הכנף של ציצית,
 שהיא

הסולם

מאמר

של) וראיתם אותו וזכרתם: הוא כמו
 שכתוב, זכור אשר עשה לך עמלק. מה זה
 הטעם. אלא בדומה, לכן שפרץ גדר ונשכו
 כלב. כל פעם שאביו רוצה להוכיח את בנו,
 הוא אומר, הוי זכור, כשנשך אותך הכלב. אף
 כאן וראיתם אותו וזכרתם. כי התכלת הוא
 מקום שהנשמות עולות בו לדון אותם. וע"כ
 הוא דומה להכתוב, זכור אשר עשה לך
 עמלק.

של) כגוונא דא, והיה וגוי: כעין זה,
 והיה כל הנשוך וראה אותו וחי. למה, אלא,
 כשמעלה לפני עינוי ורואה הצורה של אותו
 שנשכו הי' מפתח והתפלל לפני ה'. והי' יודע
 שזה היא עונש לרשעים. כל זמן שהבן רואה
 הרצועה של אביו הוא מפתח מאביו, ניצל מן
 הרצועה ניצל מכל. מי גרם לו להנצל, הוא מה
 שראה בעינוי אותה רצועה, נמצא שאותה

מכנף הארץ, דא כנף דציצית, דאיהו כנף הארץ. זמירות שמענו, אלן שאר חוטיין, דנפקין ותליין מאתר עלאה, גו אינון שבילין עלאין, דנפקין מחכמה עלאה. צבי לצדיק, דא צדיק חי העולמים, דאינון חוטיין אינון שפירו דיליה, דהא מניה נפקין, וכל חוטא כלילא בתרין סטריין. וכד אסתכלנא, אמינא רזי לי רזי לי, דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין. וכד אסתכלנא בתכלת, וחמינא רצועה לאלקאה, אתר דחילו למדחל, אמינא אוי לי, דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא, בהאי בוגדים בגדו, דהא קורין ק"ש בלא ציצית, וסהדין סהדותא דשקרא, ואלין אינון בוגדים דבגדו, משקרי דגרמייהו.

שלד) ובגד בוגדים בגדו, לבושא דלהון בלא ציצית, אקרי בגד בוגדים. לבושא דאינון בוגדים דבגדו, דמשקרי ם וסהדין סהדותא דשקרא בכל יומא. ווי לון, ווי לנפשיהון, דסלקי בהווא כרסייא דתכלא למידון. ועלייהו כתיב, ם) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, ההוא בגד דלהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינין. ווי לון, דלית לון חולקא בעלמא דאתי. זכאין אינון צדיקייא, דמלבושיהון ותקוניהון אשתמודען לעילא, לאוטבא לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ע"כ. ן

שלה) פקודא דא מצות ציצית, כליל תכלת ולבן, דינא ורחמי בנורא. אשא חוורא לא אכיל, תכלא אכיל ושצי. ם) ותאכל העולה, חוור מימינא, תכלת

מסורת הזהר

חלופי גרסאות
 ח) (תהלים קא) ב"ב רטו צ"ב. ט) (דה"ב ז). ן ל"ג וסהדין. ן בדפריי כתב שמות מ"ג א' והיה לאות וכו'.

מאמר

הסולם

הציצית

קריאת שמע בלא ציצית, ומעידים עדות שקר, ואלו הם בוגדים שבגדו. שמשקרים בעצמם. שלד) ובגד בוגדים בגדו וכו': הלבוש שלהם כשהוא בלא ציצית נקרא בגד בוגדים, דהיינו, לבוש של אלו בוגדים שבגדו שמשקרים ומעידים עדות שקר בכל יום. אוי להם אוי לנפשם, כי עולים אל כסא התכלת לדון אותם, ועליהם כתוב, רובר שקרים לא יכון לנגד עיני. בגד ההוא שלהם נודע לכל בעלי הדין. אוי להם שאין להם חלק בעולם הבא. אשריהם הצדיקים שמלבושיהם ותקוניהם נודעים למעלה להטיב להם בעולם הזה ובעולם הבא.

שלה) פקודא דא מצות וכו': מצוה זו היא מצות ציצית, כלולה תכלת ולבן, דהיינו ד' חוטים לבנים, וחוט א' של תכלת, שהם דין ורחמים באש. אש לבנה אינה אוכלת. תכלת אוכלת ומכלה את הכל. ותאכל העולה, היינו אש לבנה מימין, ואש תכלת משמאל.

שהוא כנף הארץ, דהיינו כנף המלכות שנקראת ארץ. זמירות שמענו אלו כל החוטים היוצאים ותלויים ממקום עליון, תוך אלו השבילים העליונים היוצאים מחכמה עליונה, כי החוטים, הם חגת"ם דז"א, היוצאים מחב"ד העליונים (כנ"ל אות שכ"ג ע"ש) צבי לצדיק, דא צדיק חי העולמים, שהוא יסוד דז"א, שאלו החוטים דציצית שהם חגת"ם דז"א, הם היופי שלו. משום שממנו יצאו ונתנו אל המלכות. וכל חוט כלול בב' צדדים, דהיינו מחסדים וחכמה, שהם ימין ושמאל. וכשאני מסתכל אני אומר, רזי לי רזי לי, כי מתוך סוד העליון של כל האמונה הם יוצאים. שהם כללות כל אורות המלכות, הנקראת אמונה. וכשאני מסתכל בתכלת, ואני רואה רצועה להכות, שהוא מקום היראה כדי לירא. אני אומר אוי לי שבני אדם אינם יודעים להשגיח ולהסתכל על מה הם נענשים לשקר, בזה בוגדים בגדו. כי קוראים

משמאלא. עמודא דאמצעיתא יחוד בין תרוייהו, ירוק. ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין, מאימתי קורין את שמע בשחרית, משיכיר בין תכלת ללבן. ובג"ד תקינו פרשת ציצית למקרי לה ביחודא. ע"כ. *

שלו) * אמר רבי יהודה, כמה סהדי עביד קב"ה לאסהדא בהו בבני נשא, וכלהו בעיטא ובסהדותא קיימין לקבליה. קם בצפרא אושיט רגלוי למהך, סהדייא קיימין לקבליה, מכריזין ואמריין. רגלי חסידיו ישמור וגו'. (ו) שמור רגלך כאשר תלך. (ז) פלס מעגל רגלך. אפתח עינוי לאסתכלא בעלמא, סהדייא אמרי, (ח) עיניך לנכח יביטו. קם למלא, סהדייא אמרי, (ט) נצור לשונך מרע וגו'. אושיט ידוי במלי עלמא, סהדייא אמרי (י) סור מרע ועשה טוב.

שלו) אי ציית להו, יאות. ואי לא, כתיב (ט) והשטן עומד על ימינו לשטנו. כלהו סהדין עליה בחובוי לעילא. אי בעי ב"נ לאשתדלא בפולחנא דקב"ה, כלהו סהדין סניגורין קמיה, וקיימין לאסהדא עליה טבאן, בשעתא דאצטריך ליה. שלח) קם בצפרא, מברך כמה ברכאן. אנח תפילין ברישיה בין עינוי. בעי לזקפא רישיה, חמי שמא קדישא עלאה, אחיד ורשים על רישיה. ורצועין תליין מהאי גיסא ומהאי גיסא על לביה. הא אסתכל ביקרא דמאריה. אושיט ידוי, חמי ידא אחרא, מתקשרא בקשורא דשמא קדישא. אהדר ידיה ואסתכל ביקריה דמאריה. אתעטף בעטופא דמצוה, בארבע זויין דכסותיה, ארבע

מסורת הזוהר

י' (ש"א ב) ב"א קמט צ"ג. כ) (קהלת ד).
 ז' (משלי ד) וישב עב צ"ה. ח) (שם) וישב עב צ"ד. ו) (תהלים לד) משפטים כסג צ"ק. ט) (שם).
 ט) (זכריה ג) לעיל אות שכא צ"א

חלופי גרסאות

ט בדפ"י כתבו חסר כאן ועיין בסוף סימן ד' וסימן ה'.

הסולם

הציצית

מאמר

עמוד האמצעי, דהיינו קו האמצעי המיוחד ימין ושמאל, הוא יחוד בין שתיהן, והוא אש ירוקה. ומשום זה העמידו בעלי המשנה, מאימתי קורין את שמע בשחרית, משיכיר בין תכלת ללבן. דהיינו שיבחיין בין דין לחסד, כי אז יתדבק בחסד, שה"ט קריאת שמע. ומשום זה התקינו פרשת ציצית לקרות אותה ביחוד (חסר הסיסום). (ע"כ רע"א מהימנא)

שלו) אמר רבי יהודה וכו' : אר"י, כמה עדים עשה הקב"ה להעיד בבני האדם, וכולם בעצה, ובעדות עומדים כנגדו. קם בבוקר פושט את רגלו ללכת, העדים עומדים כנגדו ומכריזים ואומרים, רגלי חסידיו ישמור וגו'. שמור רגלך כאשר תלך, פלס מעגל רגלך. פותח עינוי להסתכל בעולם, אומרים העדים, עיניך לנכח יביטו. קם לדבר, אומרים העדים, (דפ"י דף קע"ה ע"א * דף קע"ה ע"ב)

נצור לשונך מרע וגו'. מושיט ידיו לרברבי העולם, אומרים העדים, סור מרע ועשה טוב. שלו) אי ציית לחו וכו' : אם שומע להם, טוב, ואם לא, כתוב, והשטן עומד על ימינו לשטנו. כולם מעידים עליו על עונותיו למעלה, ואם רוצה האדם לעסוק בעבודת הקב"ה, כל העדים נעשים מליצים טובים עליו, ועומדים להעיד עליו עדות טובה בשעה שצריך לה. שלח) קם בצפרא מברך וכו' : קם בבוקר, מברך כמה ברכות, מניח תפילין בראשו בין עינוי, רוצה לזקוף ראשו, רואה שם הקדוש העליון אחוז ונדרשם על דאשו, ורצועות תלויות מצד זה ומצד זה על לבו, הרי מסתכל בכבוד אדונו. פושט ידיו, רואה יד השניה מתקשרת בקשר של שם הקדוש. מחזיר ידיו ומסתכל בכבוד אדונו. מתעטף בעטוף של מצוה, בארבע כנפות

מלכין נפקין לקדמות ^ע ארבע. ארבע סהדי קשוט דמלכא, תליין מארבע זויין, ותליין בהו כענבים באתכלא.

שלט) מה אתכלא, דאיהו חד, ותליין ביה כמה ענבים, מהאי סטר ומהאי סטר. כך האי, מצוה חדא, ותליין ביה כמה ענבים, וזגין וזמורין צרירין בהו, שבעה רהיטין אלין אינון שבעה צרירין דתכלתא, דבעי לכרכא ביה בכל חד וחד, או לאסגאה עד תליסר, מאן דיוסיף, לא יוסיף עלייהו ^פ על תליסר. מאן דימעט, לא ימעט משבעה.

שמ) ותאנא, האי ^צ תכלת, הוא רזא דדוד מלכא. ודא חוטא דאברהם, דזכה ביה לבנוי בתרוי. מאי תכלת. תכלית ^ק דכלא. רבי יהודה אומר, כסא הכבוד אקרי. שמא) רבי יצחק אמר, שבעה כריכן דאיהי שכינתא ^ר שביעתא דכלא ודאי, דהא היא מתברכא משיתא אחרנין, על ידא דצדיק. ואי תלת עשר, תלת עשר אינון, כמה דאוקמוה בתלת עשר מכילן. והאי היא פתחא דכלהו.

שמב) והיא חוטא חד, ורשימא ^ש בגוונהא, וגוונא דילה נפיק, מחד גוונא דאזיל בים כנרת. וכנרת על ^ת שמה אתקרי. ועל דא, כנור הוה תלוי לעילא. מערסא דדוד, ^א דהא ודאי איהו כנור דדוד, מנגן מאליו למלכא קדישא עלאה. ובגיכ, גונוי עייל עד רקיעא, ומרקיעא עד כורסייא.

חלופי גרסאות

ע ל"ג ארבע. ^פ ל"ג על תליסר. ^צ ל"ג תכלת. ^ק מוסיף דכלא ודאי. ^ר ל"ג שביעתא. ^ש בגוונא. ^ת שמא. ^א מוסיף דהא דדוד.

מאמר

הסולם

הציצית

כי תקונה, הוא תכלית כל העולמות. ר' יהודה אומר היא נקראת כסא הכבוד. שהוא מלכות. שמא) ר' יצחק אמר וכו': ר"א ז' כריכות שכורכיס על הציצית, היא השכינה, שהיא שביעית הכל ודאי, כי היא מתברכת משש ספירות האחרות חגית נה"י על ידי הצדיק, שהוא יסוד, וע"כ כוללת כל הז'. ואם עושים י"ג כריכות, י"ג הן כמו שהעמידוהו ב"ג מרות הרחמים. והמלכות היא הפתח של כולם וע"כ כוללת י"ג.

שמב) והיא חוטא חד וכו': והיא התכלת, היא חוט אהר ורשום בצבעיה, והצבע שלה יוצא מדג אחד ההולך בים כנרת, ונקרא כנרת, על שם המלכות. ועל זה כנור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד, אשר כנור ה"ס המלכות, כי היא ודאי כנור של דוד המנגן מאליו למלך הקדוש העליון, שהוא ז"א. וע"כ צבעיו של תכלת, עולה עד לרקיע, שהוא ז"א, ומרקיע עד הכסא, שהיא בינה.

כנפות כסותו, ארבעה מלכים יוצאים לפני ארבע, דהיינו ד' עדי אמת של המלך, שהם ד' ציצית, תלויות מארבע כנפות, ותלויות בהם כענבים באשכול. (וכבר נתבאר כל זה באות שכ"ג).

שלט) מה אתכלא דאיהו וכו': מה אשכול, שהוא אחד, ותלויים בו כמה ענבים מצד זה ומצד זה, כך זה, הציצית, הם מצוה אחת ותלויים בו כמה ענבים וזגים וזמורות. דהיינו כמה מיני מדרגות כנ"ל. כרוכים בהם ז' רצים. אלו הם, ז' כריכות של תכלת, שצריכים לכרוך בכל אחת ואחת (כנ"ל אות שכ"ג) או להרבות עד י"ג כריכות. מי שמוסיף אל יוסיף עליהם על י"ג. ומי שממעט אל ימעט משבע.

שמ) ותאנא האי תכלת וכו': ולמדנו, תכלת זו היא סוד דוד המלך. דהיינו מלכות, וזה החוט של אברהם. דהיינו בחינת המסך דקו ימין בטוד נקודת החולם (ב"א ט"ו ד"ה ההיא) שגט הוא נמתק בבינה, שזכה בו לבניו אחריו. וזהו תכלת. היינו תכלית הכל.

שמג) והכא כתיב מצוה, כד"א (9) מצות המלך היא. (3) מדוע אתה עובר את מצות המלך. (2) כי מצות המלך. ותאנא, יסודא ושרשא ב במלכא מתעטרין כחדא. והאי הוא ג דוכרנא ופתחא לכל שאר כתרין. דכתיב, (7) פתחו לי שערי צדק, וכתיב, (8) זה השער ליי. ועיד כתיב, וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי, לאכללא בהאי כל שאר כתרין. ועיד אינון סהדי סהדותא, ולא קיימי בדוכתייהו בגין דאיהי ד מצות.

שמד) ותנינו, תשמישי מצוה, נזרקין. ואי תימא, הא לולב וערבה וכו', ה תשמישי קדושה אינון, אמאי נזרקין. אלא תשמישי קדושה, בגין דרשימין בכתיבה דשמא ו קדישא.

שמה) א"ר יצחק, אינון חוטינן, לאחזאה היך תליין מכאן ומכאן, לד' סטרי עלמא, מהאי אתר. ואיהי שלטא על כלא, ברזא דלב, דאיהי לבא דכל האי עלמא, ולבא דעלאי, ותליא בלב עלאה. וכלא הוא בלב, דנפק מחכמה עלאה. א"ר יצחק, שעורא דהאי, ואורכא דהאי, אתמר באתוון גליפן דר' אלעזר.

חלופי גרסאות

ב במלכו. ג כתר. ד מצוה. ה ל"ג מן תשמישי עד אלא. ו מוסיף קדישא, שיש חילוק בין תשמישי קדושה דרשימין בכתב גונזין וראינו רשימין בכתב נזרקין אע"פ שהן תשמישי קדושה. ז וא.

מסורת הזהר

(9) (מ"ב יח.) (3) (אסתר ג) ח"ג פב : ת"ז בהקדמה (2) (נחמיה יא.) (7) (תהלים קיח) ב"א שלט צ"ג. (8) (תהלים קיח) בשלח מג צ"ש.

הציצית

הסולם

מאמר

שמד) ותנינו תשמישי מצוה יכר : ולמדנו תשמישי מצוה, דהיינו של המלכות, נזרקים. ואם תאמר, הרי לולב וערבה, אשר לולב רומז על יסוד דז"א, והערבות לנו"ה דז"א, וא"כ אינם תשמישי מצוה, אלא תשמישי קדושה, דהיינו בז"א, ולמה הם נזרקים. ומשיב. אלא תשמישי קדושה היינו משום שרשומים בכתב של שם הקדוש. אבל לולב וערבה, אע"פ שרומזים על ז"א, מ"מ הם כתשמישי מצוה, ונזרקים.

שמג) והכא כתיב מצוה וכו' : וכאן כתוב מצוה, דהיינו וזכרתם את כל מצות ה'. משום שהמלכות נקראת מצוה, כש"א, מצות המלך היא. הרומז למלכות. מדוע אתה עובר את מצות המלך. כי מצות המלך, שכל אלו רומזים על המלכות הנקראת מצות המלך. ולמדנו, היסוד, שהיא ספירה אחרונה דז"א, והשורש, שהוא הכתר, שהוא שורש כל מתעטרים יחד במלכות. וזו המלכות, היא הזכרון והפתח לכל שאר הספירות. שכתוב, פתחו לי שערי צדק. שהיא מלכות הנקראת צדק. וכתוב אחריו, זה השער לה'. להיותה השער לכל הספירות. וע"כ כתוב וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה', שהכתוב בא לכלול בזה, במלכות, כל שאר הספירות אשר במלכות הנקראת מצוה, נקראות כל הספירות הנכללות בה בשם מצות וע"כ למדנו (לעיל אות שכ"ג) סהדי סהדותא ולא קיימי בדוכתייהו, שהספירות דז"א מעידים עדות, שמגליס הארת חכמה הנקראת עדות, ואינם עומדים במקומם בז"א, משום שהיא מצות, כי הציצית ה"ס המלכות הנקראת מצוה, והספירות דז"א הנכללות בה נקראות מצות. וע"כ הם שלא במקומם, בז"א, אלא במלכות.

שמה) א"ר יצחק אינון וכו' : אר"י, אלו החוטים, דציצית, הם להראות, איך הם תלויים מכאן ומכאן לד' רוחות העולם ממקום זה, והיא, המלכות, שולטת על כולם בסוד לב, שהיא הלב של כל עולם הזה, ולב העליונים, דהיינו מג' עולמות ביע, ותלויה בלב העליון, דז"א, והכל הוא בסוד הליב היוצא מחכמה העליונה, דהיינו שלב רומז, על לב נתיבות החכמה המאירים בו. א"ר יצחק, שיעוד של זה והאורך של זה, של הציצית, למדנו באותיות חקוקות של ר' אלעזר.

שמו) אמר יהודה, אמר קב"ה, מאן דבעי למהך בתר דחלתי, יהך בתר לבא דא, ובתר עיינין דקיימין עלה. מאן אינון עיינין. כד"א, ה) עיני יי אל צדיקים. אבל אתם לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. מיט * בגין דאתם זונים אחריהם.

שמז) אמר ר' חייא, מאי טעמא הכא יציאת מצרים, דכתיב אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. אלא, בגין דכד נפקו ממצרים, בהאי חולקא ה) עאל. ובהאי, קטיל קב"ה קטולא דמצרים. וע"ד באתריה אתדכר, ובאתריה אזדהר להו בדא. מאי באתריה. בגין דהאי מצוה, היא אתר דילה.

שמח) תאני ר' ייסא, כתיב א) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. כימי, כיום מבעי ליה, דהא בחד זמנא נפקו ולא אתעכבו. אלא ב) כאינון יומין עלאין, דאתברכא בהו כנסת ישראל. כ) זמין קב"ה לאפקא להו לישראל מן גלותא, וכדין כתיב ב) ואמרתם ביום ההוא הודו ליי קראו וגו', זמרו יי כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ. מאי מודעת זאת. בגין ב) דהשתא אשתמודעא זאת בעטופא דמצוה. ג) בההוא זמנא אשתמודעא זאת, בכמה גמוסין ה) דילה, ג) דיעביד קב"ה אתין ונסין בעלמא, כדין כתיב ד) ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד. ברוך יי לעולם אמן ואמן. ימלוך יי לעולם אמן ואמן.

חלוסי גרסאות

ח עאלו. ט באינון. י כד. כ דאשתמודע זאת השתא.
ל ל"ג בההוא זמנא. מ דיליה. נ מוסיף ואשתמודע
זאת בההוא זמנא דיעביד.

מסורת הזהר

ת) (שם לא) ויצא קמב צ"ג. א) (מיכה ז) שמות מב
צ"ל. ב) (ישעיה יב). ג) (זכריה יד) תרומה מח צ"ת.

הצניצת

הסולם

מאמר

שמח) תאני ר' ייסא וכד: למד ר' ייסא, כתוב, כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. שואל, כימי, כיום היה צריך לומר. שהרי בפעם אחת יצאו ולא נתעכבו. ומשיב, אלא הפירוש הוא, כימים האלו העליונים, חג"ת נה"י דז"א, שנתברכה בהם כנסת ישראל. כך עתיד הקב"ה להוציא את ישראל מן הגלות. ע"י ימים דז"א, ואז כתוב ואמרתם ביום ההוא הודו לה קראו וגו' זמרו ה' כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ. מהו מודעת זאת. ומשיב, משום שעתה נודעת זאת, שהיא המלכות, בעטוף טלית של מצוה, דהיינו בצניצת. בעת ההיא תהיה נודעת זאת בכמה דרכים שלה, שיעשה הקב"ה אותות ונסים בעולם, אז כתוב, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

שמו) אמר ר' יהודה וכו': אר"י, אמר הקב"ה, מי שרוצה ללכת אחר יראתי, ילך אחר לב הזה, שהוא המלכות, ואחרי העינים העומדות עליה. מי הן העינים. הוא כש"א, עיני הויה אל צדיקים. דהיינו עיני ז"א. אבל אתם לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. מהו הטעם. משום שאתם זונים אחריהם.

שמז) אמר ר' חייא וכו': אר"ח, מהו הטעם שנזכר כאן יציאת מצרים, שכתוב, אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. ומשיב, אלא משום כשיצאו ממצרים נכנסו בחלק הזה שהוא המלכות. ובהו במלכות, הרג הקב"ה הרוגי מצרים. ועל כן נזכרת יציאת מצרים במקומו, ובמקומו הזהיר להם בזה שכתוב אני ה' אשר הוצאתי וגו'. מהו במקומו. הוא משום שמצוה זו דציצית, היא מקום שלה. של המלכות.

(דפו"י דף קע"ה ע"ב *) דף קע"ו ע"א